

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030

În temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (se anexează).

2. Autoritățile și instituțiile publice responsabile vor asigura realizarea acțiunilor incluse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 și vor prezenta anual, până la data de 31 ianuarie a anului următor perioadei de raportare, Ministerului Mediului informațiile privind gradul de implementare a acestuia.

3. Ministerul Mediului va prezenta Guvernului:

3.1. anual, până la data de 31 martie, raportul de progres privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030;

3.2. până la data de 15 aprilie 2029, raportul de evaluare intermediară privind implementarea Programului menționat pentru 3 ani;

3.3. până la data de 15 aprilie 2031, raportul de evaluare finală privind implementarea Programului sus-numit.

4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse, conform cadrului normativ.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Mediului.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

VASILE TOFAN

Contrasemnează:

Ministrul mediului

Gheorghe Hajder

Ministrul sănătății

Alexandru Gasnaș

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Vladimir BOLEA

Ministrul educației
și cercetării

Dan Perciun

PROGRAM NAȚIONAL
de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026 – 2030

Capitolul I
INTRODUCERE

1. Republica Moldova este situată în sud-estul Europei, la intersecția dintre bazinul Mării Negre și stepele est-europene. Are o suprafață de 33,8 mii km², cu o întindere de 339 km de la nord la sud și 155 km de la vest la est. Relieful este predominant deluros și de câmpie, ceea ce determină o distribuție teritorială neuniformă a riscurilor naturale. Rețeaua hidrografică include aproximativ 3 621 de râuri și pâraie, cu o lungime totală de circa 16 000 km, iar principalele cursuri de apă sunt Nistru (657 km), Prut (695 km), Răut (286 km) și Bîc (155 km), care joacă un rol esențial în alimentarea cu apă, în irigații și în conservarea biodiversității. Clima este temperat-continentală, influențată de masele de aer atlantice, mediteraneene și continentale. În ultimii 35 de ani, s-a înregistrat o creștere a temperaturii medii anuale cu 1,2°C, iar anul 2024 a fost unul dintre cei mai călduroși din ultimele decenii. Aceste particularități naturale contribuie la o expunere ridicată la riscuri hidrometeorologice și geologice precum seceta, inundațiile, ploile torențiale, grindina de mari dimensiuni, valurile de căldură și alunecările de teren. În plus, intensificarea schimbărilor climatice amplifică riscurile biologic-sociale, inclusiv epidemiile și zoonozele, fenomene a căror incidență este influențată de modificarea habitatelor naturale, a regimului hidrologic și a migrației speciilor.

2. Analiza perioadei 2010-2024 relevă o creștere constantă a frecvenței evenimentelor meteorologice extreme, amplificată de efectele schimbărilor climatice. În aceeași perioadă, pagubele economice directe au depășit 23 de miliarde de lei, numai în 2024 pierderile fiind estimate la 4,7 miliarde de lei, aproximativ 1,5 % din PIB. Seceta generează peste 70 % din aceste pierderi, urmată de ploile torențiale cu grindină, de vânturile puternice și de inundații. Aceste cifre subliniază necesitatea consolidării măsurilor preventive și a investițiilor strategice în infrastructuri și în ecosisteme reziliente. În paralel, fenomenele hidro-meteorologice extreme afectează în mod recurent infrastructura agricolă și naturală, într-un context marcat de degradarea ecosistemelor-cheie (păduri, zone umede, soluri) și de presiune ridicată asupra resurselor naturale. Această degradare sporește vulnerabilitatea teritorială și socială și contribuie la accentuarea mobilității umane în zonele expuse. Tendințele demografice amplifică aceste vulnerabilități. Migrația internațională și mobilitatea internă se concentrează în special în regiunile rurale afectate de riscuri climatice și de lipsa oportunităților economice. Depopularea localităților din sudul și din centrul țării

slăbește capacitatea instituțională locală de a presta servicii publice și de a răspunde adecvat la dezastre, creând un cerc vicios între expunere la riscuri, vulnerabilitate socială și pierderi economice.

3. În acest context, Programul național de reducere a riscurilor de dezastre naturale 2026-2030 (denumit în continuare *Program*) are ca scop reducerea riscurilor naturale și biologic-sociale prin acțiuni preventive și investiții în reziliența ecologică, infrastructurală și socială. Prezentul Program abordează aceste riscuri printr-o cooperare intersectorială între autoritățile din domeniile mediului, sănătății, agriculturii și siguranței alimentare.

Reducerea riscurilor de dezastre naturale trebuie abordată integrat, prin corelarea analizei de hazard, expunere și vulnerabilitate cu tendințele demografice, sociale și climatice. Prezentul Program adoptă această abordare sistemică și multisectorială, fundamentată pe date și pe evidențe, pentru a preveni pierderile, a pregăti comunitățile și instituțiile și a promova o dezvoltare durabilă rezilientă la riscuri.

4. Coerența cu politicile și cu cadrele internaționale. Elaborarea prezentului Program se realizează într-un context politic și strategic bine definit, caracterizat printr-o interconectare strânsă între angajamentele internaționale, inițiativele europene și documentele de planificare națională deja existente sau în curs de adoptare.

La nivel internațional, Republica Moldova aplică prevederile Cadrului de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030 (denumit în continuare *Cadrul de la Sendai*), document-cheie de referință pentru integrarea reducerii riscurilor de dezastre naturale (denumite în continuare *RRDN*) în politicile de dezvoltare. Acesta promovează o viziune bazată pe prevenție, pregătire, răspuns și reconstrucție, precum și consolidarea capacităților instituționale și a comunităților, inclusiv prin integrarea dimensiunii sociale și a mobilității umane în analiza riscurilor, în conformitate cu recomandările Grupului operativ privind strămutarea din cadrul Comitetului Executiv al Mecanismului Internațional de la Varșovia pentru Pierderi și Daune, care subliniază importanța includerii legăturilor dintre mobilitatea umană și schimbările climatice în procesele naționale relevante de planificare privind schimbările climatice¹.

5. În plus, Republica Moldova este parte și a celor trei convenții de la Rio: Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (denumită în continuare *CONUSC*), Convenția privind diversitatea biologică (denumită în continuare *CDB*) și Convenția Națiunilor Unite pentru combaterea deșertificării în țările afectate grav de secetă și/sau de deșertificare, în special în Africa (denumită în continuare *CONUCD*). Aceste convenții oferă un cadru strategic fundamental pentru combaterea schimbărilor climatice, protejarea ecosistemelor și gestionarea sustenabilă a solurilor. Instrumente operaționale asociate acestora precum

¹ [Human mobility, including migration, displacement and planned relocation | UNFCCC](#).

contribuția națională determinată (CND), Planul național de adaptare la schimbările climatice, Strategia națională și planul național de acțiune privind conservarea biodiversității și obiectivele de neutralitate a degradării terenurilor susțin o abordare coerentă și integrată la nivel național și sunt esențiale pentru combaterea riscurilor de dezastre naturale și climatice.

În afară de aceasta, în cadrul Platformei Globale pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2025, care a avut loc între 2 – 6 iunie 2025 la Geneva, s-au reafirmat direcții strategice esențiale pentru accelerarea implementării Cadrului de la Sendai până în 2030, multe dintre acestea fiind relevante pentru elaborarea și operaționalizarea prezentului Program. În cadrul reuniunii au fost subliniate următoarele aspecte:

5.1. necesitatea unei mai bune înțelegeri a riscului prin colectarea, analiza și utilizarea sistematică a datelor istorice și actuale, defalcate pe sexe, vârstă, dizabilități și venit, precum și prin extinderea utilizării instrumentelor digitale de urmărire și de monitorizare (de exemplu, a instrumentului de monitorizare al Cadrului de la Sendai (*Sendai Framework Monitor*));

5.2. guvernanta integrată a riscurilor, care presupune depășirea granițelor sectoriale și integrarea planificării reducerii riscurilor de dezastru (denumite în continuare *RRD*) cu politici de adaptare la schimbările climatice și de protecție socială și de mediu, în paralel cu consolidarea cooperării regionale pentru gestionarea riscurilor emergente;

5.3. investiția în prevenție prin mobilizarea tuturor resurselor, accesarea finanțărilor climatice și parteneriate cu sectorul privat, dar și prin integrarea principiului „investiție fundamentată pe riscuri” în toate deciziile publice și private, inclusiv în educație, domeniu în care reziliența infrastructurii are efecte multiplicatoare;

5.4. în ceea ce privește pregătirea și răspunsul, s-a reiterat importanța sistemelor de avertizare timpurie multi-risc (*MHEWS*), în condițiile în care aproape jumătate din populația globului rămâne neacoperită; realizarea obiectivului „Avertizări timpurii pentru toți” (*Early Warnings for All*, inițiativă lansată de Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite (denumită în continuare *ONU*)) până în anul 2027 necesită sprijin internațional și asumare instituțională internă, precum și investiții în acțiuni anticipative și plase de siguranță socială;

5.5. principiul incluziunii și al reconstrucției durabile, reiterându-se angajamentul ca nimeni să nu fie lăsat în urmă. Guvernele sunt încurajate să aplice pe deplin Planul de Acțiune privind Genul, apelurile globale la acțiune ale copiilor și tinerilor, precum și recomandările privind incluziunea dizabilităților, iar procesul de reconstrucție post-dezastru („*Build Back Better*”) trebuie planificat în avans, într-o manieră participativă, incluzivă și adaptată contextului cultural local.

6. Un element central în elaborarea prezentului Program a fost desfășurarea unui proces consultativ structurat și progresiv, derulat în mai multe etape, pentru a asigura validarea tehnică și politică a documentului, precum și integrarea

contribuțiilor instituțiilor naționale, ale partenerilor de dezvoltare și ale societății civile. Procesul a debutat cu o reuniune tehnică organizată la 7 aprilie 2025 în parteneriat cu Oficiul Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre (UNDRR) și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), dedicată validării liniilor directoare metodologice de elaborare a prezentului Program. A urmat consultarea sectorială din 28 mai 2025, desfășurată împreună cu Ministerul Mediului (denumit în continuare *MM*), care a reunit instituțiile de mediu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” (denumită în continuare *IP AN „Apele Moldovei”*), Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu (denumită în continuare *AMM*), Agenția „Moldsilva” etc., precum și actorii responsabili de gestionarea riscurilor precum Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (denumit în continuare *IGSU*) din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (denumit în continuare *MAI*), Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (denumit în continuare *MAIA*), contribuind la rafinarea propunerilor inițiale de măsuri. Ulterior, la data de 13 iunie 2025, a fost organizată o consultare publică extinsă cu participarea instituțiilor guvernamentale, a partenerilor internaționali și a reprezentanților societății civile, în vederea validării versiunii intermediare a Programului și consolidării abordării intersectoriale. Acest proces a fost completat de consultarea organizată în cadrul Grupului Tematic UNRG-4, la 27 iunie 2025, care a permis identificarea sinergiilor cu inițiativele RRD/managementul riscurilor de dezastre (denumit în continuare *MRD*), aflate deja în derulare la nivelul ONU. De asemenea, au avut loc întrevederi bilaterale cu parteneri de dezvoltare și cu instituțiile din subordinea *MM* în scopul colectării datelor, validării analizelor și armonizării priorităților sectoriale. Toate documentele aferente acestui proces, minute, prezentări, agende și liste de participanți, vor fi anexate la nota de fundamentare a Programului.

7. Pentru elaborarea prezentului Program au fost consultați reprezentanții instituțiilor naționale relevante, precum și actori activi în domeniul cooperării internaționale precum UNDRR, OIM, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), delegația Uniunii Europene (denumită în continuare *UE*), Banca Mondială. Contribuțiile actorilor sus-menționați au fost esențiale pentru ancorarea Programului în realitățile instituționale ale Republicii Moldova și pentru alinierea recomandărilor la obiectivele naționale de dezvoltare și de reziliență.

8. Coerența cu politicile și cadrele de reglementare naționale. La nivel național, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (denumită în continuare *SND*), aprobată prin Legea 315/2022, oferă cadrul general de orientare a politicilor publice spre obiective de dezvoltare durabilă (denumite în continuare *ODD*) și reziliență. ODD 10 „Asigurarea dreptului fundamental la un mediu ambiant sănătos și sigur” stabilește direcții-cheie privind protecția

mediului, promovarea economiei verzi și combaterea schimbărilor climatice. Țintele aferente acestui obiectiv, inclusiv consolidarea rezilienței la schimbările climatice (ODD 13.1), combaterea degradării solurilor (ODD 15.3) și creșterea suprafețelor împădurite (ODD 15.2), sunt direct relevante pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și climatice. Prezentul Program contribuie la atingerea acestor ținte printr-o abordare bazată pe prevenție, adaptare și reziliență, devenind un instrument operațional de implementare a priorităților SND.

9. Prezentul Program este aliniat pe deplin și la cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, contribuind la obiectivele și la țintele relevante pentru consolidarea rezilienței și dezvoltării durabile în Republica Moldova. Programul reflectă recunoașterea faptului că RRD este o condiție esențială pentru atingerea ODD, iar implementarea acțiunilor de prevenire, de adaptare și de răspuns contribuie direct la protejarea vieților, ecosistemelor, economiei și infrastructurilor.

10. Prezentul Program contribuie la ODD 1 eradicarea sărăciei, sprijinind ținta 1.5 prin acțiuni care vizează creșterea rezilienței gospodăriilor vulnerabile și reducerea expunerii acestora la șocuri climatice, sociale și economice. În domeniul sănătății, ODD 3, ținta 3.d, Programul consolidează capacitățile sistemului medical de a gestiona riscuri biologic-sociale, asigurând continuitatea serviciilor esențiale, inclusiv în materie de sănătate publică și reproductivă. În sectorul apei, ODD 6, țintele 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.a, Programul promovează protecția resurselor de apă, reducerea poluării, eficientizarea utilizării apei și consolidarea managementului integrat al resurselor hidrografice, inclusiv prin măsuri în bazinele hidrografice expuse riscurilor. Conform ODD 9 industrie, inovație și infrastructură, țintele 9.1 și 9.4, prezentul Program susține modernizarea și adaptarea infrastructurilor la hazarduri naturale și climatice, promovând standarde de construcție rezilientă și investiții în tehnologii sigure și eficiente. În același timp, în contextul ODD 11 orașe și comunități durabile, țintele 11.5 și 11.b, Programul sprijină reducerea pierderilor umane și economice cauzate de dezastre și dezvoltarea strategiilor locale de RRD, contribuind la orașe și comunități sigure, reziliente și incluzive. În domeniul consumului și al producției, ODD 12, țintele 12.2, 12.4, 12.5, Programul promovează utilizarea durabilă a resurselor naturale și managementul ecologic al substanțelor și al deșeurilor, prevenind riscurile legate de poluare și de degradarea terenurilor. ODD 13, țintele 13.1, 13.2, 13.3, este abordat prin integrarea schimbărilor climatice în planificarea sectorială, dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie multihazard și măsuri de creștere a capacității instituționale și de conștientizare publică. În ceea ce privește conservarea ecosistemelor, ODD 15, țintele 15.1, 15.2, 15.3, 15.5, 15.9, prezentul Program facilitează protejarea și restaurarea pădurilor, solurilor și ecosistemelor acvatice, promovând împădurirea, prevenirea deșertificării și integrarea valorii ecosistemelor în planificarea națională și locală. În final, în spiritul ODD 16,

țintele 16.6 și 16.7, prezentul Program întărește guvernanta bazată pe date, pe transparență și pe participare publică, sprijinind procese incluzive de planificare, de coordonare interinstituțională și de responsabilizare administrativă. Contribuțiile prezentului Program la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 sunt reflectate în matricea de rezultate și de monitorizare, utilizând indicatori naționali și indicatorii Cadrului de la Sendai, în limita posibilului, asigurând astfel o raportare coerentă, anuală și comparabilă la diferite niveluri.

11. Prezentul Program este aliniat la obiectivele Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030 (denumită în continuare *SNRRD*), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 804/2024.

12. Prezentul Program contribuie, de asemenea, la atingerea obiectivelor din Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024, și a celor din Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 (denumit în continuare *PNASC*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023, și integrează în mod transversal aspecte legate de protecția grupurilor vulnerabile, de incluziunea socială, de migrație și de strămutare. Sinergiile dintre aceste documente strategice au permis formularea de obiective generale (denumite în continuare *OG*) și obiective specifice (denumite în continuare *OS*) coerente, precum și propunerea unor măsuri concrete, corelate cu planurile sectoriale. Printre aceste documente de referință se numără și Planul de gestionare a riscului de inundații pentru districtul bazinului hidrografic Nistru și Planul de gestionare a riscului de inundații pentru districtul bazinului hidrografic Dunărea – Prut și Marea Neagră, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a riscului de inundații. Prin această viziune integrată, prezentul Program creează premisele pentru politici și investiții publice bazate pe risc, în concordanță cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

13. Unul dintre documentele-cheie cu relevanță deosebită este *PNASC*, care propune măsuri sectoriale și transversale de consolidare a rezilienței climatice, inclusiv abordarea explicită a conexiunii migrație – mediu – schimbări climatice. Interconexiunile dintre *PNASC* și prezentul Program sunt multiple, întrucât ambele promovează evaluarea riscurilor climatice și de mediu, integrarea adaptării și a rezilienței în planificarea sectorială, protejarea grupurilor vulnerabile, elaborarea mecanismelor de coordonare și finanțarea multisectorială.

14. Astfel, prezentul Program nu doar se aliniază cadrului existent, documentul devine și un instrument catalizator pentru operaționalizarea politicilor naționale și internaționale în materie de climă, pentru reducerea și gestionarea riscului de dezastre naturale și de creștere a rezilienței, inclusiv prin abordarea vulnerabilităților generate de și asociate mobilității umane, în contextul schimbărilor climatice și al riscurilor naturale. Programul este elaborat în

concordanță cu prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, contribuind la consolidarea componentei de prevenire, de pregătire și de răspuns a sistemului național de management al situațiilor de criză. În acest sens, Programul sprijină dezvoltarea capacităților naționale de identificare, de evaluare și de monitorizare a riscurilor, consolidarea mecanismelor de avertizare timpurie, planificarea bazată pe risc, dezvoltarea capabilităților instituționale și coordonarea interinstituțională necesare pentru prevenirea, gestionarea și recuperarea în urma situațiilor de criză generate de dezastre naturale.

15. Din perspectiva egalității de gen și a dreptului la sănătate sexuală și reproductivă, se remarcă faptul că schimbările climatice și dezastrele afectează în mod disproporționat femeile, fetele tinere, persoanele cu dizabilități și femeile în vârstă. Aceste grupuri se confruntă cu bariere sistemice în accesarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă (SRHR), care sunt agravate în perioade de dezastre naturale. Este esențial ca sistemele de sănătate, de protecție și de intervenție să fie adaptate pentru a răspunde acestor nevoi, inclusiv prin integrarea pachetului minim de servicii în primele 48h de la un dezastru, formarea personalului implicat și dotarea centrelor medicale. În paralel, sunt necesare măsuri pentru prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen (GBV), alocări financiare echitabile, participarea tinerilor la procesele decizionale și colectarea de date dezagregate pentru a asigura politici bazate pe dovezi și pe echitate. Aceste recomandări sunt formulate în conformitate cu SNRRD (pct. 4.5.3.10) și cu angajamentele Republicii Moldova în cadrul CND 3.0².

Capitolul II

ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1

Lecții învățate din politicile și din intervențiile anterioare

16. Republica Moldova se confruntă cu o creștere accentuată a riscurilor naturale, generate atât de fenomene hidro-meteorologice extreme (secetă, inundații, ploi torențiale, grindină)³, cât și de presiunile antropice asupra mediului. În perioada 2010–2024, dezastrele naturale au generat pierderi economice directe de peste 23 de miliarde de lei, afectând în special agricultura, infrastructura și comunitățile rurale vulnerabile. Seceta reprezintă riscul cu cel mai mare impact economic sistemic, fiind responsabilă pentru peste 70 % din totalul pagubelor asociate situațiilor excepționale (denumite în continuare SE) naturale. Acest tablou este confirmat și de analiza recentă realizată de către Banca Mondială în raportul „Consolidarea managementului riscului de dezastre și rezilienței la schimbările

² https://unfccc.int/sites/default/files/2025-05/MD_NDC_3.pdf.

³ [Republic of Moldova. National Communication \(NC\). NC 5. | UNFCCC.](#)

climatice în Moldova”⁴, în care se menționează că Republica Moldova este expusă la o gamă largă de dezastre naturale, iar impactul acestora afectează în mod disproporționat persoanele sărace.

17. Analiza politicilor și intervențiilor anterioare evidențiază mai multe probleme structurale, care limitează capacitatea de prevenire și de reducere a riscurilor:

17.1. fragmentarea instituțională și sectorială. Gestionarea riscurilor este realizată predominant sectorial, cu mecanisme limitate de coordonare între domeniile mediului, agriculturii, sănătății, dezvoltării regionale și protecției civile. Această abordare reduce eficiența măsurilor preventive și capacitatea de răspuns integrat la riscuri complexe și interconectate;

17.2. integrarea insuficientă a riscurilor climatice în politicile și în investițiile publice. Riscurile climatice și de dezastre sunt integrate limitat în procesele de planificare sectorială, în investițiile publice și în dezvoltarea infrastructurii. Persistă vulnerabilități ridicate în infrastructura locală, în sistemele de apă, în agricultură și în serviciile publice esențiale;

17.3. capacități instituționale și tehnice insuficiente. Instituțiile responsabile se confruntă cu limitări privind colectarea, interoperabilitatea și utilizarea datelor de risc, inclusiv în domeniul monitorizării climatice și al sistemelor de avertizare timpurie. Capacitățile tehnice și digitale pentru evaluarea și anticiparea riscurilor rămân insuficient dezvoltate, în special la nivel local;

17.4. degradarea ecosistemelor și utilizarea limitată a soluțiilor bazate pe natură. Degradarea pădurilor, solurilor și ecosistemelor acvatice reduce capacitatea naturală de protecție împotriva secetei, eroziunii și inundațiilor. În același timp, soluțiile bazate pe natură au fost aplicate fragmentar și predominant prin proiecte izolate, fără integrare sistemică în politicile publice;

17.5. vulnerabilitate socială ridicată și impact disproporționat asupra grupurilor expuse. Persoanele în vârstă, femeile, copiii, persoanele cu dizabilități și comunitățile rurale sunt afectate disproporționat de riscurile climatice și biologic-sociale. Migrația și depopularea localităților rurale reduc capacitatea comunităților de a răspunde eficient la dezastre și accentuează dezechilibrele teritoriale;

17.6. mecanisme insuficiente de prevenire și de finanțare a riscurilor. Politicile anterioare s-au concentrat preponderent pe răspuns post-situație excepțională, în detrimentul măsurilor preventive și al investițiilor în reziliență. Persistă lacune privind mecanismele de finanțare a prevenirii, instrumentele de transfer al riscului și investițiile bazate pe evaluarea riscurilor.

18. Lecțiile învățate din implementarea politicilor și intervențiilor anterioare demonstrează necesitatea unei abordări integrate și preventive, bazate pe:

18.1. coordonare interinstituțională consolidată;

⁴ [Consolidarea managementului riscului de dezastre și rezilienței la schimbările climatice în Moldova, 2020, Banca Mondială.](#)

- 18.2. integrarea riscurilor în politicile sectoriale și în investițiile publice;
- 18.3. dezvoltarea sistemelor de monitorizare și de avertizare timpurie;
- 18.4. utilizarea soluțiilor bazate pe natură;
- 18.5. dezvoltarea capacităților locale;
- 18.6. protecția grupurilor vulnerabile;
- 18.7. utilizarea sistematică a datelor și a instrumentelor digitale.

19. În acest context, intervenția publică prin prezentul Program este necesară pentru consolidarea unui sistem integrat de reducere a riscurilor de dezastre, orientat spre prevenție, adaptare climatică, reziliență instituțională și protecția grupurilor vulnerabile.

Secțiunea a 2-a

Evoluția climatică în ultimele trei decenii

20. Datele climatice pentru perioada cuprinsă între anii 1990-2024 confirmă accentuarea schimbărilor climatice în Republica Moldova, manifestată prin creșterea temperaturilor medii anuale, variabilitatea precipitațiilor și intensificarea fenomenelor meteorologice extreme.

21. Tendința temperaturilor (1990-2024). Figura 2 prezintă variația temperaturilor medii anuale la stațiile meteorologice Chișinău, Bălți și Cahul. În toate cele trei locații, se remarcă o tendință de creștere susținută a temperaturii medii anuale pe parcursul celor 35 de ani analizați. Stațiile meteorologice Chișinău și Cahul au înregistrat cele mai accentuate creșteri, depășind constant pragul de 12°C în ultimul deceniu. În anul 2024, la Cahul s-a înregistrat un record de 13,7°C, cea mai ridicată valoare din seria analizată. Se observă, de asemenea, o sincronizare regională între cele trei stații în ceea ce privește vârfurile și minimele de temperatură, ceea ce sugerează o dinamică climatică comună la nivel național. Ani precum 2007, 2015, 2020 și 2024 au fost constant printre cei mai calzi la toate cele trei stații. Acest fenomen reflectă o tendință structurală de creștere a temperaturilor, cu implicații directe asupra agriculturii, sănătății publice și resurselor de apă. Zonele sudice (Cahul) par a fi cele mai afectate, consolidând ideea unui risc climatic regional diferențiat în Republica Moldova.

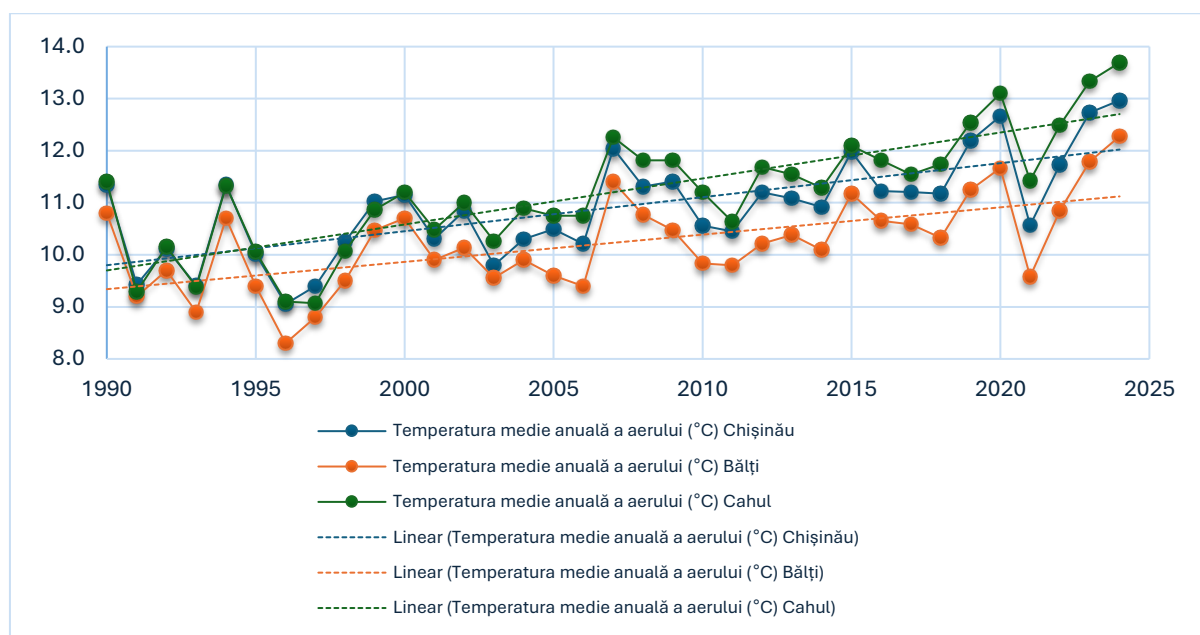

Figura 2. Variația anuală a temperaturilor înregistrată la stațiile meteorologice de referință Chișinău, Bălți și Cahul în perioada 1990-2024

Sursa: Biroul Național de Statistică (2025)

22. Variabilitatea precipitațiilor. Graficul privind precipitațiile evidențiază o oscilație puternică a regimului pluviometric anual. Deși nu se conturează o tendință descendentă clară, se remarcă episoade repetate de secetă severă în anii 2012, 2015, 2020, 2022 și 2023, în special în zona de sud (Cahul), unde valorile au scăzut frecvent sub 400 mm/an.

Anul 2010 reprezintă o excepție extremă, cu un vârf de 960 mm la Briceni, sugerând un episod localizat de ploi torențiale sau de inundații. Fluctuațiile mari între ani secetoși și ani mai ploioși indică o instabilitate hidrologică care complică planificarea agricolă și gestionarea resurselor de apă.

Secțiunea a 3-a

Tendințe climatice în perioada 2016-2035 și proiecții până în anul 2100

23. Evoluția temperaturii. Conform proiecțiilor climatice prezentate în cel de-al cincilea Raport Național de Comunicare către CONUSC (NC4), evoluția riscurilor climatice în Republica Moldova este analizată în funcție de trei traiectorii reprezentative de concentrație (*Representative Concentration Pathways* – RCP): RCP8.5, RCP4.5 și RCP2.6. Aceste scenarii reflectă diferite niveluri posibile de emisii de gaze cu efect de seră până în anul 2100. RCP8.5 reprezintă un scenariu pesimist, fără măsuri semnificative de reducere a emisiilor, care duce la o creștere accentuată a temperaturii globale cu peste 4°C față de perioada preindustrială până la sfârșitul secolului al XXI-lea și la riscuri climatice severe. RCP4.5 este un scenariu intermediar, care presupune politici climatice moderate și o stabilizare a concentrațiilor atmosferice în a doua jumătate a secolului. RCP2.6 este scenariul optimist, bazat pe reducerea rapidă și substanțială a emisiilor, menit să limiteze încălzirea globală la sub 2°C, în conformitate cu obiectivele Acordului

de la Paris. Analiza acestor traiectorii permite estimarea impactului climatic viitor asupra sectoarelor vulnerabile cum ar fi agricultura, resursele de apă și sănătatea publică și constituie baza pentru prioritizarea măsurilor de adaptare și de reducere a riscurilor⁵.

Conform acestor proiecții, Republica Moldova se va confrunta cu o încălzire constantă a climei:

23.1. pe termen scurt (2016-2035), toate cele trei scenarii indică o creștere similară a temperaturii medii anuale între +0,9 și +1,1°C față de perioada de referință 1986-2005;

23.2. pe termen lung (până în anul 2100), diferențele devin semnificative: scenariul RCP8.5 admite o încălzire de până la +4,6°C, scenariul RCP4.5 prevede o încălzire de până la +2,4°C, iar scenariul RCP2.6 de până la +1,3°C.

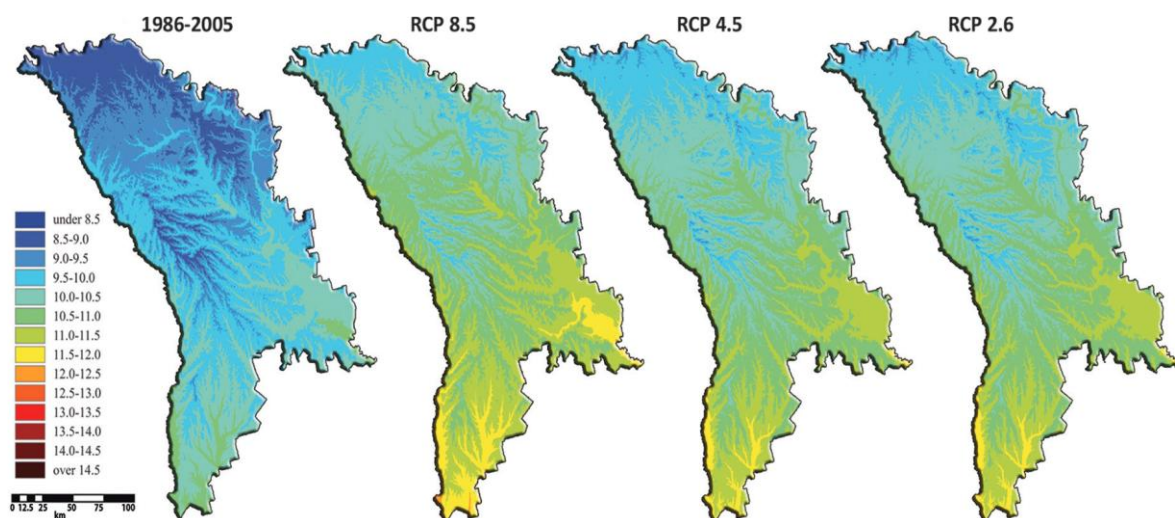

Figura 4. Modelare a temperaturii medii anuale pe teritoriul Republicii Moldova pentru perioada 2016-2035 (°C)

Sursa: A patra comunicare națională a Republicii Moldova către CONUSC

24. Evoluția precipitațiilor. Proiecțiile climatice indică schimbări moderate ale cantităților anuale de precipitații pe termen scurt (2016–2035), însă cu reduceri semnificative ale precipitațiilor în sezonul de vară. În scenariile RCP8.5 și RCP2.6, cantitatea anuală de precipitații crește ușor, cu aproximativ 0,6–2 % în toate zonele agroecologice, în timp ce scenariul RCP4.5 estimează o reducere de 1,5–2 % în regiunile din nordul și din centrul Republicii Moldova. Totodată, precipitațiile estivale scad în toate scenariile, cele mai pronunțate reduceri fiind estimate în scenariul RCP8.5, de până la –25,1 %, în partea centrală, și de până la –18,1 % în partea nordică a țării. Pe termen lung (2081–2100), scenariile evidențiază traiectorii divergente: RCP8.5 prevede o diminuare anuală a precipitațiilor de 9,9–13,4 %, RCP2.6 indică o creștere moderată de 3,1–5,1 %, iar RCP4.5 estimează creșteri limitate în partea de nord și în centrul țării, de 1,6–3,6 %. În ansamblu, proiecțiile sugerează o creștere a frecvenței și a severității

⁵ IPCC, Fifth Assessment Report (AR5), Working Group I Summary for Policymakers, 2014.

secetelor, în special în sezonul cald, cu implicații majore pentru resursele de apă, **pentru** agricultură și **pentru** reziliența ecosistemelor.

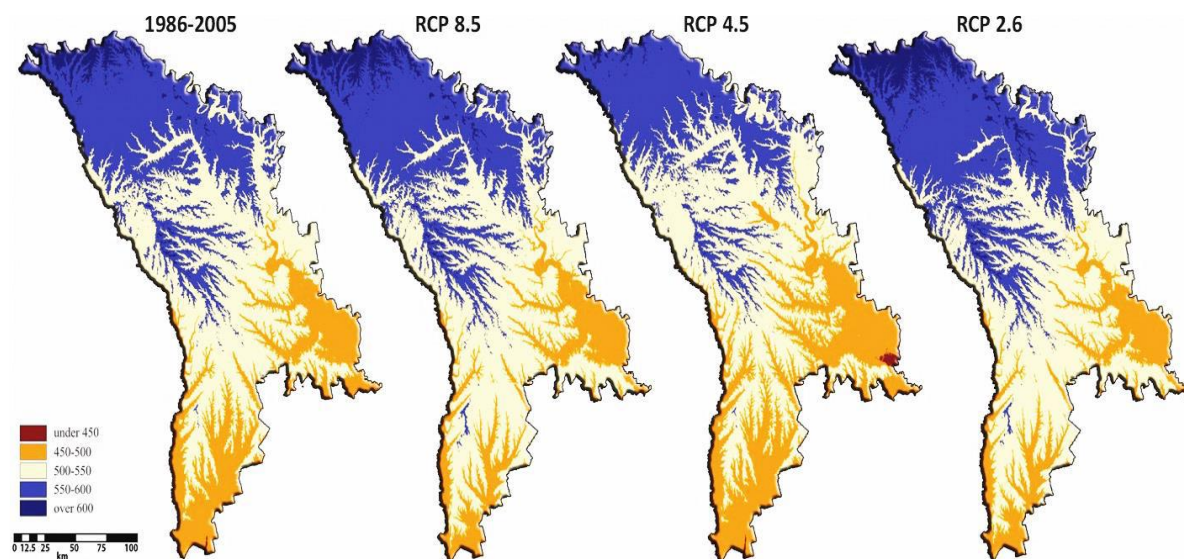

Figura 5. Modelare a precipitațiilor totale anuale pe teritoriul Republicii Moldova pentru perioada 2016-2035 (mm)

Sursa: **A patra comunicare națională a Republicii Moldova către CONUSC**

25. Indicii extremelor climatice. Proiecțiile climatice indică o intensificare semnificativă a fenomenelor meteorologice extreme în Republica Moldova, tendință care devine tot mai pronunțată în scenariile cu emisii ridicate. Se estimează o creștere accentuată a frecvenței și a duratei valurilor de căldură, a nopților tropicale și a zilelor foarte calde, concomitent cu reducerea fenomenelor asociate sezonului rece precum zilele cu îngheț și episoadele de frig sever. În ceea ce privește regimul precipitațiilor, se preconizează o creștere a intensității ploilor abundente și a evenimentelor extreme de precipitații, concomitent cu reducerea numărului total de zile ploioase și cu extinderea perioadelor consecutive fără precipitații. Aceste evoluții indică o accentuare a variabilității climatice, caracterizată prin alternanța unor perioade mai lungi de secetă cu episoade de precipitații torențiale, ceea ce va amplifica riscurile pentru sănătatea populației, agricultură, resursele de apă, infrastructură și securitatea energetică.

Secțiunea a 4-a

Grupuri vulnerabile în contextul riscurilor climatice și de dezastre în Republica Moldova

26. La 1 ianuarie 2024, populația cu reședință obișnuită a Republicii Moldova a constituit 2 423 de milioane de persoane, în scădere cu 2,8 % față de anul precedent. Tendința de depopulare, determinată de declinul natural și de migrația externă, reduce capacitatea comunităților de a preveni, **de a** gestiona și **de a** recupera efectele dezastrelor⁶.

⁶ https://statistica.gov.md/en/preliminary-results-of-the-population-and-housing-census-2024-10079_61630.html.

27. Structura demografică evidențiază un proces accentuat de îmbătrânire a populației: 25,2 % din populație are vârsta de 60 de ani și peste, comparativ cu 17,5 % din populație, care sunt copii cu vârsta de până la 14 ani. Creșterea ponderii persoanelor vârstnice amplifică vulnerabilitatea la efectele fenomenelor extreme și exercită presiuni suplimentare asupra sistemelor de sănătate și de protecție socială.

28. Vulnerabilitatea este amplificată și de migrația populației apte de muncă, soldul migrației nete fiind negativ (–59 de mii de persoane în anul 2023), precum și de accesul inegal la servicii esențiale. În mediul rural, doar 31 % din populația adultă apreciază starea lor de sănătate ca fiind bună sau foarte bună, comparativ cu 44 % în mediul urban. În acest context, următoarele categorii sunt identificate ca grupuri vulnerabile în fața riscurilor naturale și climatice:

28.1. femeile și fetele, în special femeile însărcinate, mamele cu nou-născuți și adolescentele;

28.2. copiii, în special cei separați de familie sau aflați în situații de risc;

28.3. persoanele în vârstă și cele cu dizabilități;

28.4. migranții interni și gospodăriile afectate de migrația externă;

28.5. persoanele aflate în sărăcie, în șomaj de lungă durată sau în locuire informală;

28.6. populația din zone izolate sau cu acces limitat la infrastructură și la servicii esențiale.

29. Analiza evidențiază necesitatea integrării dimensiunilor de gen, de vârstă și de incluziune socială în politicile de reducere a riscurilor de dezastre. Măsurile de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare trebuie să asigure accesul echitabil la informație, la servicii esențiale și la asistență pentru grupurile vulnerabile. O atenție deosebită urmează a fi acordată femeilor și fetelor, inclusiv femeilor însărcinate și mamelor cu nou-născuți, precum și altor categorii cu vulnerabilitate ridicată, în conformitate cu recomandările formulate de UNFPA.

Secțiunea a 5-a

Indicele de risc INFORM: analiză comparativă la nivel european

30. Indicele de risc INFORM⁷ este un instrument global cu sursă deschisă conceput pentru a evalua riscul de crize umanitare și dezastre, sprijinind astfel luarea deciziilor legate de prevenire, pregătire și răspuns. Acesta evaluează țările pe baza a trei dimensiuni: hazard și expunere, vulnerabilitate și lipsa capacității de răspuns. Datele recente indică o creștere a riscurilor la nivel global, pe fondul

⁷ Indicele de risc INFORM.

intensificării fenomenelor climatice extreme și al creșterii frecvenței situațiilor de urgență⁸.

31. Comparativ cu alte regiuni ale lumii, Europa înregistrează, în general, niveluri reduse de risc datorită capacităților instituționale dezvoltate, infrastructurii reziliente și investițiilor constante în prevenirea și în gestionarea dezastrelor. În acest context, poziționarea Republicii Moldova relevă vulnerabilități mai pronunțate decât media europeană.

32. Conform **indicelui de risc** INFORM, Republica Moldova înregistrează un scor general de risc de 3,6, fiind clasificată în categoria de risc moderat și situându-se pe locul 90 din 191 de state analizate. La nivel european, Republica Moldova ocupă locul trei după nivelul riscului general, după Ucraina și Federația Rusă.

⁸ RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind progresele în ceea ce privește punerea în aplicare a articolului 6 din mecanismul de protecție civilă al Uniunii (Decizia nr. 1313/2013/UE). Prevenirea și managementul riscurilor de dezastre în Europa, 2024.

Sinteza scorurilor INFORM dezagregate, ediția a 2-a, Republica Moldova

Categorie	Scor	Locul ocupat		Interpretare
Risc general	3.6	Locul 90 din 191		Risc scăzut
Hazard & expunere	3	Locul 88 din 191 la nivel global, locul 3 în Europa		Risc scăzut
Hazarde naturale	3.4			Moderat
Hazarde antropice	2.5			Scăzut
Vulnerabilitate	4.1	Locul 83 din 191 la nivel global, locul 2 în Europa		Moderată
Vulnerabilitate socio-economică	3			Moderată
Grupuri vulnerabile	5			Ridicată
Lipsa capacității de răspuns	3.9	Locul 107 din 191 la nivel global, locul 4 în Europa		Moderată
Instituționale	5.5			Ridicată
Infrastructură	1.9			Scăzută

Sursa: Indicele de risc INFORM

Analiza componentelor indicelui evidențiază trei constatări principale:

32.1. expunerea la riscuri naturale rămâne semnificativă, cu un scor de 3,4 pentru hazardele naturale, superior celui aferent hazardelor antropice (2,5). Cele mai relevante riscuri sunt asociate cutremurelor (6,0), secetei (5,7), epidemiilor (4,7) și inundațiilor (4,6);

32.2. vulnerabilitatea socială este relativ ridicată, scorul pentru grupurile vulnerabile fiind de 5,0, ceea ce confirmă expunerea disproporționată a anumitor categorii de populație la impactul dezastrelor și al situațiilor de criză;

32.3. capacitatea instituțională de răspuns reprezintă una dintre principalele constrângeri, componenta instituțională înregistrând un scor de 5,5, în timp ce infrastructura obține un scor relativ favorabil de 1,9.

33. Rezultatele indicelui **de risc** INFORM evidențiază două lacune majore de politici publice:

33.1. necesitatea consolidării capacităților instituționale pentru gestionarea integrată a riscurilor de dezastre;

33.2. necesitatea protejării grupurilor vulnerabile prin măsuri specifice de prevenire, pregătire și răspuns. Totodată, analiza subliniază importanța dezvoltării sistemelor de colectare și de analiză a datelor privind riscurile, a instrumentelor digitale de monitorizare și a mecanismelor de anticipare care să sprijine procesul decizional și orientarea investițiilor publice.

Secțiunea a 6-a
Profilul dezastrelor în Republica Moldova

34. Conform datelor IGSU, în perioada 2010–2024 au fost înregistrate 4 303 SE, dintre care 1 329 cu caracter natural și 109 cu caracter biologic-social. Deși SE tehnogene au fost cele mai frecvente, dezastrele naturale au generat aproape 99 % din totalul pagubelor materiale raportate.

35. În perioada analizată, pagubele directe cauzate de SE au depășit 23 de miliarde de lei. Numai în anul 2024, pierderile raportate au constituit 4,69 miliarde de lei, echivalentul a aproximativ 1,5 % din PIB. Impactul economic real este probabil mai mare, deoarece evaluările actuale includ doar pagubele directe, fără a cuantifica pierderile indirecte și efectele pe termen lung asupra economiei și comunităților.

36. Analiza SE cu caracter natural evidențiază o diferență semnificativă între frecvența și impactul economic al hazardelor. Majoritatea evenimentelor înregistrate au fost asociate cu ploi torențiale, cu grindină și cu vânturi puternice (66 %), urmate de grindină mare (17 %) și furtuni severe (8 %). În schimb, seceta a reprezentat doar aproximativ 1 % din numărul total al evenimentelor naturale.

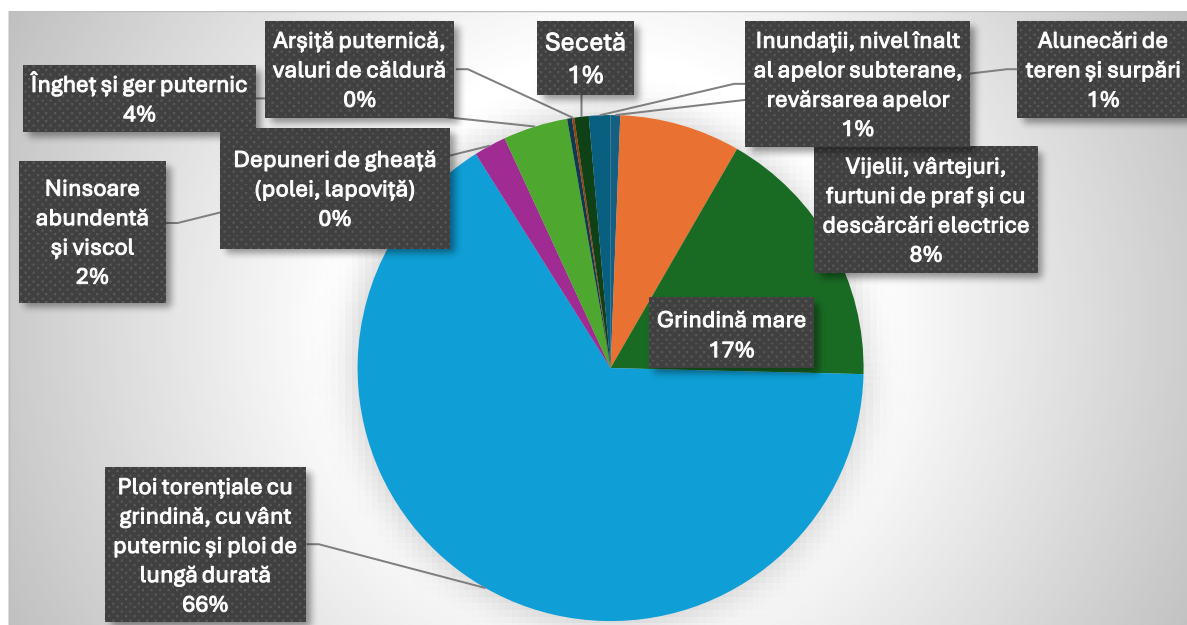

Figura 6. Numărul SE cu caracter natural pe tipuri în Republica Moldova în perioada 2010-2024
Sursa: IGSU, *Analiza Situațiilor Excepționale, 2010-2024*

37. Cu toate acestea, seceta este responsabilă pentru peste 70 % din valoarea totală a pagubelor economice generate de dezastrele naturale în perioada analizată, în timp ce ploile torențiale, grindina și vânturile puternice au generat circa 18 % din pierderi. Acest dezechilibru demonstrează că impactul economic al unui risc nu este determinat exclusiv de frecvența producerii acestuia, ci și de amploarea efectelor asupra sectoarelor vulnerabile, în special asupra agriculturii.

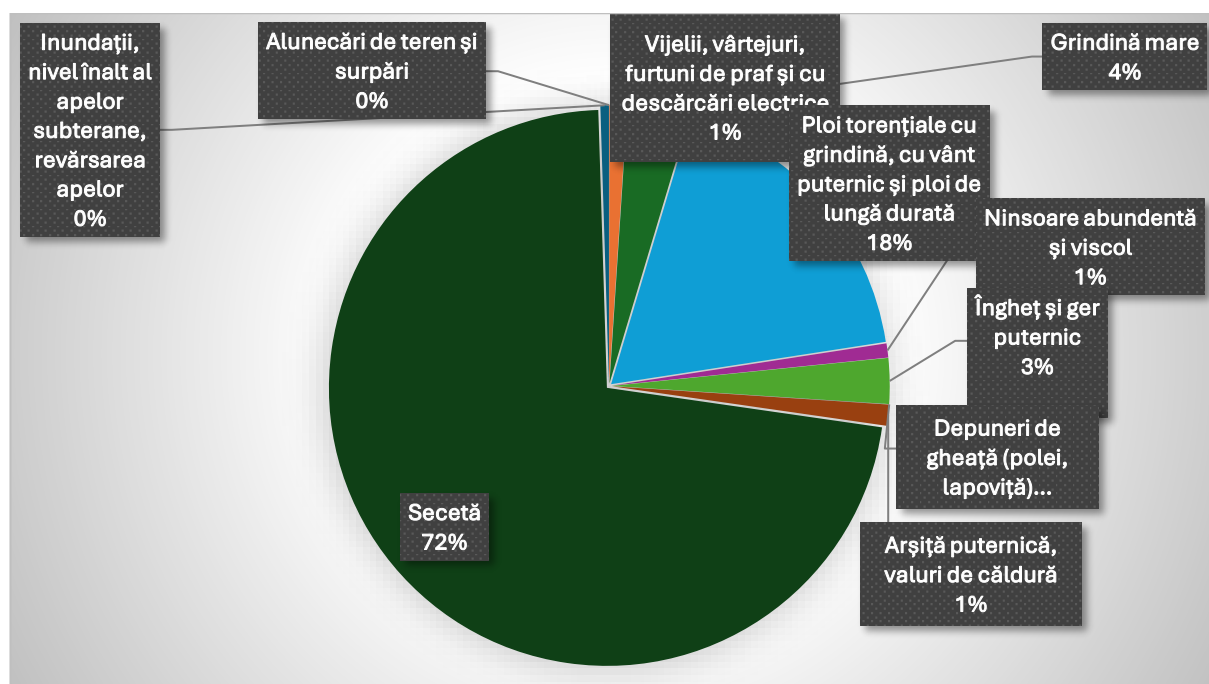

Figura 7. Pagube provocate de SE pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2014 (mii lei)
Sursa: Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, *Analiza Situațiilor Excepționale, 2010-2024*

38. Datele analizate evidențiază o lacună importantă în abordarea actuală a gestionării riscurilor: accentul trebuie plasat nu doar pe hazardele frecvente, ci și pe riscurile cu probabilitate mai redusă, dar cu impact economic și social sistemic. În contextul schimbărilor climatice, **care preconizează** creșterea frecvenței și a severității secetelor, devine necesară consolidarea mecanismelor de anticipare, de monitorizare și de gestionare a riscurilor, inclusiv prin dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie, a instrumentelor financiare de protecție și a măsurilor de adaptare pentru sectoarele și comunitățile expuse.

39. În ansamblu, analiza confirmă că dezastrele naturale reprezintă una dintre principalele surse de pierderi economice în Republica Moldova și evidențiază necesitatea consolidării unui sistem integrat de management al riscurilor, orientat spre prevenire, reducerea vulnerabilităților și creșterea rezilienței comunităților și infrastructurii critice.

Secțiunea a 7-a

Analiză pe tipuri de risc: profil, impact, vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare

40. În cadrul prezentului Program, sunt analizate riscurile prioritare, identificate în SNRRD. Evaluarea acestora a fost realizată în anul 2024 prin aplicarea unei metodologii bazate pe matricea de risc⁹ recomandată de UNDRR și de liniile directoare ale UE privind gestionarea riscurilor de dezastre¹⁰.

⁹ <https://www.undrr.org/publication/technical-guidance-comprehensive-risk-assessment-and-planning-context-climate-change>.

¹⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC1220\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC1220(01)).

41. Metodologia combină probabilitatea de apariție a hazardelor cu impactul potențial asupra populației, economiei și mediului. Nivelul de risc este determinat prin corelarea probabilității și impactului și este clasificat în patru categorii: risc scăzut, moderat, înalt și foarte înalt. Aplicarea consecventă a acestei metodologii necesită consolidarea capacităților instituționale, dezvoltarea sistemelor de colectare și de analiză a datelor și utilizarea instrumentelor digitale de monitorizare a riscurilor, aspecte reflectate în măsurile prevăzute de prezentul Program.

Tabelul 2

Lista situațiilor excepționale identificate conform SNRRD

Nr. crt.	Pericol/Situație excepțională	Nr. crt.	Pericol/Situație excepțională
1.	Secetă	7.	Ninsori abundente, viscol
2.	Inundații	8.	Înghețuri, ger puternic
3.	Ploi torențiale însoțite de grindină și vânt puternic	9.	Depuneri de gheață (chiciură, polei)
4.	Temperaturi ridicate, valuri de căldură, arșiță	10.	Cutremure de pământ
5.	Vânturi puternice, uragane, furtuni cu descărcări electrice	11.	Alunecări de teren, surpări, eroziunea solurilor
6.	Grindină mare	12.	Riscuri biologic-sociale

Sursa: SNRRD

42. SE expuse în tabelul 2 reprezintă principalele amenințări naturale și biologic-sociale identificate la nivel național și constituie baza pentru prioritizarea intervențiilor prevăzute de prezentul Program. Analiza detaliată a acestora este prezentată în secțiunile următoare, cu accent pe profilul riscului, expunere, vulnerabilitate, capacitate de adaptare și măsuri de reducere a riscului.

43. Rezultatele evaluării riscurilor evidențiază existența unor niveluri diferite de severitate. Inundațiile sunt încadrate în categoria cu cel mai înalt nivel de risc, fiind caracterizate prin probabilitate înaltă și impact major. Totodată, ploile torențiale însoțite de grindină și de vânt puternic, temperaturile ridicate și grindina mare se caracterizează prin probabilitate ridicată și impact semnificativ, necesitând măsuri prioritare de prevenire și de adaptare.

44. Evaluarea relevă, de asemenea, că anumite riscuri cu probabilitate mai redusă precum seceta, alunecările de teren și riscurile biologic-sociale pot genera efecte severe asupra populației, economiei și mediului. Acest fapt evidențiază necesitatea unei abordări bazate nu doar pe frecvența producerii hazardelor, ci și pe amploarea impactului acestora, pentru a asigura prioritizarea eficientă a măsurilor de reducere a riscurilor.

45. Riscul de insuficiență acută a apei potabile, determinat de secarea sau de poluarea surselor de apă, este abordat transversal în cadrul prezentului Program. Acesta este analizat atât din perspectiva efectelor secetei asupra disponibilității resurselor de apă, cât și din perspectiva riscurilor biologic-sociale asociate calității apei și a impactului asupra sănătății publice. Pentru a evita suprapunerea analizelor și a măsurilor propuse, acest risc nu este tratat ca profil distinct, fiind integrat în domeniile tematice relevante.

Tabelul 3

Evaluarea riscurilor de dezastre naturale, conform SNRRD

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă					
	Probabilitate înaltă			3,4,6	2	
	Probabilitate moderată			5,8	1,7	
	Probabilitate joasă			9,10	11,12	
	Probabilitate aproape nulă					
		Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever
IMPACT						

Sursa: SNRRD

Subsecțiunea 1
Profilul secetei în Republica Moldova: studiu de caz

46. Impactul secetei asupra sectorului agricol. Seceta reprezintă unul dintre cele mai severe riscuri climatice pentru Republica Moldova, cu efecte directe asupra agriculturii, resurselor de apă, securității alimentare și dezvoltării economice. Vulnerabilitatea ridicată este determinată atât de amplificarea efectelor schimbărilor climatice, cât și de dependența sectorului agricol de precipitații și de resursele limitate de apă disponibile pentru irigare¹¹. Agricultură Republicii Moldova se confruntă cu o vulnerabilitate structurală la secetă, datorită orientării sale preponderent spre culturi cerealiere și tehnice, sensibile la stresul hidric, la variația și la distribuția precipitațiilor.

În același context, Republica Moldova este afectată de episoade de secetă la intervale de aproximativ 3 – 10 ani. Evenimentele severe din 2007, 2012, 2020, 2022 și 2024 au demonstrat amploarea impactului acestui risc. În anul 2007, seceta a afectat aproximativ 80 % din teritoriul țării și circa 135 de mii de persoane,

¹¹<https://wmo.int/topics/drought#:~:text=Drought%20is%20a%20prolonged%20dry,and%20population%20displacement%20and%20migration.>

generând pierderi estimate la aproape 1 miliard USD. În anul 2012, au fost afectate peste 360 de mii ha de culturi agricole, cu pierderi directe estimate la 1,25 miliarde de lei. În anul 2020, producția agricolă s-a redus cu peste 26 %, iar pagubele au constituit aproximativ 5,9 miliarde de lei, echivalentul a 3,3 % din PIB. În anii 2022 și 2024, seceta a afectat majoritatea raioanelor țării, provocând pierderi de circa 4,9 miliarde de lei în anul 2022 și, respectiv, de 3,8 miliarde de lei în anul 2024¹².

Totodată, seceta afectează comunitățile rurale, în care aproximativ 45 % din populație utilizează fântânile de mină ca sursă principală de apă potabilă, sporind riscurile asociate accesului la apă în perioadele de deficit hidric.

47. Impactul secetei asupra agriculturii este amplificat de structura actuală a sectorului agricol. Agricultură Republicii Moldova este orientată predominant spre culturile cerealiere și tehnice, care ocupă peste 90 % din terenurile cultivate și care sunt deosebit de sensibile la deficitul de umiditate și la temperaturile extreme. În aceste condiții, variațiile precipitațiilor se reflectă direct asupra producției agricole, veniturilor fermierilor și securității alimentare.

48. Suprafețele agricole reprezintă peste 70 % din fondul funciar național, ceea ce evidențiază gradul ridicat de expunere a economiei la efectele secetei. În lipsa unor sisteme eficiente de irigare și a tehnologiilor agricole adaptate schimbărilor climatice, o mare parte din producția agricolă rămâne dependentă de condițiile meteorologice, după cum se poate deduce din figura 9.

49. Deși producția agricolă globală a înregistrat o tendință generală de creștere în ultimii ani, evoluția acesteia se caracterizează prin fluctuații semnificative în perioadele de secetă severă. Anii 2007, 2012, 2020 și 2022 au fost marcați de diminuări importante ale producției vegetale și ale randamentelor culturilor agricole.

Datele privind cerealele și leguminoasele confirmă sensibilitatea ridicată a sectorului agricol la secetă: randamentele au depășit 4 700 kg/ha în anii favorabili din punct de vedere climatic, însă au scăzut sub 1 800 kg/ha în anii afectați de secetă severă. Aceste fluctuații demonstrează că productivitatea agricolă este mult mai vulnerabilă la riscurile climatice decât suprafețele cultivate, care rămân relativ stabile.

Seceta generează și efecte sociale importante. Numărul salariaților din agricultură, silvicultură și pescuit s-a redus cu aproximativ 17 % în ultimul deceniu, fenomen influențat inclusiv de instabilitatea veniturilor agricole și de migrația forței de muncă din mediul rural¹³.

¹² https://igsu.gov.md/sites/default/files/media/documents/2025-10/Analiza%20SE%202010-2024_2.pdf.

¹³ Statistica sociala/Forța de muncă și câștigul salarial/Numărul salariaților/Numărul salariaților pe activități economice, sectoare și sexe, 2013-2023.

50. Graficul privind suprafețele afectate confirmă o diminuare a terenurilor cultivate cu porumb, cu grâu și cu floarea-soarelui în anul 2022, urmată de o revenire parțială în anul 2024, indicând asupra deciziilor prudente ale fermierilor în funcție de condițiile climatice anticipate.

51. Această dinamică se reflectă și în prețurile medii de vânzare a produselor agricole, prezentate în figura 13. Floarea-soarelui a atins valori record în anul 2022 (peste 10 mii de lei/tonă), iar valorile grâului și ale porumbului au înregistrat creșteri semnificative în anii cu producții scăzute. Corelația dintre secetă, randament scăzut și prețuri mari este clară și reflectă presiunea asupra securității alimentare și a veniturilor fermierilor.

Sectorul zootehnic este afectat indirect de secetă prin reducerea disponibilității de furaje și prin degradarea pajiștilor. Datele privind efectivele de animale, expuse în figura 14, indică asupra unei scăderi dramatice încă din anii '90 ai secolului trecut, fără a avea loc o redresare reală în ultimele decenii. Seceta contribuie suplimentar la vulnerabilitatea acestui sector prin reducerea productivității și creșterea dependenței de importuri.

52. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în agricultură. Agricultură în Republica Moldova este unul dintre sectoarele economice cele mai expuse la riscuri climatice. Cele mai ridicate niveluri de risc la secetă sunt înregistrate în raioanele din sudul și din centrul țării, unde condițiile climatice sunt agravate de accesul limitat la infrastructura de irigare și la tehnologii moderne de gestionare a apei.

Vulnerabilitățile structurale ale sectorului sunt amplificate de fragmentarea terenurilor agricole, de predominanța culturilor sensibile la secetă, de accesul limitat la mecanisme de asigurare agricolă, precum și de capacitatea de investiții redusă a fermierilor mici și mijlocii. Totodată, sistemele de avertizare timpurie și serviciile de consiliere climatică pentru fermieri rămân insuficient dezvoltate.

Capacitatea de adaptare este neuniformă la nivel teritorial și depinde în mare măsură de resursele disponibile la nivel local. Deși unele investiții realizate prin remitențe și prin programe de sprijin au contribuit la dezvoltarea sistemelor de irigare și la diversificarea activităților economice rurale, acestea nu sunt suficiente pentru reducerea vulnerabilităților la scară națională.

În consecință, principalele lacune identificate vizează infrastructura de irigare insuficientă, utilizarea limitată a practicilor agricole reziliente la schimbările climatice, accesul redus la instrumente financiare de gestionare a riscurilor și integrarea insuficientă a informațiilor climatice în procesul decizional al fermierilor. Riscurile climatice în agricultura Republicii Moldova sunt accentuate de interacțiunea dintre expunerea teritorială ridicată, vulnerabilitățile structurale, capacitățile instituționale limitate și capacitatea de adaptare la nivel local.

53. Agricultură contribuie cu 7,1 % la PIB și concentrează 5,1 % din forța de muncă activă, ceea ce o transformă într-un sector strategic pentru economia națională și unul dintre cele mai vulnerabile la efectele schimbărilor climatice. Reducerea riscului de secetă necesită intervenții integrate orientate spre modernizarea infrastructurii de irigare, promovarea practicilor agricole reziliente, dezvoltarea mecanismelor de asigurare climatică și consolidarea serviciilor de avertizare timpurie și de consultanță pentru fermieri.

Tabelul 4

Măsuri de combatere a riscului de secetă în agricultură

Secetă și riscuri asociate secetei	Vulnerabilități specifice sectorului agricol	Recomandări de RRD și măsuri de adaptare
Reducerea precipitațiilor și creșterea temperaturilor	Sisteme de irigații vechi, insuficiente sau inaccesibile	Modernizarea și extinderea sistemelor de irigații, inclusiv a microirigațiilor
Creșterea frecvenței fenomenelor meteorologice extreme (inclusiv grindină, furtuni, valuri de căldură)	Prevalența monoculturilor sensibile la secetă	Diversificarea culturilor și utilizarea hibrizilor rezistenți la secetă
Uscarea solului și pierderea fertilității	Soluri degradate și lipsa practicilor de protecție a solului	Promovarea agriculturii regenerative și conservative (rotația culturilor, mulcire) ¹⁴
Schimbări bruște de temperatură și stres hidric prelungit	Fermieri mici cu acces limitat la asigurări și sprijin financiar	Crearea de mecanisme de asigurare agricolă climatică și sprijin pentru gospodării vulnerabile

54. Impactul secetei asupra sectorului forestier. Pădurile din Republica Moldova reprezintă o componentă esențială a infrastructurii naturale pentru reducerea riscurilor asociate secetei, eroziunii solului, alunecărilor de teren și incendiilor de vegetație. Totuși, capacitatea sectorului forestier de a îndeplini aceste funcții este limitată de suprafața redusă a fondului forestier (11,2 % din teritoriul țării), fragmentarea ecosistemelor forestiere și vulnerabilitatea ridicată la efectele schimbărilor climatice.

55. Intensificarea secetelor, creșterea temperaturilor și modificarea regimului precipitațiilor au determinat degradarea progresivă a ecosistemelor forestiere. În ultimii ani, procesele de uscare a arboretelor s-au amplificat, fiind afectate suprafețe extinse de pădure, în special în regiunile de sud și de centru ale țării. Secetele severe înregistrate în ultimele două decenii au provocat reducerea rezistenței biologice a arborilor, afectarea regenerării naturale și diminuarea capacității pădurilor de a furniza servicii ecosistemice esențiale.

56. Seceta prelungită, temperaturile extreme și schimbările de regim pluviometric afectează profund ecosistemele forestiere, având loc:

¹⁴ <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/CGFAS-001-En.pdf>.

56.1. slăbirea rezistenței biologice a arborilor și accentuarea proceselor de uscare;

56.2. creșterea incidenței bolilor și a dăunătorilor (de exemplu, molia verde a stejarului, omida păroasă);

56.3. risc crescut de incendii forestiere, în special în anii de secetă severă (de exemplu, în anii 2007 și 2012);

56.4. afectarea capacității de regenerare naturală și reducerea serviciilor ecosistemice.

În ultimii 10 ani, peste 100 000 ha de păduri au fost afectate de uscare sau de atacuri fitosanitare. Sistemele de monitorizare și de intervenție sunt fragmentare, iar capacitățile tehnice la nivel local rămân limitate.

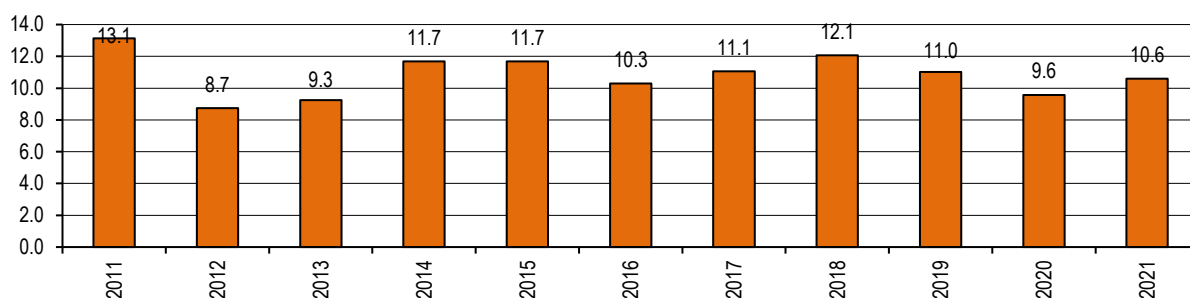

Figura 15. Dinamica proceselor de uscare a pădurilor pe teritoriul Republicii Moldova (ha)

Sursa: Raport integrat privind evaluarea nevoilor în tehnologii de adaptare la schimbările climatice pe sectorul forestier din Republica Moldova

57. Un exemplu elocvent al efectului schimbărilor climatice asupra pădurilor din țară îl reprezintă seceta din primăvara-vara anului 2007 și 2012, care a afectat peste 70 % din teritoriul țării. Acest fenomen a prejudiciat considerabil și pădurile pe o suprafață de circa 19 mii de hectare sau 6,3 % din suprafața pădurilor administrate de Agenția „Moldsilva”. În consecință, în perioada 2012-2015, circa 41 de mii de hectare de pădure au fost afectate în grad diferit de uscare, majoritatea fiind atestate în sudul și în centrul Republicii Moldova. Conform datelor **ICAS**, procesul de uscare a pădurilor este un fenomen constant în Republica Moldova pe parcursul ultimului deceniu (inclusiv prognoza pe anul 2021) suprafața pădurilor afectate de uscare a constituit 119,1 mii de hectare¹⁵.

58. Mai mult decât atât, variabilitatea climatică, valorile extreme ale temperaturii și lipsa precipitațiilor pe parcursul unor perioade de secetă favorizează expunerea pădurilor și, în special, a vegetației forestiere, la incendii.

¹⁵ Materialele Simpozionului științifico-practic „Asigurarea managementului forestier durabil prin implementarea tratamentelor silvice și promovarea regenerărilor naturale, a împăduririlor”, Agenția „Moldsilva”, 2020, 61 p.

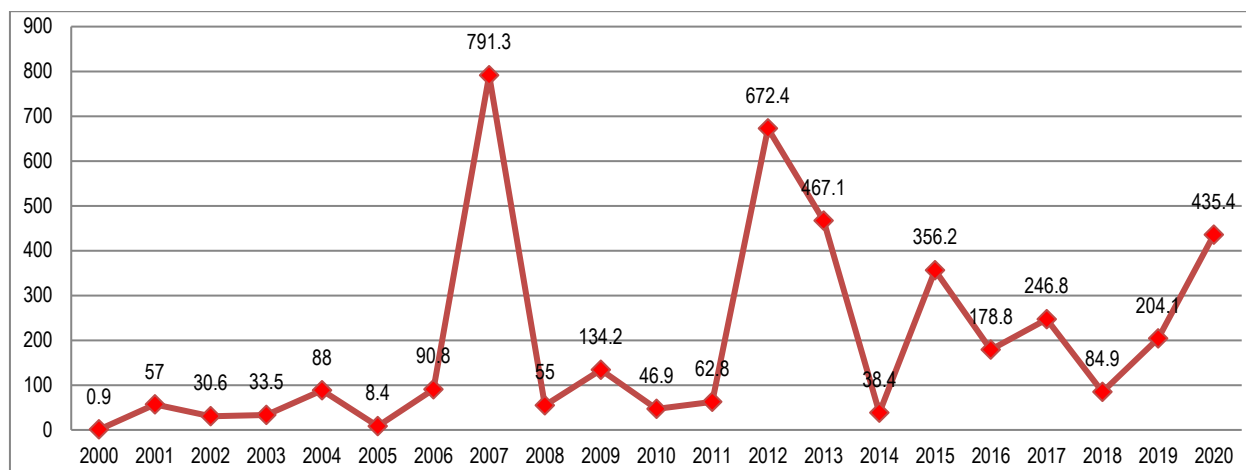

Figura 16. Dinamica incendiilor forestiere pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2000-2020 (ha)
Sursa: Raport integrat privind evaluarea nevoilor în tehnologii de adaptare la schimbările climatice pe sectorul forestier din Republica Moldova

59. Datele prezentate în figura 16 scot în evidență o evoluție haotică a incendiilor forestiere, cu episoade extreme de creștere în anul 2007 (791,3 ha) și în anul 2012 (672,4 ha), corespunzătoare unor secete severe cu impact național. După anul 2015 se observă o revenire treptată a incendiilor, caracterizată prin valori oscilante și printr-o tendință crescătoare în ultimii ani analizați, 2018-2020. Această evoluție este îngrijorătoare și poate fi corelată cu fragilitatea instituțională la nivel local (de exemplu, pădurile gestionate de administrația publică locală (denumită în continuare APL)), cu sistemele de supraveghere insuficiente și cu lipsa unui mecanism funcțional de alertă și de intervenție timpurie.

60. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în sectorul forestier. Sectorul forestier al Republicii Moldova se confruntă cu o vulnerabilitate ridicată la secetă, determinată de:

- 60.1. suprafață redusă și grad ridicat de fragmentare a pădurilor;
- 60.2. pondere semnificativă a arboretelor degradate și a celor provenite din regenerare vegetativă;
- 60.3. capacitate redusă de regenerare naturală în condiții de secetă;
- 60.4. extinderea focarelor de boli și de dăunători forestieri;
- 60.5. dependența unor comunități de resursele forestiere pentru asigurarea necesităților energetice;
- 60.6. resurse financiare și tehnice insuficiente pentru lucrări de regenerare, de monitorizare și de protecție.

61. Vulnerabilitățile sus-menționate reduc reziliența ecosistemelor forestiere și sporesc expunerea acestora la efectele fenomenelor climatice extreme.

Tabelul 5

Matricea RRD-riscuri, vulnerabilități și măsuri legate de secetă în sectorul forestier

Secetă și riscuri asociate secetei	Vulnerabilități specifice sectorului forestier	Recomandări RRD și măsuri de adaptare
Reducerea precipitațiilor, creșterea temperaturilor, evaporație excesivă	Suprafață redusă de păduri (11,2 %); păduri în trupuri mici, fragmentate și dispersate	Creșterea suprafețelor împădurite (obiectiv: $\geq 15\%$); refacerea perdelelor forestiere
Uscarea arborilor și degradarea fitosanitară	Peste 55 % din pădurile de stejar provin din lăstari; slabă regenerare naturală	Regenerare asistată și selecția speciilor rezistente la secetă; modernizarea pepinierelor
Incendii de vegetație și de pădure	Lipsa capacităților locale de intervenție; lipsa monitorizării sistematice	Crearea unui sistem integrat de avertizare timpurie; dotarea autorităților locale și a Agenției „Moldsilva”
Proliferarea bolilor și a dăunătorilor	Monitorizare fitosanitară discontinuă; întârziere în aplicarea tratamentelor	Consolidarea rețelei de monitorizare; intervenții rapide în faze incipiente
Pierderea serviciilor ecosistemice (carbon, apă, sol)	Resurse financiare limitate alocate sectorului; păduri slab protejate, tăieri ilegale	Planificarea și alocarea resurselor financiare pentru regenerare și protecție; calcularea valorii monetare a serviciilor ecosistemice
Creșterea presiunii sociale și economice asupra pădurilor	Utilizare intensivă a lemnului pentru energie lipsa alternativelor pentru gospodării vulnerabile	Sprajin pentru tranziția energetică (ex. biomasă, brichete); alocarea mijloacelor financiare pentru protejarea pădurilor comunitare
Ineficiență instituțională și lipsa cooperării intersectoriale	Remanieri administrative frecvente; lipsa de reflecție a politicilor forestiere în planificarea locală	Consolidarea rolului Agenției „Moldsilva”

Sursa: Adaptare după Raportul integrat privind evaluarea nevoilor în tehnologii de adaptare la schimbările climatice pe sectorul forestier din Republica Moldova

62. Seceta generează efecte directe și indirecte asupra ecosistemelor forestiere, dintre care cele mai relevante pentru reducerea riscurilor de dezastre sunt uscarea și degradarea arboretelor pe suprafețe extinse; creșterea frecvenței și a intensității atacurilor de dăunători și de boli forestiere; sporirea riscului de incendii forestiere și ale vegetație; reducerea capacității de regenerare a pădurilor; diminuarea funcțiilor de protecție a solului și de reglare a regimului hidrologic; reducerea capacității de sechestrare a carbonului și de adaptare la schimbările climatice.

63. În contextul intensificării secetelor și a valurilor de căldură, aceste efecte pot conduce la pierderea progresivă a serviciilor ecosistemice furnizate de păduri și la amplificarea riscurilor naturale la nivel local și național.

64. Analiza evidențiază existența unor deficiențe care limitează capacitatea sectorului forestier de a răspunde eficient la riscurile asociate secetei: monitorizarea insuficientă a stării fitosanitare a pădurilor și a impactului schimbărilor climatice; lipsa unui sistem integrat de avertizare timpurie pentru incendii forestiere și focare de dăunători; capacități tehnice și operaționale limitate la nivel local pentru prevenirea și gestionarea incendiilor forestiere; finanțare insuficientă pentru lucrările de regenerare, de împădurire și de restaurare a ecosistemelor degradate; integrarea limitată a obiectivelor de adaptare climatică și de reducere a riscurilor de dezastre în planificarea forestieră și teritorială; mecanisme insuficiente de coordonare între autoritățile responsabile de gestionarea pădurilor, de protecția mediului și de gestionarea situațiilor de urgență.

65. În concluzie, sectorul forestier al Republicii Moldova se confruntă cu o vulnerabilitate ridicată la secetă, determinată de suprafața redusă și de fragmentarea pădurilor, de degradarea ecosistemelor forestiere și de capacitățile limitate de prevenire și de adaptare. Intensificarea fenomenelor climatice extreme amplifică procesele de uscare, crește riscul de incendii și reduce capacitatea pădurilor de a furniza servicii ecosistemice esențiale pentru reducerea riscurilor de dezastre. În lipsa unor măsuri sistematice de consolidare a rezilienței sectorului forestier, impactul secetei va continua să afecteze atât ecosistemele forestiere, cât și securitatea ecologică, economică și socială a comunităților.

66. Impactul secetei asupra resurselor de apă. Seceta hidrologică afectează atât disponibilitatea, cât și calitatea resurselor de apă, generând riscuri pentru alimentarea cu apă potabilă, pentru agricultură, industrie și funcționarea ecosistemelor. Conform Raportului integrat privind evaluarea nevoilor tehnologice de adaptare la schimbările climatice în sectorul resurselor de apă, Republica Moldova se confruntă cu reducerea disponibilității resurselor de apă de suprafață și subterane, concomitent cu degradarea calității apei, ca urmare a creșterii temperaturilor, intensificării evaporării și amplificării fenomenelor de poluare difuză.

67. Deși volumul total de apă captată din surse naturale s-a menținut relativ constant în ultimele două decenii, presiunea asupra resurselor de apă rămâne ridicată, în special în contextul creșterii frecvenței și intensității secetelor. Totodată, tendința de reducere a volumului de apă utilizat în ultimii ani indică o vulnerabilitate crescândă a sistemului de aprovizionare cu apă și a sectoarelor dependente de această resursă.

68. Vulnerabilitatea sectorului resurselor de apă este determinată de o serie de factori structurali și climatici: reducerea disponibilității resurselor de apă de suprafață și subterane în perioadele secetoase; distribuția inegală a resurselor de apă la nivel teritorial, cu expunere ridicată a regiunii de sud la deficit hidric; infrastructură învechită de captare, de stocare și de distribuție a apei; capacitate

limitată de retenție și de acumulare a apei; degradarea calității apei ca urmare a temperaturilor ridicate și a poluării difuze; dependența unor localități de surse unice de aprovizionare cu apă; lipsa unei planificări integrate la nivel de bazin hidrografic. Aceste vulnerabilități sunt amplificate de schimbările climatice și de presiunea tot mai mare exercitată asupra resurselor disponibile.

69. Impactul secetei asupra resurselor de apă generează efecte economice și sociale semnificative. Conform estimărilor incluse în **Raportul PNA**, deficitul de apă poate provoca până în anul 2040 pierderi economice de aproximativ 95 de milioane USD doar prin neacoperirea cererii municipale și industriale de apă. Efectele principale asociate secetei includ:

69.1. reducerea disponibilității apei pentru consumul populației, pentru agricultură și pentru industrie;

69.2. creșterea costurilor de alimentare cu apă și a costurilor operaționale pentru furnizorii de servicii;

69.3. afectarea securității alimentare și a activităților economice dependente de apă;

69.4. deteriorarea calității apei și creșterea riscurilor pentru sănătatea publică;

69.5. amplificarea vulnerabilităților în regiunile cu deficit structural de apă, în special în sudul țării;

69.6. efecte în lanț asupra altor sectoare critice, inclusiv agricultură, sănătate și alimentație publică.

70. Întreruperile în alimentarea cu apă au efecte în lanț asupra agriculturii, sănătății publice și securității alimentare, fiind deja observate scăderi ale volumului de apă utilizat în ultimii 15 ani, așa cum reiese din figura 17.

Graficul de mai sus ilustrează evoluția anuală a volumului de apă utilizat în Republica Moldova, defalcat pe patru regiuni: Nord, Centru, Sud și municipiul Chișinău. În baza analizei datelor prezentate, se pot trasa câteva tendințe relevante pentru evaluarea vulnerabilității sectorului de apă în fața secetei:

70.1. scădere generală a consumului total de apă. Volumul total utilizat a scăzut de la circa 93,6 milioane m³ în 2008 la 81,1 milioane m³ în 2023, reflectând o reducere treptată și constantă, cu oscilații minore. Această tendință poate fi explicată atât prin factori economici (declinul industrial, eficientizarea consumului), cât și prin factori climatici, cum ar fi secetele prelungite, care afectează disponibilitatea și accesul la resurse de apă;

70.2. municipiul Chișinău domină consumul național de apă. Capitala consumă constant peste 50 % din volumul total de apă utilizat în țară (aproximativ 45-50 mil. m³ anual). Această concentrare ridică provocări privind reziliența sistemelor urbane, mai ales în perioade de stres hidrologic;

70.3. în regiunea de sud a țării se constată un consum foarte scăzut și stabil de apă. În mod constant, regiunea de sud înregistrează cel mai mic consum de apă (doar 2,5-3 mil. m³ anual), ceea ce reflectă vulnerabilitatea structurală a acestei

zone, deja afectată de lipsa resurselor de apă, de secete frecvente și de capacitate limitată de stocare. Această realitate este alarmantă, având în vedere faptul că regiunea de sud este și una dintre zonele cele mai expuse la deșertificare;

70.4. utilizarea totală a apei s-a menținut relativ constantă în perioada 2002-2022, fiind dominată de consumul pentru necesități de producție, în timp ce utilizarea în agricultură, pentru irigare și în scopuri menajere a înregistrat variații moderate. Absența reutilizării și a sistemelor de circulație închisă indică asupra unui model de utilizare liniară a apei, care menține o presiune constantă asupra resurselor, agravată de riscurile climatice. Scăderea accentuată a valorilor înregistrate în anii 2023-2024 necesită o interpretare prudentă, fiind, posibil, legată de factori metodologici sau de raportare.

71. Analiza evidențiază lacune care limitează capacitatea sectorului de a preveni și de a gestiona eficient efectele secetei: lipsa unui sistem integrat și funcțional de avertizare timpurie pentru secetă; insuficiența hărților de risc actualizate și a instrumentelor de prognoză și de planificare; infrastructură insuficient modernizată pentru captarea, stocarea și distribuția apei; capacitate redusă de transfer și de redistribuire a resurselor de apă între regiuni; nivel redus de digitalizare și de monitorizare a resurselor de apă; subfinanțarea investițiilor necesare pentru consolidarea rezilienței infrastructurii hidrotehnice; integrarea insuficientă a riscurilor climatice în planificarea și în gestionarea resurselor de apă.

72. Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul resurse de apă. În acest context, programul recomandă introducerea tehnologiilor eficiente de monitorizare a umidității solului și utilizarea unor soluții de retenție a apei. Integrarea măsurilor de reducere a riscului de secetă în politicile locale și regionale va fi esențială pentru a preveni întreruperile grave în serviciile de apă și pentru a proteja populația vulnerabilă¹⁶.

Tabelul 6

Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul resurse de apă

Riscuri asociate secetei	Vulnerabilități specifice sectorului apei	Măsuri RRD și adaptare
Reducerea resurselor din surse de suprafață și subterane	Lipsa rețelelor de distribuție modernizate; infrastructură învechită	Extinderea infrastructurii de retenție și de stocare (micro-rezervoare); sisteme de transfer interregional
Creșterea temperaturilor, contaminarea surselor	Poluare difuză, lipsa stațiilor moderne de epurare	Modernizarea rețelelor de epurare a apei și de monitorizare a calității apei; reducerea pierderilor în rețelele de distribuție
Lipsa planificării proactive și a alertelor	Lipsa sistemelor de avertizare timpurie	Dezvoltarea hărților de risc și a sistemelor de avertizare timpurie (SAT) integrate; digitalizarea proceselor de monitorizare

¹⁶ Republica Moldova. Foia de Parcurs Privind Întărirea Rezilienței Infrastructurii Critice: <https://www.undrr.org/media/107324/download?startDownload=20260807>.

Stres hidric în zone urbane	Consum concentrat în mun. Chișinău, dependență de surse unice	Diversificarea surselor de aprovizionare; promovarea consumului responsabil și eficient
-----------------------------	---	---

73. În concluzie, sectorul resurselor de apă se confruntă cu o vulnerabilitate ridicată la secetă, determinată de reducerea disponibilității resurselor de apă, distribuția neuniformă a acestora și infrastructura insuficient adaptată la condițiile climatice actuale. Intensificarea fenomenelor de secetă amplifică riscurile de deficit hidric, afectează calitatea serviciilor de alimentare cu apă și generează efecte economice și sociale semnificative. În condițiile existenței unor capacități limitate de monitorizare, de avertizare timpurie și de gestionare integrată a resurselor de apă, este necesară intervenția publică pentru modernizarea infrastructurii, consolidarea mecanismelor de planificare și dezvoltarea sistemelor de adaptare la riscurile climatice.

74. Impactul secetei asupra sectorului de transport. Sectorul transporturilor este expus tot mai mult efectelor secetei, valurilor de căldură și altor fenomene climatice asociate, care afectează funcționalitatea infrastructurii și continuitatea serviciilor de transport. Temperaturile extreme și deficitul de umiditate contribuie la deformarea și la degradarea accelerată a carosabilului, la pierderea stabilității terenurilor de fundare, la dilatarea infrastructurii feroviare și la creșterea riscului de incendii de vegetație în proximitatea căilor de transport. În perioadele secetoase, scăderea debitelor râurilor poate afecta suplimentar funcționalitatea infrastructurii fluviale și opțiunile de transport multimodal.

75. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în sectorul transporturilor. Vulnerabilitatea sectorului transporturilor este determinată de mai mulți factori structurali: infrastructură rutieră și feroviară proiectată conform unor standarde tehnice care nu reflectă condițiile climatice actuale și viitoare; amplasarea unor elemente de infrastructură pe terenuri sensibile la uscarea și la degradarea solurilor; utilizarea limitată a materialelor și a tehnologiilor rezistente la temperaturi extreme; insuficiența măsurilor preventive de întreținere și de monitorizare a impactului climatic asupra infrastructurii; expunerea ridicată a infrastructurii din regiunile sudice, caracterizate prin temperaturi mai ridicate și prin deficit accentuat de umiditate; capacități limitate de integrare a riscurilor climatice în planificarea și în managementul infrastructurii de transport.

76. Impactul secetei și al valurilor de căldură asupra sectorului transporturilor se manifestă prin degradarea accelerată a infrastructurii rutiere și feroviare și reducerea duratei de exploatare a acesteia; creșterea costurilor de întreținere, de reparație și de reabilitare; restricții temporare de circulație pentru anumite categorii de vehicule în perioadele caniculare; perturbarea transportului de mărfuri și reducerea eficienței lanțurilor logistice; afectarea fiabilității transportului public și creșterea riscurilor operaționale asociate supraîncălzirii

echipamentelor și vehiculelor; sporirea riscului de incendii de vegetație, care pot afecta infrastructura și siguranța circulației.

Aceste efecte generează costuri economice suplimentare și pot reduce accesibilitatea serviciilor de transport, în special în zonele rurale și în regiunile cu vulnerabilitate climatică ridicată.

77. Analiza evidențiază o serie de deficiențe care limitează capacitatea sectorului de a răspunde eficient la riscurile asociate secetei: integrarea insuficientă a riscurilor climatice în normele de proiectare, de construcție și de reabilitare a infrastructurii de transport; lipsa unui sistem sistematic de monitorizare a impactului temperaturilor extreme asupra infrastructurii; utilizarea limitată a evaluărilor de risc climatic în procesul investițional; date insuficiente și fragmentate privind vulnerabilitatea infrastructurii la schimbările climatice; capacitate instituțională redusă pentru planificarea și implementarea măsurilor de adaptare; mecanisme insuficiente de coordonare între autoritățile responsabile de transport, de infrastructură, de mediu și de gestionarea riscurilor de dezastre.

Tabelul 7

Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul transporturilor

Riscuri asociate secetei și fenomenelor climatice	Vulnerabilități specifice sectorului transporturilor	Măsuri RRD și de adaptare recomandate
Temperaturi extreme, secetă, valuri de căldură	Infrastructură rutieră și feroviară proiectată pe standarde vechi, neadaptate; lipsa materialelor termorezistente; sistem de întreținere reactiv, nu preventiv	Revizuirea normelor de proiectare tehnică pentru infrastructură adaptată climatului viitor; utilizarea materialelor cu rezistență termică ridicată; programe de reabilitare preventivă și monitorizare termică a infrastructurii
Reducerea debitelor râurilor	Dependență de rute fluviale pentru transportul de mărfuri; lipsa infrastructurii pentru transport multimodal, adaptat la variabilitate hidrologică	Integrarea riscurilor climatice în planurile de transport multimodal; măsuri de retenție a apei și adaptare a infrastructurii portuare
Creșterea incendiilor de vegetație	Infrastructură feroviară și rutieră traversând zone de vegetație neîntreținute; lipsa de fâșii tampon sau de protecție	Curățarea vegetației uscate de-a lungul căilor de transport; amenajarea de perdele forestiere; sisteme de alertă timpurie pentru operatori
Supraîncălzirea echipamentelor și a vehiculelor	Vehicule învechite, slabă dotare cu echipamente moderne; lipsa sistemelor de răcire adaptate	Modernizarea parcului de vehicule publice; sisteme de climatizare eficiente energetic; planuri de întreținere sezoniere
Restricții de circulație în perioade caniculare	Lipsa protocoalelor clare de gestionare; slabă comunicare interinstituțională	Elaborarea procedurilor de trafic adaptate la risc; platforme digitale de informare în timp real pentru populație și operatori

Sursa: Adaptare după PNASC 2030

78. În concluzie, sectorul transporturilor se confruntă cu o vulnerabilitate crescândă la secetă și la valuri de căldură, care accelerează degradarea infrastructurii, sporesc costurile de întreținere a acestora și afectează continuitatea serviciilor de transport. În condițiile în care infrastructura existentă este insuficient adaptată la noile condiții climatice, iar integrarea riscurilor climatice în procesele de planificare și de investiții rămâne limitată, există riscul creșterii pierderilor economice și al diminuării rezilienței rețelelor de transport. Aceste deficiențe justifică intervenția publică pentru modernizarea infrastructurii, integrarea sistematică a riscurilor climatice în planificarea sectorială și consolidarea capacităților instituționale de adaptare.

79. Impactul secetei asupra sectorului energetic. Seceta și valurile de căldură afectează funcționarea sectorului energetic prin creșterea cererii de energie electrică, reducerea disponibilității resurselor de apă necesare unor procese tehnologice și sporirea riscului de deteriorare a infrastructurii energetice. Aceste fenomene amplifică presiunea asupra sistemelor de transport și de distribuție a energiei și cresc riscul de întreruperi în alimentarea cu energie electrică.

80. Conform raportul intitulat „Foaia de Parcurș pentru Întărirea Infrastructurii Critice în Republica Moldova”, în anii cu temperaturi extreme (de exemplu, 2022–2023), s-au înregistrat întreruperi prelungite în distribuția energiei electrice. De exemplu, indicele **SAIDI al RED Nord** a crescut dramatic de la 26 minute în 2022 la 294 minute în 2023, semnalând o vulnerabilitate sistemică în fața stresului climatic. Aceste întreruperi afectează nu doar gospodăriile, ci și servicii publice esențiale precum spitalele, aprovizionarea cu apă și comunicațiile electronice. Conform evaluării nevoilor tehnologice de adaptare la schimbările climatice a sectorului energetic, elaborate în cadrul procesului PNA-2, Republica Moldova importă aproximativ 76 % din necesarul său energetic și se confruntă cu o rată alarmantă a sărăciei energetice. Peste 80 % din populație alocă mai mult de 10 % din venituri pentru facturile energetice, cu o medie de 17 %, aceasta fiind una dintre cele mai mari din regiune. În acest context, seceta accentuează dezechilibrele sociale, afectând în special populația rurală și gospodăriile vulnerabile care nu dispun de alternative moderne.

81. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în sectorul energetic. Vulnerabilitatea sectorului energetic este determinată de infrastructura de transport și de distribuție învechită, de capacitățile limitate de stocare a energiei, de concentrarea surselor de aprovizionare și de integrarea insuficientă a riscurilor climatice în procesul de planificare și de dezvoltare a sectorului. Capacitatea de adaptare este limitată de investițiile insuficiente în modernizarea infrastructurii și de lipsa unor mecanisme avansate de monitorizare, de avertizare timpurie și de gestionare a riscurilor climatice. Totodată, analiza evidențiază necesitatea accelerării investițiilor în surse regenerabile de energie, a soluțiilor descentralizate de producere și de stocare a energiei, precum și a tehnologiilor care contribuie la

creșterea rezilienței sectorului energetic la efectele secetei și ale valurilor de căldură.

Tabelul 8

Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul energiei

Riscuri asociate secetei și valurilor de căldură	Vulnerabilități specifice sectorului energetic	Recomandări RRD și măsuri de adaptare
Supraîncălzirea echipamentelor energetice	Stații de transformare și linii de distribuție expuse; lipsa sistemelor de răcire adecvate	Modernizarea echipamentelor și introducerea tehnologiilor termorezistente
Reducerea debitelor de apă pentru răcirea centralelor	Lipsa surselor alternative de apă sau a sistemelor de răcire eficiente	Investiții în sisteme alternative de răcire și retenție de apă
Creșterea cererii de energie pentru răcire	Rețea fragilă, consum crescut în orele de vârf	Digitalizarea rețelei și managementul cererii prin sisteme smart grid
Incendii în apropierea liniilor electrice	Vegetație uscată neîntreținută în jurul infrastructurii	Amenajarea fâșiilor de protecție și întreținerea vegetației
Infrastructură energetică învechită	Capacitate limitată de stocare; echipamente vechi	Extinderea surselor regenerabile și crearea de microrețele
Dependență energetică ridicată și sărăcie energetică	Peste 80% din gospodăriile plătesc >10% din venit pe energie	Susținerea gospodăriilor vulnerabile și promovarea energiilor regenerabile

82. Analiza evidențiază faptul că sectorul energetic este expus unui risc în creștere generat de secetă și de valurile de căldură, care afectează fiabilitatea infrastructurii energetice și continuitatea serviciilor esențiale. Vulnerabilitățile existente, inclusiv infrastructura învechită, dependența energetică ridicată și nivelul înalt al sărăciei energetice, amplifică impactul fenomenelor climatice extreme. În aceste condiții, intervenția publică este necesară pentru consolidarea rezilienței infrastructurii energetice, integrarea riscurilor climatice în planificarea sectorială și dezvoltarea unor soluții durabile de adaptare, capabile să reducă vulnerabilitatea consumatorilor și să asigure securitatea energetică pe termen lung.

83. Impactul secetei asupra sectorului de sănătate. Seceta, valurile de căldură și stresul termic afectează sănătatea populației și funcționarea sistemului de sănătate prin creșterea expunerii la riscuri climatice și amplificarea presiunii asupra serviciilor medicale. Impactul este determinat atât de efectele directe ale temperaturilor extreme asupra sănătății, cât și de reducerea disponibilității și calității resurselor de apă.

84. Seceta și temperaturile extreme contribuie la creșterea incidenței afecțiunilor asociate stresului termic, precum și la agravarea bolilor cardiovasculare și respiratorii, în special în rândul persoanelor vârstnice, copiilor și altor grupuri vulnerabile. Reducerea disponibilității apei și deteriorarea calității acesteia sporesc riscul apariției bolilor infecțioase și afectează condițiile de sănătate publică, în special în mediul rural. Aceste efecte generează costuri

suplimentare pentru sistemul de sănătate și afectează dezvoltarea socio-economică a comunităților vulnerabile.

85. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în sectorul de sănătate. Vulnerabilitatea sectorului sănătății este determinată de accesul limitat la servicii medicale și la surse sigure de apă în anumite regiuni, de infrastructura medicală învechită, de nivelul redus de dotare cu sisteme de climatizare și de integrarea insuficientă a riscurilor climatice în politicile și în planificarea sectorială. Capacitatea de adaptare este limitată de resursele financiare insuficiente, de deficitul de personal instruit pentru gestionarea efectelor schimbărilor climatice și de lipsa unor sisteme eficiente de monitorizare și de avertizare timpurie.

86. Femeile, în special femeile însărcinate, copiii, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice și populația din mediul rural sunt expuse unor riscuri sporite generate de secetă și de valurile de căldură. Accesul limitat la apă potabilă sigură și la servicii medicale esențiale poate amplifica efectele negative asupra sănătății acestor grupuri și poate reduce capacitatea acestora de a face față situațiilor de criză.

87. Analiza evidențiază necesitatea consolidării rezilienței sistemului de sănătate prin integrarea riscurilor climatice în politicile de sănătate publică, modernizarea infrastructurii medicale, dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie și consolidarea capacităților instituționale pentru prevenirea și gestionarea impactului secetei și al valurilor de căldură asupra sănătății populației.

Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul sănătății

Riscuri asociate secetei și valurilor de căldură	Vulnerabilități specifice sectorului sănătății	Recomandări masuri RRD și de adaptare
Secetă, valuri de căldură și stres termic	Populație vulnerabilă în creștere (vârstnici, copii); lipsa infrastructurii de răcire în spitale și în instituții sociale	Sisteme de alertă timpurie integrate cu Ministerul Sănătății (denumit în continuare MS); planuri de acțiune locale pentru valuri de căldură
Reducerea calității și disponibilității apei	Fântâni contaminate în zone rurale; lipsa rețelelor de aprovizionare sigure	Monitorizarea și protejarea surselor de apă; campanii de prevenire a bolilor hidrice
Agravarea bolilor respiratorii și cardiovasculare	Lipsa datelor epidemiologice integrate; slabă dotare a centrelor rurale	Dotarea centrelor de sănătate în zonele critice; integrarea sănătății în politicile de adaptare climatică
Întreruperea accesului la servicii de sănătate sexuală și reproductivă în perioade de criză	Femei însărcinate, fete și persoane cu dizabilități afectate disproporționat; lipsa continuității serviciilor obstetricale și contraceptive; lipsa resurselor și a personalului format în zonele rurale	Asigurarea furnizării pachetului minim de servicii pentru accesul la servicii de sănătate sexuală și reproductivă în caz de criză; dotarea unităților sanitare cu resurse pentru sănătate maternă și neonatală; instruirea personalului medical pentru a răspunde nevoilor specifice ale grupurilor vulnerabile
Lipsa informării și pregătirii populației	Educație insuficientă privind riscurile climatice	Campanii de informare la nivel local; formarea personalului medical pentru intervenții în cazuri de stres termic

88. Seceta și valurile de căldură generează riscuri tot mai mari pentru sănătatea populației și pentru funcționarea eficientă a sistemului de sănătate. Infrastructura medicală insuficient adaptată la efectele schimbărilor climatice, accesul inegal la servicii medicale și la apă potabilă sigură, precum și capacitatea limitată de prevenire și de răspuns la situații de criză sporesc vulnerabilitatea populației, în special a grupurilor expuse. În aceste condiții, sunt necesare măsuri de consolidare a rezilienței sistemului de sănătate, de integrare a riscurilor climatice în politicile sectoriale și de protecție a categoriilor populaționale vulnerabile.

Subsecțiunea a 2-a

Inundații, revărsarea apelor și nivel înalt al apelor subterane

89. Inundațiile, revărsarea apelor și nivelul ridicat al apelor subterane reprezintă riscuri hidrologice majore pentru Republica Moldova, generate de precipitații intense, viituri și creșterea nivelului apei în râuri și în pânzele freatice. Intensificarea fenomenelor meteorologice extreme și modificarea regimului

precipitațiilor contribuie la creșterea frecvenței și a severității acestor fenomene, sporind expunerea populației, a infrastructurii și a activităților economice.

90. Impact socio-economic al inundațiilor. Inundațiile produc pierderi semnificative asupra populației, locuințelor, infrastructurii tehnico-edilitare, terenurilor agricole și serviciilor publice. Evenimente majore înregistrate în acest sens pe teritoriul Republicii Moldova s-au soldat cu evacuarea populației, cu distrugerea locuințelor, cu afectarea infrastructurii de transport și de comunicații electronice, precum și cu întreruperea activităților economice. Costurile asociate reconstrucției și restabilirii infrastructurii afectate exercită presiuni suplimentare asupra bugetelor publice și locale.

91. Datele privind SE din perioada 2010-2024 confirmă caracterul recurent al inundațiilor și menținerea unui nivel ridicat al riscului hidrologic. Evenimentele produse ca urmare a precipitațiilor extreme au afectat în mod repetat localități, terenuri agricole și obiective de infrastructură, generând pierderi economice importante și afectând securitatea și bunăstarea comunităților expuse. Inundațiile din primăvara anului 1969 rămân cel mai devastator eveniment hidrologic din istoria Republicii Moldova. Viiturile masive, cu un debit maxim de 5,5 mii m³/s, au determinat creșterea nivelului apei de la 6 până la 9 metri, ca urmare, au fost inundate orașele Soroca, Camenca, Râbnîța, Rezina și zeci de sate, afectând peste 1 500 de case, dintre care 900 au fost complet distruse.

92. În acest context, cazul satului Cotul Morii, raionul Hîncești reprezintă cea mai notorie strămutare post-situație excepțională din istoria recentă a Republicii Moldova. În vara anului 2010, satul a fost complet acoperit de ape, după ce digul de protecție anti-viitură situat în apropiere de satul Nemțeni a cedat sub presiunea debitelor ridicate ale râului Prut. Inundațiile au afectat întreaga luncă Leușeni, inclusiv satele Obileni și Sărăteni, acoperind o suprafață de peste 3 800 de hectare. Din cauza nivelului ridicat de distrugere, autoritățile au considerat imposibilă reconstrucția satului pe locul vechi și au decis relocarea completă a comunității. Astfel, a fost construit un nou sat Cotul Morii, la 14 kilometri distanță de satul omonim distrus, pe o colină situată în apropierea localității Leușeni¹⁷.

93. Conform graficului de mai jos, elaborat în baza datelor furnizate de AMM privind numărul de zile cu precipitații ≥ 50 mm/24h, cele mai frecvent afectate zone sunt Chișinău, Cahul și Bălți. Regiunile sudice și cele riverane râurilor mari prezintă o expunere sporită, mai ales în contextul infrastructurii de protecție insuficiente și al degradării și convertirii terenurilor de luncă în terenuri agricole, de locuit sau în vederea utilizării în scopuri comerciale.

¹⁷ <https://voceabasarabiei.md/cnn-cotul-morii-din-hancesti-in-topul-zonelor-fantome-abandonate-din-cauza-cataclismelor-si-schimbarilor-climatice>.

94. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la inundații. Vulnerabilitatea la inundații este determinată atât de caracteristicile naturale ale bazinului hidrografic, cât și de factori antropici, inclusiv degradarea terenurilor, reducerea suprafețelor împădurite, dezvoltarea infrastructurii și a zonelor locuite în ariile inundabile și insuficiența măsurilor de prevenire. Capacitatea de adaptare este limitată de starea neuniformă a infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor, de integrarea insuficientă a riscurilor hidrologice în planificarea teritorială și în dezvoltarea locală, precum și de nivelul diferit de pregătire al autorităților și al comunităților pentru gestionarea situațiilor de urgență.

95. Femeile, în special femeile însărcinate, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice și copiii sunt expuși în mod disproporționat efectelor inundațiilor. În situații de evacuare și de relocare temporară, aceste categorii **de populație** se confruntă cu dificultăți sporite în procesul de accesare a serviciilor de sănătate și de protecție socială, precum și a altor servicii esențiale. Asigurarea continuității serviciilor medicale, inclusiv a serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, reprezintă o componentă importantă a măsurilor de reducere a vulnerabilității.

96. Studiu de caz privind guvernanta în gestionarea inundațiilor în Republica Moldova. Gestionarea riscului de inundații în Republica Moldova se desfășoară într-un cadru caracterizat printr-un nivel ridicat de fragmentare instituțională și sectorială, ceea ce creează dificultăți în asigurarea unui răspuns coordonat și eficient. Existența unor competențe dispersate între diferite domenii de infrastructură, monitorizare, avertizare și intervenție reduce capacitatea de planificare integrată și complică gestionarea operativă a situațiilor de risc hidrologic. În lipsa unui mecanism unic și permanent de coordonare, schimbul de informații și sincronizarea acțiunilor între actorii implicați rămân limitate, în special în situații de urgență cu evoluție rapidă.

97. Analiza evidențiază mai multe vulnerabilități sistemice care afectează eficiența guvernantei riscului de inundații. În primul rând, abordarea sectorială a gestionării infrastructurilor și a măsurilor de prevenire și de răspuns generează dificultăți în corelarea intervențiilor și în stabilirea unor priorități comune. În al doilea rând, interoperabilitatea insuficientă a sistemelor de monitorizare și de avertizare timpurie limitează circulația rapidă și uniformă a informațiilor critice necesare pentru luarea deciziilor. În al treilea rând, nivelul diferit de capacitate tehnică și operațională la nivel teritorial conduce la reacții neuniforme și afectează coerența răspunsului multisectorial în timpul evenimentelor extreme.

98. În acest context, consolidarea guvernantei riscului de inundații necesită dezvoltarea unor mecanisme integrate de coordonare, bazate pe proceduri comune de comunicare, notificare și schimb de date. Este necesară crearea unor platforme interoperabile pentru monitorizare și avertizare timpurie, precum și promovarea

unei planificări integrate a infrastructurilor și a măsurilor de reducere a riscurilor la nivel de bazin hidrografic. Totodată, exercițiile comune de pregătire și dezvoltarea continuă a capacităților instituționale și locale ar contribui la îmbunătățirea cooperării operaționale și la creșterea rezilienței în fața fenomenelor hidrologice extreme.

Acest studiu de caz, prezentat în figura 20, evidențiază importanța unei abordări multisectoriale integrate pentru prevenirea și răspunsul eficient în caz de inundații, servind drept bază pentru formularea măsurilor propuse în cadrul Programului.

Tabelul 10

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de inundații

Inundații și riscuri asociate inundațiilor	Vulnerabilități specifice sectorului	Recomandări măsuri RRDN și de adaptare
Creșterea frecvenței și intensității inundațiilor	Infrastructură de protecție (diguri, baraje) învechită sau insuficientă; ocuparea terenurilor de-a lungul râurilor fără planificare corespunzătoare	Întărirea și reamenajarea digurilor; adițional, mentenanța trebuie să includă utilizarea, în cadrul acestor procese, a soluțiilor tehnice și a echipamentelor adaptate condițiilor climatice extreme, cum ar fi cele rezistente la ger, la polei sau la temperaturi foarte ridicate, de exemplu, în cazul liniilor de înaltă tensiune sau al materialului rulant pentru transport; cartografiere actualizată a riscurilor; plantarea fâșiilor riverane și restaurarea zonelor umede
Inundații rapide (viituri)	Lipsa sistemelor de avertizare timpurie; capacitate scăzută de reacție a autorităților locale și a populației	Sisteme de alertă și planuri locale de evacuare; furnizarea echipamentelor de intervenție rapidă și instruirea echipelor de intervenție
Daune provocate infrastructurii și serviciilor esențiale	Sensibilitatea rețelelor electrice, a drumurilor și a podurilor la inundații; lipsa rezervelor și a spațiilor pentru adăpost temporar în caz de evacuare	Reparații de urgență, reconectarea infrastructurii și a serviciilor esențiale; asigurarea cazării și a hranei temporare în zone sigure
Acces limitat la servicii esențiale pentru sănătate reproductivă și la protecție în rândul femeilor, fetelor și persoanelor vulnerabile	Lipsa accesului la servicii de sănătate sexuală și reproductivă și obstetricale în timpul evacuărilor; riscuri crescute de violență bazată pe gen în adăposturile temporare; lipsa pregătirii personalului pentru sprijin specific acestor grupuri	Asigurarea continuității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă și a îngrijirii materne în timpul inundațiilor; instruirea echipelor de intervenție în aplicarea pachetului minim de servicii; crearea spațiilor sigure pentru femei și fete în centrele de evacuare
Creșterea riscului epidemic post-inundații	Sisteme de canalizare și de salubritate precare în multe localități; lipsa evaluărilor post-situație excepțională și a actualizării planurilor	Măsuri antiepidemice și campanii de informare privind igiena în situații de inundații; actualizarea planurilor locale de reducere a vulnerabilității și de răspuns

99. Impactul recurent al inundațiilor asupra populației, infrastructurii și activităților economice, coroborat cu vulnerabilitatea ridicată a unor teritorii și cu

intensificarea fenomenelor hidrometeorologice extreme, justifică intervenția publică pentru consolidarea managementului riscului de inundații. Prioritare sunt dezvoltarea infrastructurii de protecție, integrarea riscurilor hidrologice în planificarea teritorială, restaurarea ecosistemelor cu rol de retenție a apei și consolidarea capacităților de avertizare timpurie și de răspuns la nivel național și local.

Subsecțiunea a 3-a

Ploi torențiale însoțite de grindină, vânt puternic și ploi de lungă durată

100. Ploile torențiale, grindina, vânturile puternice și ploile de lungă durată reprezintă fenomene meteorologice extreme cu impact semnificativ asupra populației, infrastructurii și activităților economice. Intensificarea frecvenței și severității acestor fenomene este asociată schimbărilor climatice și conduce la creșterea riscurilor de deteriorare a infrastructurii, de afectare a producției agricole și de perturbare a serviciilor esențiale.

101. În perioada 2010-2024, ploile torențiale însoțite de grindină și vânt puternic au reprezentat cea mai frecventă categorie de SE de natură hidrometeorologică din Republica Moldova, constituind aproximativ 65 % din totalul evenimentelor raportate. Caracterul recurent al acestor fenomene generează presiuni constante asupra infrastructurii publice, a gospodăriilor și a sectorului agricol.

102. Pierderile economice asociate au depășit 4,1 miliarde de lei în perioada analizată, reprezentând aproximativ 18 % din valoarea totală a pagubelor cauzate de SE naturale. Cele mai afectate sectoare sunt agricultura, infrastructura rutieră, rețelele electrice și fondul locativ. Efectele includ compromiterea recoltelor, deteriorarea clădirilor și a infrastructurii tehnice, întreruperi ale alimentării cu energie electrică și creșterea costurilor de reparație și de reconstrucție.

103. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la ploi torențiale însoțite de grindină, vânt puternic și ploi de lungă durată. Vulnerabilitatea la aceste fenomene este determinată de expunerea ridicată a terenurilor agricole, starea tehnică a infrastructurii și insuficiența măsurilor de prevenire. Regiunile centrale și sudice ale țării precum raioanele Hîncești, Leova, Căușeni, Ștefan Vodă și Cahul sunt printre cele mai expuse, din cauza ponderii ridicate a terenurilor agricole și a infrastructurii sensibile la fenomene meteorologice extreme. Rețelele electrice aeriene, clădirile nereabilitate și sistemele insuficiente de colectare și de evacuare a apelor pluviale sporesc nivelul riscului atât în mediul urban, cât și în cel rural.

104. Capacitatea de adaptare este limitată de nivelul redus de acoperire a culturilor agricole prin mecanisme de asigurare, de dezvoltarea insuficientă a sistemelor integrate de avertizare timpurie și de investițiile limitate în

infrastructura de protecție și de drenaj. Totodată, integrarea insuficientă a acestor riscuri în planificarea dezvoltării locale și sectoriale reduce capacitatea autorităților și a comunităților de a anticipa și a gestiona eficient efectele fenomenelor meteorologice extreme.

Tabelul 11

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de ploi torențiale însoțite de grindină, vânt puternic și de ploi de lungă durată

Riscuri asociate	Vulnerabilități identificate	Măsuri RRDN și de adaptare
Ploi torențiale și de lungă durată	Infrastructură de drenaj învechită sau absentă; infrastructură verde limitată	Reabilitarea și extinderea rețelelor de drenaj în localități și pe terenuri agricole; încurajarea măsurilor agroforestiere pe terenuri agricole
Vânturi puternice	Clădiri vechi, nereabilitate; linii electrice aeriene expuse	Reabilitarea acoperișurilor și a instalațiilor vulnerabile; consolidarea infrastructurii electrice publice sau private
Grindină combinată cu precipitații și vânt	Lipsa protecției culturilor agricole; lipsa asigurărilor agricole	Stimularea asigurărilor agricole; sisteme de protecție mecanică pentru culturi sensibile
Lipsa avertizării și a reacției rapide	Lipsa sistemului integrat/multi-hazard de alertă; capacitate slabă de intervenție locală	Dezvoltarea unui sistem de avertizare multi-hazard; instruirea autorităților și a comunităților

105. Frecvența ridicată a ploilor torențiale, a grindinei, a vânturilor puternice și a ploilor de lungă durată, precum și impactul economic semnificativ al acestora, justifică intervenția publică pentru consolidarea rezilienței infrastructurii, reducerea vulnerabilității sectorului agricol și dezvoltarea sistemelor de avertizare și de răspuns. Prioritare sunt modernizarea infrastructurii de drenaj, consolidarea rețelelor critice, promovarea asigurărilor agricole, extinderea mecanismelor de transfer al riscului și integrarea acestor riscuri în procesele de planificare și de dezvoltare la nivel local și sectorial.

Subsecțiunea a 4-a

Temperaturi ridicate, valuri de căldură și arșiță

106. Temperaturile ridicate, valurile de căldură și arșița reprezintă riscuri climatice în creștere în Republica Moldova, asociate intensificării fenomenelor meteorologice extreme și creșterii temperaturilor medii și maxime. Aceste fenomene afectează sănătatea populației, productivitatea economică și funcționarea infrastructurilor critice, generând efecte cumulative asupra mai multor sectoare. În Republica Moldova, temperaturile maxime de vară de peste

35°C și mai mult sunt considerate indicatori relevanți pentru apariția valurilor de căldură și arșiță¹⁸.

107. Datele climatice istorice indică o creștere a frecvenței, intensității și duratei episoadelor de temperaturi extreme. Numărul zilelor cu temperaturi de peste 35°C a crescut în ultimele decenii, iar în ultimii ani au fost înregistrate repetat valori maxime care depășesc 40°C. Tendința ascendentă observată la nivel național confirmă faptul că valurile de căldură nu mai reprezintă fenomene izolate, ci un risc climatic persistent, cu impact diferențiat asupra regiunilor și a sectoarelor economice, după cum se poate deduce din figura 22.

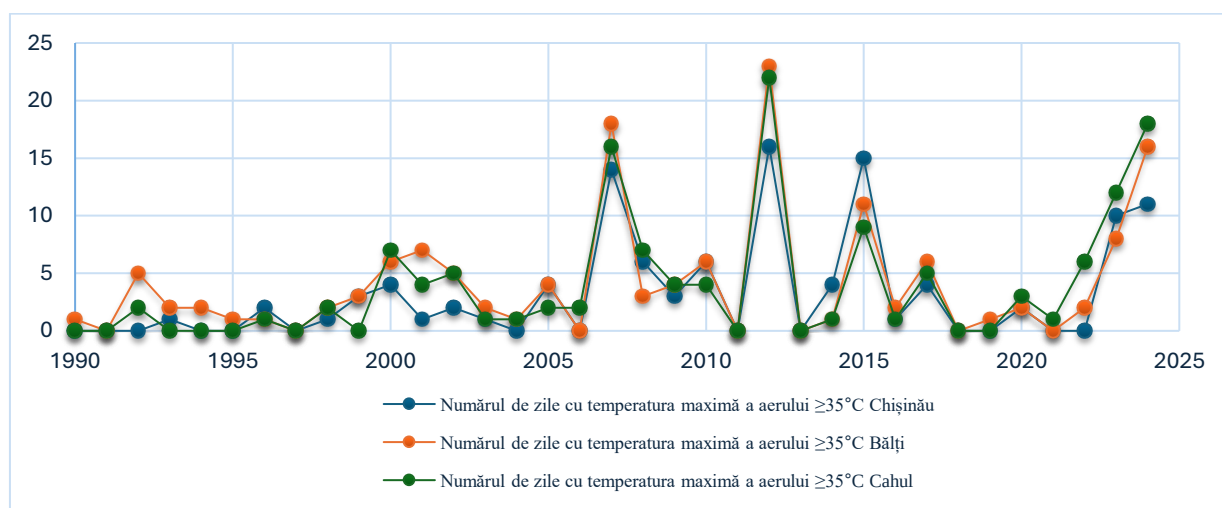

Figura 22. Numărul de zile cu temperatura maximă a aerului $\geq 35^{\circ}\text{C}$

Sursa: Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu, Date climatice istorice (Chișinău, Bălți, Cahul)

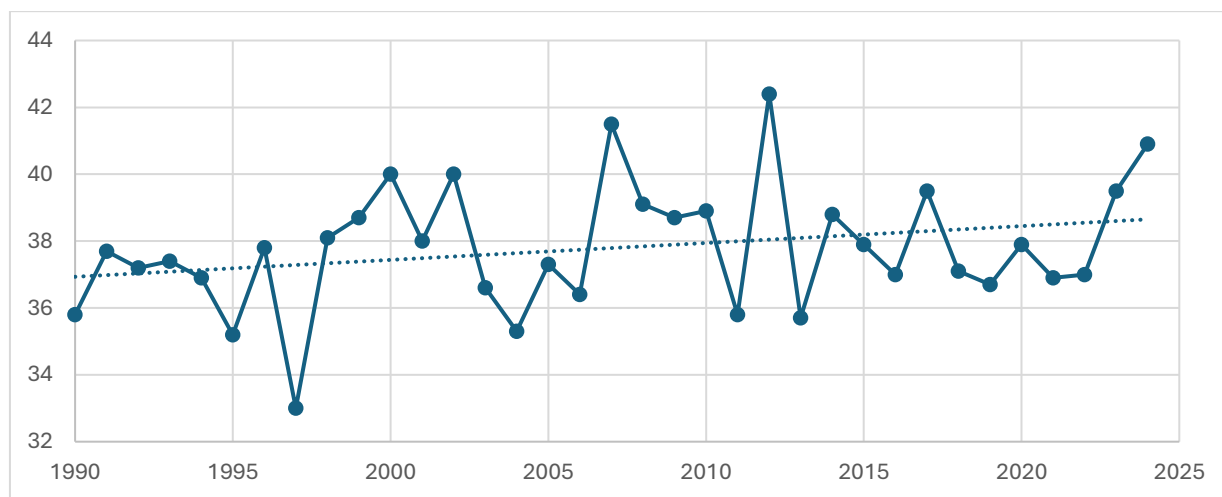

Figura 23. Temperatura maximă absolută a aerului pe teritoriul țării ($^{\circ}\text{C}$)

Sursa: Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu, Date climatice istorice

108. Temperaturile extreme afectează productivitatea agricolă prin reducerea randamentelor culturilor sensibile la stres termic și accentuează presiunea asupra sistemelor de sănătate și a infrastructurilor critice. Efectele se

¹⁸ IP Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu: https://www.meteo.md/index.php/ro/description_codes/hazards/9.

manifestă prin creșterea riscurilor pentru sănătatea populației, reducerea capacității de muncă, majorarea consumului de energie electrică pentru răcire și creșterea costurilor asociate măsurilor de intervenție și recuperare. Impactul economic real al valurilor de căldură este probabil subestimat, întrucât efectele indirecte și cumulative sunt insuficient reflectate în evidențele situațiilor excepționale.

109. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la temperaturi extreme. Vulnerabilitatea la temperaturi extreme este determinată de factori socio-economici, teritoriali și instituționali. Comunitățile rurale dependente de agricultură sunt expuse riscurilor generate de lipsa sistemelor eficiente de irigare și a mecanismelor funcționale de compensare a pierderilor. În mediul urban, efectul de insulă termică, deficitul infrastructurii verzi și lipsa spațiilor adaptate amplifică expunerea populației la stres termic.

110. Persoanele vârstnice, copiii, femeile însărcinate, persoanele cu dizabilități și persoanele cu afecțiuni cronice prezintă o vulnerabilitate sporită la efectele valurilor de căldură, din cauza sensibilității fiziologice crescute și a accesului limitat la condiții adecvate de protecție și la servicii medicale. Asigurarea continuității serviciilor de sănătate, inclusiv a serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, reprezintă o componentă esențială a măsurilor de reducere a riscurilor¹⁹.

111. Infrastructura energetică este, de asemenea, expusă: în perioadele caniculare, creșterea consumului de energie electrică pentru climatizare poate condiționa suprasolicitarea rețelelor și întreruperi de alimentare. Lipsa unui sistem național integrat de avertizare timpurie pentru valuri de căldură, precum și insuficiența datelor meteorologice locale detaliate limitează capacitatea de reacție rapidă a autorităților.

112. Deși există inițiative locale punctuale precum plantarea arborilor sau campanii de informare, o strategie națională coerentă pentru reducerea riscurilor asociate temperaturilor extreme și pentru consolidarea capacității de adaptare la arșiță rămâne o nevoie urgentă. Proiecțiile climatice IPCC și datele AMM relevă o intensificare a acestor fenomene atât ca frecvență, cât și ca durată, ceea ce impune integrarea lor explicită în politicile sectoriale de adaptare și în planurile locale de acțiune²⁰.

Tabelul 12

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de temperaturi ridicate, valuri de căldură, arșiță

¹⁹ https://esaro.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/responding_to_climate_change.pdf.

²⁰ IPCC Sixth Assessment Report – Regional Climate Projections.

Riscuri climatice	Vulnerabilități identificate	Măsuri RRDN și de adaptare recomandate
Valuri de căldură în spațiul urban	Lipsa zonelor de umbră; suprafețe urbane cu efect de insulă termică	Extinderea infrastructurii verzi urbane, i.e. pereți/acoperișuri verzi; mobilier urban adaptat, i.e. fântâni, copertine
Arșiță și temperaturi extreme în agricultură	Lipsa sistemelor de irigare; monoculturi sensibile la stres termic	Promovarea investițiilor în sisteme de irigare eficiente; promovarea culturilor tolerante la căldură
Suprasolicitarea infrastructurii energetice și de transport	Vârful de consum electric; infrastructură învechită; vehicule slab adaptate termic	Management energetic în timpul valurilor de căldură; modernizarea vehiculelor și a echipamentelor, mentenanță sezonieră adaptată; mentenanța trebuie să includă utilizarea, în cadrul acestor procese, a soluțiilor tehnice și a echipamentelor adaptate condițiilor climatice extreme, cum ar fi cele rezistente la ger, la polei sau la temperaturi foarte ridicate, de exemplu, în cazul liniilor de înaltă tensiune sau al materialului rulant pentru transport
Impact asupra sănătății publice	Vârstnici, copii, persoane cu boli cronice; femei însărcinate, persoane cu dizabilități, acces limitat la servicii de sănătate sexuală și reproductivă; spitale și centre sociale slab dotate (ventilație, continuitate energetică)	Sisteme integrate de alertă timpurie pentru riscuri medicale și valuri de căldură; instruirea personalului medical pentru intervenții în situații de stres termic și furnizarea pachetului minim de servicii; adaptarea infrastructurii medicale pentru gestionarea temperaturilor extreme (ventilație, continuitate funcțională)
Lipsa coordonării și a acțiunii locale	Absența planurilor locale pentru caniculă; lipsă de informare în zone rurale	Planuri locale de răspuns la valuri de căldură; campanii de informare comunitară

113. Creșterea frecvenței și intensității valurilor de căldură și a episoadelor de arșiță, coroborată cu vulnerabilitățile existente ale populației și infrastructurii, justifică intervenția publică pentru consolidarea măsurilor de prevenire și de adaptare la temperaturi extreme. Prioritare sunt dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie, adaptarea infrastructurii urbane și a serviciilor esențiale, reducerea vulnerabilității sectorului agricol și protejarea grupurilor populaționale expuse riscurilor generate de stresul termic.

Subsecțiunea a 5-a

Vânturi puternice, vijelii, vârtejuri și furtuni cu descărcări electrice

114. Vânturile puternice, vijeliile, vârtejurile și furtunile cu descărcări electrice reprezintă fenomene meteorologice cu potențial ridicat de afectare a infrastructurii, a activităților economice și a siguranței populației. Conform AMM, vânturile puternice sunt rafale cu viteze medii 15 m/s și mai mult. Impactul acestora este amplificat de expunerea ridicată a infrastructurilor aeriene, de degradarea perdelelor forestiere de protecție și de adaptarea insuficientă a construcțiilor la noile condiții climatice. În multe cazuri, aceste fenomene se

manifestă în combinație cu ploi torențiale și cu grindină, generând efecte multiple și simultane asupra mai multor sectoare.

115. În perioada 2010-2024 au fost raportate 101 SE asociate vânturilor puternice, vijeliilor, vârtejurilor și furtunilor cu descărcări electrice. Valoarea cumulată a pagubelor a depășit 170 de milioane de lei, cele mai mari pierderi fiind înregistrate în anii 2019, 2023 și 2024. În anul 2023, pagubele economice au depășit 83 de milioane de lei.

116. Efectele s-au manifestat prin deteriorarea clădirilor și a acoperișurilor, avarierea rețelelor electrice și de comunicații electronice, întreruperi ale alimentării cu energie electrică, afectarea culturilor agricole și perturbarea serviciilor publice. În perioada 2019-2022, au fost înregistrate și patru episoade de furtuni de praf, cu pagube estimate la peste 10,4 milioane de lei, evidențiind apariția unor fenomene cu caracter emergent, favorizate de secetă și de degradarea terenurilor.

117. Orice furtună cu descărcări electrice (oraj) implică riscuri multiple, printre care incendii, deteriorări ale echipamentelor electrice, avarii asupra clădirilor și pagube asupra vegetației. Aceste fenomene apar frecvent în perioada mai-septembrie, în special în zonele de câmpie și de deal. În cazuri extreme, orajele pot produce rafale de vânt de peste 25 m/s, ceea ce le încadrează în categoria evenimentelor meteo extreme²¹.

118. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la vânturi severe. Analiza evidențiază o vulnerabilitate ridicată a regiunilor de câmpie din centrul și sudul Republicii Moldova, unde lipsa perdelelor forestiere și expunerea infrastructurilor aeriene sporesc efectele vânturilor severe. Rețelele electrice aeriene, clădirile vechi cu acoperișuri neconsolidate și infrastructurile locale insuficient adaptate sunt cele mai afectate.

119. Persistă mai multe lacune care limitează capacitatea de prevenire și de răspuns cum ar fi lipsa unor sisteme integrate și eficiente de avertizare timpurie pentru furtuni severe; integrarea insuficientă a acestui risc în documentele de amenajare a teritoriului și în normele de construcție; resurse financiare și tehnice limitate la nivel local pentru întreținerea infrastructurii și pentru intervenție rapidă; nivel redus de informare și de pregătire a populației privind comportamentul în situații de furtuni severe. Aceste deficiențe conduc la creșterea expunerii populației și a infrastructurilor și la amplificarea pierderilor generate de evenimente cu intensitate ridicată.

Tabelul 13

²¹ IP Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu: https://www.meteo.md/index.php/ro/description_codes/hazards/5.

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de vânturi puternice, vijelii, vârtejuri și furtuni cu descărcări electrice

Categorie de risc asociat	Vulnerabilități relevante	Măsuri RRDN și de adaptare
Vânturi puternice și vijelii recurente	Clădiri vechi, neadaptate; normative tehnice în construcții, aprobate preponderent în perioada sovietică, care nu au fost actualizate la schimbările climatice	Asigurarea conformității obiectelor de construcție cu reglementările zonelor funcționale, stabilite prin documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism atât de către autoritățile administrației publice locale la emiterea actelor permise, cât și de către elaboratorii și verficatorii proiectelor tehnice. Emiterea actelor permise se va efectua exclusiv în conformitate cu documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism, în condițiile prevăzute de Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023
Furtuni cu descărcări electrice și cu impact multisectorial	Lipsa parafulgerelor la infrastructuri critice; pagube recurente la rețele și echipamente expuse	Elaborarea hărților de risc multi-hazard; sprijin pentru elaborarea standardelor tehnice de protecție infrastructură verde
Intensificarea fenomenelor combinate (vânt + ploii torențiale)	Sisteme de drenaj inadecvate; fragmentare administrativă în managementul riscului	Reabilitarea ecologică a zonelor de retenție naturală; coordonarea dezvoltării planurilor locale RRD; promovarea investițiilor în infrastructura verde (de exemplu, perdele forestiere, spații de amortizare hidrologică)

120. În concluzie, vânturile puternice, vijeliile și furtunile cu descărcări electrice generează pierderi repetate în domeniul infrastructurilor critice, al locuințelor și al activităților economice, în contextul unei capacități insuficiente de anticipare și de răspuns. Intervenția publică este justificată prin necesitatea consolidării sistemelor de avertizare timpurie, integrării riscurilor climatice în normele de construcție și în planificarea teritorială, precum și de imperativul dezvoltării capacităților locale de prevenire și de intervenție, pentru reducerea vulnerabilității și creșterea rezilienței comunităților.

Subsecțiunea a 6-a Grindină mare

121. Grindina mare reprezintă un risc hidrometeorologic cu impact economic semnificativ în Republica Moldova, afectând în special sectorul agricol și comunitățile rurale dependente de acesta. În perioada 2010-2024, au fost înregistrate episoade repetate de grindină severă, cele mai afectate fiind culturile cu valoare economică ridicată precum vița-de-vie, livezile și culturile cerealiere²².

122. Conform datelor IGSU, cele mai multe SE au fost raportate în anii 2012 (38 de cazuri) și 2013 (37 de cazuri), perioade care au coincis și cu cele mai mari pierderi economice, estimate la peste 215 milioane de lei în anul 2012 și la 211

²² <https://clima.gov.md/climate-next/page/grindina>.

milioane de lei în anul 2013. În anii următori, deși numărul evenimentelor s-a redus, acestea au continuat să producă pagube importante, inclusiv în 2018 (70,7 milioane de lei), în 2020 (62,5 milioane de lei) și în 2021 (32 de milioane de lei). Valoarea totală a pagubelor estimate pentru perioada 2010-2024 depășește 835 de milioane de lei.

123. Impactul economic este amplificat de faptul că aceste fenomene se manifestă frecvent în lunile mai – iulie, în perioade critice pentru dezvoltarea culturilor agricole, afectând productivitatea, veniturile producătorilor agricoli și, indirect, securitatea alimentară și economia locală.

124. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la riscul de grindină mare. Datele climatice indică o expunere mai ridicată a regiunilor centrale și sudice ale Republicii Moldova, inclusiv în zona municipiului Chișinău și a regiunilor Cahul și Bălți, unde activitatea agricolă intensivă și concentrarea populației sporesc potențialul de pierderi economice.

125. Analiza evidențiază mai multe vulnerabilități și lacune care contribuie la amplificarea impactului: dependență ridicată a economiei rurale de activități agricole sensibile la grindină; nivel redus de acoperire prin asigurări agricole; acces limitat la soluții individuale de protecție a culturilor, inclusiv la plase antigrindină; capacitate insuficientă de analiză și de planificare a riscului la nivel local; lipsa unor evaluări publice periodice privind eficiența măsurilor existente de protecție.

126. Aceste deficiențe limitează capacitatea producătorilor agricoli și a autorităților de a anticipa impactul fenomenelor, de a reduce pierderile și de a orienta investițiile către cele mai eficiente măsuri de prevenire și de adaptare.

Tabelul 14

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de grindină mare

Grindină și riscuri asociate	Vulnerabilități-cheie	Măsuri RRDN și de adaptare recomandate
Grindină și precipitații solide cu impact sever	Activitate agricolă expusă; lipsa protecției infrastructurii agricole	Extinderea acoperirii sistemului antigrindină în regiunile prioritare
	Lipsa accesului la asigurări; informații deficitare privind riscurile locale	Promovarea sistemelor de asigurări agricole
	Lipsa capacității locale de analiză și planificare	Integrarea riscului de grindină în strategiile de adaptare și în planurile locale de RRDN
		Creșterea transparenței și evaluarea publică a eficienței sistemelor de protecție activă, de exemplu, a rachetelor

127. Capacitatea actuală de răspuns și provocări de guvernare. Protecția activă împotriva grindinei este asigurată prin intermediul Serviciului special pentru influențe active asupra proceselor hidrometeorologice, care operează peste 132 de puncte de lansare a rachetelor antigrindină și oferă protecție integrală sau parțială pentru aproximativ 1 665 milioane de hectare, care reprezintă circa 55 % din suprafața țării²³.

128. Cu toate acestea, persistă provocări legate de acoperirea neuniformă a teritoriului, lipsa unei evaluări publice și transparente a eficienței sistemului, precum și necesitatea identificării unor soluții complementare sau alternative cu impact redus asupra mediului. Totodată, utilizarea limitată a măsurilor preventive la nivel de fermă și accesul redus la instrumente de transfer al riscului diminuează reziliența sectorului agricol.

129. În acest context, diversificarea instrumentelor de protecție, inclusiv promovarea plaselor antigrindină, dezvoltarea unor soluții tehnologice alternative și consolidarea sistemelor de asigurare agricolă, poate contribui la reducerea vulnerabilității și la creșterea capacității de adaptare.

130. În concluzie, analiza evidențiază faptul că grindina mare generează pierderi economice repetate și afectează în mod disproporționat comunitățile dependente de agricultură. Persistența vulnerabilităților structurale, acoperirea limitată a mecanismelor de protecție și lipsa unor evaluări sistematice privind eficiența măsurilor existente justifică intervenția publică. Consolidarea prevenirii și a capacității de răspuns necesită extinderea accesului la instrumente de protecție și de asigurare, evaluarea transparentă a măsurilor active existente și integrarea riscului de grindină în planificarea locală și sectorială de adaptare la schimbările climatice și de reducere a riscurilor de dezastre.

Subsecțiunea a 7-a

Ninsori abundente și viscol

131. Conform AMM, ninsoarea abundentă reprezintă un fenomen meteorologic care se caracterizează prin precipitații sub formă de zăpadă în cantitate de 20 mm și mai mult în decurs de 12 ore și mai mult. Viscolul este definit prin căderi de zăpadă însoțite de rafale puternice de vânt, care reduc semnificativ vizibilitatea și determină acumulări importante de zăpadă. Aceste fenomene pot provoca blocaje ale rețelelor de transport, avarii ale infrastructurii energetice și de comunicații electronice, afectarea activităților agricole și izolarea temporară a comunităților²⁴.

²³ <https://antigrindina.md/despre-serviciul-special/domeniul-de-activitate.html>.

²⁴ IP Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu: https://www.meteo.md/index.php/ro/description_codes/hazards/12.

132. Impactul socio-economic al ninsorilor abundente și al viscolului. Analiza datelor meteorologice evidențiază o variabilitate considerabilă a episoadelor de ninsoare abundentă în Republica Moldova în ultimele decenii. Se constată o frecvență medie de 1-3 cazuri anual, cu valori mai ridicate în anii 1996-1999, 2012, 2016, 2018 și 2024, după cum reiese din figura 27. În unele ierni, grosimea stratului de zăpadă a depășit 60 cm, în special în contextul episoadelor severe de viscol. Totodată, în ultimul deceniu se observă o tendință de diminuare a frecvenței acestor fenomene, asociată iernilor mai blânde, determinate de schimbările climatice.

133. Conform datelor IGSU, în perioada 2010-2024 au fost înregistrate 27 de SE cauzate de ninsori abundente și de viscol, care reprezintă aproximativ 2 % din totalul SE raportate. Pagubele economice directe au fost estimate la circa 191 de milioane de lei, echivalentul a 0,82 % din totalul pagubelor asociate SE naturale. În aceeași perioadă, au fost raportate două decese și peste 4 500 de persoane salvate în cadrul intervențiilor de urgență. Impacturile indirecte precum întreruperea transportului, izolarea comunităților și perturbarea funcționării infrastructurii critice nu sunt întotdeauna cuantificate, însă pot genera costuri socio-economice semnificative.

134. Cel mai sever eveniment din perioada recentă s-a produs în aprilie 2017, când ninsorile abundente și viscolul au afectat 44 de localități din 15 raioane. Aproximativ 810 km de drumuri au fost blocate, peste 1 300 de persoane au fost salvate, inclusiv 140 de copii, iar pagubele materiale au depășit 189 de milioane de lei. Rețeaua electrică a fost grav afectată, fiind avariate 66 km de linii electrice și 522 de piloni. Totodată, au fost compromise peste 15 000 ha de culturi agricole, fiind înregistrate și pierderi importante în sectorul zootehnic, inclusiv moartea a peste 10 000 de păsări și a 30 de ovine.

135. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la ninsori abundente și la viscol. Regiunile din nordul și din centrul Republicii Moldova prezintă cea mai ridicată expunere la ninsori abundente și la viscol, ca urmare a grosimii mai mari a stratului de zăpadă și a frecvenței sporite a episoadelor severe. Comunitățile rurale și localitățile izolate sunt deosebit de vulnerabile din cauza accesului limitat la servicii de urgență, la echipamente specializate și la infrastructură rezilientă. În mediul urban, principalele efecte se manifestă asupra funcționării rețelelor de transport, a alimentării cu energie electrică și a serviciilor publice esențiale.

136. Capacitatea de adaptare este influențată de nivelul de pregătire al autorităților locale, de disponibilitatea echipamentelor pentru intervenții rapide și de eficiența sistemelor de avertizare timpurie. Deși frecvența ninsorilor abundente a înregistrat o ușoară scădere în ultimii ani, severitatea unor episoade individuale rămâne ridicată, inclusiv prin producerea unor evenimente intense în afara sezonului tipic de iarnă.

Măsurile recomandate pentru reducerea riscului de ninsori abundente și de viscol

Ninsori abundente, viscol și riscuri asociate	Vulnerabilități-cheie	Măsurile RRD și de adaptare recomandate
Ninsori abundente și viscol (zăpadă în exces, drumuri blocate, acces limitat la servicii de bază)	Informații meteorologice locale insuficiente; acces limitat la sisteme de alertă și la planuri locale de intervenție; infrastructură vulnerabilă (drumuri, rețele electrice și de comunicații electronice, izolare rurală)	Dezvoltarea protocoalelor locale de răspuns la viscol în raioanele expuse; îmbunătățirea sistemelor de prognoză și de avertizare timpurie la nivel local (inclusiv prin aplicații mobile); sprijinirea APL-urilor pentru achiziția de echipamente de dezăpezire și menținerea accesului la instituții-cheie; includerea acestui risc în strategiile locale de RRD și de adaptare.

137. Analiza evidențiază că, în pofida unei tendințe de reducere a frecvenței, ninsorile abundente și viscolul continuă să genereze perturbări semnificative ale transportului, alimentării cu energie și accesului populației la servicii esențiale, în special în comunitățile rurale și izolate. În acest context, prioritare rămân consolidarea sistemelor de avertizare timpurie, creșterea rezilienței infrastructurii critice și întărirea capacităților autorităților locale pentru intervenții eficiente în condiții meteorologice severe.

Subsecțiunea a 8-a

Înghet și ger puternic

138. Conform AMM, înghețul reprezintă scăderea temperaturii aerului sau la suprafața solului până la 0°C și mai jos în perioada de vegetație, afectând în special culturile agricole aflate în faze sensibile de dezvoltare. Gerul puternic, în schimb, se referă la temperaturi foarte scăzute (sub -20°C) în sezonul rece, cu potențial de afectare a solului, a rețelelor de apă, a infrastructurii și a sănătății populației vulnerabile.

139. Impact socio-economic al înghețului și al gerului puternic. În perioada 2010-2024, pagubele materiale asociate înghețului și gerului puternic au depășit 615 milioane de lei, reprezentând aproximativ 2,6 % din totalul pierderilor provocate de SE naturale pe teritoriul Republicii Moldova. Cele mai mari pierderi au fost înregistrate în anii 2016 (81,9 milioane de lei), 2017 (90 de milioane de lei), 2022 (104 milioane de lei) și 2024 (76,6 milioane de lei), evidențiind impactul economic semnificativ al acestor fenomene atunci când coincid cu perioade critice pentru agricultură.

140. Înghețurile de primăvară afectează în mod deosebit culturile pomicole și viticole în perioada de înmugurire și de înflorire. Printre cele mai vulnerabile culturi se numără caisul, piersicul, cireșul și vița-de-vie, care pot înregistra pierderi importante chiar la temperaturi ușor negative. În schimb, cerealele de toamnă, rapița și unele specii pomicole prezintă o toleranță mai ridicată la temperaturi scăzute.

141. În perioada analizată au fost înregistrate 54 de SE asociate acestor fenomene, cele mai multe fiind raportate în anii 2017 (23 de cazuri), 2022 (6 cazuri) și 2024 (5 cazuri). Deși frecvența este relativ redusă, severitatea impactului poate fi ridicată atunci când evenimentele survin în perioade sensibile pentru agricultură.

142. Datele istorice ale AMM privind frecvența înghețurilor de primăvară, înregistrate de stațiile meteorologice de referință (Bălți, Chișinău și Cahul), evidențiază existența unui risc rezidual semnificativ, în special în nordul țării, unde temperaturile negative pot persista până la începutul lunii mai. Aceste informații sunt relevante pentru planificarea activităților agricole și pentru orientarea măsurilor de adaptare.

Frecvența înghețurilor de primăvară la cele 3 stații meteorologice de referință

Bălți				
Data	O dată la 20 ani	O dată la 10 ani	O dată la 5 ani	O dată la 3 ani
	Temperatura aerului, °C			
16-20.IV	-4	-3	-1	0
21-25.IV	-3	-2	-1	0
26-30.IV	-2	-1	1	2
1-5.V	-1	1	2	3
Chișinău				
Data	O dată la 20 ani	O dată la 10 ani	O dată la 5 ani	O dată la 3 ani
	Temperatura aerului, °C			
16-20.IV	-1	0	1	2
21-25.IV	-1	0	1	2
26-30.IV	0	1	3	4
1-5.V	2	3	4	5
Cahul				
Data	O dată la 20 ani	O dată la 10 ani	O dată la 5 ani	O dată la 3 ani
	Temperatura aerului, °C			
16-20.IV	-1	0	1	2
21-25.IV	0	1	2	3
26-30.IV	1	2	3	4
1-5.V	2	3	5	6

Sursa: AMM, Date meteorologice istorice Chișinău, Bălți, Cahul

143. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la îngheț și la ger puternic. Regiunile cu livezi și cu plantații viticole sunt cele mai expuse riscului de înghețuri târzii și timpurii, iar comunitățile rurale cu acces limitat la infrastructuri de protecție, la tehnologii agricole moderne și la mecanisme de compensare sunt mai vulnerabile la efectele gerului și ale temperaturilor extreme scăzute.

144. Analiza evidențiază că vulnerabilitatea este amplificată de accesul limitat la sisteme eficiente de avertizare timpurie, de utilizarea insuficientă a tehnologiilor de protecție împotriva înghețului și de acoperirea redusă prin instrumente de asigurare agricolă. În contextul schimbărilor climatice, caracterizate printr-o variabilitate mai accentuată a temperaturilor și prin apariția unor episoade neașteptate de îngheț în perioada de vegetație, consolidarea capacității de adaptare devine esențială.

145. Prin urmare, reducerea riscurilor asociate înghețului și gerului necesită integrarea acestui hazard în strategiile de adaptare la schimbările climatice și de reducere a riscurilor de dezastre, prin investiții în sisteme de avertizare timpurie, promovarea tehnologiilor agricole reziliente, dezvoltarea mecanismelor de asigurare și consolidarea sprijinului acordat fermierilor și comunităților vulnerabile.

Tabelul 17

Măsurile recomandate pentru reducerea riscului de îngheț și de ger puternic

Riscuri asociate ninsorilor abundente și viscolului	Vulnerabilități specifice	Recomandări RRDN și de adaptare
Blocaje în transport și izolare a comunităților	Rețele rutiere insuficient pregătite pentru intervenții rapide în condiții de iarnă	Elaborarea și actualizarea planurilor locale de intervenție pe timp de iarnă; creșterea rezilienței rețelei rutiere
Avarii asupra infrastructurii energetice și de comunicații electronice	Linii electrice aeriene expuse și piloni slab întreținuți	Investiții în modernizarea și protecția infrastructurii de transport și energetice; control preventiv; adițional, mentenanța trebuie să includă utilizarea, în cadrul acestor procese, a soluțiilor tehnice și a echipamentelor adaptate condițiilor climatice extreme, cum ar fi cele rezistente la ger, la polei sau la temperaturi foarte ridicate, de exemplu, în cazul liniilor de înaltă tensiune sau al materialului rulant pentru transport
Afectarea agriculturii (pierderi de culturi și de animale)	Fermieri cu acces limitat la mecanisme de protecție și la compensații	Subvenții pentru infrastructura agricolă de iarnă și promovarea asigurărilor
Impact asupra sănătății populației vulnerabile (accidente, hipotermie)	Persoane vârstnice sau izolate cu acces redus la încălzire și la asistență	Campanii de informare și măsuri specifice pentru protejarea grupurilor vulnerabile
Întârzieri în serviciile de urgență și acces limitat la servicii esențiale	Capacitate redusă de intervenție la nivel local și lipsa planurilor de continuitate	Consolidarea fondurilor de intervenție rapidă și protocoale clare de cooperare interinstituțională

Subsecțiunea a 9-a Depuneri de gheață (polei, chiciură, lapoviță)

146. Conform AMM, poleiul reprezintă un strat subțire de gheață transparentă, format pe suprafețe terestre atunci când ploaia sau burnița îngheață la contactul cu solul ori cu infrastructura aflate la temperaturi sub 0°C. Chiciura și lapovița sunt fenomene asociate depunerilor de gheață, care pot afecta transportul, rețelele electrice, sănătatea populației și activitățile economice²⁵.

²⁵ IP Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu: https://www.meteo.md/index.php/ro/description_codes/hazards/1.

147. Impact socio-economic al depunerilor de gheață (polei, chiciură, lapoviță). În perioada 2010-2024, IGSU a înregistrat patru SE asociate poleiului, chiciurii și lapoviței, raportate în anii 2010, 2014 și 2023. Deși numărul SE este redus, datele AMM indică asupra faptului că aceste fenomene meteorologice se produc cu o frecvență mult mai mare. În municipiul Chișinău, spre exemplu, în sezonul rece 2012-2013, au fost înregistrate până la 26 de zile cu polei, iar în municipiul Bălți și în orașul Cahul frecvența anuală a variat, în general, între 5 și 15 zile²⁶.

148. Diferența dintre evidențele AMM și cele ale IGSU reflectă rolurile instituționale distincte ale celor două instituții. AMM monitorizează și înregistrează fenomenele meteorologice periculoase, în timp ce IGSU raportează doar evenimentele care întrunesc criteriile legale pentru a fi clasificate drept SE. Această delimitare evidențiază faptul că frecvența hazardului este semnificativ mai mare decât numărul SE raportate oficial și subliniază necesitatea integrării datelor meteorologice în evaluarea riscurilor și în planificarea măsurilor preventive.

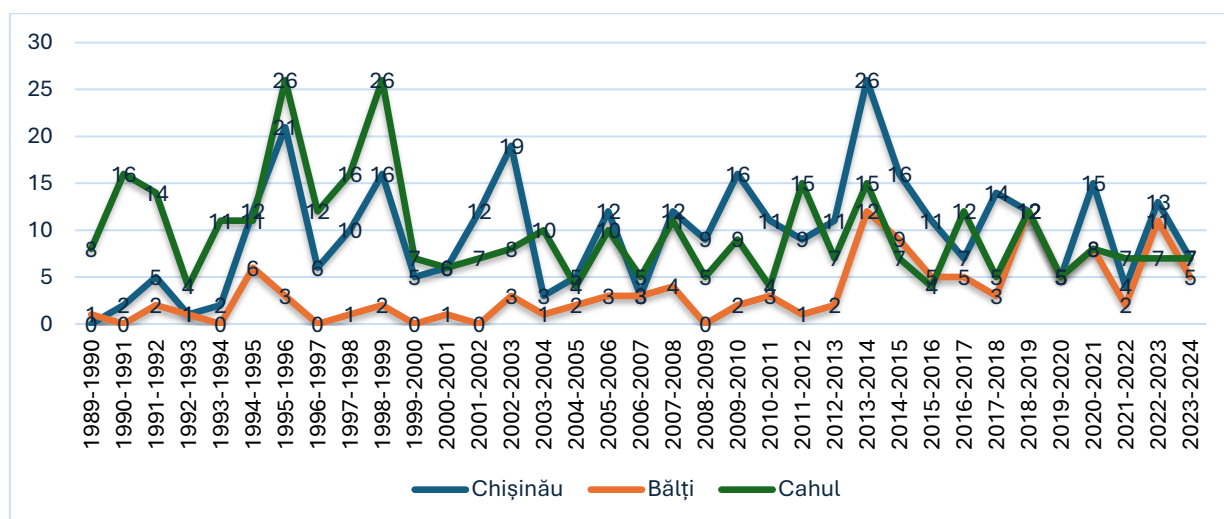

Figura 29. Numărul zilelor cu polei înregistrate la cele 3 stații meteorologice de referință Chișinău, Bălți, Cahul
Sursa: Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu, Date meteorologice istorice

149. Pagubele directe raportate de IGSU pentru aceste patru evenimente au totalizat aproximativ 2,6 milioane de lei, reprezentând o pondere nesemnificativă în totalul pagubelor asociate SE naturale. Cu toate acestea, impactul real al depunerilor de gheață este adesea subraportat, fiind asociat cu accidente rutiere și pietonale, cu întreruperi ale alimentării cu energie electrică, cu perturbarea transportului și cu limitarea accesului la servicii esențiale.

150. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la depunerile de gheață (polei, chiciură, lapoviță). Zonele urbane, în special municipiul Chișinău, prezintă o vulnerabilitate ridicată din cauza densității infrastructurii și a traficului

²⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=66776&lang=ro.

intens. În mediul rural, depunerile de gheață pot genera întreruperi prelungite ale alimentării cu energie electrică și dificultăți de acces pentru serviciile de urgență. Persoanele vârstnice, copiii și persoanele cu dizabilități sunt expuse în mod disproporționat riscurilor asociate deplasării în condiții de polei și accesului limitat la servicii.

151. Analiza evidențiază faptul că vulnerabilitatea este amplificată de infrastructura rutieră și energetică învechită, de accesul inegal la echipamente de intervenție și de lipsa unor sisteme integrate de avertizare și de răspuns la nivel local. Capacitatea de adaptare rămâne limitată, în special în localitățile cu resurse insuficiente pentru intervenții rapide și pentru menținerea funcționalității serviciilor esențiale.

152. Prin urmare, reducerea riscurilor asociate depunerilor de gheață necesită consolidarea cooperării interinstituționale, dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie, modernizarea infrastructurii vulnerabile și întărirea capacităților locale de intervenție. Integrarea acestui risc în planificarea locală și sectorială poate contribui la diminuarea impactului asupra populației și a infrastructurii critice.

Tabelul 18

Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de polei, de chiciură și de lapoviță

Riscul de polei, de chiciură și de lapoviță	Vulnerabilități specifice	Măsuri recomandate pentru reducerea riscului
Accidente rutiere și pietonale din cauza poleiului	Infrastructură rutieră veche; lipsa dotării pentru intervenții rapide; populație vulnerabilă, i.e. pietoni vârstnici și copii	Sisteme de alertă timpurie locale și aplicații mobile de avertizare; intervenții rapide de dezghețare, îndreptate spre populația vulnerabilă
Întreruperi în alimentarea cu energie și acces rutier	Rețele aeriene neprotejate; lipsa accesului la echipamente de dezghețare în unele localități	Modernizarea rețelelor de distribuție vulnerabile; stocuri locale de material antiderapant și de echipamente
Pagube asupra culturilor agricole din cauza chiciurii/lapoviței	Culturi pomicole și viticole în faze sensibile; lipsa acoperirii prin asigurări agricole	Monitorizarea agrometeorologică și avertizări pentru fermieri; sprijin pentru asigurări agricole adaptate

Subsecțiunea a 10-a Cutremure de pământ

153. Teritoriul Republicii Moldova este expus unui risc seismic semnificativ ca urmare a proximității față de zona seismogenă Vrancea, situată în curbura Carpaților din România. Cutremurele intermediare generate în această

zonă, la adâncimi de aproximativ 70-180 km, se resimt pe întreg teritoriul țării și pot produce efecte importante, chiar dacă epicentrul este localizat în afara granițelor naționale. Conform Eurocodului 8, evenimentul seismic de referință pentru proiectarea construcțiilor în Republica Moldova corespunde unui cutremur cu magnitudinea M_w 7,9, perioada medie de revenire fiind de 475 de ani²⁷.

154. Impact socio-economic la cutremure de pământ. Deși cutremurele majore sunt evenimente rare, experiența istorică demonstrează că potențialul lor de a provoca pierderi umane și materiale este ridicat. Cele mai importante evenimente seismice resimțite pe teritoriul Republicii Moldova au fost cutremurele vrâncene din 1940 (M_w 7,7), 1977 (M_w 7,4) și 1986 (M_w 7,1), care au provocat distrugerii semnificative ale fondului construit și victime omenești.

155. Evaluările Institutului de Geologie și Seismologie scot în evidență faptul că o parte semnificativă din clădirile existente aparține claselor de vulnerabilitate seismică ridicată, acestea fiind construite înaintea aplicării standardelor moderne de proiectare antiseismică, în condițiile nerespectării tehnologiilor de construcție, ori în baza unor proiecte nereușite. Un studiu realizat pentru raionul Ungheni estimează că un scenariu seismic similar evenimentului de referință (M_w 7,9) ar putea conduce la distrugerea a aproximativ 3 910 clădiri, cu un bilanț de circa 910 persoane rănite și 32 de decese. Aceste estimări evidențiază amploarea potențială a impactului unui cutremur major asupra populației și a infrastructurii²⁸.

156. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la riscul seismic. Expunerea la riscul seismic este deosebit de ridicată în municipiul Chișinău, precum și în raioanele Ungheni, Cahul și Căușeni, unde densitatea populației și concentrarea infrastructurii critice se suprapun cu intensități seismice estimate de 7-8 grade MSK. Vulnerabilitatea este amplificată de existența unui fond construit îmbătrânit, insuficient evaluat și consolidat seismic, precum și de lipsa hărților actualizate de microzonare pentru numeroase localități²⁹.

157. Capacitatea de adaptare și de pregătire rămâne limitată. Programele sistematice de evaluare și de consolidare a clădirilor vulnerabile sunt insuficient dezvoltate, iar integrarea riscului seismic în planificarea teritorială și investițională este neuniformă. Totodată, continuitatea funcționării serviciilor esențiale în situații de urgență necesită măsuri suplimentare de pregătire instituțională și coordonare intersectorială.

²⁷ Alcaz, A., Nicoară, I., Isicico, M., Troian, A. (2020). Estimarea pierderilor posibile în caz de cutremur pentru localitatea Ungheni, Republica Moldova.

²⁸ Institutul de Geologie și Seismologie, prezentare intitulată „Cutremurele din Moldova și riscurile asociate”, 2023.

²⁹ INFORM Moldova v0.9 (2023). Profil de risc subnațional.

158. Cutremurele majore pot afecta în mod disproporționat persoane aflate în situații de vulnerabilitate, inclusiv persoanele vârstnice, cele cu dizabilități, femeile însărcinate ș. a. În astfel de situații, accesul la adăpost, la suport psihosocial și la servicii esențiale de sănătate poate fi sever perturbat. Prin urmare, măsurile de pregătire și de răspuns la riscul seismic trebuie să integreze explicit și nevoile grupurilor vulnerabile.

159. În concluzie, deși cutremurele au o probabilitate redusă de manifestare, ele reprezintă unul dintre hazardele cu cel mai mare potențial de impact asupra Republicii Moldova. Reducerea vulnerabilității structurale, actualizarea informațiilor privind hazardul seismic, consolidarea capacității instituționale și creșterea nivelului de pregătire a populației constituie priorități esențiale pentru diminuarea riscurilor asociate.

Măsuri recomandate pentru atenuarea impactului în caz de cutremur

Riscuri asociate	Vulnerabilități specifice	Măsură recomandată
Amplasarea infrastructurii critice în zone expuse la hazard seismic	Lipsa datelor geologice detaliate, actualizate la nivel local	Completarea și consolidarea hărților de microzonare seismică permite integrarea riscului seismic în evaluările de mediu, planificare și autorizare
Urbanizare necontrolată în zone de risc	Lipsa corelării între planificarea spațială și riscurile naturale	Integrarea riscurilor seismice în planurile de urbanism și de amenajare a teritoriului. Susține prevenirea amplasării necorespunzătoare a obiectivelor sensibile (școli, spitale etc.)
Intervenții necoordonate post-situație excepțională	Fragmentarea atribuțiilor instituționale	Clarificarea rolurilor și cooperarea interinstituțională în gestionarea riscului de cutremur pentru a asigura un răspuns coerent și a preveni efectele nefaste asupra mediului (de exemplu, deversări, poluări accidentale)
Întreruperea funcționării serviciilor de mediu și a utilităților	Lipsa planurilor de continuitate pentru servicii esențiale	Elaborarea planurilor de continuitate pentru serviciile esențiale (apă, salubritate, educație, sănătate). Reduce riscul de contaminare a resurselor naturale și de afectare a populației dependente de aceste servicii
Întreruperea serviciilor medicale esențiale, inclusiv a accesului la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, în urma prăbușirii infrastructurii sau a evacuărilor	Acces limitat la îngrijiri medicale pentru femei însărcinate, nou-născuți și supraviețuitoare ale violenței; lipsa formării echipelor locale pentru intervenții adaptate nevoilor de sănătate reproductivă și protecție în situații de criză	Crearea și instruirea echipelor locale de intervenție pentru furnizarea pachetului minim de servicii în domeniul sănătății sexuale și reproductivă în caz de cutremur, inclusiv asigurarea accesului rapid la servicii obstetricale de urgență, de contracepție și de sprijin psihosocial pentru femei și fete vulnerabile

Subsecțiunea a 11-a Alunecări de teren, surpări, eroziunea solurilor

160. Alunecările de teren reprezintă procese de deplasare gravitațională a maselor de sol și **de** rocă pe versanți, favorizate de condițiile geologice locale, de excesul de umiditate, de regimul apelor subterane și de intervențiile antropice asupra terenului. Cu toate că au o manifestare geografică limitată în Republica Moldova, acestea pot produce efecte importante asupra locuințelor, a infrastructurii, a terenurilor agricole și a siguranței comunităților expuse³⁰.

161. În perioada 2010-2024, au fost înregistrate opt SE asociate alunecărilor de teren, reprezentând aproximativ 0,6 % din totalul SE naturale raportate.

³⁰ Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

Evenimentele au fost consemnate în anii 2010, 2013, 2018, 2023 și 2024, fără a evidenția o tendință clară de evoluție în timp, așa cum reiese din figura 30.

162. Eroziunea solurilor reprezintă un proces gradual, dar extins, de degradare a terenurilor, determinat de acțiunea apei, de reducerea vegetației de protecție și de aplicarea unor practici agricole necorespunzătoare. Spre deosebire de alunecările de teren, eroziunea are o evoluție lentă și difuză, însă afectează suprafețe mult mai mari decât acestea și generează efecte cumulative asupra productivității agricole și a funcțiilor ecosistemice.

163. Datele disponibile arată că suprafața agricolă afectată de eroziune a crescut de la 28,7 % din totalul terenurilor agricole în anul 1965 la aproximativ 49 % în anul 2020. Astfel, aproape jumătate din terenurile agricole ale Republicii Moldova sunt expuse, în diferite grade, proceselor de eroziune, în special în zonele colinare și în cele cu un grad redus de împădurire (figura 30).

164. Impact socio-economic al alunecărilor de teren, al surpărilor și al eroziunii solurilor. La nivel național, impactul economic direct al alunecărilor de teren rămâne relativ redus. În perioada 2010-2024, pagubele raportate au însumat aproximativ 4,6 milioane de lei, reprezentând circa 0,02 % din totalul pierderilor asociate SE naturale. Cu toate acestea, anumite evenimente locale pot avea consecințe importante asupra infrastructurii și a terenurilor agricole, după cum demonstrează situația din anul 2023, când au fost înregistrate pierderi de peste 2,2 milioane de lei.

165. În cazul eroziunii solurilor, impactul economic este mai dificil de cuantificat, deoarece se manifestă gradual și cumulativ. Printre efectele principale se numără reducerea fertilității solului, diminuarea productivității agricole, colmatarea lacurilor și a acumulărilor de apă, degradarea infrastructurii rurale și creșterea vulnerabilității economice a gospodăriilor dependente de agricultură.

166. Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare la alunecările de teren, la surpări și la eroziunea solurilor. Conform platformei INFORM Moldova (2023), expunerea la alunecări de teren este neuniform distribuită la nivel teritorial. Cele mai ridicate niveluri de risc sunt înregistrate în raioanele Cahul, Leova, Edineț și Anenii Noi, caracterizate prin relief colinar și prin condiții geologice favorabile instabilității versanților. În aceste zone, vulnerabilitatea este amplificată de nivelurile moderate sau ridicate ale dezvoltării socio-economice deficitare, precum și de capacitatea limitată de intervenție și de întreținere a infrastructurii.

167. Eroziunea solurilor are drept consecințe diminuarea fertilității terenurilor și reducerea producției agricole, afectând în special gospodăriile mici, cu acces limitat la măsuri de conservare a solului și la tehnologii adaptate.

Totodată, degradarea progresivă a terenurilor poate accentua instabilitatea versanților și amplifica riscul producerii alunecărilor și surpărilor locale. Printre măsurile eficiente de reducere a riscurilor se numără lucrările de drenaj, stabilizarea versanților, terasarea și utilizarea vegetației autohtone pentru consolidarea terenurilor³¹.

168. Deși localizate geografic, alunecările de teren pot genera efecte sociale semnificative, inclusiv afectarea locuințelor, întreruperea accesului la infrastructură și pierderea temporară sau permanentă a mijloacelor de trai. În comunitățile cu resurse limitate, aceste efecte pot contribui la intensificarea mobilității populației și la accentuarea proceselor de depopulare rurală.

169. În acest context, gestionarea riscului asociat alunecărilor de teren și eroziunii solurilor necesită o abordare integrată, care să combine măsurile structurale de stabilizare cu instrumente de planificare teritorială, de conservare a solurilor și de protecție socială. Identificarea zonelor cu risc ridicat, limitarea dezvoltării în arealele expuse și consolidarea capacităților locale de intervenție reprezintă condiții esențiale pentru reducerea vulnerabilității pe termen lung.

Tabelul 20

Măsuri de reducere a riscurilor de alunecări de teren

Riscuri asociate	Vulnerabilități specifice	Măsuri recomandate RRDN și de adaptare
Instabilitatea versanților în zone colinare sau cu soluri argiloase	Topografie defavorabilă și lipsa lucrărilor de stabilizare	Stabilizarea versanților prin drenaje, plantări și terasări
Degradarea continuă a terenurilor agricole prin eroziune	Lipsa practicilor de conservare a solului și de defrișări	Promovarea agriculturii conservate și refacerea vegetației de protecție
Afectarea locuințelor, drumurilor și infrastructurii în zone cu alunecări active	Infrastructură construită cu studii geotehnice neaprofundate	Interzicerea construcțiilor în zone cu risc ridicat și consolidarea celor existente
Pierderea fertilității solului și scăderea producției agricole	Gospodării mici, cu acces redus la tehnologie agricolă	Promovarea practicilor antieroziionale și facilitarea accesului la tehnologii verzi
Creșterea migrației interne din cauza pierderii mijloacelor de trai	Comunități cu venituri scăzute și cu acces limitat la sprijin instituțional	Planuri de strămutare preventivă în zone cu risc ridicat și sprijin integrat pentru relocare

Subsecțiunea a 12-a Riscuri biologic-sociale

170. Schimbările climatice, degradarea ecosistemelor și presiunile socio-economice pot amplifica riscurile biologic-sociale care afectează sănătatea publică în Republica Moldova. Fenomene precum valurile de căldură, variațiile

³¹ Normativ în construcții NCM E.01.03-2005.

extreme ale precipitațiilor, inundațiile și secetele prelungite influențează condițiile de transmitere a agenților patogeni, calitatea apei și a alimentelor, precum și continuitatea serviciilor esențiale și pot declanșa sau agrava epidemii, boli zoonotice și focare de intoxicații alimentare. În același timp, infrastructura medicală, sistemele de alimentare cu apă și de canalizare și lanțurile de aprovizionare devin vulnerabile la șocurile naturale, ceea ce poate perturba furnizarea serviciilor de bază, în special în comunitățile rurale și în rândul grupurilor deja vulnerabile.

171. Degradarea ecosistemelor, inclusiv defrișarea, pierderea habitatelor și poluarea resurselor de apă, reduce capacitatea naturală de autoreglare și de filtrare a mediului, crescând expunerea populației la boli transmise prin apă, vectori sau animale. În acest context, abordarea „o singură sănătate” (*One Health*)³², promovată de către Organizația Mondială a Sănătății (denumită în continuare OMS)³³ și de către partenerii internaționali ai Republicii Moldova, oferă cadrul integrat necesar pentru a gestiona interdependențele dintre sănătatea populației, sănătatea animalelor și starea ecosistemelor³⁴.

172. În perioada 2010-2024, în Republica Moldova au fost înregistrate 110 SE cu caracter biologic-social, soldate cu 20 de decese și cu peste 1 500 de persoane spitalizate, confirmând relevanța acestor riscuri pentru securitatea sanitară națională. Consolidarea supravegherii epidemiologice, modernizarea infrastructurii de laborator, integrarea mecanismelor de avertizare timpurie și întărirea cooperării interinstituționale reprezintă condiții esențiale pentru dezvoltarea unui sistem de sănătate rezilient.

173. Conform Hotărârii Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale, categoria „situații excepționale cu caracter biologic-social” include boli contagioase ale oamenilor (izbucniri epidemice, epidemii și pandemii); intoxicații alimentare sau cauzate de consumul apei contaminate; boli contagioase la animalele domestice sau sălbatice; atacuri masive ale dăunătorilor și boli ale plantelor.

174. Profilul bolilor contagioase la oameni. Riscurile epidemiologice asociate bolilor transmisibile vizează atât agenții patogeni cunoscuți, cât și evenimente cu etiologie necunoscută, care pot afecta semnificativ sănătatea populației și funcționarea sistemului medical. Exemple relevante sunt pandemia COVID-19, epidemiile periodice de rujeolă și alte focare cu potențial epidemic.

³² <https://iucn.org/news/202402/one-health-nature-conservation-project-central-asia-launched-iucn-and-partners>.

³³ https://cdn.who.int/media/docs/default-source/climate-change/highlights-brief_final.pdf?sfvrsn=537bdfea_3.

³⁴ One Health High-Level Expert Panel Annual Report 2021: <https://www.who.int/publications/m/item/one-health-high-level-expert-panel-annual-report-2021>.

Evaluarea acestor riscuri contribuie la aprecierea capacităților naționale de supraveghere, de prevenire și de control epidemiologic.

175. Conform clasificatorului utilizat de IGSU, SE biologic-sociale asociate bolilor contagioase la oameni includ:

- 175.1. cazuri unice de îmbolnăvire cu boli exotice și contagioase deosebit de periculoase;
- 175.2. cazuri de îmbolnăvire în grup cu boli contagioase periculoase;
- 175.3. izbucniri epidemice;
- 175.4. epidemii;
- 175.5. pandemii și situații determinate de boli contagioase cu etiologie nestabilă.

176. Morbilitate generală a populației. Analiza prevalenței și a incidenței bolilor transmisibile în perioada 2014-2024 indică asupra unei evoluții relativ stabile pe termen lung. Prevalența totală s-a menținut, în general, între 2,8 și 3 milioane de cazuri anual, iar incidența între 880 de mii și 1,1 milioane de cazuri noi. Scăderile înregistrate în perioada 2020-2021 și revenirea ulterioară reflectă perturbările generate de pandemia COVID-19 asupra accesului la servicii medicale, a procesului de diagnosticare și a comportamentului populației privind solicitarea asistenței medicale.

177. Bolile infecțioase și parazitare reprezintă o proporție relativ constantă a morbidității generale, însă această stabilitate aparentă poate ascunde variații importante, determinate de focare locale, de epidemii sezoniere și de vulnerabilități persistente în domeniul siguranței apei și a alimentelor. Aceste aspecte sunt relevante pentru planificarea măsurilor de gestionare a riscurilor biologic-sociale.

178. Morbilitatea generală prin boli infecțioase. Datele privind morbiditatea populației prin boli infecțioase evidențiază faptul că bolile intestinale rămân categoria **predominantă**, reflectând vulnerabilități persistente în domeniul igienei, al siguranței alimentare și al calității apei. Scarlatina și scabia continuă să înregistreze niveluri semnificative, în special, în colectivitățile de copii, sugerând o transmitere comunitară activă și necesitatea consolidării măsurilor de prevenire, situație ilustrată de figura 33.

179. Fluctuațiile observate în perioada 2020-2022 sunt compatibile cu schimbările comportamentale și cu reorganizarea serviciilor medicale în contextul pandemiei COVID-19. Aceste tendințe evidențiază importanța consolidării supravegherii epidemiologice, dezvoltării capacităților de laborator și asigurării unor mecanisme eficiente de răspuns rapid la focare.

180. Morbiditatea copiilor prin boli infecțioase. Datele privind morbiditatea populației prin boli infecțioase arată că gripa și infecțiile acute ale căilor respiratorii superioare **prevalează** în mod constant asupra altor maladii infecțioase, fiind urmate de bolile infecțioase intestinale. Enteritele, colitele și gastroenteritele au înregistrat valori ridicate în anumiți ani, depășind 9 000 de cazuri în 2018 și 15 558 de cazuri în 2021, ceea ce sugerează vulnerabilități asociate calității apei, igienei, siguranței alimentare și continuității serviciilor esențiale.

181. Totodată, infecțiile intestinale acute provocate de agenți nedeterminați au prezentat creșteri importante, depășind 28 000 de cazuri în 2021, ceea ce poate reflecta atât limitări ale capacităților de diagnostic, cât și modificări ale condițiilor de mediu și ale comportamentului de consum. Oscilațiile accentuate ale incidenței indică asupra sensibilității sporite a populației pediatrice la perturbările ecosistemice și la deficiențele infrastructurii sanitare.

182. Datele disponibile sugerează existența unor asocieri între perioadele marcate de șocuri sanitare sau climatice și creșterea numărului cazurilor de îmbolnăviri de anumite maladii infecțioase. Totuși, informațiile colectate de Biroul Național de Statistică (denumit în continuare *BNS*) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică (denumită în continuare *ANSP*) nu permit stabilirea unor relații statistice directe între indicatorii climatici specifici și evoluția diferitelor patologii. Pot fi formulate ipoteze plauzibile privind influența factorilor de mediu, însă acestea necesită investigații suplimentare.

183. Reapariția unor boli evitabile prin vaccinare precum rujeola sau tusea convulsivă, precum și persistența hepatitei A și a altor infecții transmisibile confirmă existența unor vulnerabilități structurale, care justifică integrarea în prezentul Program a măsurilor intersectoriale privind supravegherea epidemiologică, consolidarea diagnosticării, siguranța alimentară și reziliența climatică a instituțiilor educaționale și a comunităților.

184. Vaccinarea ca măsură de prevenire a propagării bolilor infecțioase. Datele privind acoperirea vaccinală prezentate în figura 35 evidențiază faptul că Republica Moldova a menținut, pentru o perioadă îndelungată, niveluri ridicate de imunizare, de peste 95 % pentru majoritatea antigenelor incluse în Programul Național de Imunizări. Cu toate acestea, începând cu perioadele 2009–2010 și, ulterior, 2018–2020, se observă o diminuare graduală a acoperirii vaccinale pentru unele boli transmisibile, inclusiv pentru rujeolă, rubeolă, tuse convulsivă și hepatita B.

185. Această tendință coincide cu reapariția sau intensificarea unor focare epidemice și cu creșterea morbidității prin anumite boli, care pot fi preîntâmpinate prin vaccinare, precum rujeola (în 2019 și ulterior, în 2024), precum și cu fluctuații

importante ale incidenței scarlatinei, varicelei și infecțiilor respiratorii în rândul copiilor.

186. Din perspectiva managementului riscurilor biologic-sociale, diminuarea acoperirii vaccinale reduce imunitatea colectivă și sporește vulnerabilitatea populației la izbucniri epidemice, în special într-un context caracterizat prin mobilitate crescută a populației, schimbări climatice, presiuni asupra sistemului de sănătate și apariția unor agenți patogeni emergenți sau reemergenți. În același timp, aceasta reflectă fragilități ale sistemului de prevenție, asociate cu dificultăți de comunicare privind vaccinarea, cu accesul inegal la servicii, cu constrângeri logistice și cu deficit de personal medical.

187. Corelarea datelor privind vaccinarea cu evoluția morbidității sugerează existența unui risc structural, și anume, în lipsa unor intervenții adecvate, continuarea tendinței de reducere a imunizării poate favoriza creșterea frecvenței bolilor transmisibile cu potențial epidemic și cu impact sever asupra sănătății copiilor și a altor grupuri vulnerabile.

188. În acest context, prezentul Program urmărește consolidarea măsurilor preventive prin întărirea supravegherii epidemiologice, dezvoltarea sistemelor digitale de evidență a vaccinărilor, campanii de informare bazate pe dovezi și îmbunătățirea cooperării interinstituționale pentru creșterea încrederii populației în imunizare.

189. Calitatea apei, epurarea apelor uzate și riscurile biologic-sociale. Calitatea apei și gestionarea apelor uzate reprezintă factori determinanți ai securității sanitare și influențează direct dinamica bolilor transmisibile, a toxiinfecțiilor alimentare, a hepatitelor virale și a bolilor intestinale acute.

190. Analiza datelor pentru perioada 2005–2024 evidențiază o situație mixtă, caracterizată prin anumite progrese în dezvoltarea infrastructurii, care coexistă cu vulnerabilități persistente, susceptibile de agravare în contextul schimbărilor climatice și al fenomenelor meteorologice extreme.

191. În perioada 2016-2022, volumul total al apelor uzate, evacuate în sistemul public de canalizare, s-a menținut relativ constant, între aproximativ 650 și 710 milioane m³ anual. Totuși, numai o parte redusă din acest volum a fost epurată conform normelor aplicabile, în timp altă parte a rămas insuficient tratată sau netratată.

192. Valorile semnificativ reduse raportate pentru anii 2023–2024 par să reflecte modificări metodologice sau de raportare, nefiind compatibile cu tendințele istorice și cu capacitățile instalate.

193. În ceea ce privește infrastructura, numărul stațiilor de epurare a crescut de la aproximativ 85 în 2016 la circa 125 în 2024, iar numărul stațiilor funcționale a crescut corespunzător. Cu toate acestea, gradul de modernizare, eficiența tehnologică și capacitatea de operare rămân insuficiente.

194. Persistența evacuării unor volume importante de ape insuficient tratate reprezintă o vulnerabilitate majoră pentru sănătatea publică. În cazul unor inundații, al secetelor severe sau al avariilor infrastructurii, riscul contaminării surselor de apă potabilă crește, favorizând apariția focarelor de boli enterice și a altor evenimente epidemiologice.

195. Poluanți evacuați în corpurile de apă. Datele privind evacuarea poluanților indică prezența persistentă a unor încărcări importante cu nutrienți și cu substanțe chimice, inclusiv cu compuși ai azotului și ai fosforului, asociați atât cu evacuările de ape uzate, cât și cu scurgerile provenite din activități agricole.

196. Prezența constantă a produselor petroliere sugerează existența unor surse recurente de poluare industrială sau urbană. Aceste substanțe contribuie la eutrofizarea corpurilor de apă și reduc calitatea apei brute utilizate pentru alimentarea populației, crescând riscul apariției bolilor enterice, în special în perioadele cu temperaturi ridicate, când încărcarea microbiologică a apei poate crește.

197. Sursele de apă potabilă – o vulnerabilitate majoră pentru sănătatea publică. Analiza probelor de apă relevă existența unor vulnerabilități persistente atât în cazul sistemelor centralizate, cât și al celor descentralizate de alimentare cu apă.

198. În sistemele centralizate, o proporție semnificativă a probelor analizate prezintă abateri de la normele sanitaro-chimice, ceea ce sugerează provocări asociate captării, tratării și distribuției apei.

199. În cazul surselor descentralizate precum fântânile și puțurile individuale, nivelul neconformităților este considerabil mai ridicat, indicând un risc sanitar sporit pentru populația care depinde de aceste surse.

200. Această situație afectează în mod disproporționat comunitățile rurale, pentru care accesul la sisteme centralizate este limitat. Consumul apei contaminate poate favoriza apariția hepatitei virale A, a bolilor diareice acute, a parazitozelor și a altor afecțiuni transmisibile. În contextul secetelor repetate, reducerea debitelor și concentrarea poluanților pot accentua aceste riscuri, transformându-le într-o vulnerabilitate structurală pentru sănătatea publică.

201. În ceea ce privește calitatea solului și a aerului, se evidențiază episoade periodice de depășire a normelor sanitare, asociate atât cu surse locale de poluare,

cât și cu limitări ale monitorizării. Deși impactul direct asupra sănătății publice este mai redus comparativ cu riscurile asociate apei potabile, poluarea solului și a aerului contribuie la creșterea incidenței bolilor respiratorii, a alergiilor și a altor afecțiuni cronice. În combinație cu valurile de căldură și cu alți factori climatici, aceste presiuni pot amplifica efectele asupra grupurilor vulnerabile, inclusiv asupra copiilor, a vârstnicilor și a persoanelor cu afecțiuni preexistente.

202. Boli zoonotice cu potențial de transmitere la om. Datele privind bolile zoonotice în perioada 2012–2024 evidențiază un profil epidemiologic caracterizat prin evoluții ciclice și reemergențe periodice. Rabia rămâne una dintre principalele zoonoze monitorizate, cu valori ridicate în anii 2013–2015 (până la 167 de cazuri), urmate de o scădere în perioada 2016-2017 și de noi creșteri după anul 2018. În anul 2024, au fost raportate 14 focare la animalele domestice și un focar în fauna sălbatică, ceea ce confirmă persistența riscului și necesitatea menținerii măsurilor de supraveghere și de control.

203. Antraxul continuă să se manifeste sporadic, cu un număr redus de cazuri, însă prezența sa justifică menținerea mecanismelor de monitorizare și de intervenție rapidă.

204. În cazul gripei aviare, după o perioadă cu incidență redusă, se observă o creștere a numărului de focare în ultimii ani, ceea ce evidențiază necesitatea consolidării măsurilor de supraveghere epidemiologică, în special în contextul circulației virusurilor în populațiile de păsări sălbatice migratoare. Aceste evoluții confirmă importanța unei abordări integrate de tip „o singură sănătate”, care să asigure coordonarea dintre sectoarele sănătății animale, sănătății publice și protecției mediului.

205. Impactul economic al epizootiilor. În perioada 2013–2025, epizootiile au generat pierderi economice importante, reflectate prin sacrificarea unui număr foarte mare de animale din motive sanitar-veterinare și de biosecuritate. Cele mai afectate au fost efectivele de porcine, ceea ce confirmă impactul major al focarelor de pestă porcină africană asupra sectorului zootehnic și a securității economice a exploatațiilor agricole.

206. Pierderile s-au concentrat în anumite raioane, afectând în special fermele mici și mijlocii și diminuând capacitatea economică a gospodăriilor rurale. Aceste evoluții evidențiază necesitatea consolidării măsurilor de biosecuritate, a supravegherii epidemiologice veterinare și a mecanismelor de răspuns rapid la focare, în vederea reducerii vulnerabilității economice și a limitării riscului de propagare a bolilor.

207. Acțiuni de profilaxie a bolilor infecțioase la animale. Acțiunile de profilaxie a bolilor infecțioase la animale întreprinse în perioada 2022–2025 au

variat în funcție de măsurile sanitar-veterinare strategice aprobate anual. În fiecare an, prin ordinul directorului general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (denumită în continuare ANSA), sunt aprobate Planul acțiunilor sanitar veterinar strategice obligatorii, finanțate din bugetul de stat, precum și Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului.

208. Datele indică aproximativ 660 000 de acțiuni de profilaxie în anul 2022, 430 000 în 2023, 230 000 în 2024 și 180 000 în 2025. Evoluția descendentă este influențată inclusiv de modificarea modalității de implementare a campaniilor de vaccinare antirabică în fauna sălbatică. Astfel, în anul 2022 au fost desfășurate două campanii de vaccinare antirabică prin distribuție aeriană, în cadrul cărora au fost repartizate 1 152 000 de momeli vaccinale. În schimb, în anii 2024–2025 distribuția s-a realizat exclusiv prin metoda manuală, fiind utilizate câte 100 000 de momeli vaccinale anual.

209. Aceste date arată faptul că reducerea volumului acțiunilor de profilaxie raportate în perioada 2024-2025 este determinată inclusiv de imposibilitatea efectuării distribuției aeriene a momelilor vaccinale și de particularitățile programelor anuale de supraveghere, de profilaxie și de combatere a bolilor implementate.

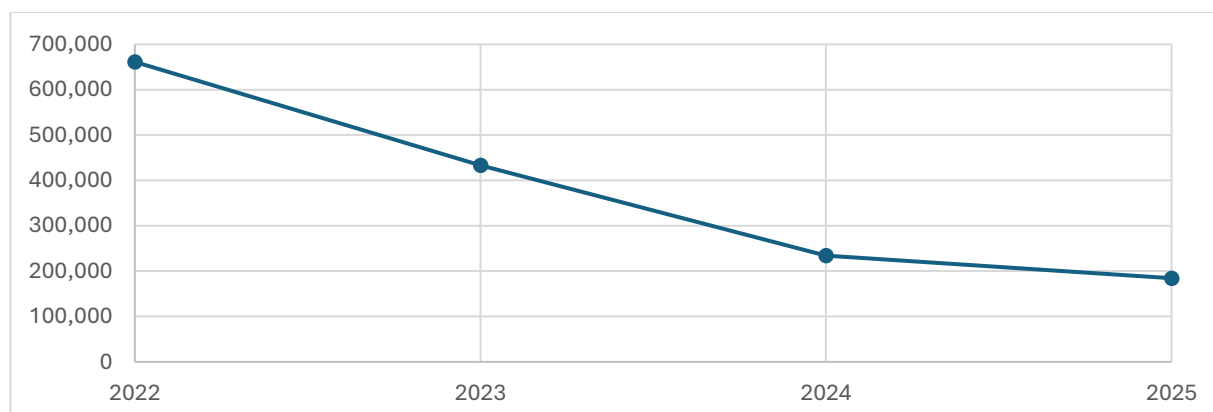

Figura 43. Vaccinări efectuate pe ani în perioada 2022-2025
Sursa: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

210. Intoxicațiile alimentare și siguranța alimentară. Evoluția intoxicațiilor alimentare evidențiază o diminuare semnificativă a numărului de cazuri în perioada pandemiei COVID-19, urmată de o revenire graduală la situația dinaintea pandemiei, în anii următori. Reducerea observată în perioada restricțiilor sanitare este asociată probabil diminuării mobilității populației și limitării activităților din sectorul alimentației publice.

211. Deși valorile recente sunt inferioare celor înregistrate înainte de pandemie, persistența cazurilor confirmă necesitatea consolidării mecanismelor de

control al siguranței alimentare, a trasabilității produselor și a capacităților de comunicare și de gestionare a riscurilor alimentare.

212. Controale fitosanitare și reziduuri de pesticide. Activitățile de monitorizare fitosanitară desfășurate în ultimii ani evidențiază o creștere a numărului de probe analizate și a capacității de control a autorităților competente. Totuși, depistarea unui număr relevant de cazuri neconforme (30 de probe interne și 57 de probe la frontieră) atât pe piața internă, cât și la frontieră denotă persistența unor vulnerabilități în lanțurile de producție, de distribuție și de import ale produselor alimentare de origine vegetală.

213. În ansamblu, datele disponibile evidențiază un profil complex al riscurilor biologic-sociale asociate lanțului alimentar, caracterizat prin reapariția periodică a unor zoonoze majore, volatilitatea intoxicațiilor alimentare, pierderi economice generate de epizootii și diminuarea capacității preventive în anumite segmente ale sistemului sanitar-veterinar. Aceste constatări evidențiază necesitatea consolidării infrastructurii de laborator, dezvoltării sistemelor digitale de trasabilitate și implementării unor mecanisme eficiente de identificare și de retragere a produselor neconforme ca elemente esențiale pentru prevenirea riscurilor biologic-sociale.

214. Capacități tehnice și operaționale ale ANSA. Capacitatea de supraveghere și de laborator prezintă anumite limitări în raport cu complexitatea riscurilor actuale, în special în contextul SE și al riscurilor emergente. Laboratoarele Agenției de Mediu se confruntă cu provocări legate de utilizarea echipamentelor învechite, cu acoperirea incompletă a indicatorilor de monitorizare, cu deficit de personal și cu un volum redus de probe analizate în ultimii ani. În același timp, în cadrul abordării integrate „o singură sănătate”, laboratoarele ANSP și ale ANSA sunt parte a sistemului național de supraveghere, dispunând de infrastructură de laborator la nivel național și teritorial, precum și de echipamente analitice performante, adecvate domeniilor lor de competență, asigurând funcționalitatea în regim de rutină. Totuși, în cazul situațiilor de urgență, al instituirii stării de alertă sau în contextul apariției unor riscuri emergente cu impact extins, volumul și diversitatea solicitărilor analitice pot depăși capacitățile operaționale existente la nivelul sistemului, generând presiuni suplimentare asupra resurselor umane, logistice și analitice disponibile.

215. Datele disponibile arată că sistemul național de control sanitar-veterinar și fitosanitar dispune de capacități operaționale funcționale și de o experiență considerabilă în gestionarea riscurilor biologic-sociale. În anul 2024, ANSA a realizat peste 20 650 de controale oficiale, cu un grad de executare a planului anual de 99,15 %, ceea ce demonstrează existența unui sistem instituțional activ și bine organizat.

216. Cu toate acestea, persistă constrângeri importante privind resursele umane și infrastructura tehnică. ANSA funcționează cu 992 angajați dintr-un necesar estimat la 1 194, cele mai mari deficite fiind înregistrate la nivelul subdiviziunilor teritoriale și al posturilor de control la frontieră, aspect care poate afecta rapiditatea răspunsului în situații de risc epizootic sau alimentar.

217. Capacitatea de laborator necesită investiții suplimentare pentru a răspunde eficient riscurilor emergente și cerințelor moderne de monitorizare. În anul 2024 au fost acreditate șase metode noi de analiză, iar în cadrul Programului Național de Monitorizare au fost investigate peste 10 995 de probe, reprezentând aproximativ 95 % din planul anual. Totuși, o parte a investigațiilor continuă să fie realizată cu echipamente care necesită modernizare și în condițiile unei infrastructuri tehnice insuficient adaptate volumului și complexității probelor investigate.

218. În ansamblu, analiza capacităților instituționale evidențiază trei vulnerabilități majore, care influențează gestionarea riscurilor biologic-sociale:

218.1. deficitul de personal specializat, în special la nivel teritorial și la frontieră;

218.2. necesitatea modernizării infrastructurii de laborator și a extinderii capacităților de diagnostic;

218.3. interoperabilitate incompletă între sistemele informaționale ale instituțiilor implicate în supravegherea și în gestionarea riscurilor.

219. Abordarea acestor constrângeri reprezintă o condiție esențială pentru consolidarea sistemului național de avertizare timpurie, pentru creșterea eficienței intervențiilor și dezvoltarea unei abordări integrate de tip „o singură sănătate”.

220. Prognoza evoluției riscurilor naturale și biologic-sociale în lipsa intervenției. În absența unor intervenții coordonate și sistematice, riscurile naturale și biologic-sociale din Republica Moldova sunt susceptibile să evolueze în direcția intensificării, extinderii teritoriale și a unui impact socio-economic crescut. Analiza tendințelor recente, coroborată cu previziunile climatice și epidemiologice disponibile, indică un scenariu în care vulnerabilitățile existente se vor amplifica, iar capacitatea instituțională actuală poate deveni insuficientă pentru a răspunde presiunilor cumulative.

221. Riscuri climatice și hidrometeorologice. Fără investiții în prevenire și în adaptare, există probabilitatea creșterii frecvenței episoadelor severe de secetă și a reducerii intervalelor dintre acestea. Intensificarea deficitului hidric va afecta producția agricolă, disponibilitatea resurselor de apă potabilă și funcționarea ecosistemelor. În paralel, valurile de căldură vor deveni mai persistente și mai frecvente, accentuând mortalitatea în rândul populațiilor vulnerabile și sporind incidența afecțiunilor cardiovasculare, respiratorii și enterice. Fenomenele

meteorologice extreme vor crește probabilitatea producerii inundațiilor rapide și vor accelera procesele de eroziune a solului, afectând infrastructura publică și agricolă. În lipsa intervențiilor, degradarea terenurilor riscă să devină ireversibilă în anumite areale, generând inclusiv presiuni migratorii suplimentare.

222. Riscuri asociate calității apei și managementului apelor uzate. Menținerea stării actuale a infrastructurii de captare, de tratare și de epurare a apei constituie un risc major pentru sănătatea publică. Există riscul reducerii ponderii apelor uzate tratate conform normelor și al creșterii contaminării surselor de apă de suprafață și subterane. Sursele descentralizate utilizate preponderent în mediul rural vor continua să prezinte vulnerabilități sanitare importante. Evenimentele hidrometeorologice extreme pot amplifica poluarea bacteriologică și chimică, favorizând izbucnirea unor focare de hepatită A, de boli diareice acute și de alte infecții enterice.

223. Riscuri biologic-sociale și epidemiologice. În lipsa investițiilor în supravegherea epidemiologică, în digitalizare, în prevenție și în implementarea abordării „o singură sănătate”, Republica Moldova riscă să se confrunte cu reemergența unor boli transmisibile controlabile. Scăderea continuă a acoperirii vaccinale constituie un factor major de risc pentru apariția unor focare de rujeolă, rubeolă sau tuse convulsivă. Schimbările climatice, degradarea ecosistemelor și mobilitatea populației pot favoriza transmiterea bolilor intestinale și a zoonozelor, în special în rândul grupurilor vulnerabile. Persistența circulației unor agenți zoonotici poate genera epizootii recurente, cu consecințe economice importante pentru gospodăria și sectoarele productive.

224. Riscuri socio-economice și teritoriale. Fără intervenții la nivel local și fără consolidarea capacităților administrației publice locale, vulnerabilitatea comunităților rurale se va accentua. Expunerea infrastructurii critice la fenomene climatice extreme va genera daune repetate, costuri sporite de reparație și întreruperi ale serviciilor esențiale. Această presiune cumulată poate accelera migrația internă și externă, contribuind la pierderea capitalului uman și la accentuarea dezechilibrelor demografice regionale.

225. Riscuri instituționale și de guvernare. Fără investiții în capacitatea instituțională și în infrastructura critică de supraveghere, sistemul de management al riscurilor va rămâne fragmentat și predominant reactiv. Lipsa interoperabilității dintre sistemele informaționale ale instituțiilor relevante va continua să întârzie detectarea timpurie a riscurilor și să afecteze calitatea procesului decizional. Capacitatea insuficientă a laboratoarelor poate prelungi întârzierile în identificarea agenților patogeni și a contaminanților, iar absența unei abordări integrate de tip „o singură sănătate” va limita capacitatea țării de a preveni și de a gestiona eficient crizele aflate la interfața dintre sănătatea umană, sănătatea animală și ecosisteme.

226. În concluzie, în lipsa intervenției, riscurile naturale și biologic-sociale sunt susceptibile să evolueze într-o manieră cumulativă și accelerată, cu efecte directe asupra sănătății populației, economiei rurale, calității mediului și rezilienței infrastructurii. Amplificarea acestor riscuri justifică adoptarea urgentă a măsurilor prevăzute în prezentul Program și consolidarea durabilă a capacităților de coordonare și de răspuns interinstituțional.

Secțiunea a 8-a

Concluzii ale analizei de situație

Subsecțiunea 1

Probleme rezultate din analiza situației riscurilor naturale și biologic-sociale

227. Intensificarea riscurilor climatice și hidrometeorologice. Analiza evidențiază o creștere a frecvenței și intensității fenomenelor climatice extreme, în special a secetelor, valurilor de căldură, ploilor torențiale, grindinei și inundațiilor locale. Aceste fenomene afectează direct securitatea alimentară, disponibilitatea resurselor de apă, productivitatea agricolă și funcționarea infrastructurii critice. Tendințele climatice actuale indică o amplificare a vulnerabilităților existente și o creștere a costurilor economice și sociale asociate dezastrelor naturale.

228. Degradarea ecosistemelor și a resurselor naturale. Procesele de degradare a solurilor, eroziunea, alunecările de teren, reducerea capacității ecosistemelor forestiere și diminuarea funcțiilor naturale de reglare a apei contribuie la creșterea vulnerabilității teritoriului. Aceste procese reduc reziliența comunităților și sporesc expunerea la riscuri naturale, afectând în special zonele rurale și terenurile agricole.

229. Vulnerabilități persistente privind resursele de apă și infrastructura de apă-canalizare. Calitatea insuficientă a apei, nivelul redus de epurare a apelor uzate și gradul ridicat de neconformitate a surselor descentralizate de alimentare cu apă reprezintă factori majori de risc pentru sănătatea publică și pentru mediu. Schimbările climatice și fenomenele hidrometeorologice extreme amplifică riscurile de contaminare a surselor de apă și de apariție a bolilor asociate consumului de apă nesigură.

230. Creșterea vulnerabilităților biologic-sociale și epidemiologice. Analiza relevă persistența unor riscuri epidemiologice asociate bolilor transmisibile, inclusiv reapariția unor boli prevenibile prin vaccinare și fluctuațiile semnificative ale bolilor infecțioase în rândul copiilor. Tendințele observate indică vulnerabilități ale sistemului de prevenire și de supraveghere epidemiologică, amplificate ca rezultat al schimbărilor climatice, al mobilității populației și al presiunii asupra sistemului de sănătate.

231. Persistența riscurilor zoonotice și a vulnerabilităților în domeniul siguranței alimentare. Datele analizate confirmă menținerea riscurilor asociate zoonozelor, epizootiilor și contaminării produselor alimentare. Impactul economic al focarelor de boli la animale, precum și existența unor neconformități privind reziduurile de pesticide și siguranța alimentară demonstrează necesitatea consolidării mecanismelor de prevenire, de monitorizare și de control pe întreg lanțul agroalimentar.

232. Capacitate instituțională insuficient integrată pentru gestionarea riscurilor. Instituțiile responsabile de monitorizarea și de gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale se confruntă cu constrângeri legate de resursele umane, de infrastructura tehnică, de capacitățile de laborator, precum și de sistemele informaționale. Lipsa interoperabilității datelor și a mecanismelor integrate de analiză și de avertizare timpurie limitează eficiența intervențiilor și capacitatea de prevenire a riscurilor emergente. Direcțiile de acțiune în prezentul Program includ alinierea la infrastructura națională de date spațiale (date spațiale integrate), în vederea asigurării coerenței terminologice cu cadrul normativ aplicabil și a unei exprimări clare și corecte din punct de vedere juridic.

233. Vulnerabilitate ridicată a comunităților și a infrastructurii locale. Comunitățile rurale și grupurile vulnerabile sunt afectate în mod disproporționat de riscurile naturale și biologic-sociale, din cauza accesului limitat la servicii, a infrastructurii insuficient dezvoltate și a dependenței ridicate de resursele naturale și de agricultură. Capacitatea redusă de adaptare și de prevenire la nivel local amplifică impactul economic și social al dezastrelor și contribuie la accentuarea disparităților teritoriale.

234. Concluzie generală. Riscurile naturale și biologic-sociale din Republica Moldova sunt influențate de interacțiunea dintre schimbările climatice, degradarea mediului, vulnerabilitățile socio-economice și limitările instituționale.

Aceste tendințe justifică o abordare integrată în gestionarea riscurilor, bazată pe prevenire, adaptare, avertizare timpurie, consolidarea capacităților instituționale și aplicarea conceptului „o singură sănătate”.

Subsecțiunea a 2-a

Cadrul normativ și instituțional al RRD în Republica Moldova

235. Reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale în Republica Moldova este susținută de un cadru de politici și de reglementări care vizează prevenirea, pregătirea, răspunsul și recuperarea în situații de dezastre, precum și consolidarea rezilienței populației, economiei, infrastructurii și ecosistemelor.

236. Prezentul Program se implementează în complementaritate cu documentele de politici naționale și sectoriale relevante, care stabilesc obiective și măsuri pentru reducerea riscurilor de dezastre, adaptarea la schimbările climatice, protecția mediului, gestionarea resurselor naturale, protecția civilă, sănătatea publică și siguranța alimentară.

237. Programul se realizează în complementaritate, în special, cu SNRRD, cu Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024, cu Programul național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026–2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 113/2026, cu Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023–2032 (denumit în continuare *PNERP*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023, precum și cu documentele de politici din domeniile gestionării resurselor de apă, sănătății publice, agriculturii, siguranței alimentare și adaptării la schimbările climatice.

238. Documentele de politici sus-numite sunt complementare prezentului Program și contribuie la realizarea obiectivelor naționale privind reducerea riscurilor de dezastre, adaptarea la schimbările climatice, dezvoltarea durabilă și consolidarea rezilienței, în concordanță cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova.

239. Analiza cadrului de politici evidențiază existența unor instrumente sectoriale dezvoltate pentru gestionarea riscurilor în domenii precum protecția civilă, protecția mediului, gestionarea resurselor de apă, silvicultura, agricultura, sănătatea publică și siguranța alimentară. Totodată, implementarea acestora rămâne predominant sectorială, ceea ce impune consolidarea mecanismelor de coordonare și promovarea unei abordări integrate a reducerii riscurilor de dezastre.

240. Prezentul Program nu substituie documentele de politici sectoriale și nu instituie noi mecanisme de reglementare, ci asigură coordonarea și integrarea măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre, promovând o abordare multirisc și consolidând cooperarea dintre autoritățile publice, administrația publică locală, mediul academic, sectorul privat și partenerii de dezvoltare.

Capitolul III

OG ȘI OS

241. OG 1 „Îmbunătățirea sistemului național de evaluare și analiză a riscurilor de dezastre naturale, în vederea fundamentării deciziilor de politici publice”. Contribuție la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 6 (țintele 6.3, 6.5 și 6.6), ODD 11 (ținta 11.5) și ODD 13 (ținta 13.1).

Analiza situației a evidențiat existența unor deficiențe structurale privind colectarea, integrarea și utilizarea datelor necesare evaluării riscurilor de dezastre

naturale și biologicico-sociale. Lipsa interoperabilității între sistemele informaționale, acoperirea incompletă cu hărți de risc și cu analize **multihazard**, precum și utilizarea limitată a datelor în procesul decizional reduc capacitatea instituțiilor de a anticipa evoluția riscurilor și de a planifica măsuri eficiente de prevenire și de adaptare.

242. Pentru a răspunde acestor provocări, prezentul Program urmărește consolidarea bazei naționale de cunoaștere privind hazardele, vulnerabilitățile și expunerea la risc prin dezvoltarea sistemelor integrate de date, creșterea accesului la informații relevante și valorificarea rezultatelor cercetării în procesele de elaborare și de implementare a politicilor publice.

Tabelul 21

Indicator de impact	Furnizor de date	Valoare de referință 2025	Țintă finală 2030
Proporția tipurilor de riscuri naturale și biologicico-sociale reprezentate prin straturi de date și hărți digitale în cadrul Sistemului informațional geografic de stat „Geoportalul infrastructurii naționale de date spațiale” (denumit în continuare <i>Geoportalul INDS</i>)	AMM Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (denumită în continuare AGCC) IP AN Apele Moldovei Agenția „Moldsilva” Agenția de Mediu (denumită în continuare AM)	Riscuri naturale și biologicico-sociale digitalizate doar parțial în Geoportalul INDS	100 % riscuri naturale și biologicico-sociale identificate în Program, reprezentate cu straturi de date și hărți digitale în Geoportalul INDS

243. OG 1 este operaționalizat prin trei OS complementare, orientate spre dezvoltarea sistemelor integrate de date și a instrumentelor de evaluare și de cartografiere a riscurilor; consolidarea culturii prevenirii și a rezilienței comunitare; întărirea bazei științifice pentru elaborarea politicilor publice bazate pe dovezi.

244. OS 1.1 „Consolidarea, până în anul 2030, a sistemului național integrat de date spațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologicico-sociale”

Analiza situației a evidențiat că datele relevante privind riscurile sunt dispersate între instituții, utilizează standarde diferite și nu permit evaluări integrate ale hazardului, **ale** expunerii și **ale** vulnerabilității. Lipsa interoperabilității limitează capacitatea de anticipare și de planificare bazată pe risc.

245. Obiectivul urmărește instituirea unui cadru național unitar de colectare, de integrare și de utilizare a informațiilor spațiale privind riscurile naturale și biologicico-sociale prin valorificarea infrastructurii naționale de date spațiale și consolidarea cooperării dintre gestionarii de risc.

246. OS 1.1 va permite elaborarea și actualizarea periodică a hărților sectoriale de risc, dezvoltarea hărților **multihazard**, integrarea datelor climatice, de mediu, de sănătate și socio-economice, publicarea informațiilor relevante în format interoperabil și accesibil, fundamentarea deciziilor privind prevenirea, pregătirea și prioritizarea investițiilor.

247. OS 1.2 „Consolidarea rezilienței comunitare până în anul 2030 în cel puțin 10 raioane vulnerabile, prin implementarea programelor de educație pentru prevenție și a mecanismelor participative de gestionare a riscurilor, ceea ce va conduce la creșterea cu minimum 30 % a participării populației la activitățile locale de prevenire și pregătire pentru situații de urgență”.

Analiza situației a evidențiat nivelul redus de conștientizare a riscurilor, participarea limitată a comunităților la procesele de prevenire și vulnerabilitatea crescută a populației rurale. Aceste aspecte pun în pericol eficiența măsurilor de reducere a riscurilor și afectează capacitatea de adaptare.

248. OS 1.2 urmărește dezvoltarea unei culturi a prevenirii și a responsabilității partajate prin implicarea comunităților, valorificarea cunoștințelor locale și promovarea abordării „o singură sănătate” și a soluțiilor bazate pe natură.

249. Măsurile vor completa, fără a dubla, activitățile de pregătire și de intervenție coordonate de către autoritățile responsabile de protecția civilă.

250. OS 1.3 „Consolidarea, până în anul 2030, a bazei științifice și analitice pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, prin promovarea cercetării aplicate, a parteneriatelor interinstituționale și a mecanismelor de transfer al cunoștințelor către autoritățile publice, comunități și societatea civilă”.

Cercetarea științifică joacă un rol crucial în înțelegerea riscurilor emergente și în formularea de politici publice. Cu toate acestea, în Republica Moldova cercetarea aplicată în domeniul riscurilor climatice, geologice și hidrologice, biologic-sociale, precum și al conexiunii migrație – mediu – schimbări climatice este fragmentată, iar parteneriatele instituționale între agențiile publice, mediul academic, sectorul privat și societatea civilă sunt insuficient valorificate. De asemenea, mecanismele de transfer al rezultatelor cercetării către autoritățile publice locale, comunități și organizații ale societății civile sunt limitate, ceea ce reduce aplicabilitatea practică a rezultatelor obținute.

251. Astfel, analiza situației a demonstrat existența unor lacune importante privind utilizarea sistematică a datelor și a cercetării în formularea politicilor. Evaluările integrate ale impactului riscurilor sunt limitate, iar cooperarea dintre instituțiile publice și mediul academic rămâne insuficient valorificată.

252. OS 1.3 urmărește consolidarea mecanismelor prin care rezultatele cercetării și inovării contribuie la evaluarea riscurilor și la dezvoltarea soluțiilor bazate pe dovezi.

253. OG 2 „Consolidarea capacității de coordonare, cooperare și implementare a măsurilor de reducere a riscurilor naturale și biologic-sociale la nivelul autorităților publice centrale și locale, prin mecanisme integrate de guvernanță și capacități operaționale sporite”.

Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1).

Analiza situației a evidențiat fragmentarea responsabilităților instituționale, mecanisme insuficient formalizate de cooperare interinstituțională, integrarea limitată a reducerii riscurilor în politicile sectoriale și capacități operaționale neuniform dezvoltate la nivel central și local. Aceste constrângeri afectează coerența procesului decizional și eficiența măsurilor de prevenire, pregătire și răspuns.

254. Pentru a răspunde acestor probleme, OG 2 este operaționalizat prin trei OS, și anume armonizarea cadrului normativ relevant, consolidarea coordonării interinstituționale și intersectoriale, instituționalizarea funcțiilor și a responsabilităților privind reducerea riscurilor de dezastre.

Tabelul 22

Indicator de impact	Furnizor de date	Valoare de referință 2025	Țintă finală 2030
Ponderea instituțiilor centrale și locale relevante, care utilizează mecanisme funcționale de coordonare și de raportare în domeniul RRD	MM MS MAIA Cancelaria de Stat în continuare CS)	Mecanisme de coordonare utilizate parțial; puncte focale neuniform desemnate	≥ 75 % din instituții cu mecanisme funcționale și raportare anuală

255. OS 2.1 „Până în anul 2030, cadrul normativ relevant pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale este revizuit și armonizat, integrând principiile reducerii riscurilor de dezastre și ale adaptării la schimbările climatice”.

Reducerea eficiență a riscurilor de dezastre naturale necesită un cadru juridic coerent, actualizat și bine corelat între sectoare, aliniat la bunele practici internaționale. Deși Republica Moldova dispune de un cadru legislativ vast în domenii sectoriale precum protecția civilă, sănătatea publică și protecția mediului, aceste acte sunt adesea fragmentate, uneori neactualizate și insuficient corelate cu principiile actuale de prevenire, pregătire, răspuns, adaptare și reziliență. De asemenea, acestea nu integrează într-un mod clar dimensiunea mobilității umane și conexiunile dintre migrație, mediu și schimbări climatice. În sectorul de mediu, în special, normele legale rareori integrează explicit concepte legate de riscuri naturale, climatice și biologic-sociale, iar măsurile de adaptare, prevenție și

reducere a riscurilor de dezastre sunt slab reflectate în reglementările de fond, inclusiv în ceea ce privește promovarea soluțiilor bazate pe natură și a măsurilor de prevenție ecologică.

256. Obiectivul OS 2.1 urmărește integrarea reducerii riscurilor în legislația relevantă din domeniile mediului, apei, pădurilor, biodiversității și sănătății, precum și consolidarea coerenței dintre politicile de adaptare climatică și cele de reducere a riscurilor.

257. Astfel, se va promova integrarea dimensiunii reducerii riscurilor de dezastre și a conexiunii migrație – mediu – climă în strategiile și în rapoartele naționale transmise convențiilor internaționale relevante (CONUSC, CONUCD, CDB), contribuind astfel la consolidarea profilului internațional al Republicii Moldova în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, al adaptării și al rezilienței. Procesul de elaborare și de actualizare a politicilor și a ghidurilor aferente va include mecanisme de participare și de consultare cu autoritățile publice locale, cu organizațiile societății civile și cu alte părți interesate relevante în scopul de a asigura integrarea perspectivelor locale și a nevoilor comunităților expuse riscurilor.

258. În paralel, MM va sprijini autoritățile publice locale în elaborarea unor strategii sau planuri de acțiuni RRD locale, materializate în ghiduri tematice. Totodată, MM va susține autoritățile publice locale în eforturile acestora de integrare a riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, precum și a măsurilor de adaptare și de prevenție în planuri de acțiuni sustenabile pentru energie și climă, în conformitate cu prevederile Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice. Aceste instrumente vor susține complementaritatea politicilor climatice și a celor de gestionare a riscurilor de dezastre, promovând soluții bazate pe natură și măsuri de creștere a rezilienței comunităților locale. Implementarea acestor acțiuni va fi însoțită de mecanisme de monitorizare și de evaluare, inclusiv prin indicatori de rezultat care să reflecte progresul în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței la nivel local.

259. OS 2.2 „Până în anul 2030, mecanismele de coordonare interinstituțională și intersectorială pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale sunt funcționale, formalizate și utilizate în procesele decizionale la nivel național”.

Gestionarea eficientă a riscurilor de dezastre presupune o cooperare coerentă și funcțională între instituțiile cu mandate complementare. În prezent, fragmentarea responsabilităților, lipsa unei platforme clare de dialog permanent și slaba formalizare a proceselor de colaborare reduc semnificativ eficacitatea eforturilor de prevenire, de pregătire și de răspuns. Analiza situației a evidențiat că lipsa unor mecanisme stabile de cooperare reduce eficiența prevenirii și pregătirii în fața riscurilor complexe.

260. OS 2.2 urmărește consolidarea mecanismelor existente de coordonare și asigurarea participării active a sectorului de mediu și a celui de sănătate în procesele naționale de gestionare a riscurilor.

261. OS 2.3 „Până în anul 2030, funcțiile și responsabilitățile privind reducerea riscurilor de dezastre sunt instituționalizate în structurile relevante din sectoarele mediului și sănătății, iar personalul responsabil dispune de capacitățile necesare pentru implementarea măsurilor de prevenire și reziliență la nivel central și teritorial”.

Analiza situației a evidențiat existența unor responsabilități dispersate și capacități instituționale insuficient dezvoltate pentru integrarea sistematică a reducerii riscurilor în activitatea curentă.

262. OS 2.3 urmărește clarificarea responsabilităților instituționale, desemnarea punctelor focale și dezvoltarea competențelor necesare implementării măsurilor de prevenire și de reziliență.

263. OG 3 „Sporirea investițiilor în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței ecosistemelor și infrastructurii de mediu, prin integrarea acestor dimensiuni în politicile sectoriale, inclusiv în agricultură, silvicultură, apă, biodiversitate și soluri, precum și în domenii relevante pentru gestionarea mobilității umane generate de riscuri climatice”.

Contribuie la ODD 6 (țintele 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 și 6.a), ODD 12 (ținta 12.2), ODD 13 (ținta 13.1), ODD 15 (țintele 15.1, 15.2, 15.3, 15.5, 15.8 și 15.9).

Analiza situației a evidențiat degradarea ecosistemelor, intensificarea fenomenelor de secetă, eroziunea solurilor, creșterea frecvenței inundațiilor locale și diminuarea biodiversității, factori care sporesc vulnerabilitatea comunităților, afectează infrastructura de mediu și reduc capacitatea ecosistemelor de a furniza servicii esențiale de protecție împotriva hazardelor naturale.

264. OG 3 urmărește sporirea investițiilor în reducerea riscurilor de dezastre și consolidarea rezilienței ecosistemelor și a infrastructurii de mediu prin integrarea sistematică a acestor dimensiuni în politicile, în programele și în investițiile sectoriale din domeniile agriculturii, silviculturii, resurselor de apă, biodiversității, gestionării solurilor și din alte sectoare relevante, inclusiv din cele asociate gestionării mobilității umane generate de riscuri climatice. Implementarea OG 3 va contribui la reducerea vulnerabilității teritoriale, la creșterea rezilienței climatice și la conservarea capitalului natural, valorificând rolul ecosistemelor ca infrastructură naturală de protecție și de suport pentru dezvoltarea durabilă.

Tabelul 23

Indicator de impact	Furnizor de date	Valoare de referință 2025	Țintă finală 2030
Proporția intervențiilor de restaurare și de gestionare a ecosistemelor care integrează explicit obiective de reducere a riscurilor de dezastre	MM IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva” AM MAIA	Lipsa evidenței consolidate; acțiuni de restaurare neclasificate după criteriul RRD	≥ 30 % din intervențiile naționale de împădurire, de restaurare ecologică și de ameliorare, realizate cu obiectiv explicit RRD

265. OS 3.1 „Extinderea și restaurarea, până în anul 2030, a suprafețelor împădurite și a terenurilor cu vegetație forestieră degradată, în scopul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale și al consolidării rezilienței ecosistemelor și comunităților”.

Analiza situației a evidențiat degradarea ecosistemelor forestiere, intensificarea secetei, eroziunea solurilor, creșterea riscului de alunecări de teren și diminuarea biodiversității, fenomene care afectează funcțiile de protecție ale pădurilor și sporesc vulnerabilitatea comunităților și a infrastructurii expuse hazardelor naturale.

266. OS 3.1 urmărește valorificarea investițiilor prevăzute în PNERP prin orientarea intervențiilor către zonele cu risc ridicat, promovarea restaurării ecosistemelor forestiere degradate și consolidarea perdelelor forestiere și a fâșiilor riverane ca infrastructuri naturale de protecție. Implementarea acestui obiectiv va contribui la reducerea efectelor secetei, eroziunii și inundațiilor, la creșterea capacității de retenție a apei, la conservarea biodiversității și la consolidarea rezilienței ecosistemelor și a comunităților, pe baza unor mecanisme de monitorizare și de evaluare a impactului intervențiilor.

267. OS 3.2 „Crearea și/sau restaurarea, până în anul 2030, a zonelor umede tampon, prioritare pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale”.

Analiza situației a evidențiat degradarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede, diminuarea capacității naturale de retenție a apei și intensificarea riscului de inundații, fenomene care sporesc vulnerabilitatea comunităților și afectează funcțiile ecosistemice esențiale, inclusiv protecția împotriva hazardelor naturale, menținerea biodiversității și calitatea resurselor de apă.

268. OS 3.2 urmărește promovarea investițiilor în conservarea și în restaurarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede prin aplicarea soluțiilor bazate pe natură și integrarea acestora în managementul bazinelor hidrografice. Implementarea intervențiilor va contribui la reducerea riscului de inundații și a eroziunii, la creșterea capacității de retenție a apei, la conservarea biodiversității și la consolidarea rezilienței teritoriale și comunitare, prin implicarea activă a autorităților locale, a comunităților și a utilizatorilor de resurse naturale.

269. OS 3.3 „Extinderea, până în anul 2030, a practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile în zonele vulnerabile la riscuri naturale și biologic-sociale, astfel încât măsurile de conservare a solului, sistemele agroforestiere și practicile adaptative să fie implementate în cel puțin 10 raioane prioritare, contribuind la consolidarea adaptării și rezilienței în sectorul agricol”.

Analiza situației a evidențiat vulnerabilitatea ridicată a terenurilor agricole la secetă, la eroziune, la alunecări de teren și la alte riscuri naturale, fenomene care afectează productivitatea agricolă, accelerează degradarea resurselor de sol și de apă și sporesc vulnerabilitatea comunităților rurale.

270. OS 3.3 urmărește orientarea investițiilor și a intervențiilor din agricultură către practici sustenabile de gestionare a terenurilor prin integrarea criteriilor de reducere a riscurilor de dezastre în programele de îmbunătățiri funciare, promovarea sistemelor agroforestiere și a managementului durabil al pășunilor. Implementarea acestui obiectiv va contribui la reducerea vulnerabilității terenurilor, la conservarea capitalului natural, la consolidarea adaptării în sectorul agricol și la creșterea rezilienței comunităților rurale.

271. OG 4 „Consolidarea capacității sectorului de mediu de anticipare, avertizare timpurie, răspuns și restabilire durabilă în situații de dezastre naturale și biologic-sociale”.

Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1).

Analiza situației a evidențiat necesitatea consolidării capacităților instituționale, tehnice și operaționale ale sectorului de mediu pentru anticiparea riscurilor, avertizarea timpurie, gestionarea consecințelor dezastrelor și restabilirea funcțiilor ecosistemice afectate. Modernizarea infrastructurii de monitorizare și de prognoză, interoperabilitatea sistemelor informaționale și dezvoltarea mecanismelor de recuperare post-dezastru reprezintă condiții esențiale pentru reducerea impactului dezastrelor asupra populației, a mediului și a economiei.

272. OG 4 urmărește dezvoltarea unei abordări integrate, care să asigure prevenirea, pregătirea, răspunsul rapid și restabilirea durabilă, în conformitate cu cadrul normativ național privind managementul situațiilor de criză și al riscurilor de dezastre.

Tabelul 24

Indicator de impact	Furnizor de date	Valoare de referință 2025	Țintă finală 2030
Grad de modernizare și de operaționalizare a sistemului național de monitorizare și de prognoză climatică și hidrologică	AMM AM MM	Sub 50 % din rețeaua națională este modernizată, iar sistemele digitale sunt fragmentate	≥ 75 % din rețeaua națională modernizată, digitalizată și operațională, cu transmiterea automată a datelor către instituțiile relevante

273. OS 4.1 „Modernizarea, până în anul 2030, a sistemelor de anticipare și avertizare timpurie pentru dezastre naturale și biologic-sociale, prin dezvoltarea serviciilor de prognoză și integrarea fluxurilor de date între instituțiile relevante, astfel încât toate autoritățile responsabile de gestionarea riscurilor să utilizeze un sistem interoperabil de avertizare și schimb de informații operaționale”.

Analiza situației a evidențiat limitări ale sistemelor de monitorizare, de prognoză și de schimb de date utilizate pentru anticiparea și avertizarea timpurie a dezastrelor naturale și biologic-sociale, care afectează rapiditatea și eficiența procesului decizional și a răspunsului instituțional.

274. OS 4.1 urmărește orientarea investițiilor către modernizarea și digitalizarea sistemelor de monitorizare și de prognoză, dezvoltarea serviciilor climatice și consolidarea capacităților laboratoarelor de mediu și sănătate, precum și asigurarea interoperabilității între instituțiile relevante. Implementarea acestui obiectiv va contribui la detectarea precoce a riscurilor, la emiterea în timp util a avertizărilor și la îmbunătățirea coordonării și a răspunsului rapid în situații de urgență.

275. Ca exemplu, monitorizarea calității aerului va fi aliniată la cerințele Directivelor UE 2008/50/CE și 2004/107/CE, precum și la standardele EN/ISO, adoptate ca standarde moldovenești, prin dotarea laboratoarelor cu echipamente necesare pentru determinarea completă a poluanților atmosferici. Aceste măsuri vor permite monitorizarea conformă cu cerințele europene, emiterea operativă a avertizărilor privind calitatea aerului și o mai bună evaluare a impactului asupra sănătății publice.

276. OS 4.2 „Consolidarea, până în anul 2030, a pregătirii tehnice și a capacității sectorului de mediu de a gestiona consecințele dezastrelor naturale și biologic-sociale, prin elaborarea și aplicarea a cel puțin patru instrumente metodologice și operaționale standardizate, pentru a asigura o restabilire eficientă și durabilă a ecosistemelor și infrastructurii afectate”.

Analiza situației a evidențiat necesitatea consolidării capacităților sectorului de mediu pentru evaluarea rapidă a impactului dezastrelor și gestionarea consecințelor acestora asupra ecosistemelor, a resurselor naturale și a infrastructurii esențiale, în contextul intensificării fenomenelor extreme și al creșterii vulnerabilităților.

277. OS 4.2 urmărește dezvoltarea și aplicarea instrumentelor metodologice și operaționale pentru evaluarea post-dezastru, planificarea intervențiilor și promovarea principiului „restabilirii eficiente și durabile”, contribuind la restaurarea ecosistemelor, menținerea serviciilor ecosistemice și consolidarea rezilienței comunităților afectate printr-o coordonare instituțională eficientă și procese decizionale bazate pe dovezi.

278. OG 5 „Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale și biologicico-sociale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU”.

Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 6 (ținta 6.a), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1 și 13.a), ODD 15 (țintele 15.1 și 15.2).

Într-un context marcat de intensificarea riscurilor naturale și biologicico-sociale, Republica Moldova are nevoie de o integrare mai puternică în sistemele internaționale de cooperare, de finanțare și de coordonare dedicate reducerii riscurilor de dezastre și adaptării la schimbările climatice. Cooperarea internațională devine astfel un pilon strategic pentru consolidarea capacităților naționale, mobilizarea resurselor tehnice și financiare, accesul la date, cercetare și expertiză, precum și pentru alinierea la angajamentele asumate în conformitate cu Convențiile ONU și la standardele Uniunii Europene.

279. OG 5 urmărește extinderea participării Republicii Moldova la programe, la platforme și la inițiative regionale și globale, promovarea unei diplomații climatice proactive și valorificarea oportunităților de finanțare internațională în sprijinul măsurilor de prevenire, pregătire, adaptare, reconstrucție post-dezastru și gestionare durabilă a resurselor naturale. De asemenea, el vizează integrarea mobilității umane și a dimensiunilor migrație, mediu și climă în raportarea internațională și în proiectele de cooperare, precum și consolidarea parteneriatelor strategice cu agențiile ONU, cu UE, cu instituții financiare internaționale și cu platforme regionale relevante pentru RRD.

Tabelul 25

Indicator de impact	Furnizor de date	Valoare de referință 2025	Țintă finală 2030
Numărul proiectelor noi de RRD/adaptare, finanțate din fonduri internaționale, și numărul raportărilor internaționale majore (CONUSC, UNDRR, CDB, CONUCD), care includ integrarea riscurilor naturale și biologicico-sociale	MM MAI CS	Finanțări RRD: 0 – 1 proiecte; raportări internaționale cu integrarea RRD: 1 din 4	≥ 3 proiecte noi RRD finanțate; ≥ 4 raportări internaționale, care includ integrarea principiilor și a bunelor practici RRD

280. Astfel, până în 2030, Republica Moldova își va consolida profilul internațional în domeniul rezilienței climatice și reducerii riscurilor, își va diversifica portofoliul de finanțare externă, va contribui activ la schimbul de bune practici și va avansa alinierea cadrului național la politicile europene și la Cadrul de la Sendai, consolidând tranziția către o guvernare modernă, deschisă și multidimensională a riscurilor naturale și biologicico-sociale.

281. OS 5.1 „Consolidarea, până în anul 2030, a capacității naționale de mobilizare a resurselor externe pentru prevenirea riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, astfel încât să fie dezvoltate și înaintate spre finanțare cel puțin 5 propuneri de proiect eligibile către fondurile și mecanismele internaționale relevante”.

Analiza situației a evidențiat necesitatea consolidării capacităților instituționale pentru identificarea oportunităților de finanțare, dezvoltarea proiectelor eligibile și gestionarea eficientă a resurselor externe destinate prevenirii riscurilor și adaptării la schimbările climatice.

282. OS 5.1 urmărește dezvoltarea unui portofoliu național de proiecte, consolidarea mecanismelor de coordonare și de guvernanță a finanțărilor externe și promovarea modelelor de cofinanțare participativă, inclusiv prin implicarea autorităților publice locale, a diasporei și a sectorului privat. Implementarea acestui obiectiv va contribui la creșterea investițiilor pentru prevenire și adaptare și la integrarea bunelor practici internaționale în politicile și în planurile naționale.

283. OS 5.2 „Asigurarea, până în anul 2030, a integrării considerațiilor privind riscurile naturale și biologic-sociale în 100 % dintre raportările și documentele strategice relevante elaborate în cadrul convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și în angajamentele naționale asumate în domeniul mediului, climei și reducerii riscurilor de dezastre”.

Analiza situației evidențiază necesitatea consolidării coerenței dintre angajamentele internaționale și politicile naționale privind reducerea riscurilor de dezastre.

284. OS 5.2 urmărește integrarea sistematică a riscurilor naturale și biologic-sociale în raportările și documentele elaborate în cadrul convențiilor internaționale relevante, inclusiv prin reflectarea aspectelor privind mobilitatea umană asociată dezastrelor și corelarea angajamentelor asumate cu prioritățile europene și naționale în domeniul mediului, climei și rezilienței.

285. OS 5.3 „Consolidarea, până în anul 2030, a parteneriatelor strategice internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, astfel încât să fie dezvoltate și implementate în comun cel puțin 3 inițiative, proiecte-pilot sau programe de cooperare care să contribuie la consolidarea rezilienței și a capacităților naționale”.

Analiza situației evidențiază importanța cooperării internaționale și regionale pentru consolidarea capacităților naționale de reducere a riscurilor de dezastre.

286. OS 5.3 urmărește valorificarea parteneriatelor cu organizațiile internaționale, cu instituțiile financiare și cu actorii regionali relevanți în vederea facilitării transferului de cunoștințe, de tehnologii și de bune practici, dezvoltării

proiectelor comune și integrării experienței internaționale în procesele naționale de prevenire, pregătire, răspuns și restabilire durabilă.

Capitolul IV INDICATORI DE MONITORIZARE

287. Monitorizarea implementării prezentului Program se va realiza în baza unui set de indicatori de evaluare, elaborați în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, precum și cu Ghidul metodologic aferent. Acești indicatori sunt grupați în trei categorii principale:

287.1. indicatori de impact, care reflectă efectele pe termen lung ale intervențiilor prezentului Program asupra rezilienței ecosistemice și a calității vieții populației și sunt corelați cu OG. Aceștia au fost prezentați în capitolul III, în partea descriptivă a Programului, în care cele 5 OG sunt detaliate;

287.2. indicatori de rezultat, care măsoară schimbările rezultate direct din realizarea OS precum reducerea vulnerabilității comunităților, creșterea capacității de prevenire, reducerea/atenuarea riscurilor, pregătire, reacție sau îmbunătățirea guvernantei riscurilor;

287.3. indicatori de produs, care vizează implementarea măsurilor și a acțiunilor planificate (de exemplu, date spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale, integrate în infrastructura națională de date spațiale și descrise prin metadata pe Geoportalul INDS, suprafețe împădurite sau campanii de informare desfășurate).

Tabelul 26

Indicatori de monitorizare pentru OS

Obiectiv specific	Indicator de monitorizare	Valoare de referință în 2025	Valoare intermediară în 2028	Valoare țintă în 2030	Furnizor de date
OG 1. Îmbunătățirea sistemului național de evaluare și analiză a riscurilor de dezastre naturale, în vederea fundamentării deciziilor de politici publice					
OS 1.1. Consolidarea, până în anul 2030, a sistemului național integrat de date spațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologic-sociale	Ponderea tipurilor de riscuri naturale și biologic-sociale reprezentate prin seturi de date spațiale și hărți digitale integrate în Geoportalul INDS (%)	Date spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale, integrate parțial/limitat în Geoportalul INDS	70 %	100 % din riscurile naturale și biologic-sociale identificate în Program sunt reprezentate prin seturi de date spațiale și hărți digitale integrate în Geoportalul INDS	AMM AM IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva” ANSA ANSP
OS 1.2. Consolidarea rezilienței comunitare până în anul 2030 în cel puțin 10 raioane vulnerabile, prin implementarea programelor de educație pentru	Ponderea populației din cele 10 raioane prioritare care a participat, în ultimele 12 luni, la activități locale de	0	40 %	60 %	MM MS Ministerul Educației și Cercetării (denumit în continuare MEC)

prevenție și a mecanismelor participative de gestionare a riscurilor, ceea ce va conduce la creșterea cu minimum 30 % a participării populației la activitățile locale de prevenire și de pregătire pentru situații de urgență	prevenire și de pregătire pentru situații de urgență (%)				
OS 1.3. Consolidarea, până în anul 2030, a bazei științifice și analitice pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, prin promovarea cercetării aplicate, a parteneriatelor interinstituționale și a mecanismelor de transfer al cunoștințelor către autoritățile publice, comunități și societatea civilă	Numărul studiilor și al analizelor aplicate, elaborate și utilizate pentru fundamentarea politicilor și măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre	0	< 2	≥ 10	MM MEC
OG 2. Consolidarea capacității de coordonare, cooperare și implementare a măsurilor de reducere a riscurilor naturale și biologic-sociale la nivelul autorităților publice centrale și locale, prin mecanisme integrate de guvernanță și capacități operaționale sporite					
OS 2.1. Până în anul 2030, cadrul normativ relevant pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale este revizuit și armonizat, integrând principiile reducerii riscurilor de dezastre și ale adaptării la schimbările climatice	Ponderea actelor normative și a documentelor strategice relevante revizuite, care integrează explicit principiile RRD și adaptării climatice (%)	Integrare parțială; lipsă evidență consolidată	≤ 60 %	≥ 80 %	MM MAIA CS
OS 2.2. Până în anul 2030, mecanismele de coordonare interinstituțională și intersectorială pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale sunt funcționale, formalizate și utilizate în procesele decizionale la nivel național	Ponderea instituțiilor relevante, care participă la mecanismul național de coordonare și aplică deciziile adoptate în cadrul acesteia (%)	0 %	60 %	90 %	MM CS
OS 2.3. Până în anul 2030, funcțiile și responsabilitățile privind reducerea riscurilor de dezastre sunt instituționalizate în structurile	Ponderea instituțiilor membre ale mecanismului național de coordonare, care participă la	10 %	60 %	90 %	MM ANSP ANSA Agenția „Moldsilva”

relevante din sectoarele mediului și sănătății, iar personalul responsabil dispune de capacitățile necesare pentru implementarea măsurilor de prevenire și reziliență la nivel central și teritorial	reuniuni și raportează realizarea deciziilor ce le revin (%)				
OG 3. Sporirea investițiilor în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței ecosistemelor și infrastructurii de mediu, prin integrarea acestor dimensiuni în politicile sectoriale, inclusiv în agricultură, silvicultură, apă, biodiversitate și soluri, precum și în domenii relevante pentru gestionarea mobilității umane generate de riscuri climatice					
OS 3.1. Extinderea și restaurarea, până în anul 2030, a suprafețelor împădurite și a terenurilor cu vegetație forestieră degradată, în scopul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale și al consolidării rezilienței ecosistemelor și comunităților	Ponderea suprafețelor forestiere noi sau restaurate, localizate în zone vulnerabile la riscuri naturale și biologic-sociale %	0 %	≥ 15 % din totalul suprafețelor împădurite/restaurate prin PNERP integrate în zone de risc definite în studiul național FLR	≥ 25 % din totalul suprafețelor împădurite/restaurate prin PNERP integrate în zone de risc definite în studiul național FLR	Agencia „Moldsilva” MM
OS 3.2. Crearea și/sau restaurarea, până în anul 2030, a zonelor umede tampon, prioritare pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale	Suprafața ecosistemelor acvatice și a zonelor umede restaurate, care contribuie la reducerea riscului de inundații (ha)	Informații limitate privind siturile restaurate conform metodologiilor NbS	≥200 ha restaurate și integrate în planurile de management hidrologic până în anul 2030	≥ 500 ha restaurate și integrate în planurile de management hidrologic până în anul 2030	IP AN „Apele Moldovei” AM MM
OS 3.3. Extinderea, până în anul 2030, a practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile în zonele vulnerabile la riscuri naturale și biologic-sociale, astfel încât măsurile de conservare a solului, sistemele agroforestiere și practicile adaptative să fie implementate în cel puțin 10 raioane prioritare, contribuind la consolidarea	Ponderea suprafețelor agricole și silvo-pastorale ameliorate în zonele prioritare, care sunt documentate și monitorizate ca fiind gestionate prin practici cu efect de reducere a riscurilor climatice (%)	Aproximativ 2 500 ha executate (2021-2023), fără clasificare RRDN	≥ 15 % din totalul suprafețelor ameliorate documentate și monitorizate pentru efecte RRDN	≥ 30 % din totalul suprafețelor ameliorate documentate și monitorizate pentru efecte RRDN	MAIA Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (denumit în continuare INCAAMV) MM

adaptării și rezilienței în sectorul agricol					
OG 4. Consolidarea capacității sectorului de mediu de anticipare, avertizare timpurie, răspuns și restabilire durabilă în situații de dezastre naturale și biologic-sociale					
OS 4.1. Modernizarea, până în anul 2030, a sistemelor de anticipare și avertizare timpurie pentru dezastre naturale și biologic-sociale, prin dezvoltarea serviciilor de prognoză și integrarea fluxurilor de date între instituțiile relevante, astfel încât toate autoritățile responsabile de gestionarea riscurilor să utilizeze un sistem interoperabil de avertizare și schimb de informații operaționale	Ponderea autorităților conectate la sistemul interoperabil de avertizare timpurie (%)	Echipamente depășite parțial	60 % din numărul sistemelor digitale noi funcționale	100 % din numărul sistemelor digitale noi funcționale	AMM MM
OS 4.2. Consolidarea, până în anul 2030, a pregătirii tehnice și a capacității sectorului de mediu de a gestiona consecințele dezastrelor naturale și biologic-sociale, prin elaborarea și aplicarea a cel puțin patru instrumente metodologice și operaționale standardizate, pentru a asigura o restabilire eficientă și durabilă a ecosistemelor și infrastructurii afectate	Numărul instrumentelor metodologice și operaționale standardizate elaborate, aprobate și puse în aplicare pentru pregătirea și gestionarea consecințelor dezastrelor	0 instrumente tehnice standardizate elaborate sau aprobate	≥ 2 instrumente tehnice aprobate privind managementul apelor pluviale; gestionare a riscului de caniculă; obiective cu risc înalt de poluare în caz de inundații	≥ 3 instrumente tehnice aprobate privind managementul apelor pluviale; gestionare a riscului de caniculă; obiective cu risc înalt de poluare în caz de inundații	IP AN „Apele Moldovei” MM MAIA MS
OG 5. Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU					
OS 5.1. Consolidarea, până în anul 2030, a capacității naționale de mobilizare a resurselor externe pentru prevenirea riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, astfel încât să fie dezvoltate și	Numărul propunerilor de proiect RRD/ adaptare elaborate și depuse către fonduri internaționale (GCF, GEF, Adaptation	0	Cel puțin propuneri depuse	Cel puțin 5 propuneri depuse, dintre care cel puțin 1 aprobată pentru finanțare	MM

înaintate spre finanțare cel puțin 5 propuneri de proiect eligibile către fondurile și mecanismele internaționale relevante	Fund, Horizon, LIFE)				
OS 5.2. Asigurarea, până în anul 2030, a integrării considerațiilor privind riscurile naturale și biologic-sociale în 100 % din raportările și documentele strategice relevante elaborate în cadrul convențiilor internaționale, la care Republica Moldova este parte, precum și în angajamentele naționale asumate în domeniul mediului, climei și reducerii riscurilor de dezastre	Ponderea raportărilor internaționale relevante, care integrează considerente privind riscurile naturale și biologic-sociale (%)	25 %	Cel puțin 50 % din raportări actualizate cu integrarea RRD ^N	100 % din raportări actualizate cu integrarea RRD ^N	MM
OS 5.3. Consolidarea, până în anul 2030, a parteneriatelor strategice internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, astfel încât să fie dezvoltate și implementate în comun cel puțin 3 inițiative, proiecte-pilot sau programe de cooperare, care să contribuie la consolidarea rezilienței și a capacităților naționale	Numărul inițiativelor, proiectelor-pilot sau programelor de cooperare dezvoltate și implementate în comun prin parteneriate internaționale și regionale active	0	Cel puțin 1 inițiativă	Cel puțin 5 inițiative	MM partenerii de dezvoltare

288. Fiecare indicator este prezentat în Planul de acțiuni anexat prezentului Program, în care sunt specificate următoarele:

- 288.1. denumirea indicatorului;
- 288.2. tipul indicatorului;
- 288.3. obiectivul general/specific asociat;
- 288.4. valoarea de referință;
- 288.5. ținta intermediară și finală;
- 288.6. instituția responsabilă;

- 288.7. costul de implementare;
- 288.8. sursele de finanțare.

289. Un accent particular va fi pus pe monitorizarea dimensiunii sociale și a principiului „Nimeni să nu fie lăsat în urmă” (*Leave no one behind*), inclusiv pe impactul măsurilor asupra grupurilor vulnerabile și pe legătura dintre riscurile de mediu și mobilitatea umană.

Capitolul V

IMPACT

290. Implementarea prezentului Program va avea un impact semnificativ asupra capacității Republicii Moldova de a preveni, anticipa, gestiona și atenua efectele dezastrelor naturale asupra sectorului de mediu și a dezvoltării umane drept scop suprem. Acest program va contribui în mod direct la consolidarea rezilienței ecosistemelor, infrastructurii ecologice și instituțiilor din domeniul protecției mediului în fața riscurilor în creștere generate de schimbările climatice, de degradarea solului, de poluare. În plus, prezentul Program va contribui la creșterea rezilienței comunităților și a capacității lor de a face față provocărilor cauzate de dimensiunea de criza a mobilității umane. Impactul Programului se va manifesta pe multiple planuri, incluzând următoarele dimensiuni-cheie:

290.1. îmbunătățirea guvernantei riscurilor climatice și de mediu prin:

290.1.1. crearea unui cadru instituțional coerent și operațional pentru integrarea riscului de dezastru în toate politicile relevante de mediu, climă, resurse de apă, resurse forestiere, sol, biodiversitate, planificare teritorială și politici relevante în domeniul migrației, strămutării sau mobilității umane;

290.1.2. consolidarea rolului MM și al instituțiilor subordonate (AMM, Agenția „Moldsilva”, IP AN „Apele Moldovei”, Agenția de Mediu) în gestionarea riscurilor dezastrelor naturale și climatice;

290.1.3. clarificarea responsabilităților, îmbunătățirea cooperării interinstituționale și operaționalizarea unor mecanisme durabile de coordonare, inclusiv prin **Platforma RRD** sectorială;

290.1.4. integrarea evaluărilor sectoriale ale riscurilor de dezastre naturale și climatice în evaluarea națională de risc, coordonată de Centrul Național de Management al Crizelor (denumit în continuare *CNMC*), în vederea fundamentării planificării strategice și a managementului situațiilor de criză la nivel național;

290.1.5. consolidarea mecanismelor de schimb de informații și de coordonare interinstituțională între autoritățile publice centrale și locale, prin utilizarea unui cadru comun de evaluare, monitorizare și raportare a riscurilor;

290.2. reducerea vulnerabilităților și protejarea ecosistemelor-cheie prin:

290.2.1. creșterea rezilienței bazinelor hidrografice, a zonelor forestiere și a terenurilor agricole degradate expuse la riscuri de dezastre naturale;

290.2.2. prevenirea și combaterea eroziunii solului prin reîmpădurire sau prin aplicarea măsurilor de restaurare (de exemplu, a fâșiilor riverane, a perdelelor

forestiere, a pădurilor **ripariene**) în zone expuse riscurilor naturale identificate în prezentul Program;

290.2.3. îmbunătățirea capacității ecosistemelor de a absorbi și de a atenua impactul fenomenelor climatice extreme (secetă, inundații, alunecări de teren, incendii de vegetație);

290.3. creșterea capacității de anticipare, de planificare și de reacție rapidă prin:

290.3.1. crearea, menținerea și partajarea datelor spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale pentru analiza și cartografierea riscurilor și integrarea acestora în infrastructura națională de date spațiale;

290.3.2. modernizarea sistemelor de avertizare timpurie pentru pericole climatice și de mediu prin consolidarea rețelei de monitorizare meteorologică, hidrologică și pedologică;

290.3.3. îmbunătățirea planificării strategice și a capacității de reacție a autorităților de mediu la nivel local și central prin elaborarea de planuri operaționale, testarea acestora și instruirea personalului;

290.3.4. asigurarea interoperabilității informațiilor privind riscurile și incidentele între autoritățile competente și CNMC pentru sprijinirea avertizării timpurii, evaluării situației și coordonării răspunsului în cadrul sistemului național de management al situațiilor de criză;

290.4. crearea unei culturi a riscului și mobilizarea comunităților prin:

290.4.1. creșterea gradului de conștientizare a populației, inclusiv a diasporei, cu privire la riscurile climatice și la măsurile de prevenire prin campanii publice, educație școlară și implicarea sectorului privat și a actorilor locali;

290.4.2. includerea comunităților în procesul decizional, evaluarea percepțiilor și adaptarea intervențiilor la nevoile locale pentru a sprijini reziliența comunitară și adaptarea bazată pe ecosisteme. Includerea adaptării la schimbările climatice ca prioritate distinctă în cadrul programelor naționale de finanțare existente, precum PARE 1+1, PARE 1+2 și DAR 1+3;

290.5. generarea de co-beneficii climatice, economice și sociale prin:

290.5.1. contribuția la obiectivele de adaptare la schimbările climatice, combaterea deșertificării și implementarea **NDC**-urilor naționale în contextul Acordului de la Paris;

290.5.2. reducerea costurilor viitoare legate de pierderi și de daune provocate de dezastre prin investiții proactive în prevenire și în infrastructura verde;

290.5.3. crearea oportunităților de finanțare externă, **de** parteneriate și atragerea de investiții verzi în domenii prioritare precum apa, pădurile, agricultura durabilă și planificarea teritorială rezilientă.

291. În concluzie, Republica Moldova își reafirmă angajamentul față de Cadrul de la Sendai, prezentul Program transpunând angajamentele sus-menționate în acțiuni concrete. Programul contribuie la prevenirea dezastrelor și la pregătirea pentru acestea prin extinderea sistemelor de avertizare timpurie și

elaborarea de hărți de risc, în acord cu obiectivele Cadrului de la Sendai privind reducerea pierderilor și acoperirea populației cu mecanisme de alertă. Totodată, aceste măsuri sprijină îndeplinirea ODD (în special ODD 11 și 13), precum și angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris prin accentul pus pe adaptarea la schimbările climatice. În ansamblu, prezentul Program întărește capacitatea Republicii Moldova de a participa activ la inițiativele internaționale privind reducerea riscurilor de dezastre. Totodată, implementarea Programului consolidează aplicarea mecanismelor instituite prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză prin dezvoltarea evaluării integrate a riscurilor, a schimbului interinstituțional de informații și a procesului de planificare bazată pe riscuri, coordonate la nivel național de CNMC.

292. Prezentul Program contribuie direct la alinierea Republicii Moldova la cerințele capitolului 27 din acquis-ul UE (Mediu și schimbări climatice), în conformitate cu Planul național de aderare. Programul întărește cadrul instituțional și instrumentele de gestionare a riscurilor climatice, sprijinind convergența cu politicile europene de mediu și protecție civilă. Măsuri recente precum Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice și aderarea la mecanismul de protecție civilă al UE oferă bază legală și operațională, pe care prezentul Program o valorifică. Prin evaluări de risc și dezvoltarea bazelor de date (inclusiv utilizarea indicelui de risc INFORM), Programul susține raportarea și planificarea bazată pe dovezi. Prezentul Program contribuie la implementarea mecanismelor naționale de management al situațiilor de criză prin dezvoltarea evaluărilor sectoriale de risc, integrarea acestora în evaluarea națională de risc și utilizarea rezultatelor în procesul de planificare strategică și operațională, în conformitate cu Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză. Totodată, Programul promovează integrarea principiilor RRD în politicile sectoriale și în investițiile publice, contribuind la obiectivele Agendei de Asociere și pregătind instituțiile pentru aplicarea efectivă a acquis-ului UE.

293. La nivel național, prezentul Program se aliniază la strategiile și la politicile naționale relevante, contribuind la atingerea obiectivelor acestora prin consolidarea cadrului instituțional și a datelor privind riscurile. Programul pune în aplicare obiectivele SNRRD, integrând principiile RRD în planificarea sectorială. De asemenea, prezentul Program completează Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024, precum și PNASC, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023, oferind un cadru concret pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și creșterea rezilienței în agricultură, pentru gestiunea solurilor și a resurselor de apă. Totodată, prezentul Program se corelează cu PNERP și cu Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023, valorificând rolul ecosistemelor în reducerea riscurilor naturale. Prin această abordare integrată, prezentul Program sprijină coerența intersectorială, evită suprapunerile și creează condiții favorabile pentru investiții publice adaptate la riscuri.

294. Impactul cumulativ al prezentului Program va contribui la dezvoltarea unui sector de mediu mai rezilient, adaptiv și proactiv, capabil să răspundă eficient în fața provocărilor climatice și de mediu pe termen lung și să susțină tranziția către o economie verde și sustenabilă, în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova.

Capitolul VI COSTURI

295. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea prezentului Program a fost efectuată în baza activităților identificate în Planul de acțiuni, utilizând estimările oferite de către partenerii instituționali și de către partenerii de dezvoltare. O parte din obiectivele și din acțiunile propuse pentru realizarea Programului vor fi acoperite din contul alocațiilor prevăzute în aceste scopuri în bugetele autorităților și instituțiilor responsabile de implementare, precum și din sursele de finanțare oferite pe bază de asistență externă.

296. Costul financiar estimativ de implementare a acțiunilor planificate în cadrul prezentului Program este de aproximativ 129 339 de mii de lei. Distribuția costurilor pe ani este următoarea:

- 296.1. anul 2026 – 70 876 de mii de lei;
- 296.2. anul 2027 – 32 024 de mii de lei;
- 296.3. anul 2028 – 8 081 de mii de lei;
- 296.4. anul 2029 – 7 729 de mii de lei;
- 296.5. anul 2030 – 10 629 de mii de lei.

297. Implementarea prezentului Program este condiționată de limitele de cheltuieli aprobate anual în cadrul bugetului de stat și de disponibilitatea asistenței externe mobilizate prin acorduri de cooperare.

298. Mobilizarea resurselor financiare private și a finanțărilor climatice. Implementarea prezentului Program va fi susținută, complementar finanțării din bugetul de stat și asistenței externe, prin mobilizarea resurselor financiare private și a investițiilor verzi, în scopul creșterii eficienței și sustenabilității intervențiilor de reducere a riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale. În acest context, autoritățile publice vor promova utilizarea instrumentelor financiare adecvate, inclusiv parteneriate public-private, mecanisme de finanțare mixtă, precum și accesarea fondurilor climatice internaționale și europene relevante, în conformitate cu cadrul normativ național.

299. Mobilizarea capitalului privat va fi orientată prioritar către domenii cu potențial ridicat de reducere a riscurilor și de generare a co-beneficiilor economice, sociale și de mediu precum agricultura rezilientă la schimbările climatice,

gestionarea durabilă a resurselor de apă, soluțiile bazate pe natură, infrastructura verde și digitalizarea sistemelor de monitorizare și de avertizare timpurie. În acest sens, vor fi încurajate investițiile care contribuie la prevenirea pierderilor economice și la creșterea rezilienței comunităților, inclusiv prin implicarea sectorului privat în implementarea măsurilor prevăzute de prezentul Program.

300. Totodată, autoritățile vor urmări consolidarea coerenței dintre politicile publice, instrumentele de subvenționare și mecanismele de finanțare disponibile, astfel încât să fie create condiții favorabile pentru atragerea investițiilor verzi și a finanțărilor climatice. Această abordare va permite maximizarea impactului resurselor publice prin efect de multiplicare și va contribui la alinierea Programului la obiectivele naționale privind adaptarea la schimbările climatice, protecția mediului și dezvoltarea durabilă.

301. Concret, prezentul Program va beneficia de sprijinul partenerilor de dezvoltare, inclusiv prin asistență tehnică și contribuții financiare dedicate, în mod special, componentelor legate de consolidarea rezilienței climatice, interoperabilitate între date și integrarea mobilității umane în planificarea riscurilor.

302. Un exemplu notabil este acțiunea privind modernizarea serviciilor hidrometeorologice, care beneficiază de finanțare directă din partea Băncii Mondiale în cadrul unui proiect de anvergură, orientat spre digitalizarea echipamentelor, modernizarea infrastructurii tehnice și creșterea capacității de avertizare timpurie în fața riscurilor climatice. Această acțiune reprezintă cea mai mare investiție individuală prevăzută în Program, cu un buget total de peste 96 de milioane de lei, confirmând importanța strategică a sistemului hidrometeorologic în prevenirea și în gestionarea dezastrelor, precum și în avertizarea timpurie.

303. Costurile estimate vor fi ajustate pe parcursul implementării, în funcție de volumul alocațiilor disponibile în bugetul de stat și de resursele mobilizate prin cooperarea internațională.

304. În conformitate cu pct. 1 lit. f) din Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208/2015 privind Clasificația bugetară (anexa nr. 7), resursele financiare necesare pentru implementarea prezentului Program urmează a fi acoperite de următoarele subprograme:

- 304.1. Managementul în domeniul sectorului forestier (5401);
- 304.2. Amenajarea, regenerarea, extinderea și protecția fondului forestier național (5402);
- 304.3. Dezvoltarea ariilor naturale protejate de stat (5404);
- 304.4. Schimbări climatice – predicții, prognoze și avertizări (5010);
- 304.5. Politici și management în domeniul protecției mediului (7001);

- 304.6. Protecția și gestionarea resurselor de apă, a inundațiilor și a secetelor (7004);
- 304.7. Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice (7011);
- 304.8. Politici și management în domeniul agriculturii și industriei alimentare (5101);
- 304.9. Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură (5102);
- 304.10. Creșterea și sănătatea animalelor (5103);
- 304.11. Conservarea și sporirea fertilității solurilor (6903);
- 304.12. Politici și management în domeniul ocrotirii sănătății (8001);
- 304.13. Politici și management în domeniul statisticii (1201) și Lucrări statistice (1202);
- 304.14. Geodezie, cartografie și geoinformatică (6905).

305. Finanțarea prezentului Program este estimată la 129 339 de milioane de lei, distribuție care reflectă în principal faptul că OS 4.1 concentrează investiții majore în echipamente și în sisteme avansate de anticipare, avertizare timpurie, prognoză și digitalizare. Aceste investiții tehnice urmează a fi realizate în mare parte prin suport extern, inclusiv prin subcomponenta 1.2 a proiectului Băncii Mondiale intitulat „Consolidarea managementului riscurilor de dezastre și a rezilienței Republicii Moldova (CMRDRM)”, care urmărește să sprijine consolidarea nivelului de pregătire și de răspuns al Republicii Moldova la situațiile de dezastre naturale și de șocuri determinate de schimbările climatice care amenință vieți, locuințe și infrastructura critică. Această structură nu indică o dependență disproporționată de finanțarea externă, ci reflectă faptul că dezvoltarea infrastructurii moderne de avertizare și de monitorizare este, în mod inerent, mai costisitoare decât acțiunile instituționale, educaționale sau de reglementare, care rămân esențiale, dar nu necesită resurse financiare comparabile.

306. Analiza distribuției bugetare pe OS relevă variații între investițiile tehnice și cele instituționale. Activități critice precum cercetarea aplicată (OS 1.3), coordonarea interinstituțională (OS 2.3), participarea la convenții internaționale și mobilizarea resurselor externe (OS 5.1–5.3) rămân totuși subfinanțate, cu rate ale costurilor neacoperite ce variază între 40 % și 100 %. În paralel, domeniile ecosistemice (împăduriri, zone umede, agricultură sustenabilă) beneficiază integral de finanțare națională, însă sectoarele sănătate și mediu, esențiale pentru gestionarea riscurilor biologic-sociale, au alocări mai scăzute.

307. Acest profil financiar indică faptul că succesul Programului depinde nu doar de menținerea ritmului investițiilor tehnice, ci și de consolidarea sustenabilă a dimensiunilor instituționale: dezvoltarea capacității analitice, îmbunătățirea cooperării dintre sectoarele mediu-sănătate-agricultură-educație, alinierea la convențiile internaționale și integrarea riscurilor în planificarea strategică. Pentru a evita crearea unor noi vulnerabilități, este necesară mobilizarea de resurse suplimentare, interne și externe, în special pentru componentele de

coordonare, cercetare și consolidare instituțională, care sunt fundamentale pentru funcționarea eficientă a unui sistem național de reducere a riscurilor de dezastre. Se recomandă ca aceste activități să fie întărite prin integrarea și finanțarea lor împreună cu partenerii de dezvoltare prin proiecte internaționale.

Tabelul 27

Finanțarea Programului conform OS

OS	Codul subprogramului bugetar	Costuri totale (mii lei)	Costuri pe ani (mii lei)				
			2026	2027	2028	2029	2030
OS1.1. Consolidarea, până în anul 2030, a sistemului național integrat de date spațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologicico-sociale.	6905	2 565	861	741	521	321	121
	5010						
	5402						
Costuri acoperite din bugetul de stat	7004						
Costuri acoperite din asistența externă	5102	-	-	-	-	-	-
	5103						
Costuri neacoperite	1202	-	-	-	-	-	-
OS 1.2. Consolidarea rezilienței comunitare până în anul 2030 în cel puțin 10 raioane vulnerabile, prin implementarea programelor de educație pentru prevenție și a mecanismelor participative de gestionare a riscurilor, ceea ce va conduce la creșterea cu minimum 30% a participării populației la activitățile locale de prevenire și pregătire pentru situații de urgență.	7001 8001 7007	2 200	420	570	570	320	320
Costuri acoperite din bugetul de stat		2 200	420	570	570	320	320
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
OS 1.3. Consolidarea, până în anul 2030, a bazei științifice și analitice pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologicico-sociale, prin promovarea cercetării aplicate, a parteneriatelor interinstituționale și a mecanismelor de transfer al cunoștințelor către autoritățile publice, comunități și societatea civilă	7001 7007	2 165	295	490	590	590	200
Costuri acoperite din bugetul de stat		865	295	270	100	100	100
Costuri acoperite din asistența externă		300	-	-	100	100	100
Costuri neacoperite		1 000	-	220	390	390	-
OS 2.1. Până în anul 2030, cadrul normativ relevant pentru gestionarea riscurilor naturale și biologicico-sociale este revizuit și armonizat, integrând principiile reducerii riscurilor de dezastre și ale adaptării la schimbările climatice	5101 5401 7001 7004	1 520	420	500	600	-	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		600	300	-	300	-	-

Costuri acoperite din asistența externă	7011 8001	720	120	300	300	-	-
Costuri neacoperite		200	-	200	-	-	-
OS 2.2. Până în anul 2030, mecanismele de coordonare interinstituțională și intersectorială pentru gestionarea riscurilor naturale și biologicico-sociale sunt funcționale, formalizate și utilizate în procesele decizionale la nivel național	7011	2 760	40	850	790	790	290
Costuri acoperite din bugetul de stat		1 260	40	350	290	290	290
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		1 500	-	500	500	500	-
OS 2.3. Până în anul 2030, funcțiile și responsabilitățile privind reducerea riscurilor de dezastre sunt instituționalizate în structurile relevante din sectoarele mediului și sănătății, iar personalul responsabil dispune de capacitățile necesare pentru implementarea măsurilor de prevenire și reziliență la nivel central și teritorial	7011 8001	1 560	180	748	344	144	144
Costuri acoperite din bugetul de stat		-	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		960	80	448	144	144	144
Costuri neacoperite		600	100	300	200	-	-
OS 3.1. Extinderea și restaurarea, până în anul 2030, a suprafețelor împădurite și a terenurilor cu vegetație forestieră degradată, în scopul reducerii riscurilor naturale și biologicico-sociale și al consolidării rezilienței ecosistemelor și comunităților	5402	2 350	1 200	1 150	-	-	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		2 350	1 200	1 150	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
OS 3.2. Crearea și/sau restaurarea, până în anul 2030, a zonelor umede tampon, prioritare pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale	7004	1 200	-	1 200	-	-	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		1 200	-	1 200	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
OS 3.3. Extinderea, până în anul 2030, a practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile în zonele vulnerabile la riscuri naturale și biologicico-sociale, astfel încât măsurile de conservare a solului, sistemele agroforestiere și practicile adaptative să fie implementate în cel puțin 10 raioane prioritare, contribuind la consolidarea adaptării și rezilienței în sectorul agricol	5101 6903	600	100	300	200	-	-

Costuri acoperite din bugetul de stat		200	100	100	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		400	-	200	200	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
OS 4.1. Modernizarea, până în anul 2030, a sistemelor de anticipare și avertizare timpurie pentru dezastre naturale și biologico-sociale, prin dezvoltarea serviciilor de prognoză și integrarea fluxurilor de date între instituțiile relevante, astfel încât toate autoritățile responsabile de gestionarea riscurilor să utilizeze un sistem interoperabil de avertizare și schimb de informații operaționale	5101 6903	108 089	66 860	24 505	2 996	4 644	9 084
Costuri acoperite din bugetul de stat		-	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		94 644	62 415	15 505	2 996	4 644	9 084
Costuri neacoperite		13 445	4 445	9 000	-	-	-
OS 4.2. Consolidarea, până în anul 2030, a pregătirii tehnice și a capacității sectorului de mediu de a gestiona consecințele dezastrelor naturale și biologico-sociale, prin elaborarea și aplicarea a cel puțin 4 instrumente metodologice și operaționale standardizate, pentru a asigura o restabilire eficientă și durabilă a ecosistemelor și a infrastructurii afectate	5101 5401 7001 8001	1 700	450	450	800	-	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		1 250	300	300	650	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		450	150	150	150	-	-
OS 5.1. Consolidarea, până în anul 2030, a capacității naționale de mobilizare a resurselor externe pentru prevenirea riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, astfel încât să fie dezvoltate și înaintate spre finanțare cel puțin 5 propuneri de proiect eligibile către fondurile și mecanismele internaționale relevante	7011	700	-	50	200	450	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		-	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		700	-	50	200	450	-
OS 5.2. Asigurarea, până în anul 2030, a integrării considerațiilor privind riscurile naturale și biologico-sociale în 100% dintre raportările și documentele strategice relevante elaborate în cadrul convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și în angajamentele naționale asumate în domeniul mediului, climei și reducerii riscurilor de dezastre	7011	880	-	220	220	220	220
Costuri acoperite din bugetul de stat		80	-	20	20	20	20

Costuri acoperite din asistența externă		800	-	200	200	200	200
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
OS 5.3. Consolidarea, până în anul 2030, a parteneriatelor strategice internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, astfel încât să fie dezvoltate și implementate în comun cel puțin 3 inițiative, proiecte-pilot sau programe de cooperare, care să contribuie la consolidarea rezilienței și a capacităților naționale	7011	1 050	50	250	250	250	250
Costuri acoperite din bugetul de stat		400	-	-	200	100	100
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		650	50	250	50	150	150
TOTAL COST PROGRAM	1202						
	5101	129 339	70 876	32 024	8 081	7 729	10 629
Costuri acoperite din bugetul de stat	5102	12 970	3 516	4 701	2 651	1 151	951
	5103						
Costuri acoperite din asistența externă	5010	97 824	63 015	16 253	3 940	5 088	9 528
	5401						
Costuri neacoperite	5402	18 545	4 745	10 840	1 490	1 320	150
	6905						
	7001						
	7004						
	7007						
	7011						
	8001						

Capitolul VII

RISCURI DE IMPLEMENTARE

308. Implementarea prezentului Program în domeniul mediului poate fi afectată de un set complex de riscuri instituționale, financiare, tehnice și climatice. Identificarea timpurie și gestionarea acestor riscuri este esențială pentru atingerea obiectivelor Programului. Tabelul de mai jos sintetizează principalele riscuri anticipate și măsurile de atenuare recomandate.

Tabelul 28

Riscuri pentru implementarea Programului

Nr. crt.	Riscuri anticipate	Nivelul riscului	Măsuri de atenuare propuse
1.	Subfinanțarea măsurilor de prevenire, de adaptare și de restaurare ecologică	Înalt	Prioritizarea investițiilor cu cel mai mare impact preventiv și cu cobeneficii climatice (de exemplu, fâșii riverane, diguri verzi, împăduriri, managementul apelor); integrarea măsurilor RRD în proiectele existente de mediu, agricultură și dezvoltare regională pentru a accesa finanțare multiplă (cross-financing); mobilizarea fondurilor internaționale relevante (GCF, LIFE, Horizon Europe, Green Agenda WB); proponerea unui buget multianual dedicat PNRRDN, corelat cu obiectivele de adaptare și schimbări climatice din PNASC și SNDD
2.	Lipsa de capacitate instituțională și resurse umane specializate în instituțiile de mediu pentru aplicarea integrată a RRD	Mediu	Desemnarea unui punct focal RRD în cadrul MM și în agențiile subordonate; plan de formare profesională pentru personalul tehnic (GIS, elaborarea hărților de risc, modelare hidrologică etc.); instruiri comune MM – IGSU – autorități locale pentru planificare integrată și interoperabilitate; încurajarea retenției experților prin asigurarea de posturi permanente și crearea unei rețele de experți sectoriali RRD
3.	Coordonare insuficientă între instituțiile de mediu și alte sectoare (agricultură, sănătate, infrastructură, migrație, autorități locale)	Mediu	Operaționalizarea Platformei Naționale RRD cu un grup tehnic sectorial mediu – climă; semnarea protocoloalelor de colaborare interinstituțională (MM, MAIA, MHLSP, MADR, IGSU); planificare intersectorială a investițiilor (de exemplu, integrarea datelor AMM în planurile locale); realizarea unui sistem digital de partajare și de alertare în timp real (interoperabil clima.gov.md și Geoportalul INDS);
4.	Inerția instituțională și lipsa de voință politică susținută	Mediu	Includerea Programului în documentele strategice naționale (de exemplu, PNASC, SNDD, SNAC, Planul de acțiuni pentru aderare la UE); stabilirea unui mecanism anual de raportare și de evaluare în cadrul CNSC;

			implicarea partenerilor de dezvoltare în comonitorizare; sensibilizarea decidenților cu dovezi privind impactul economic al inacțiunii (de exemplu, costurile secetei din anul 2020, urmările inundațiilor din anul 2010); integrarea riscurilor prin prisma mobilității umane (migrație internă, emigrare, strămutare), ilustrând modul în care dezastrele afectează direct viața, mijloacele de trai și dinamica demografică a comunităților expuse
5.	Lipsa datelor integrate și actualizate pentru planificarea riscurilor de mediu	Mediu	Dezvoltarea sistemului integrat de date climatice și de risc (GIS + clima.gov.md); interoperabilizarea platformelor AMM, AGCC, IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva”, BNS, Registrul de stat al populației și Geoportalul INDS; hărți de risc actualizate pentru toate tipurile de hazard (secetă, inundații, incendii, eroziunea solului etc.); protocol de partajare de date între instituții și autoritățile locale
6.	Vulnerabilitate crescută a infrastructurii ecologice în fața schimbărilor climatice	Mediu-înalt	Planuri de întreținere și de restaurare ecologică pe termen lung (fâșii riverane, păduri, baraje verzi); promovarea infrastructurii bazate pe natură (<i>Nature-based Solutions</i>) în zone de risc; integrarea cerințelor de adaptare și RRD în documentația tehnică pentru proiecte de infrastructură în mediu
7.	Nivel redus de conștientizare publică privind rolul ecosistemelor în reducerea riscurilor	Mediu	Campanii de educare și de informare în școli și în mass-media atât în spațiul rural, cât și în cel urban; programe-pilot de implicare civică, inclusiv a sectorului privat și a diasporei (monitorizarea apei, împăduriri comunitare etc.); integrarea riscurilor în curriculumul educațional și în formările APL
8.	Risc reputațional în cazul eșecului unor inițiative-pilot sau măsuri inovatoare	Scăzut-mediu	Pilotare pe scară redusă cu mecanisme de ajustare rapidă; comunicare transparentă privind riscurile și lecțiile învățate; documentarea și diseminarea bunelor practici

Capitolul VIII

AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

309. MM coordonează implementarea prezentului Program și asigură monitorizarea realizării acestuia, consolidarea informațiilor furnizate de către autoritățile și instituțiile responsabile, precum și elaborarea rapoartelor de progres. Pentru componenta privind riscurile biologic-sociale, MM colaborează cu Ministerul Sănătății.

310. Implementarea prezentului Program se realizează de către autoritățile administrației publice centrale și instituțiile din subordinea acestora, potrivit competențelor stabilite de legislație și responsabilităților prevăzute în Planul de acțiuni.

311. CNMC este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care asigură coordonarea, integrarea și monitorizarea managementului situațiilor de criză la nivel național pe parcursul întregului ciclu de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare. În temeiul Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, CNMC coordonează procesul național de evaluare a riscurilor, elaborează evaluarea națională de risc și asigură integrarea evaluărilor sectoriale în planificarea managementului situațiilor de criză, inclusiv în planurile de continuitate și în documentele strategice sectoriale.

312. MM și instituțiile din subordinea acestuia contribuie la implementarea măsurilor din domeniul protecției mediului, adaptării la schimbările climatice, monitorizării factorilor de mediu, gestionării resurselor de apă, a fondului forestier și a sistemelor de monitorizare hidrometeorologică, precum și la furnizarea datelor necesare evaluării riscurilor și monitorizării prezentului Program.

313. MS și instituțiile din subordinea acestuia asigură implementarea măsurilor din domeniul sănătății publice și al riscurilor biologic-sociale, inclusiv supravegherea epidemiologică, monitorizarea riscurilor pentru sănătatea populației, prevenirea și răspunsul la urgențele de sănătate publică, precum și raportarea indicatorilor aferenți prezentului Program.

314. ANSP este instituția responsabilă de implementarea politicilor în domeniul sănătății publice, având atribuții în supravegherea epidemiologică, prevenirea și controlul bolilor, monitorizarea factorilor de mediu, promovarea sănătății, controlul de stat în sănătate, evaluarea stării de sănătate a populației, precum și în acordarea sprijinului tehnic MS și Comisiei Naționale de Management al Crizelor.

315. MAIA și instituțiile din subordinea acestuia contribuie la implementarea măsurilor privind adaptarea agriculturii la schimbările climatice, gestionarea riscurilor din sectorul agroalimentar, sănătatea animalelor, siguranța alimentelor și protecția plantelor.

316. IGSU al MAI contribuie la implementarea prezentului Program prin realizarea măsurilor în domeniul protecției civile, prevenirii și gestionării situațiilor de urgență, în conformitate cu competențele stabilite de legislație.

317. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale deține un rol esențial în gestionarea riscurilor asociate infrastructurilor critice. Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, autoritate administrativă din subordinea ministerului, este abilitat să exercite controlul pe multiple segmente, inclusiv în domeniile: securității industriale; construcțiilor și urbanismului; supravegherii produselor nealimentare; supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor; supravegherii de stat în domeniul protecției civile; protecției consumatorilor în sfera siguranței produselor nealimentare din domeniile atribuite; geodeziei, cartografiei și geo-informaticii, domenii care, prin natura lor, intersectează competențele mai multor autorități publice centrale.

318. Organizațiile internaționale, organizațiile necomerciale, instituțiile de cercetare, mediul academic, sectorul privat și partenerii de dezvoltare contribuie la implementarea prezentului Program prin acordarea de asistență tehnică și financiară, dezvoltarea capacităților instituționale, promovarea cercetării și inovării, schimbul de bune practici și implementarea proiectelor relevante în domeniul reducerii riscurilor de dezastre.

Capitolul IX

PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

319. Implementarea prezentului Program se va desfășura în concordanță cu Planul de acțiuni privind implementarea Programului. Acesta se asigură că acțiunile prioritare ale prezentului Program sunt întreprinse și că ele conduc la atingerea obiectivelor și a viziunii formulate în SNRRD.

320. Responsabilitățile instituțiilor implicate sunt clar delimitate:

320.1. MM coordonează procesul de monitorizare și de evaluare, centralizează datele, elaborează rapoartele și asigură prezentarea acestora către Guvern, precum și le face publice;

320.2. ministerele și autoritățile publice centrale, cât și alte instituții responsabile, conform competențelor, colectează date și prezintă anual, până la data de 31 ianuarie a anului următor perioadei de raportare, informații MM;

320.3. autoritățile administrației publice locale contribuie la implementarea și la raportarea măsurilor pe plan local;

320.4. partenerii sociali, partenerii de dezvoltare și societatea civilă pot fi implicați în consultări și în evaluări externe.

321. În baza informațiilor prezentate de către autoritățile și instituțiile responsabile, MM va elabora anual raportul privind implementarea prezentului Program, care va include informații privind gradul de realizare a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni, nivelul de atingere a indicatorilor de monitorizare, dificultățile întâmpinate în implementare și măsurile propuse pentru remedierea acestora, precum și progresul în consolidarea capacităților naționale de prevenire, pregătire și management al riscurilor de dezastre și al situațiilor de criză, inclusiv prin dezvoltarea mecanismelor de evaluare a riscurilor și de coordonare interinstituțională.

322. Raportul anual privind implementarea prezentului Program va fi prezentat Guvernului până la data de 31 martie a fiecărui an și va fi publicat pe site web oficial al MM, în conformitate cu prevederile legislației privind transparența în procesul decizional și accesul la informațiile de interes public.

323. Evaluarea implementării prezentului Program se va realiza prin efectuarea unei evaluări intermediare și a unei evaluări finale, în conformitate cu cadrul metodologic privind monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat de Cancelaria de Stat. Evaluarea va examina relevanța, efectivitatea, eficiența, impactul, durabilitatea și coerența măsurilor prevăzute în Program. Raportul de evaluare intermediară pentru primii 3 ani de implementare va fi elaborat și prezentat până la data de 15 aprilie 2029, iar raportul de evaluare finală va fi elaborat și prezentat până la data de 15 aprilie 2031.

324. Evaluarea intermediară va servi drept bază pentru aprecierea progresului înregistrat și, după caz, pentru revizuirea Planului de acțiuni, în funcție de evoluția riscurilor, de rezultatele obținute și de necesitățile identificate pe parcursul implementării Programului.

325. În scopul actualizării Planului de acțiuni, autoritățile și instituțiile responsabile vor prezenta MM propuneri argumentate privind ajustarea măsurilor, termenelor de realizare, indicatorilor de monitorizare sau introducerea unor acțiuni noi, în funcție de concluziile evaluării și de evoluția contextului național.

326. În baza rezultatelor monitorizării și evaluării, MM va elabora, după caz, propuneri de actualizare a Planului de acțiuni și le va înainta spre examinare Guvernului, în vederea asigurării unei implementări eficiente și adaptate evoluției riscurilor de dezastre naturale.

327. CNMC va utiliza informațiile și rezultatele monitorizării prezentului Program în procesul de actualizare a evaluării naționale de risc și pentru

fundamentarea măsurilor de prevenire, de pregătire și de răspuns în cadrul sistemului național de management al situațiilor de criză, în conformitate cu competențele prevăzute de Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.

328. În acest mod, procesul de monitorizare și de evaluare va fi participativ, transparent și orientat spre rezultate, asigurând implementarea eficientă a prezentului Program, precum și valorificarea rezultatelor acestuia în procesul național de evaluare a riscurilor și de management al situațiilor de criză.

Anexă
la Programul național de reducere a riscurilor
de dezastre naturale pentru anii 2026-2030

PLAN DE ACȚIUNI

privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030

Nr. crt.	Acțiuni unice identificabile	Indicatori de monitorizare	Cost total (mii lei)	Surse de finanțare (mii lei)			Cod program/subprogram bugetar; sursă de finanțare externă	Costuri acoperite din bugetul de stat și din asistența externă (mii lei)					Termene de realizare (trimestru, an)	Instituții responsabile	Instituții coexecutoare
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite		2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
OG 1. Îmbunătățirea sistemului național de evaluare și analiză a riscurilor de dezastre naturale, în vederea fundamentării deciziilor de politici publice															
Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 6 (tintele 6.3, 6.5, 6.6), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1)															
OS 1.1. Consolidarea, până în anul 2030, a sistemului național integrat de date spațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologic-sociale															
1.	1.1.1. Elaborarea și actualizarea hărților digitale de risc în format SIG pentru tipurile de riscuri naturale și biologic-sociale prevăzute în Program	12 hărți digitale de risc pentru riscurile naturale și hărțile aferente riscurilor biologic-sociale din Program, elaborate sau actualizate, validate și publicate pe Geoportalul INDS, dezagregate pe tip de risc	420	420	-	-	5010 5402 7004	300	120	-	-	-	Trimestrul II 2027	IP AN „Apele Moldovei” AMM ANSA ANSP	Agencia „Moldsilva” AM AGCC CNMC IGSU ș. a.
2.	1.1.2. Integrarea, actualizarea și publicarea seturilor de date și a hărților de risc prin Geoportalul INDS și prin platformele naționale interoperabile de informare climatică	100% din seturile de date și hărțile incluse în catalogul aprobat, actualizate conforme standardelor, integrate și accesibile prin Geoportalul INDS și prin platformele naționale interoperabile de informare climatică	605	605	-	-	5010 6905	121	121	121	121	121	Trimestrul IV 2028	MM AMM IP AN „Apele Moldovei” ANSA ANSP	IP AN „Apele Moldovei” Agencia “Moldsilva” AGCC
3.	1.1.3. Elaborarea hărții naționale multi-hazard și a hărților teritoriale pilot pentru evaluarea integrată a expunerii și vulnerabilității, inclusiv pe baza datelor socioeconomice	Hartă națională multi-hazard și 10 hărți teritoriale-pilot elaborate, validate și publicate pe Geoportalul INDS	140	140	-	-	-	40	100	-	-	-	Trimestrul II 2027	MM IGSU CNMC	IP AN „Apele Moldovei” AMM ANSA ANSP
4.	1.1.4. Standardizarea și integrarea în sistemul statistic național a seturilor de date ANSA privind riscurile biologic-sociale pentru utilizarea lor în supraveghere și în avertizare timpurie	100% din seturile de date ANSA, prevăzute în protocolul de schimb de date, standardizate, integrate și actualizate în sistemul statistic național	600	600	-	-	5102 5103	200	200	200	-	-	Trimestrul IV 2028	ANSA BNS	-
5.	1.1.5. Crearea și operaționalizarea în sistemul statistic național a subdomeniului „Reducerea riscurilor de dezastre”, inclusiv cu indicatori	Subdomeniu statistic „Reducerea riscurilor de dezastre” funcțional; minimum 10 seturi de date publicate; minimum 3 indicatori privind mobilitatea umană asociată	800	800	-	-	1202	200	200	200	200	-	Trimestrul IV 2029	BNS	MM MAIA MAI MMPS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	privind mobilitatea umană asociată dezastrelor	dezastrelor integrați și dezagregați conform criteriilor aprobate													
OS1.2. Consolidarea rezilienței comunitare până în anul 2030 în cel puțin 10 raioane vulnerabile, prin implementarea programelor de educație pentru prevenție și a mecanismelor participative de gestionare a riscurilor, ceea ce va conduce la creșterea cu minimum 30% a participării populației la activitățile locale de prevenire și pregătire pentru situații de urgență															
6.	1.2.1. Cartografierea actorilor și evaluarea capacităților locale de participare la prevenirea și pregătirea pentru situații de urgență în cele 10 raioane vulnerabile selectate	Raport de cartografiere și de evaluare aprobat pentru 10 raioane vulnerabile; bază de date a actorilor locali creată și actualizată	100	100	-	-	7001 8001	100	-	-	-	-	Trimestrul IV 2026	MM MS MAI	IP AN „Apele Moldovei” AMM ANSA ANSP APL-uri IEG IZ
7.	1.2.2. Elaborarea, validarea și aplicarea materialelor educaționale adaptate vârstei și profilului de risc în instituțiile de învățământ din raioanele vulnerabile	Set de materiale educaționale validat; minimum 50 de instituții de învățământ care au desfășurat activități pe baza materialelor; numărul elevilor participanți	430	430	-	-	7001 7007 8001	86	86	86	86	86	Anual	MEC MM	MS și instituțiile subordonate IGSU IEG IZ APL-uri organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării OSC mass-media
8.	1.2.3. Desfășurarea campaniilor anuale de informare și de pregătire, adaptate vulnerabilităților și nevoilor populației din cele 10 raioane selectate	10 raioane vulnerabile acoperite anual de campanii; minimum 2 000 de persoane participante, dezagregate pe grupuri vulnerabile; creșterea ponderii populației care cunoaște măsurile de comportament, determinată prin sondaj de bază și sondaj final	805	805	-	-	7001 8001	161	161	161	161	161	Anual	MM și instituțiile subordonate MEC MS	IGSU IEG IZ OSC mass-media APL-uri
9.	1.2.4. Crearea și funcționarea mecanismelor locale de voluntariat și de participare civică pentru prevenirea și pregătirea în situații de urgență în 10 raioane vulnerabile	Minimum 10 mecanisme/rețele locale de voluntariat și de participare civică funcționale; minimum 10 activități locale realizate anual; minimum 30% din activități desfășurate cu participarea organizațiilor de tineret și a OSC; minimum 500 de participanți instruiți	865	865	-	-	7001 8001	73	323	323	73	73	Anual	MM MS MEC	APL-uri OSC rețele locale de voluntariat
OS1.3. Consolidarea, până în anul 2030, a bazei științifice și analitice pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, prin promovarea cercetării aplicate, a parteneriatelor interinstituționale și a mecanismelor de transfer al cunoștințelor către autoritățile publice, comunități și societatea civilă															
10.	1.3.1. Finanțarea proiectelor de cercetare aplicată privind riscurile naturale, biologic-sociale și climatice, realizate în cadrul parteneriatelor instituțiilor de cercetare cu autoritățile publice	Minimum 3 proiecte de cercetare aplicată contractate și finalizate; minimum 3 produse de cercetare predate și recepționate de beneficiarii publici	1 170	170	-	1 000 (din asistenta externă în limita procurare fonduri)	7001 7007	-	390	390	390	-	Trimestrul IV 2029	MM MS MEC instituțiile de învățământ superior AȘM	Partenerii de dezvoltare (cofinanțare)
11.	1.3.2. Crearea și operaționalizarea unei platforme naționale de colaborare științifică pentru evaluarea riscurilor, conectată la mecanismele naționale de gestionare a crizelor	Platformă funcțională cu regulament și cu membri desemnați; minimum 2 produse analitice comune anual	695	695	-	-	7001 7007	295	100	100	100	100	Trimestrul IV 2026 anual	CNMC MM MS MEC	Instituțiile de învățământ superior IEG IZ INCMS IGS ICAS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
															IGFPP AȘM IGSU
12.	1.3.3. Elaborarea și transferul către autorități al studiilor aplicate pentru fundamentarea politicilor în domeniul RRD și al conexiunii climă – mobilitate umană	Minimum 10 studii aplicate finalizate, validate și utilizate documentat până în 2030 la fundamentarea politicilor, a planurilor sau a actelor normative aprobate	300	-	-300	-	7001 7007	-	-	100	100	100	Trimestrul III 2028 trimestrul III 2029 trimestrul III 2030	MEC MS instituțiile de învățământ superior IEG IGS IZ INCMS ICAS IGFPP	-
OG 2. Consolidarea capacității de coordonare, cooperare și implementare a măsurilor de reducere a riscurilor naturale și biologic-sociale la nivelul autorităților publice centrale și locale, prin mecanisme integrate de guvernanță și capacități operaționale sporite															
Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1)															
OS 2.1. Până în anul 2030, cadrul normativ relevant pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale este revizuit și armonizat, integrând principiile reducerii riscurilor de dezastre și ale adaptării la schimbările climatice															
13.	2.1.1. Evaluarea cadrului normativ și instituțional relevant și aprobarea listei actelor prioritare care necesită revizuire sau armonizare în domeniul RRD și al adaptării climatice	Raport de evaluare aprobat; lista actelor normative prioritare aprobată; set de recomandări de modificare elaborat	200	-	-	200	7001 8001	-	200	-	-	-	Trimestrul IV 2027	MM MS CS	-
14.	2.1.2. Elaborarea și aprobarea ghidului pentru integrarea RRD în planificarea locală privind energia și clima și acordarea suportului metodologic pentru aplicarea acestuia în minimum 10 APL	Ghid pentru integrarea RRD în planificarea locală aprobat; minimum 10 planuri locale elaborate sau revizuite conform ghidului și aprobate de autoritățile competente	720	-	720	-	7011	120	300	300	-	-	Trimestrul III 2028 anual	MM	APL-uri
15.	2.1.3. Revizuirea și aprobarea actualizărilor planurilor de gestionare a riscului de inundații pentru bazinele Nistru și Dunăre – Prut, cu integrarea măsurilor RRD și de adaptare climatică pentru perioada de programare	Act normativ de actualizare aprobat; 2 planuri bazinale actualizate și publicate; măsuri RRD și de adaptare climatică stabilite cu responsabilități, termene și surse de finanțare	300	300			7004	300					Trimestrul IV 2026	MM	IP AN „Apele Moldovei”
16.	2.1.4. Revizuirea și aprobarea Planului de acțiuni aferent Programului național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru anii 2028-2032, cu integrarea criteriilor RRD	Plan de acțiuni 2028-2032 aprobat; criteriile RRD integrate în măsurile și în criteriile de prioritarizare	300	300			5401			300			Trimestrul IV 2028	MM	Agenția „Moldsilva” ICAS
OS 2.2. Până în anul 2030, mecanismele de coordonare interinstituțională și intersectorială pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale sunt funcționale, formalizate și utilizate în procesele decizionale la nivel național															
17.	2.2.1. Instituționalizarea și funcționarea grupului tehnic intersectorial pentru managementul riscurilor de dezastre în cadrul mecanismului național de coordonare	Act de constituire și regulament aprobate; minimum 2 reuniuni organizate anual; ponderea deciziilor și a acțiunilor atribuite, realizate și raportate, calculată anual	760	760	-	-	7011	40	150	190	190	190	Anual	CNSC MM CNMC AMM AM IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva”	MAI/IGSU MAIA MIDR MS ME MMPS sectorul privat OSC universități
18.	2.2.2. Consolidarea capacităților instituționale pentru prevenirea și gestionarea riscurilor biologice prin dezvoltarea competențelor profesionale și dotarea cu echipamente	Program de formare continuă elaborat și implementat; număr de sesiuni de instruire organizate (cel puțin 5); listă cu set minim de echipamente de monitorizare	1 500	300	-	1 200 (din asistenta externă în limita procurare fonduri)	0272 sursă de finanțare externă	-	500	500	500	-	Trimestrul IV 2029	ANSA MS	MM

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	de monitorizare și de intervenție	și de intervenție elaborat și achiziționat operațional													
19.	2.2.3. Formalizarea și operaționalizarea mecanismului interinstituțional de cooperare, de schimb de date și de alertare pentru riscurile biologic-sociale	Acord/procedură interinstituțională aprobată; platformă de schimb de date funcțională; minimum 2 exerciții/teste de alertare realizate anual; timp de transmitere a alertelor măsurat	500	200	-	300	0272 sursă de finanțare externă	-	200	100	100	100	Trimestrul II 2030	ANSA MAIA ANSP MS	MM
OS 2.3. Până în anul 2030, funcțiile și responsabilitățile privind reducerea riscurilor de dezastru sunt instituționalizate în structurile relevante din sectoarele mediului și sănătății, iar personalul responsabil dispune de capacitățile necesare pentru implementarea măsurilor de prevenire și reziliență la nivel central și teritorial															
20.	2.3.1. Evaluarea capacităților instituționale în domeniul RRD și aprobarea planului de dezvoltare a capacităților pentru perioada 2026-2030	Evaluare de bază aprobată; plan de dezvoltare a capacităților aprobat; evaluare finală realizată în 2030 și variația scorului de capacitate instituțională	240	-	240	-	Sursă de finanțare externă	80	160	-	-	-	Trimestrul III 2027	MM MS și instituțiile subordonate	Partenerii externi (UNDRR, OIM, PNUD, UE etc.)
21.	2.3.2. Implementarea programului de dezvoltare profesională pentru punctele focale RRD și personalul instituțiilor centrale și teritoriale, inclusiv pentru personalul implicat în gestionarea riscurilor biologic-sociale	Program și module aprobate; minimum 200 de persoane care au finalizat instruirea; ponderea participanților care au promovat evaluarea competențelor (%)	720	-	720	-	Sursă de finanțare externă	-	288	144	144	144	Trimestrul II 2030	MM MS AMM IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva” AM ANSA ANSP	APL-uri
22.	2.3.3. Elaborarea și operaționalizarea unui curs online deschis privind RRD pentru personalul public și pentru alți actori relevanți	Curs online publicat și actualizat; minimum 500 de înscrieri; minimum 300 de participanți care finalizează cursul și promovează evaluarea finală	600	-	-	600	Sursă de finanțare externă	100	300	300	-	-	Trimestrul 2028	MM MS	IP AN „Apele Moldovei” Agenția „Moldsilva” AMM AM ANSA ANSP instituțiile de învățământ superior APL-uri OSC
OG 3. Sporirea investițiilor în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței ecosistemelor și infrastructurii de mediu, prin integrarea acestor dimensiuni în politicile sectoriale, inclusiv în agricultură, silvicultură, apă, biodiversitate și soluri, precum și în domenii relevante pentru gestionarea mobilității umane generate de riscuri climatice															
Contribuie la ODD 6 (tintele 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.a), ODD 12 (tinta 12.2), ODD 13 (tinta 13.1), ODD 15 (tintele 15.1, 15.2, 15.3, 15.5, 15.8, 15.9)															
OS 3.1. Extinderea și restaurarea, până în anul 2030, a suprafețelor împădurite și a terenurilor cu vegetație forestieră degradată, în scopul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale și al consolidării rezilienței ecosistemelor și comunităților															
23.	3.1.1. Delimitarea zonelor forestiere prioritare și integrarea criteriilor RRD în documentația de planificare și în intervențiile de împădurire/restaurare	Studiu național privitor la restabilirea peisajului forestier aprobat; ponderea suprafețelor împădurite/restaurate amplasate în zone vulnerabile și realizate conform criteriilor RRD (minimum 15% în 2028 și 25% în 2030)	1 600	1 600	-	-	5402	600	1 000	-	-	-	Trimestrul II 2027	MM ICAS AM Agenția „Moldsilva”	APL-uri partenerii de dezvoltare
24.	3.1.2. Aplicarea evaluării economice a serviciilor ecosistemice în selectarea și proiectarea intervențiilor de restaurare forestieră în raioane-pilot	Metodologie/analiză aprobată; minimum 2 raioane-pilot în care rezultatele sunt aplicate; minimum 2 proiecte de restaurare fundamentate prin analiză	300	300	-	-	5402	300	-	-	-	-	Trimestrul IV 2026	MM ICAS Agenția „Moldsilva”	APL-uri partenerii de dezvoltare
25.	3.1.3. Elaborarea și implementarea programului de refacere a perdelelor forestiere și a suprafața și lungimea	Program de refacere a perdelelor forestiere și a fâșiilor riverane aprobat și implementat;	450	450	-	-	5402	300	150	-	-	-	Trimestrul II 2027	MM ICAS Agenția „Moldsilva”	Partenerii de dezvoltare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	fâșiilor riverane în zone vulnerabile	intervențiilor realizate anual raportate în hectare și în kilometri; ponderea intervențiilor în zone vulnerabile, calculată anual													
OS 3.2. Crearea și/sau restaurarea, până în anul 2030, a zonelor umede tampon, prioritare pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale															
26.	3.2.1. Proiectarea, finanțarea și realizarea lucrărilor de restaurare în zonele umede tampon prioritare selectate	Lucrări de restaurare finalizate minimum pentru 200 ha restaurate cumulativ până în 2028 și minimum 500 ha până în 2030; suprafețele restaurate integrate în planurile de management hidrologic	1 200	1 200	-	-	7004	-	1 200	-	-	-	Trimestrul IV 2027	MM ICAS Agenția "Moldsilva" IP AN „Apele Moldovei”	Partenerii de dezvoltare
OS 3.3. Extinderea, până în anul 2030, a practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile în zonele vulnerabile la riscuri naturale și biologic-sociale, astfel încât măsurile de conservare a solului, sistemele agroforestiere și practicile adaptative să fie implementate în cel puțin 10 raioane prioritare, contribuind la consolidarea adaptării și rezilienței în sectorul agricol															
27.	3.3.1. Evaluarea și ajustarea mecanismelor economice și financiare pentru susținerea practicilor agricole și silvo-pastorale de reducere a riscurilor în zonele vulnerabile	Studiu aprobat; minimum 4 mecanisme economice și financiare analizate; minimum 2 mecanisme sau instrumente ajustate ori înaintate pentru aprobare și pilotare	300	100	200	-	6903	100	200	-	-	-	Trimestrul IV 2028	MAIA MM	Agenția "Moldsilva" ICAS INCAAMV
28.	3.3.2. Elaborarea, pilotarea și extinderea practicilor de refacere și de management sustenabil al pășunilor, de conservare a solului și de agroforestiere în raioanele prioritare	Set de recomandări tehnice aprobat; practici aplicate și monitorizate în minimum 5 raioane până în 2028 și în minimum 10 raioane până în 2030; suprafață gestionată prin aceste practici raportată în hectare și ca pondere din suprafața prioritară	300	100	200	-	5101	-	100	200	-	-	Trimestrul IV 2028	ICAS INCAAMV	MM MAIA Agenția "Moldsilva" APL-uri și ONG-uri specializate în agroecologie și în schimbări climatice
OG 4. Consolidarea capacității sectorului de mediu de anticipare, avertizare timpurie, răspuns și restabilire durabilă în situații de dezastre naturale și biologic-sociale															
Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 3 (ținta 3.d), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1)															
OS 4.1. Modernizarea, până în anul 2030, a sistemelor de anticipare și avertizare timpurie pentru dezastre naturale și biologic-sociale, prin dezvoltarea serviciilor de prognoză și integrarea fluxurilor de date între instituțiile relevante, astfel încât toate autoritățile responsabile de gestionarea riscurilor să utilizeze un sistem interoperabil de avertizare și schimb de informații operaționale															
29.	4.1.1. Modernizarea rețelei naționale de monitorizare climatologică și hidrologică prin reabilitarea și extinderea infrastructurii de monitorizare și operaționalizarea serviciilor de prognoză sectorială	100% din stațiile prevăzute în lista aprobată de modernizare conectate prin telemetrie; sistem de observare a aerului superior, radar meteorologic, sistem de detecție a fulgerelor și sistem de management al datelor climatice operaționale; serviciile de prognoză sectorială prevăzute în documentația tehnică operaționalizate	94 643,72	-	94 643,72	-	-	66 859,83	24 505	2 995,85	1 990,25	83.80	Trimestrul IV 2030 anual	AMM IP AN „Apele Moldovei”	MM
30.	4.1.2. Modernizarea laboratoarelor pentru monitorizarea apei, aerului și deșeurilor și integrarea rezultatelor relevante în fluxul operațional de date pentru avertizare	100% din laboratoare dotate și acreditate; 100% din echipamente planificate instalate și funcționale; rezultate relevante transmise automat în sistemul interoperabil în termenul stabilit	13 445	-	-	13 445	-	-	-	-	4 445	9 000	Trimestrul II 2030	AMM	AM MM
OS 4.2. Consolidarea, până în anul 2030, a pregătirii tehnice și a capacității sectorului de mediu de a gestiona consecințele dezastrelor naturale și biologic-sociale, prin elaborarea și aplicarea a cel puțin patru instrumente metodologice și operaționale standardizate, pentru a asigura o restabilire eficientă și durabilă a ecosistemelor și a infrastructurii afectate															
31.	4.2.1. Elaborarea, aprobarea și testarea	Metodologie națională și minimum 3 metodologii	450	450	-	-	5101 5401	150	150	150	-	-	Trimestrul IV 2028	MM AMM	IP AN „Apele Moldovei”

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	metodologiei naționale și a metodologiilor sectoriale rapide de evaluare a pagubelor și a pierderilor post-dezastru	sectoriale aprobate; minimum 1 exercițiu-pilot realizat; raport de testare și de revizuire aprobat					8001								Agencia "Moldsilva" AM MAIA MS APL-uri
32.	4.2.2. Elaborarea, aprobarea și pilotarea metodologiilor privind managementul apelor pluviale și gestionarea riscului de caniculă	2 metodologii aprobate; minimum 2 autorități/instituții-pilot care aplică fiecare metodologie; rapoarte de pilotare aprobate	450	450	-	-	5101 5401 8001	150	150	150	-	-	Trimestrul IV 2028	AMM MAIA MIDR MS	MM IP AN „Apele Moldovei” Agencia "Moldsilva" AM APL-uri
33.	4.2.3. Elaborarea, aprobarea și pilotarea modelului standardizat de plan de continuitate pentru activitățile critice ale instituțiilor și operatorilor din sectoarele mediului și sănătății	Model standardizat de plan de continuitate aprobat; minimum 5 instituții sau operatori care elaborează și testează planuri de continuitate pe baza modelului	150	150	-	-	7001	-	-	150	-	-	Trimestrul IV 2028	MM AMM MAIA MIDR MS IP AN „Apele Moldovei”	Agencia "Moldsilva" AM APL-uri
34.	4.2.4. Elaborarea, aprobarea și testarea cadrului metodologic național pentru restabilire și reconstrucție rezilientă conform principiului „Să reconstruiești mai bine față de ce a fost mai înainte” (Build Back Better)	Cadru metodologic aprobat; minimum 1 exercițiu/scenariu-pilot de aplicare realizat; raport de testare și recomandări de actualizare	200	200	-	-	7001	-	-	200	-	-	Trimestrul II 2028	MM AMM MAIA MIDR MS IP AN „Apele Moldovei”	Agencia "Moldsilva" AM APL-uri
35.	4.2.5. Instruirea și certificarea personalului autorităților centrale și locale pentru aplicarea metodologiilor de evaluare post-dezastru și de restabilire rezilientă	Modul de instruire aprobat; minimum 150 de persoane care finalizează instruirea; ponderea participanților care promovează evaluarea practică (%)	450	-	-	450	5101 5401 8001	150	150	150	-	-	Trimestrul III 2028	MM AMM MAIA MIDR MS IP AN „Apele Moldovei”	Agencia "Moldsilva" AM AMM APL-uri
OG 5. Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU Contribuie la ODD 1 (ținta 1.5), ODD 6 (ținta 6.a), ODD 9 (ținta 9.1), ODD 11 (ținta 11.5), ODD 13 (ținta 13.1 și 13.a), ODD 15 (țintele 15.1 și 15.2)															
OS 5.1. Consolidarea, până în anul 2030, a capacității naționale de mobilizare a resurselor externe pentru prevenirea riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, astfel încât să fie dezvoltate și înaintate spre finanțare cel puțin 5 propuneri de proiect eligibile către fondurile și mecanismele internaționale relevante															
36.	5.1.1. Elaborarea și depunerea propunerilor de proiecte eligibile în domeniul RRD și al adaptării climatice către fondurile și mecanismele internaționale relevante	Numărul propunerilor eligibile depuse cumulativ (minimum 2 până în 2028 și minimum 5 până în 2030); valoarea finanțării solicitate	400	-	-	400	n/a	-	-	100	300	-	Trimestrul IV 2029	MM AMM IP AN „Apele Moldovei” Agencia "Moldsilva" AM MAIA MS CS MF	Partenerii de dezvoltare
37.	5.1.2. Proiectarea și pilotarea mecanismelor locale de cofinanțare pentru proiecte comunitare de prevenire și de adaptare, cu participarea APL, a diasporei și a sectorului privat	Minimum 2 mecanisme de cofinanțare aprobate și pilotate; valoarea resurselor mobilizate; numărul proiectelor comunitare cofinanțate	300	-	-	300	n/a	-	50	100	150	-	Trimestrul IV 2029	MM MS MAIA CS MF	Partenerii de dezvoltare
OS 5.2. Asigurarea, până în anul 2030, a integrării considerațiilor privind riscurile naturale și biologic-sociale în 100% din raportările și documentele strategice relevante elaborate în cadrul convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și în angajamentele naționale asumate în domeniul mediului, climei și reducerii riscurilor de dezastru															
38.	5.2.1. Revizuirea raportărilor și a documentelor strategice internaționale relevante pentru integrarea	Cel puțin 4 rapoarte actualizate cu integrarea RRD	880	880	-	-	7011 8001	-	220	220	220	220	Trimestrul IV 2027 trimestrul IV 2028 trimestrul IV	MM MS MAIA CS MF	Partenerii de dezvoltare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	verificabilă a considerațiilor privind riscurile naturale și biologic-sociale												2029 trimestrul IV 2030		
OS 5.3. Consolidarea, până în anul 2030, a parteneriatelor strategice internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor de dezaastre, astfel încât să fie dezvoltate și implementate în comun cel puțin 3 inițiative, proiecte-pilot sau programe de cooperare care să contribuie la consolidarea rezilienței și a capacităților naționale															
39.	5.3.1. Instituirea și menținerea parteneriatelor strategice internaționale și regionale pentru implementarea inițiativelor comune în domeniul RRD și al adaptării climatice	Minimum 3 parteneriate strategice internaționale sau regionale formalizate și active, fiecare cu plan de lucru sau cu proiect comun; numărul acțiunilor comune realizate anual raportat	250	-	-	250	7011	50	50	50	50	50	Anual	MM MS MAIA CS MF	Partenerii de dezvoltare
40.	5.3.2. Dezvoltarea și implementarea proiectelor-pilot comune în domeniul soluțiilor bazate pe natură, al digitalizării, al restaurării ecologice sau al mobilității asociate riscurilor climatice	Minimum 3 proiecte-pilot comune lansate și finalizate până în anul 2030; numărul soluțiilor preluate pentru extindere sau replicare raportat	400	200	-	200	7011	-	-	200	100	100	Trimestrul III 2028 trimestrul IV 2029 trimestrul IV 2030	MM MS MAIA CS MF	IZ IEG parteneri de dezvoltare
41.	5.3.3. Organizarea schimburilor internaționale de date, de expertiză și de bune practici și participarea tehnică la mecanismele internaționale relevante	Minimum 5 schimburi sau activități tehnice internaționale realizate; participare anuală la mecanismele relevante conform mandatului; numărul recomandărilor sau al practicilor preluate în documente ori în proceduri naționale raportat	400	200	-	200	7011	-	200	-	100	100	Trimestrul IV 2027 trimestrul IV 2029 trimestrul IV 2030	MM MS MAIA CS MF parteneriide dezvoltare	IZ IEG
TOTAL			129 339	12 970	97 824	18 545	-	70 876	32 024	8 081	7 729	10 629	-	-	-

Legendă

AGCC	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
AM	Agenția de Mediu
AMM	Instituția Publică Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu
ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
ANSP	Agenția Națională pentru Sănătate Publică
APL	Administrație publică locală
AȘM	Academia de Științe a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
CNMC	Centrul Național de Management al Crizelor
CS	Cancelaria de Stat
Geoportalul INDS	Sistemul informațional geografic de stat „Geoportalul infrastructurii naționale de date spațiale”
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice al Agenției „Moldsilva”

IEG	Institutul de Ecologie și Geografie al USM
IGFPP	Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor (USM)
IGS	Institutul de Geologie și Seismologie al USM
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI
INCAAMV	Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
INCMS	Institutul Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
INDS	Infrastructură națională de date spațiale
IP AN „Apele Moldovei”	Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”
IZ	Institutul de Zoologie al USM
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
ME	Ministerul Energiei
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MF	Ministerul Finanțelor
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MM	Ministerul Mediului
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MS	Ministerul Sănătății
OG	Obiective generale ale Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030 (SNRRD)
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
OS	Obiective specifice ale SNRRD
OSC	Organizații ale Societății Civile
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
UE	Uniunea Europeană
UNDRR	Oficiul Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre
USM	Universitatea de Stat din Moldova

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de
reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat de Ministerului Mediului cu suportul partenerului de dezvoltare Organizația Internațională pentru Migrație.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (în continuare – Programul) este un document de politici publice, pe termen mediu precum și de viziune strategică și care indică direcția de dezvoltare a țării în domeniul reducerii riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale. Problemele legate de riscurile de dezastre naturale, au fost abordate în Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrilor pentru perioada 2024-2030 (<i>SNRRD 2024-2030</i>), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 804/2024. În acest context, Programul inițiat reprezintă perioada de planificare 2026-2030, în vederea asigurării implementării <i>SNRRD 2024-2030</i>, precum și a fost elaborat în baza Cadrului de la Sendai pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre (2015–2030), acesta constituind documentul cheie de referință pentru integrarea reducerii riscurilor de dezastre naturale (RRDN) în politicile de dezvoltare. Proiectul este prevăzut și în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025–2029 (PNA), la acțiunea nr. 130, cu termen de realizare stabilit pentru luna septembrie 2026.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Republica Moldova se confruntă cu o creștere accentuată a riscurilor naturale, generate atât de fenomene hidro-meteorologice extreme¹ (secetă, inundații, ploi torențiale, grindină), cât și de presiunile antropice asupra mediului. Pagubele economice directe provocate de aceste riscuri au depășit 1,5% din PIB în 2024. Seceta este principalul hazard cu impact economic major, urmată de ploi torențiale, cu grindină și vânt puternic, precum și de ploi de lungă durată, grindina și alte evenimente meteorologice severe. Această vulnerabilitate este accentuată de factori structurali precum degradarea ecosistemelor, presiunea asupra resurselor naturale, infrastructura învechită și dezechilibrele teritoriale. De asemenea, fenomenele de strămutare, migrație internă și internațională contribuie la creșterea expunerii anumitor regiuni, fie prin depopulare și îmbătrânirea populației, fie prin densitate crescută în zone urbane vulnerabile, care sfârșesc prin a pune presiune asupra infrastructurii și serviciilor de baza. Totodată, migrația poate contribui și la creșterea capacității de adaptare, în special prin utilizarea remitențelor financiare și transferul de remitențe sociale, care susțin gospodăriile rurale în implementarea unor măsuri autonome de adaptare. Acest tablou este confirmat și de analiza recentă realizată de Banca Mondială în raportul „Consolidarea managementului riscului de dezastre și rezilienței la schimbările climatice în Moldova”², unde se confirmă că Moldova este expusă la o gamă largă de dezastre naturale, iar impactul acestora afectează în mod disproporționat persoanele sărace. În anii 2010 - 2024, în Republica Moldova au fost înregistrate 1,329 de situații excepționale (SE) cu caracter natural, care au dus la decesul a 5 persoane și la rănirea altor

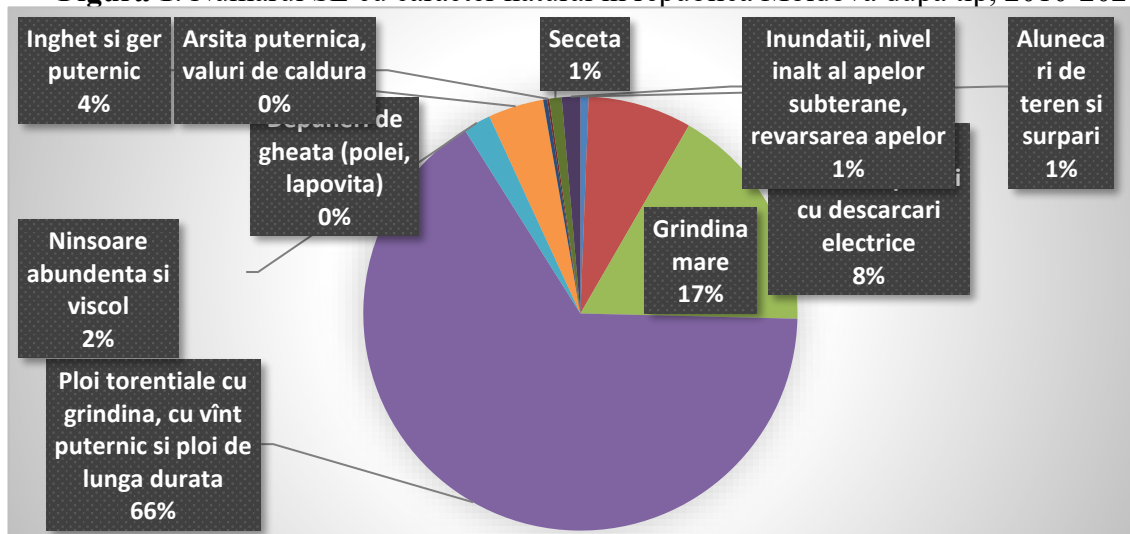
¹ [Comunicări Naționale a Republicii Moldova, CN 5 către UNFCCC, 2023](#)

² [Consolidarea managementului riscului de dezastre și rezilienței la schimbările climatice în Moldova, 2020, Banca Mondială](#)

3 persoane. Cele 5 decese au survenit ca urmare a inundațiilor din 2010 (2 persoane), a ploilor torențiale din 2013 (1 persoana) și a ninsorilor abundente din 2023 (2 persoane). Paguba materială provocată de aceste evenimente a totalizat peste 23 miliarde lei reprezentând 99% din totalul pagubelor și au afectat în mod repetat infrastructura critică, sectorul agricol și comunitățile vulnerabile.

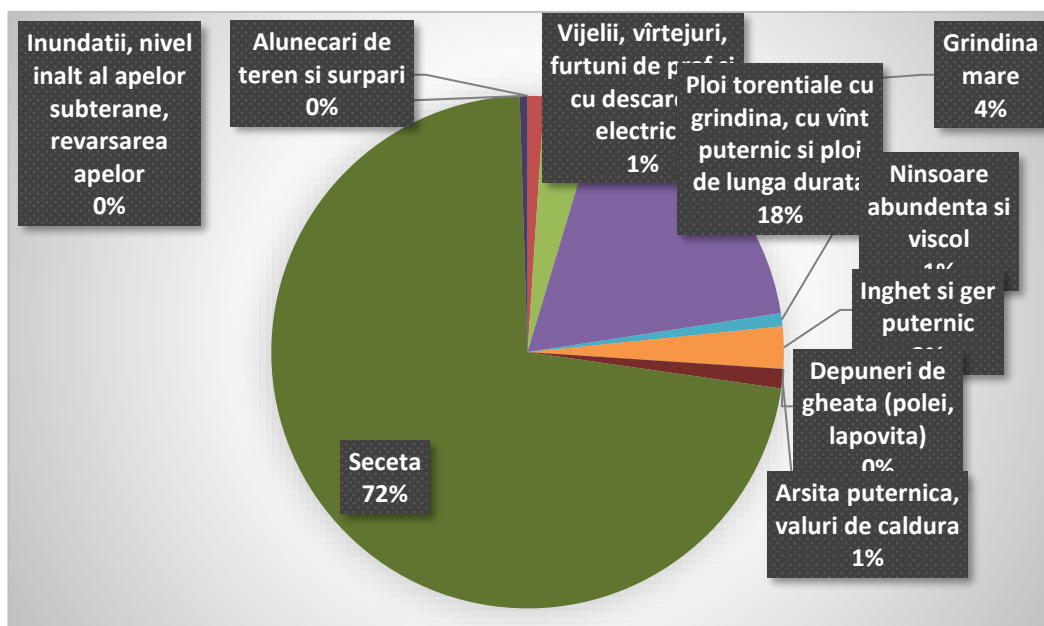
Figura 1 care se referă la numărul SE cu caracter natural după tip și figura 2 care reprezintă pagubele după tipul de SE trebuie interpretate împreună, deoarece ele subliniază faptul că majoritatea SE naturale sunt cauzate de ploi torențiale, cu grindină, cu vânt puternic și ploi de lungă durată (66%), grindină mare (17%), vijelii, vârtejuri, furtuni de praf și furtuni cu descărcări electrice (8%). În schimb, seceta, deși apare în doar 1% din cazuri, este responsabilă pentru peste 70% din valoarea totală a pagubelor, confirmând impactul său economic sistemic. Această disproporție semnalează necesitatea de a integra o abordare calitativă a riscurilor.

Figura 1. Numărul SE cu caracter natural în republica Moldova după tip, 2010-2024

Sursa: [Analiza Situațiilor Excepționale, 2010-2024, IGSU](#)

Figura 2. Pagubele SE în Republica Moldova (mii lei), 2010-2024

Sursa: [Analiza Situațiilor Excepționale, 2010-2024, IGSU](#)

Mai mult, Figura 2 evidențiază distribuția pagubelor materiale generate de diferite tipuri de fenomene naturale între 2010 și 2024 și scoate în evidență un dezechilibru semnificativ între frecvență și impact. Seceta menționată și mai sus, deși reprezintă doar 1% din totalul evenimentelor este responsabilă de aproape trei sferturi din valoarea totală a pagubelor, ceea ce confirmă caracterul său devastator și extins asupra economiei, în special în sectorul agricol. Alte fenomene meteorologice frecvente, precum ploile torențiale cu grindina, cu vânt puternic și ploi de lungă durată reprezintă 18% din pagubele economice, celelalte categorii contribuie doar marginal la pierderile materiale (între 1 - 4% fiecare).

Acest contrast între incidență și impact economic evidențiază nevoia unei reorientări a politicilor de gestionare a riscurilor, care să acorde o atenție deosebită evenimentelor cu recurență redusă dar consecințe sistemice severe, precum seceta. În contextul schimbărilor climatice, unde frecvența și severitatea secetei este de așteptat să crească, este esențială consolidarea capacităților de anticipare, adaptare și răspuns, în special prin instrumente financiare de protecție și mecanisme de sprijin pentru comunitățile agricole expuse.

Analiza impactului, vulnerabilitate, expunerea și capacitate de adaptare pe tipuri de risc, evidențiază un set de vulnerabilități structurale, sistemice și instituționale care limitează capacitatea Republicii Moldova de a preveni, anticipa și gestiona eficient riscurile naturale și biologic-sociale. Deși s-au înregistrat progrese în consolidarea cadrului instituțional și în anumite domenii sectoriale, evoluțiile climatice recente, degradarea ecosistemelor și presiunile socio-economice continuă să amplifice riscurile, în special seceta, inundațiile locale, ploile torențiale, grindina, alunecările de teren și incendiile de vegetație și forestiere.

Problemele rezultate din analiza situației riscurilor naturale și biologic-sociale sunt:

1. Intensificarea secetelor hidrologice și pedologice, un risc structural pentru securitatea alimentară și resursele de apă

Seceta rămâne cel mai costisitor risc natural, generând peste 70% din valoarea totală a pagubelor înregistrate în ultimul deceniu și jumătate. Analiza evoluției climatice arată o creștere semnificativă a frecvenței și severității secetelor, cu perioade de deficit hidrologic la fiecare 2–3 ani în sudul și centrul țării. Nivelurile scăzute ale râurilor mici, degradarea solurilor, evaporarea accelerată și lipsa infrastructurii de retenție determină pierderi anuale importante în agricultură și afectează alimentarea cu apă potabilă în comunități rurale. În lipsa unor intervenții sistemice, presiunea asupra ecosistemelor, disponibilității apei și economiei locale va continua să crească, afectând în mod disproporționat grupurile vulnerabile.

2. Inundații mai frecvente și cu impact local sever, amplificate de schimbările climatice și infrastructura insuficientă

Chiar dacă marile râuri nu manifestă creșteri dramatice ale riscului de inundații, inundațiile locale cauzate de ploi torențiale, viituri rapide și drenaj insuficient se intensifică. Localități urbane și rurale se confruntă periodic cu inundarea străzilor, gospodăriilor, terenurilor agricole și obiectivelor publice. Problema este agravată de: lipsa hărților de hazard și risc actualizate, infrastructura de scurgere subdimensionată, extinderea construcțiilor în zone expuse, degradarea pădurilor în bazine hidrografice.

3. Intensificarea riscurilor forestiere: incendii, uscări și dăunători în creștere, pe fondul schimbărilor climatice

Pădurile Republicii Moldova, care acoperă doar cca. 13% din teritoriu, se confruntă cu vulnerabilități crescute generate de schimbările climatice, presiunea antropogenică și starea fitosanitară fragilă. În ultimul deceniu, episoadele de secetă, temperaturile ridicate,

fenomenele extreme și fragmentarea fondului forestier au favorizat creșterea riscului de incendii de vegetație și forestiere, uscarea prematură a arboretelor, apariția dăunătorilor invazivi și o regenerare naturală tot mai dificilă. Aceste fenomene afectează capacitatea pădurilor de a stabili solurile, de a regla ciclurile de apă și de a reduce efectele dezastrelor naturale (inundații rapide, eroziune, alunecări). În comunitățile rurale, riscurile forestiere se suprapun cu presiuni economice și defrișări ilegale, amplificând pierderile de habitat, scurgerile de suprafață și degradarea terenurilor.

4. Degradarea solurilor și eroziunea – risc cumulativ pentru agricultură și ecosisteme

Reprezintă un risc cumulativ pentru agricultură, ecosisteme și infrastructură. Peste 60% din solurile Republicii Moldova sunt afectate de diferite forme de degradare: eroziune hidrică, eoliană, alunecări incipiente, compactare și pierdere a humusului. Eroziunea avansată din bazinele hidrografice sensibile (în special în centru și sud) determină pierderea fertilității, creșterea scurgerii de nutrienți, colmatarea lacurilor, râurilor și a infrastructurii de irigare, intensificarea riscurilor geomorfologice (declanșare alunecări de teren), creșterea vulnerabilității gospodăriilor agricole mici.

5. Alunecările de teren, un risc persistent, subestimat, care afectează infrastructura și locuințele

Multe localități rurale sunt amplasate pe versanți instabili, cu soluri argiloase sensibile la variațiile de umiditate. Creșterea precipitațiilor extreme, lipsa lucrărilor de stabilizare și gestionarea necontrolată a apelor pluviale favorizează declanșarea alunecărilor de teren. Acestea generează: deteriorarea locuințelor, drumurilor și rețelelor de utilități, costuri ridicate de reparație, relocări temporare sau permanente ale gospodăriilor, presiuni sociale asupra comunităților afectate.

6. Capacitatea instituțională insuficientă pentru anticipare, monitorizare și răspuns la riscurile naturale

Instituțiile responsabile (Ministerul Mediului (MM), Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu (AMM), Agenția de Mediu (AM), Autoritățile Publice Locale (APL), IP AN „Apele Moldovei”) se confruntă cu: echipamente tehnice învechite, lipsa sistemelor integrate de date, resurse umane insuficiente, absența analizelor multi-risc, instrumente de avertizare timpurie incomplete. Aceste limite duc la reacții întârziate, lipsa evaluărilor de impact și dificultăți în planificarea intervențiilor.

7. Vulnerabilități socio-economice acumulate în comunități rurale expuse riscurilor naturale

Populația rurală suportă în mod disproporționat consecințele riscurilor naturale: secetă, eroziune, lipsa apei potabile, alunecări, inundații locale. Factorii determinanți includ: infrastructură deficitară, resurse financiare limitate, acces redus la informații și mecanisme de prevenire, dependența de agricultură. Migrația externă și internă, corelată cu îmbătrânirea populației rurale, reduce capacitatea comunităților de a preveni și gestiona riscurile naturale.

8. Calitatea apei și a apelor uzate, un factor determinant pentru riscurile epidemiologice

Calitatea apei rămâne una dintre cele mai critice vulnerabilități biologic-sociale din Republica Moldova. Deși volumele de ape uzate epurate au crescut treptat, decalajul dintre cantitățile evacuate și cele tratate normativ rămâne major. În medie, doar 18–20% din apele uzate sunt epurate conform standardelor, în timp ce peste 80% sunt „convențional pure” sau insuficient tratate. În paralel, apa din sursele descentralizate (în special fântâni rurale) depășește frecvent limitele sanitare pentru compuși precum nitrați, amoniu sau azot, cu o proporție semnificativă de probe neconforme și cu o monitorizare aflată în scădere după 2017.

În condiții de secetă severă, ploi torențiale, avarii ale stațiilor de epurare sau debite reduse, aceste vulnerabilități cresc riscul contaminării rapide a surselor de apă potabilă și determină vârfuri de îmbolnăviri intestinale, în special la copii. Situațiile analizate relevă o legătură sistemică între infrastructura de apă-canalizare, calitatea mediului și sănătatea publică.

9. Reapariția bolilor prevenibile prin vaccinare, simptom al unui sistem de prevenție fragil

Datele analizate arată o scădere graduală și constantă a acoperirii vaccinale pentru mai multe tipuri de boli, începând cu 2009 și apoi între 2018 - 2020. Această diminuare a imunității colective se reflectă direct în reapariția bolilor prevenibile prin vaccinare: rujeolă (2019 și 2024), tuse convulsivă, hepatita A, scarlatină și varicelă, cu vârfuri de peste 42.000 cazuri în 2021 pentru varicelă. Aceste tendințe sunt amplificate în perioade de stres climatic sau de presiune asupra sistemului sanitar, când mobilitatea populației crește, iar infrastructura este deja suprasolicitată. Fenomenul relevă vulnerabilități în comunicarea riscurilor, accesul la servicii medicale și funcționarea lanțului logistic pentru vaccinuri.

10. Schimbările climatice ca factor multiplicator al riscurilor sanitare

Anii 2020 - 2022 manifestați prin pandemie și secetă severă, evidențiază faptul că schimbările climatice acționează ca multiplicator al riscurilor biologic-sociale. Chiar dacă datele Biroul Național de Statistică (BNS) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) nu sunt suficient de dezagregate pentru a demonstra corelații directe (de exemplu zilele de caniculă duc la creșterea cazurilor de afecțiuni cardiovasculare), este clar că, în acești ani, morbiditatea copiilor prin boli infecțioase, intestinale și respiratorii, a înregistrat creșteri semnificative. Vârful de peste 15.000 de cazuri de gastroenterite în 2021, creșterea masivă a infecțiilor intestinale acute cu agenți nedeterminați (peste 28.000 cazuri) și intensificarea scarlatinei, varicelei și tusei convulsive confirmă vulnerabilitatea populației pediatrice la perturbările climato-hidrologice. Într-un context de infrastructură deficitară și densitate ridicată în colectivități (grădinițe, școli), sistemul sanitar pediatric devine rapid suprasolicitat.

11. Capacitatea de supraveghere și laborator este insuficientă pentru riscurile actuale

Laboratoarele ANSP/ANSA și ale Agenției de Mediu lucrează cu echipamente vechi, au acoperire incompletă, personal insuficient și fluxuri reduse de probe în ultimii ani. Lipsa unor sisteme digitale integrate și a automatizării determină întârzieri în detectarea focarelor și dificultăți în corelarea datelor sanitare cu cele de mediu. Această limitare structurală face ca evaluarea riscurilor să se bazeze deseori pe deducții logice, nu pe analize integrate, cu dovezi și date solide, o barieră majoră în aplicarea abordării „One Health”.

12. Guvernanța și inter-operabilitatea datelor sunt fragmentate

Datele privind riscurile naturale și biologic-sociale sunt dispersate între BNS, ANSP, AM, ANSA, IP AN „Apele Moldovei” și SHS, fără interoperabilitate și fără indicatori specializați pentru riscuri biologic-sociale. APL-urile nu dispun de planuri locale de sănătate publică pentru caniculă, frig, apă contaminată, poluare sau epidemii, iar coordonarea intersectorială este limitată. Această fragmentare reduce capacitatea de reacție la nivel local și împiedică anticiparea unor focare provocate de stres climatic, poluare sau contaminare a apei.

În acest sens, se necesită aprobarea prezentului cadru de politici publice care conține direcții de acțiune pe problemele identificate și care vor contribui la reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 a fost elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică și partea descriptivă cuprinde următoarele capitole:

Introducere

Analiza situației

Obiective generale și specifice

Impact

Costuri

Riscuri de implementare

Autorități/Instituții responsabile

Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare.

Partea operațională conține Planul de acțiuni privind implementarea Programului.

În partea descriptivă a Programului, Capitolul I „Introducere”, sunt specificate aspectele generale privind spectrul riscurilor naturale și biologicico-sociale precum și coerența Programului cu politicile și cadrele internaționale și naționale de reglementare.

Astfel, Programul are ca scop reducerea riscurilor naturale și biologicico-sociale prin acțiuni preventive și investiții în reziliență ecologică, infrastructurală și socială. PNRRDN 2030 abordează aceste riscuri printr-o cooperare intersectorială între autoritățile din domeniile mediului, sănătății, agriculturii și siguranței alimentare.

În Capitolul II „Analiza situației”, se expun detaliat informații privind:

Lecții învățate din politicile și intervențiile anterioare;

Evoluția climatică în ultimele trei decenii;

Tendențe climatice în perioada 2016-2035 și proiecții până în 2100;

Grupuri vulnerabile în contextul riscurilor climatice și de dezastre din Republica Moldova;

Indicele de risc INFORM: analiza comparativă la nivel European;

Profilul dezastrelor în Republica Moldova;

Analiza pe tipuri de risc: profil, impact, vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare.

Obiectivele generale ale Programului rezultă din Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030 și sunt următoarele:

Obiectiv general 1: Îmbunătățirea sistemului național de evaluare și analiză a riscurilor de dezastre naturale, în vederea fundamentării deciziilor de politici publice;

Obiectiv general 2: Consolidarea capacității de coordonare, cooperare și implementare a măsurilor de reducere a riscurilor naturale și biologicico-sociale la nivelul autorităților publice centrale și locale, prin mecanisme integrate de guvernanță și capacități operaționale sporite;

Obiectiv general 3: Sporirea investițiilor în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței ecosistemelor și infrastructurii de mediu, prin integrarea acestor dimensiuni în politicile sectoriale, inclusiv în agricultură, silvicultură, apă, biodiversitate și soluri, precum și în domenii relevante pentru gestionarea mobilității umane generate de riscuri climatice;

Obiectiv general 4: Consolidarea capacității sectorului de mediu de anticipare, avertizare timpurie, răspuns și restabilire durabilă în situații de dezastre naturale și biologicico-sociale;

Obiectiv general 5: Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale și biologicico-sociale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU;

Pentru realizarea acestor obiective generale, Programul își propune 14 obiective specifice, după cum urmează:

Obiectiv specific 1.1: Consolidarea până în anul 2030, a sistemului național integrat de date spațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologic-sociale;

Obiectiv specific 1.2: Consolidarea rezilienței comunitare până în anul 2030 în cel puțin 10 raioane vulnerabile, prin implementarea programelor de educație pentru prevenție și a mecanismelor participative de gestionare a riscurilor, ceea ce va conduce la creșterea cu minimum 30% a participării populației la activitățile locale de prevenire și pregătire pentru situații de urgență;

Obiectiv specific 1.3: Consolidarea până în 2030 a bazei științifice și analitice pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, prin promovarea cercetării aplicate, a parteneriatelor interinstituționale și a mecanismelor de transfer al cunoștințelor către autoritățile publice, comunități și societatea civilă;

Obiectiv specific 2.1: Până în anul 2030, cadrul normativ relevant pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale este revizuit și armonizat, integrând principiile reducerii riscurilor de dezastre și ale adaptării la schimbările climatice;

Obiectiv specific 2.2: Până în anul 2030, mecanismele de coordonare interinstituțională și intersectorială pentru gestionarea riscurilor naturale și biologic-sociale sunt funcționale, formalizate și utilizate în procesele decizionale la nivel național;

Obiectiv specific 2.3: Până în anul 2030, funcțiile și responsabilitățile privind reducerea riscurilor de dezastre sunt instituționalizate în structurile relevante din sectoarele mediului și sănătății, iar personalul responsabil dispune de capacitățile necesare pentru implementarea măsurilor de prevenire și reziliență la nivel central și teritorial;

Obiectiv specific 3.1: Extinderea și restaurarea, până în anul 2030, a suprafețelor împădurite și a terenurilor cu vegetație forestieră degradată, în scopul reducerii riscurilor naturale și biologic-sociale și al consolidării rezilienței ecosistemelor și comunităților;

Obiectiv specific 3.2: Crearea și/sau restaurarea până în anul 2030, a zonelor umede tampon, prioritare pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale;

Obiectiv specific 3.3: Extinderea, până în anul 2030, a practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile în zonele vulnerabile la riscuri naturale și biologic-sociale, astfel încât măsurile de conservare a solului, sistemele agroforestiere și practicile adaptative să fie implementate în cel puțin 10 raioane prioritare, contribuind la consolidarea adaptării și rezilienței în sectorul agricol;

Obiectivul specific 4.1: Modernizarea, până în anul 2030, a sistemelor de anticipare și avertizare timpurie pentru dezastre naturale și biologic-sociale, prin dezvoltarea serviciilor de prognoză și integrarea fluxurilor de date între instituțiile relevante, astfel încât toate autoritățile responsabile de gestionarea riscurilor să utilizeze un sistem interoperabil de avertizare și schimb de informații operaționale;

Obiectivul specific 4.2: Consolidarea, până în anul 2030, a pregătirii tehnice și a capacității sectorului de mediu de a gestiona consecințele dezastrelor naturale și biologic-sociale, prin elaborarea și aplicarea a cel puțin patru instrumente metodologice și operaționale standardizate, pentru a asigura o restabilire eficientă și durabilă a ecosistemelor și infrastructurii afectate;

Obiectivul specific 5.1: Consolidarea, până în anul 2030, a capacității naționale de mobilizare a resurselor externe pentru prevenirea riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, astfel încât să fie dezvoltate și înaintate spre finanțare cel puțin 5 propuneri de proiect eligibile către fondurile și mecanismele internaționale relevante;

Obiectivul specific 5.2: Asigurarea, până în anul 2030, a integrării considerațiilor privind riscurile naturale și biologic-sociale în 100% dintre raportările și documentele strategice relevante elaborate în cadrul convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și în angajamentele naționale asumate în domeniul mediului, climei și reducerii riscurilor de dezastre;

Obiectivul specific 5.3: Consolidarea, până în anul 2030, a parteneriatelor strategice internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, astfel încât să fie dezvoltate și implementate în comun cel puțin 3 inițiative, proiecte pilot sau programe de cooperare care să contribuie la consolidarea rezilienței și a capacităților naționale.

De asemenea, Programul conține și informația cu privire la „Indicatorii de monitorizare” pentru fiecare Obiectiv specific.

În procesul de elaborare a proiectului documentului de politici publice, se prognozează că implementarea Programului, va avea un impact semnificativ asupra capacității Republicii Moldova de a preveni, anticipa, gestiona și atenua efectele dezastrelor naturale asupra sectorului de mediu, și a dezvoltării umane ca și scop suprem. Impactul programului se va manifesta pe multiple planuri, incluzând următoarele dimensiuni-cheie:

- Îmbunătățirea guvernancei riscurilor climatice și de mediu;
- Reducerea vulnerabilităților și protejarea ecosistemelor cheie;
- Creșterea capacității de anticipare, planificare și reacție rapidă;
- Crearea unei culturi a riscului și mobilizarea comunităților;
- Generarea de co-beneficii climatice, economice și sociale.

Costul financiar estimativ de implementare a Programului este de aproximativ **129,339** mii lei, dintre care:

- Costuri acoperite din bugetul de stat: **12,970 mii lei;**
- Costuri acoperite din asistenta externă: **97,824 mii lei;**
- Costuri neacoperite: **18,545 mii lei.**

Partea descriptivă a Programului conține și o evaluare a riscurilor de implementare a acestuia, totodată, fiind identificate unele măsuri de atenuare a acestor riscuri, în vederea asigurării implementării cu succes a activităților planificate.

Cu referire la autoritățile responsabile de implementarea Programului, acestea au fost identificate ca fiind următoarele:

- Ministerul Mediului
- Instituția Publică Administrația Națională “Apele Moldovei”
- Agenția „Moldsilva”
- Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu
- Agenția de Mediu
- Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
- Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică
- Institutul de Geologie și Seismologie
- Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC)
- Ministerul Afacerilor Interne, prin intermediul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) și al Inspectoratului General pentru Migrație (IGM)

- Ministerul Agriculturii si Industriei Alimentare
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Energiei
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Educației și Cercetării cu instituțiile subordonate (Institutul de Zoologie, Institutul de Ecologie și Geografie)
- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA)
- Agenția Națională de Sănătate Publică (ANSP)
- Biroul National de Statistică (BNS)

Ultimul Capitol al părții descriptive conține mențiuni referitor la modalitățile de monitorizare, evaluare și raportare a activităților planificate. Instituțiile responsabile atât la nivel central cât și autoritățile administrației publice locale vor asigura realizarea măsurilor din domeniul lor de competență și vor transmite anual, până la data de 10 februarie, Ministerului Mediului rapoartele de progres privind acțiunile realizate în anul precedent. Ministerul Mediului va elabora rapoartele anuale de progres privind implementarea Programului, în baza rapoartelor autorităților responsabile, cât și raportul de evaluare intermediară și raportul de evaluare finală.

Programul are stabilite 14 obiective specifice, atingerea acestora fiind planificată în partea operațională prin 40 acțiuni distincte, care vor presupune implicarea tuturor actorilor cu competențe în domeniul de referință, menționați la capitolul „Autorități/Instituții responsabile”.

Totodată, Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, are stabiliți indicatori de monitorizare, costuri de implementare, termeni de realizare și instituțiile responsabile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu presupune implementarea unor reforme structurale sau instituționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea prezentului Program a fost efectuată în baza activităților identificate în Planul de acțiuni, utilizând estimările oferite de partenerii instituționali și parteneri de dezvoltare. O parte din obiectivele și acțiunile propuse pentru realizarea Programului vor fi acoperite din limitele alocațiilor prevăzute în aceste scopuri în bugetele autorităților și instituțiilor responsabile de implementare, precum și din sursele de finanțare oferite pe bază de asistență externă.

Costul financiar estimativ de implementare al acțiunilor planificate în cadrul Programului este de aproximativ **129,339 mii lei** dintre care doar 12.970 mii lei ($\approx 10\%$) sunt acoperite din bugetul de stat; 97.824 mii lei ($\approx 76\%$) depind de asistență externă; 18.545 mii lei ($\approx 14\%$) reprezintă necesarul financiar estimativ pentru acțiunile pentru care, la etapa elaborării Programului, nu au fost identificate surse de finanțare, urmând ca acestea să fie prioritizate și finanțate în funcție de disponibilitatea resurselor și oportunitățile de atragere a asistenței externe.

Necesarul de resurse pentru implementarea măsurilor prevăzute în Program a fost estimat pentru întreaga perioadă de implementare. Pentru anii 2027 și 2028 au fost utilizate estimările prevăzute în proiectul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2027–2029,

care reprezintă cea mai recentă bază de planificare bugetară disponibilă la momentul elaborării Programului. Estimările financiare vor fi actualizate periodic în cadrul procesului anual de planificare bugetară și al elaborării cadrelor bugetare pe termen mediu ulterioare.

Anul	Cost total, mii lei	Costuri acoperite din bugetul de stat, mii lei	Costuri acoperite din asistenta externa, mii lei	Costuri neacoperite, mii lei
2026	70,876	3,516	63,015	4,745
2027	32,024	4,701	16,253	10,840
2028	8,081	2,651	3,940	1,490
2029	7,729	1,151	5,088	1,320
2030	10,629	951	9,528	150

Implementarea Programului este condiționată de limitele de cheltuieli aprobate anual în cadrul bugetului de stat și de disponibilitatea asistenței externe mobilizate prin acorduri de cooperare.

Implementarea PNRRDN 2026 - 2030 va fi susținută, complementar finanțării din bugetul de stat și asistenței externe, prin mobilizarea resurselor financiare private și a investițiilor verzi, în scopul creșterii eficienței și sustenabilității intervențiilor de reducere a riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale. În acest context, autoritățile publice vor promova utilizarea instrumentelor financiare adecvate, inclusiv parteneriate public-private (PPP), mecanisme de finanțare mixtă, precum și accesarea fondurilor climatice internaționale și europene relevante, în conformitate cu cadrul normativ național.

Prin Acordul de împrumut semnat la 7 februarie 2025 între Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, o alocare de aproximativ 6 milioane USD este destinată în mod specific îmbunătățirii serviciilor hidrometeorologice. Această componentă de finanțare externă vizează: modernizarea infrastructurii de monitorizare hidrometeorologică (stații meteo, echipamente de măsurare și colectare a datelor); dezvoltarea capacităților de prognoză și analiză a fenomenelor meteorologice extreme; îmbunătățirea sistemelor de colectare, procesare și diseminare a datelor hidrometeorologice; integrarea datelor în sistemele naționale de avertizare timpurie, inclusiv pentru informarea rapidă a populației și autorităților. Această acțiune reprezintă cea mai mare investiție individuală prevăzută în Program, cu un buget total de peste **97,024 milioane lei**, confirmând importanța strategică a sistemului hidrometeorologic în prevenirea și gestionarea dezastrelor, precum și în avertizarea timpurie.

Finanțarea externă aferentă acestui segment completează resursele bugetare interne și contribuie la realizarea acțiunilor prevăzute în Program, inclusiv în perioada 2026–2030, în limita alocațiilor aprobate și a disponibilității fondurilor externe.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea Programului nu vizează direct implicarea sectorului privat.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Programul are un impact social semnificativ, contribuind în mod direct la creșterea siguranței populației și la îmbunătățirea calității vieții, în special în comunitățile vulnerabile. Prin măsuri de prevenire, pregătire și intervenție timpurie, programul ar reduce pierderile de

vieți omenești și pagubele materiale cauzate de fenomene naturale extreme, precum cutremurele, inundațiile, alunecările de teren sau seceta.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea PNRRDN 2030 va avea un impact semnificativ asupra capacității Republicii Moldova de a preveni, anticipa, gestiona și atenua efectele dezastrelor naturale asupra sectorului de mediu, și a dezvoltării umane ca și scop suprem. Acest program va contribui în mod direct la consolidarea rezilienței ecosistemelor, infrastructurii ecologice și instituțiilor din domeniul protecției mediului în fața riscurilor în creștere generate de schimbările climatice, degradarea solului, poluare. Impactul programului se va manifesta pe multiple planuri, incluzând următoarele dimensiuni-cheie:

Îmbunătățirea guvernancei riscurilor climatice și de mediu:

- Crearea unui cadru instituțional coerent și operațional pentru integrarea riscului de dezastru în toate politicile relevante de mediu, climă, resurse de apă, resurse forestiere, sol, biodiversitate planificare teritorială și politici relevante în domeniul migrație, strămutării sau mobilității umane;
- Consolidarea rolului Ministerului Mediului și al instituțiilor subordonate (SHS, Agenția „Moldsilva”, Instituția Publică Administrația Națională “Apele Moldovei”, Agenția de Mediu) în gestionarea riscurilor dezastrelor naturale și climatice;
- Clarificarea responsabilităților, îmbunătățirea cooperării interinstituționale și operaționalizarea unor mecanisme durabile de coordonare, inclusiv prin Platforma RRD sectorială.

Reducerea vulnerabilităților și protejarea ecosistemelor cheie:

- Creșterea rezilienței bazinelor hidrografice, zonelor forestiere și terenurilor agricole degradate expuse la riscuri de dezastre naturale;
- Prevenirea și combaterea eroziunii solului prin reîmpădurire sau aplicare de masuri de restaurare (ex. fâșii riverane, perdele forestiere, păduri ripariene) în zone expuse riscurilor naturale identificate în PNRRD;
- Îmbunătățirea capacității ecosistemelor de a absorbi și atenua impactul fenomenelor climatice extreme (secetă, inundații, alunecări de teren, incendii de vegetație).

Creșterea capacității de anticipare, planificare și reacție rapidă:

- Dezvoltarea și utilizarea sistemelor geospațiale integrate pentru analiza și cartografierea riscurilor, interoperabile cu infrastructura națională de date spațiale;
- Modernizarea sistemelor de avertizare timpurie pentru pericole climatice și de mediu prin consolidarea rețelei de monitorizare meteorologică, hidrologică și pedologică;
- Îmbunătățirea planificării strategice și a capacității de reacție a autorităților de mediu la nivel local și central, prin elaborarea de planuri operaționale, testarea acestora și instruirea personalului.

Crearea unei culturi a riscului și mobilizarea comunităților:

- Creșterea gradului de conștientizare a populației, inclusiv a diasporei cu privire la riscurile climatice și măsurile de prevenire prin campanii publice, educație școlară și implicarea sectorului privat, actorilor locali;
- Includerea comunităților în procesul decizional, evaluarea percepțiilor și adaptarea intervențiilor la nevoile locale pentru a sprijini reziliența comunitară și adaptarea bazată pe ecosisteme. Includerea adaptării la schimbările climatice ca prioritate distinctă în cadrul programelor naționale de finanțare existente, precum PARE 1+1, PARE 1+2 și DAR 1+3.

Generarea de co-beneficii climatice, economice și sociale:

- Contribuția la obiectivele de adaptare la schimbările climatice, combaterea deșertificării și implementarea Contribuției Național Determinate în contextul Acordului de la Paris;
- Reducerea costurilor viitoare legate de pierderi și daune provocate de dezastre prin investiții proactive în prevenire și infrastructură verde;
- Crearea de oportunități de finanțare externă, parteneriate și atragerea de investiții verzi în domenii prioritare precum apa, pădurile, agricultura durabilă și planificarea teritorială rezilientă.

Impactul cumulativ al Programului va contribui la dezvoltarea unui sector de mediu mai rezilient, adaptiv și proactiv, capabil să răspundă eficient în fața provocărilor climatice și de mediu pe termen lung și să susțină tranziția către o economie verde și sustenabilă, în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

PNRRDN 2030 va contribui la creșterea rezilienței comunităților și a capacității lor de a face față provocărilor cauzate de dimensiunea de criza a mobilității umane.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În corespundere cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și în baza art. 9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Programului pe portalul consultativ www.particip.gov.md disponibil la următorul link: <https://particip.gov.md/index.php/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-reducere-a-riscurilor-de-dezastre-naturale-pentru-perioada-2026-2030/14480>.

La data de 13 iunie 2025, a fost organizată o consultare publică extinsă, cu participarea instituțiilor guvernamentale, partenerilor internaționali și reprezentanților societății civile, în vederea validării versiunii intermediare a Programului și consolidării abordării intersectoriale. Anunțul privind desfășurarea consultărilor publice a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului www.mediu.gov.md, la compartimentul „Transparența decizională” și poate fi accesat la următorul link: <https://mediu.gov.md/ro/archive>.

Urmare a anunțării proiectului în procedură de avizare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional și ale Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul, împreună cu materialele aferente, a fost plasat spre consultări publice pe pagina web oficială a Ministerului Mediului www.mediu.gov.md, la capitolul „Transparență decizională” și pe portalul consultativ www.particip.gov.md. (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14480). În cadrul procedurii de avizare și consultare publică au fost recepționate avize, propuneri și obiecții din partea autorităților publice și a altor părți interesate. Proiectul a fost revizuit și ajustat în conformitate cu observațiile acceptate, iar rezultatele examinării acestora sunt reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, întocmită în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și anexată la dosarul de promovare a proiectului. Dosarul de promovare a proiectului

este publicat pe portalul consultativ la linkul:
https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-reducere-a-riscurilor-de-dezastre-naturale-pentru-anii-2026-2030/14480
7. Concluziile expertizelor
În conformitate cu art. 21 din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, proiectul Programului a fost examinat de către Direcția Politici de Prevenire a Poluării din cadrul Ministerului Mediului, care a emis Decizia privind evaluarea prealabilă nr. 04-10/646 din 04.03.2026.
Totodată, în conformitate cu prevederile art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul Programului a fost transmis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice. În baza rezultatelor expertizei juridice a fost întocmit raportul de expertiză juridică, iar observațiile și recomandările formulate au fost examinate și, după caz, reflectate în versiunea revizuită a proiectului Programului.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Actele normative, care urmează a fi elaborate sau modificate urmare a aprobării Programului, sunt expuse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Acțiunile aferente implementării prevederilor prezentului document de politici sunt detaliate în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru perioada 2026–2030, care stabilește direcții de intervenție corespunzătoare problemelor identificate în urma analizei situației riscurilor naturale și biologic-sociale.

Secretar de stat

Grigore STRATULAT

SINTEZA
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Avizare și consultare publică	
		Evaluarea calității și conformității	
Cancelaria de Stat (nr. 21/1-113-10441)	1.	La capitolul Introducere, se recomandă delimitarea clară a sferei de acțiune a Programului față de cea a proiectului Programului național de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2026-2030 (în continuare PNPGSUE). Astfel, Programul va aborda dimensiunea reducerii riscurilor naturale, climatice și a celor biologic-sociale, în timp ce aspectele legate de protecția civilă și gestionarea situațiilor excepționale vor fi tratate în PNPGSUE. De exemplu: • Descrierea fenomenelor extreme și accentul pe frecvența crescută a evenimentelor meteorologice vor fi reformulate pentru a elimina mențiuni generale precum „situații excepționale” sau „crize”, înlocuindu-le cu formulări specifice precum „riscuri naturale recurente care afectează ecosistemele și mobilitatea populației în zone rurale expuse”, cu trimitere expresă la PNPGSUE. • În secțiunea care descrie relieful, clima și rețeaua hidrografică, se recomandă eliminarea datelor demografice și economice generale (de exemplu: scădere populație, migrațiune, remitențe), păstrând doar informațiile relevante pentru dezastre naturale, precum „degradarea solurilor și zonelor umede crește expunerea la secetă și inundații, contribuind la migrație climatică în sudul țării”. • Se vor elimina referințele generale la Mecanismul UE de Protecție Civilă și Peer Review Report 2023, concentrându-se pe alinierea cu Cadrul Sedai 2015–2030 și documentele	Se acceptă

		sectoriale relevante (Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 – HG nr. 624/2023, Planurile de Gestionare a Riscului de Inundații – HG nr. 562/2020, etc.). • Pentru a reflecta dimensiunea distinctă a situațiilor excepționale cu caracter biologic-social, se recomandă includerea în Program a unei subcomponente dedicate riscurilor biologic-sociale, care să abordeze: riscurile epidemiologice emergente, inclusiv bolile infecțioase transmise prin vectori naturali și zoonoze; impactul schimbărilor climatice asupra sănătății publice și biodiversității; precum și mecanismele de cooperare intersectorială între Ministerul Mediului, Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor pentru monitorizarea și gestionarea acestor riscuri.	
	2.	La Capitolul Analiza Situației, se recomandă revizuirea și sintetizarea conținutului, astfel încât acesta să reflecte strict contextul și riscurile de competența Ministerului Mediului, în concordanță cu Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030 (HG nr. 804/2024), (în continuare Strategia). Se recomandă excluderea elementelor care depășesc aria de competență a Ministerului Mediului, precum: • Descrierea detaliată a sistemului de management al situațiilor excepționale și a rolului Inspectoratului General pentru Situații de Urgență; • Analiza pierderilor economice și a efectelor asupra infrastructurii critice; • Secțiunile privind pregătirea populației, campaniile de educație civică și intervențiile operative; • Referințele la sistemul de avertizare timpurie și comunicare în urgențe; • Analiza situațiilor tehnogene deja tratate în PNPGSUE.	Se acceptă parțial A fost menținut accentul principal pe competențele Ministerului Mediului; totuși, includerea unor referințe intersectoriale (MIRD, infrastructură critică și coordonare cu IGSU) este necesară pentru a oferi o imagine completă a riscurilor naturale și a dependențelor dintre sectoare. Elemente privind infrastructura au fost introduse la solicitarea MIRD și în baza recomandărilor formulate de UNDRR în cadrul cooperării lor privind reziliența infrastructurii critice. În ceea ce privește IGSU, au fost eliminate componentele operaționale, păstrând doar datele statistice relevante pentru riscurile naturale, întrucât acestea reprezintă singura sursă oficială compatibilă cu cerințele Cadrului de la Sendai (număr de situații excepționale naturale și pierderi economice asociate). Informațiile au fost utilizate exclusiv pentru

		În schimb, se recomandă completarea cu: • Evaluarea riscurilor climatice, hidrologice, geomorfologice și biologic-sociale (epidemii, contaminări biologice și zoonoze), conform clasificării din Strategie; • Integrarea datelor științifice din rapoartele Serviciului Hidrometeorologic de Stat și Agenției de Mediu privind frecvența și intensitatea fenomenelor climatice; • Analiza interdependenței dintre degradarea mediului și creșterea vulnerabilității comunităților.	contextualizare și nu dublează conținutul Programului MAI, ci oferă baza necesară pentru analiza riscurilor mediului pe tipuri de hazard. Programul integrează deja evaluări ale riscurilor climatice, hidrologice, geomorfologice și biologic-sociale, utilizând date oficiale furnizate de SHS, Administrația „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, Agenția de Mediu, ANSP, ANSA și Biroul Național de Statistică. Acești indicatori sectoriali completează tabloul vulnerabilităților structurale specifice mediului și sănătății și permit o analiză coerentă și comparabilă a riscurilor, în conformitate cu bunele practici internaționale și cerințele Cadrului de la Sendai. Datele utilizate sunt cele mai recente disponibile (pana in 2024) și asigură fundamentarea solidă a măsurilor propuse în Program.
	3.	Se va prezenta legătura Programului cu alte documente de politici sectoriale aflate în curs de implementare sau de elaborare, care abordează probleme conexe: Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 (HG nr. 624/2023), Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030 (HG nr. 816/2023), proiectul Programului privind biodiversitatea, etc. Totodată, având în vedere că Strategia stabilește acțiuni orientate spre alinierea cadrului normativ la standardele europene și internaționale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre (inclusiv norme antiseismice, siguranța infrastructurii și coduri de construcție), se recomandă completarea părții descriptive a Programului cu o secțiune dedicată armonizării și actualizării cadrului legislativ	Se acceptă Proiectul a fost modificat corespunzător.

		național, care să reflecte aceste angajamente strategice și să asigure coerența intersectorială.	
	4.	Se recomandă prezentarea cauzelor, efectelor, concluziilor și lecțiilor învățate din implementarea documentelor de politici publice relevante. Problemele identificate vor fi reformulate pe baza cadrului strategic actual, cu accent pe: insuficiența măsurilor bazate pe ecosisteme, fragmentarea responsabilităților instituționale, lipsa integrării riscurilor climatice și biologice în planificarea teritorială și capacitățile limitate de monitorizare, cercetare aplicată și formare profesională continuă în domeniul reducerii riscurilor de dezastre.	Se acceptă A fost tratat transversal în Program.
	5.	Programul va descrie modul în care riscurile naturale și biologic-sociale ar evolua în lipsa intervenției Guvernului. De exemplu: creșterea frecvenței secetelor, deteriorarea resurselor de apă, accentuarea fenomenelor de eroziune, riscuri epidemiologice pentru faună și populație.	Se acceptă
	6.	În conformitate cu prevederile Strategiei, Programul va fi completat cu direcții privind mobilizarea resurselor private și stimularea investițiilor verzi, inclusiv prin mecanisme de parteneriat public-privat și utilizarea fondurilor climatice, astfel încât să se asigure coerența strategică și sustenabilitatea financiară a măsurilor propuse.	Se acceptă
	7.	În vederea identificării și formulării obiectivelor conform tipului de document de politici publice, se recomandă parcurgerea repetată a pct. 18.3. și 18.4. din Regulament și cap. 3.2.3. din Ghid.	Se acceptă
	8.	La capitolul „Obiective generale și specifice”, pentru a evita dublarea informațiilor, se recomandă eliminarea descrierii detaliate a acțiunilor deja prevăzute în Planul de acțiuni.	Se acceptă
	9.	Având în vedere delimitarea competențelor instituționale — domeniul riscurilor naturale și biologic-sociale revenind Ministerului Mediului, iar cel al riscurilor tehnogene fiind gestionat prin Programul național de prevenire și gestionare	Se acceptă Obiectivele generale au fost ajustate conform recomandărilor. De asemenea programul și planul de acțiuni a acestuia a fost completat cu

		a situațiilor de urgență și excepționale — Ministerului Afacerilor Interne, se recomandă reformularea obiectivelor generale ale Programului astfel, încât acestea să reflecte viziuni strategice clare și să se concentreze pe prioritizarea eforturilor la nivel de impact în domeniul reducerii riscurilor de dezastru. Totodată, Strategia prevede prin Obiectivul general 5, consolidarea parteneriatelor internaționale și integrarea Republicii Moldova în mecanismele europene de protecție civilă, ONUDRR și alte inițiative multilaterale. Programul abordează această dimensiune doar tangențial, prin referiri la interoperabilitatea cu mecanisme internaționale. Se recomandă introducerea în Program a unui obiectiv general dedicat cooperării internaționale și participării la mecanismele UE și ONU. Prin urmare, se propun următoarele ajustări în formularea obiectivelor generale: Obiectiv general 1: Înțelegerea riscului de dezastru naturale și biologic-sociale, printr-o mai bună cunoaștere a hazardelor, vulnerabilităților și interdependențelor ecosistemice, în vederea fundamentării politicilor publice și a măsurilor de prevenție. Obiectiv general 2: Consolidarea capacității de coordonare, cooperare și intervenție a autorităților publice centrale și locale pentru o gestionare integrată a riscurilor naturale, inclusiv prin digitalizare și consolidarea parteneriatelor interinstituționale. Obiectiv general 3: Investiții în reducerea riscurilor și consolidarea rezilienței ecosistemelor și infrastructurii de mediu, prin integrarea acestor dimensiuni în politicile sectoriale, inclusiv în agricultură, silvicultură, apă, biodiversitate și soluri, precum și în domenii relevante pentru gestionarea mobilității umane generate de riscuri climatice. Obiectiv general 4: Consolidarea pregătirii și capacității de răspuns în situații de dezastru naturale, urmată de o restabilire eficientă și durabilă.	Obiectivul general 5: Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU.
--	--	---	---

		Obiectiv general 5: Dezvoltarea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor naturale, prin participarea la programe și mecanisme europene, schimb de date și bune practici, precum și armonizarea cadrului normativ național cu standardele UE și ONU.	
	10.	În baza obiectivelor generale, se recomandă formularea obiectivelor specifice în conformitate cu principiul SMART (specifice, măsurabile, acceptabile, realiste și încadrate în timp), astfel încât acestea să fie clar delimitate de obiectivele stabilite în PNPGSUE și să reflecte particularitățile domeniului mediului. În acest sens, obiectivele specifice vor viza: • dezvoltarea bazei de date științifice privind hazardele climatice și biologice; • elaborarea și actualizarea hărților de risc pentru fenomene naturale și biologice; • crearea cadrului normativ dedicat reducerii riscurilor biologic-sociale (epidemii zoonotice, poluare biologică etc.); • promovarea măsurilor de adaptare bazate pe ecosisteme și reabilitarea ecosistemelor degradate. Mai mult ca atât, în contextul dezvoltării sistemului informațional „e-Monitorizare”, menționăm importanța respectării criteriului SMART în formularea obiectivelor specifice.	Se acceptă Obiectivele specifice au fost revăzute și reformulate conform principiului SMART.
	11.	Deși Programul face trimitere la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), menționând doar ODD 11 și ODD 13, abordarea este una succintă și nu reflectă corelarea cu modificările recente ale Hotărârii Guvernului nr. 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030. Se recomandă revizuirea și completarea Programului în conformitate cu prevederile actualizate ale hotărârii menționate, prin: – extinderea referinței la toate ODD relevante pentru reducerea riscurilor de dezastre, în special: •	Se acceptă Analiza detaliată a contribuției proiectului la obiectivele Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 a fost inclusă la Capitolul III.

		ODD 3 Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă; • ODD 6 Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitației pentru toți; • ODD 9 Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației; • ODD 11 Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane astfel încât acestea să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile; • ODD 13 Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului acestora; • ODD 15 Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării și stoparea pierderilor de biodiversitate; – indicarea expresă a țințelor și indicatorilor de monitorizare aferenți acestor obiective, care să reflecte contribuția Programului la implementarea Agendei 2030; – integrarea acestor corelări în logica de intervenție a Programului, inclusiv la nivelul obiectivelor specifice, rezultatelor așteptate și indicatorilor de performanță.	
	12.	Proiectul va stabili indicatori de monitorizare care vor include indicatori de impact – asociați obiectivelor generale, indicatori de rezultat – asociați obiectivelor specifice, indicatori de resurse prezentați în partea de analiză și de produs asociați acțiunilor. Indicatorii vor fi formulați cu respectarea principiilor: relevanță, dezagregare, inteligibilitate, accesibilitate și claritate și vor conține valori de referință. Pentru o prezentare mai clară și mai accesibilă, se recomandă prezentarea indicatorilor în formă tabelară, cu indicare cel puțin a următorului conținut: indicatorii, valoarea de referință, valoarea țință intermediară, valoarea țință finală sursa/furnizor de date.	Se acceptă Proiectul a fost modificat corespunzător. La Capitolul III au fost incluși Indicatorii de impact – asociați obiectivelor generale. La Capitolul IV au fost incluși sub formă tabelară (tabelul nr. 21) indicatorii de rezultat-asociați obiectivelor specifice. Indicatorii de resurse și de produs – asociați acțiunilor, sunt prezentați în planul de acțiuni privind implementarea programului.
	13.	Programul prezintă estimări generale ale costurilor, însă nu sunt detaliate subprogramele bugetare. Se recomandă	Se acceptă Proiectul a fost modificat corespunzător.

		completarea capitolului „Costuri” prin includerea estimărilor financiare detaliate pentru întreaga perioadă de implementare a Programului, acoperind fiecare an prevăzut, precum și alocările pe subprograme și categorii de cheltuieli.	
	14.	Estimarea costurilor se va realiza în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, precum și cu indicațiile metodologice și normativele emise de Ministerul Finanțelor. În acest context, se recomandă utilizarea Ghidului metodologic privind estimarea costurilor acțiunilor aferente procesului de aderare la Uniunea Europeană, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 89/2022. Se recomandă structurarea cheltuielilor pe obiective specifice, surse de finanțare și ani, conform tabelului de mai jos.	Se acceptă Proiectul a fost completat cu Tabelul nr. 22, care are structura Tabelului nr.5 din Ghidul cu privire la planificarea strategică.
	15.	Capitolul Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare, se va completa expres cu frecvența și data prezentării rapoartelor de evaluare intermediară și finală a Programului în adresa Guvernului. De asemenea, se vor menționa metodele și instrumentele care vor fi utilizate pentru colectarea datelor și informațiilor necesare, în baza cărora vor fi întocmite rapoartele, procesul prin care acestea vor fi consultate și aprobate, precum și procedurile de revizuire a intervențiilor planificate conform concluziilor și recomandărilor incluse în rapoarte. Mai mult ca atât, se vor include prevederi privind obligativitatea publicării rapoartelor pe site-ul web oficial al ministerului.	Se acceptă Capitolul IX. Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare, a fost completat. Frecvența și data prezentării rapoartelor de progres anuale, de evaluare intermediară și finală a Programului a fost indicată în proiectul hotărârii de Guvern, pct. 3., cât și în Capitolul IX al Programului. Prevederi privind obligativitatea publicării rapoartelor pe site-ul web oficial al ministerului au fost menționate la pct. 302 din Program.
	16.	Capitolul Autorități și instituții responsabile, se va completa cu informația privind autoritățile/instituțiile cu responsabilități de implementare și descrierea rolului fiecăreia în realizarea Programului (în special a celor prevăzute în Planul de acțiuni), fapt ce va contribui și la eficientizarea procesului de raportare și monitorizare.	Se acceptă Capitolul VIII. Autorități și instituții responsabile de implementare, a fost completat.

	17. Programul nu oferă o descriere detaliată și clară a procesului de consultare sau a modului în care rezultatele acestora au fost integrate în Program. Documentul urmează a fi completat cu detalii privind mecanismul de consultare publică a documentului, cine sunt părțile interesate și care a fost instrumentul de implicare a acestora la fundamentarea acțiunilor propuse (exemplu: focus-grup, masă rotundă, interviu, sondaj, chestionar, ședința grupului de lucru etc.).	Se acceptă Proiectul Programului la Capitolul I a fost completat cu referințe privind desfășurarea ședințelor de consultări publice.
	18. Planul de acțiuni aferent implementării Programului, necesită revizuire pentru a exclude acțiunile și indicatorii care fac referire la „situații de urgență” sau la activități de răspuns operațional general, delimitându-se clar de domeniul protecției civile. Totodată, acesta urmează să includă măsuri dedicate reducerii riscurilor de dezastre naturale și biologicosociale, în conformitate cu prevederile Strategiei și cu delimitarea competențelor instituționale stabilite. De exemplu: • Obiectivul General 1 — acțiunile 1.2.1–1.2.3 (campanii de informare, materiale educaționale, rețele de voluntariat) trebuie revizuite pentru a elimina referințele la „comportament adecvat în caz de dezastru” și „pregătire pentru intervenție”, concentrându-se pe campanii de conștientizare privind prevenirea eroziunii solurilor și migrația climatică în 10 raioane expuse secetei. • În mod similar, acțiunile 1.1.3–1.1.4 (hărți de risc multi-hazard) trebuie să excludă integrarea cu sistemele de alertă generală și să se concentreze pe hărți geospațiale pentru vulnerabilități ecologice, cum ar fi zonele umede expuse inundațiilor. • Obiectivul General 2 — acțiunea 2.2.1 (participare la CNMC și Platforma Națională) va fi eliminată complet, deoarece implică mecanisme de urgență generală. Se vor păstra doar acțiunile 2.3.1–2.3.3, referitoare la punctul focal RRD și dezvoltarea capacităților instituționale, precizând „desemnare punct focal pentru riscuri naturale în Ministerul	Se acceptă Planul de acțiuni a fost modificat corespunzător.

		Mediului”. În cadrul acțiunii 2.1.2, se va exclude participarea la convenții internaționale cu focus pe urgențe generale (de exemplu: UNDRR), limitând referințele la convențiile climatice relevante (UNFCCC, UNCCD). • Obiectivul General 4 — acțiunile 4.1.1 (planuri sectoriale de pregătire și răspuns) și 4.2.2 (sistem de avertizare timpurie interoperabil cu MD-ALERT) vor fi eliminate, întrucât se suprapun cu cele prevăzute în PNPGSUE. Acțiunea 4.2.1 (modernizarea Serviciului Hidrometeorologic de Stat) se va menține exclusiv pentru componenta de prognoze climatice naturale. Acțiunea 4.3.1 (metodologii post-dezastru) va fi limitată la evaluarea rapidă a daunelor ecosistemice cauzate de secetă și inundații, excluzând activitățile de reconstrucție generală. În acest sens, Planul de acțiuni va fi revizuit etapizat, prin analizarea fiecărei acțiuni în parte, pentru a asigura alinierea la obiectivele Programului, eliminarea suprapunerilor cu PNPGSUE și focalizarea exclusivă pe reducerea riscurilor naturale, climatice și biologicso sociale.	
	19.	Totodată, Planul de acțiuni urmează a fi modificat/ajustat în conformitate cu prevederile pct.19 din Regulament: Se va asigura că toate acțiunile sunt prioritare și reflectă reformele propuse în sector. Vor fi evitate acțiunile recurente sau intermediare, care sunt executate lunar sau anual de către autoritățile publice (de exemplu: acțiunea 2.3.1. Desemnarea unui punct focal RRD în cadrul Ministerului Mediului). Se va asigura sincronizarea acțiunilor din Program cu acțiunile din strategiile sectoriale de cheltuieli. Se recomandă revizuirea și reformularea denumirilor acțiunilor, astfel încât acestea să fie corelate cu indicatorii propuși și să exprime clar rezultatul concret urmărit. De exemplu: acțiunea 1.1.5. Contribuirea la elaborarea unei metodologii complementare de evaluare și gestionare a riscurilor de dezastru naturale, în conformitate cu atribuțiile CNMC și în corelare cu metodologia națională prevăzută la Art. 7 din Legea 184/2025 privind managementul situațiilor de criză.	Se acceptă Planul de acțiuni a fost modificat corespunzător.

		Acțiunea va asigura coerența cadrului sectorial DRR cu metodologia națională de risc, evitând suprapunerea responsabilităților și sprijinind aplicarea concretă a acestora în domeniul reducerii riscurilor de dezastre naturale, este formulată prea general și nu evidențiază în mod explicit rezultatul așteptat. Este necesară precizarea clară a scopului și a produsului final al acțiunii — de exemplu, „Elaborarea propunerilor sectoriale pentru integrarea riscurilor naturale în metodologia complementară de evaluare și gestionare a riscurilor de dezastre naturale”. Se va sigura estimarea costurilor pentru toate acțiunile care nu au fost costificate cu excluderea indicării valorii „zero” în lipsa unei estimări financiare justificate. Costurile estimate urmează a fi corelate cu programele/subprogramele bugetare. De asemenea, se vor indica sursele de finanțare. La coloana „Costuri de implementare”, se recomandă revizuirea unității de măsură din „lei” în „mii lei”, pentru a reflecta corect scala valorilor și a elimina neconcordanțele, urmând ca această ajustare să fie reflectată atât în partea descriptivă a Programului, cât și în Nota de fundamentare. Pentru a delimita instituțiile responsabile de implementarea Programului de alți actori cheie, Planul de acțiuni va fi completat cu o coloană suplimentară: „Co executori”, care va include toate părțile implicate în realizarea obiectivelor Programului. Pentru a asigura claritatea și lizibilitatea documentului, se recomandă înlocuirea abrevierilor utilizate în coloana „Instituție responsabilă” (precum: ANRCTI, CNMC, IGSU) cu denumirile complete ale instituțiilor respective. Indicatorii de monitorizare urmează a fi revizuiți și formulați într-o manieră mai clară și aplicată, astfel încât să asigure o corelare directă cu acțiunile respective și să permită evaluarea gradului de realizare, a rezultatelor obținute și a respectării termenelor stabilite. Indicatorii trebuie exprimați într-o formă măsurabilă și verificabilă, pentru a reflecta progresul real al implementării. De exemplu, pentru acțiunea 4.1.1	
--	--	--	--

		Consolidarea planificării sectoriale de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre climatice și de mediu, indicatorul de monitorizare se recomandă a fi reformulat în formă de rezultat concret – „Ghid metodologic elaborat”. Aceeași ajustare este necesară și pentru alte acțiuni, pentru a asigura uniformitatea și claritatea sistemului de monitorizare. - Se va indica un rând distinct, care va reflecta costul total estimat pentru întreaga perioadă de implementare a Programului.	
	20.	Proiectul documentului de politici publice va fi ajustat la recomandările sus expuse și promovat în conformitate cu prevederile Regulamentului și a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat corespunzător.
	21.	Până la prezentarea proiectului Programului Cancelariei de Stat spre înregistrare și examinare în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor, în conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, se recomandă examinarea și coordonarea acestuia de către Direcția coordonare politici publice și integrare europeană din cadrul Ministerului Mediului.	Se acceptă. Proiectul a fost prezentat spre examinare și coordonat de către Direcția coordonare politici publice și integrare europeană din cadrul Ministerului Mediului.
Ministerul Finanțelor (nr. 05-17/231/1529)	22.	...se consideră oportună simplificarea formulării și referințelor tehnice la mecanisme bugetare sau la termeni specifici finanțelor publice, pentru a menține coerența și relevanța textului în raport cu domeniul său de aplicare. În acest context intervenim cu anumite propuneri asupra proiectului de Program: <u>La compartimentul 1. "Introducere", la punctul „1.2. Cadrul legislativ și politic relevant”, la aliniatul 8, textul „resurselor bugetare naționale” de substituit cu textul „tuturor resurselor”.</u>	Se acceptă.
	23.	<u>La compartimentul 2. „Analiza situației”, la punctul „2.6.1. Profilul secetei în Republica Moldova - Studiu de caz”, la compartimentul „Vulnerabilitate, expunere și capacitate de adaptare în sectorul forestier”, la aliniatul 3, textul „acordarea de subvenții” de substituit cu textul „alocarea</u>	Se acceptă.

	mijloacelor”, iar textul „bugetarea multianuală a lucrărilor” se va substitui cu textul „planificarea și alocarea resurselor financiare pentru lucrările”. În tabelul „Matrice DRR – Riscuri, vulnerabilități și masuri legate de secetă în sectorul forestier”, textul „Subfinanțare cronică a sectorului” se propune de substituit cu textul „Resurse financiare limitate alocate sectorului”, iar textul „Bugetarea multianuală strategică” se va substitui cu textul „Planificarea și alocarea resurselor financiare”, iar cuvântul „Subvenții” de substituit cu cuvântul „Mijloace”. La subcompartimentul „Impactul socio-economic al secetei asupra sectorului ape”, la aliniatul 2, textul „bugete centrale” de substituit cu textul „alocații adiționale”. În tabelul „Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul energiei”, textul „Subvenții pentru gospodării” se propune de substituit cu textul „Susținerea gospodăriilor”. Totodată, din tabele cu propunerile de Măsuri recomandate RRDN și de adaptare, măsurile „ Subvenții pentru irigare eficientă” (pag. 45) și „-Subvenții pentru practici anti-eroziunile și acces la tehnologii verzi” (pag. 62), de revizuit prin prisma excluderii termenului de subvenții, deoarece nu este clar temeiul legal. De asemenea, din tabelul „ Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de grindină mare” de exclus textul „cu subvenții și stimulente”. La punctul „2.7.1. Cadrul normativ”, la tabelul „Acte normative relevante pentru reducerea riscurilor de dezastru în sectorul mediu și domenii conexe” se propune excluderea textului „Legii nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale” întrucât aceasta stabilește cadrul general al procesului bugetar, fără a conține prevederi specifice privind integrarea cheltuielilor destinate reducerii riscurilor de dezastre”. Totodată se propune completarea cu	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.
--	---	---

		textul „Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 124/2023 pentru aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, care conține elemente ce pot facilita integrarea cheltuielilor pentru reducerea riscurilor de dezastre în procesul de planificare bugetară, prin corelarea obiectivelor sectoriale cu prioritățile naționale de dezvoltare durabilă și reziliență”.	
	24.	<u>La compartimentul 3. „Obiective generale și specifice”, la punctul 3.2. „Obiective specifice”, Acțiunea 1.3.1. „Crearea unui mecanism de finanțare a cercetării aplicate privind riscurile climatice și de mediu în parteneriat cu instituții academice și autorități publice (sau consolidare dacă acesta exista)” se propune de reformulat cu următorul cuprins: „Promovarea cercetării aplicate privind riscurile climatice și de mediu prin parteneriate între instituții academice și autorități publice”, deoarece în varianta propusă de autor, accentul acțiunii nu este pe crearea unui instrument financiar nou, ci pe implementarea efectivă a activităților de cercetare aplicată prin apeluri de proiecte și parteneriate existente.</u>	Se acceptă.
	25.	<u>La compartimentul 4. „Indicatori de monitorizare”, la aliniatul 2, textul „bugetul estimativ” de substituit cu textul „costul de implementare”, în concordanță cu anexa Programului.</u>	Se acceptă.
	26.	<u>La compartimentul 6. „Costuri” se oferă o imagine generală a costurilor pentru perioada 2026- 2030 (113,3 milioane lei), bazată pe Planul de acțiuni și contribuțiile asistenței externe, dar insuficientă pentru fundamentarea bugetară efectivă. Analiza capitolului evidențiază mai multe insuficiențe de ordin structural și bugetar, precum: - Lipsa corelării, atât al Programului cât și a Planului de acțiuni vizat, cu Cadrul bugetar pe termen mediu; - Nu sunt specificate proporțiile bugetului de stat vs. asistență externă, lipsa acestor informații</u>	Se acceptă.

		creează incertitudine privind sustenabilitatea financiară; - Costurile nu sunt detaliate pe piloni (ex. prevenire, pregătire, răspuns, reconstrucție), ceea ce limitează analiza cost-beneficiu și prioritizarea acțiunilor; - Scăderea abruptă a alocărilor după 2027 sugerează o dependență puternică de finanțări externe temporare, fără asigurarea unei continuități bugetare de stat. Pentru îmbunătățirea capitolului „Costuri”, se recomandă specificarea informației privind estimarea resurselor financiare și non-financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific în parte, corelate cu programele/subprogramele bugetare, cu indicarea resurselor financiare planificate pentru perioada următoare, în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu și a resurselor financiare estimate pentru perioada care excedează Cadrul bugetar pe termen mediu la momentul aprobării programului, precum și indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare, precum și prezentarea expresă a relevanței Programului cu proiecte investiționale asociate Agendei de reforme din Planul de creștere al Republicii Moldova 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.260/2025. Capitolul necesită a fi completat cu o notă privind constrângerile bugetare, ca spre exemplu: “Implementarea Programului este condiționată de limitele de cheltuieli aprobate anual în cadrul bugetului de stat și de disponibilitatea asistenței externe mobilizate prin acorduri de cooperare.”	Se acceptă. Se acceptă. Constrângerile financiare sunt reflectate în cap. VII, Riscuri de Implementare.
Ecocontact (nr. 1152 din 11.02.2026)	27.	Consolidarea Programului printr-o prezentare mai clară a modului în care obiectivele specifice și acțiunile prevăzute contribuie direct și integrat la realizarea fiecărui obiectiv general al SNRRD, inclusiv prin evidențierea logicii de intervenție și a legăturilor dintre diferitele componente ale Programului. O astfel de clarificare ar întări rolul Programului ca document de politici publice de implementare a Strategiei și ar spori coerența, transparența și evaluabilitatea intervențiilor propuse.	Se acceptă.

	28.	O parte semnificativă a conținutului actual al Capitolului III este plasată necorespunzător din punct de vedere metodologic, întrucât elemente ce țin de trasabilitatea strategică, corelarea cu politici publice și documente de politici publice, alinierea la Agenda 2030 și mecanismele ODD, ar trebui relocate în Capitolul Introducere (potrivit pct. 18.1 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică). Capitolul III ar trebui să fie concentrat exclusiv pe enunțarea clară a obiectivelor generale (potrivit pct. 18.3) și pe dezvoltarea obiectivelor specifice, formulate SMART (potrivit pct. 18.4), pentru a asigura coerență, rigoare metodologică și conformitate cu Regulamentul privind planificarea strategică.	Se acceptă. Informația a fost transferată la Cap.I
	29.	Reformularea Obiectivului specific 1.1 pentru a respecta pe deplin principiile SMART, precum și divizarea Obiectivului specific 1.1 în obiective mai focalizate și ușor de monitorizat; clarificare expresă că INDS are rol de suport tehnic și infrastructural, nu de coordonare a politicilor RRD; completarea indicatorilor cu elemente de utilizare și impact; formalizarea mecanismelor de coordonare și guvernanta a datelor RRD; consolidarea și clarificarea integrării riscurilor biologic-sociale în sistemul național de evaluare a riscurilor	Nu se acceptă. Obiectivul general nr.1 a fost reformulat conform avizului CS
	30.	Completarea Obiectivului specific 1.2 cu: (i) recunoașterea comunităților ca parteneri activi în prevenție și reducerea riscurilor; (ii) integrarea explicită a legăturii dintre mediu și riscurile de dezastre, inclusiv rolul ecosistemelor sănătoase; (iii) stabilirea unor criterii clare de selecție a raioanelor și planuri de replicare a rețelelor de voluntariat; (iv) asigurarea participării efective și feedback-ului comunitar în toate activitățile de educație și campanii; (v) măsuri de incluziune	Se acceptă.

		socială, pentru a proteja grupurile cele mai vulnerabile; (vi) corelarea activităților cu politicile locale de mediu, planificarea teritorială și deciziile de prevenție.	
	31.	Completarea obiectivului specific 1.3 și a paragrafelor aferente cu prevederi privind mecanismele de transfer și diseminare a rezultatelor cercetării către autoritățile publice locale, comunități și organizațiile societății civile, stabilirea unor criterii de relevanță și aplicabilitate pentru selecția proiectelor de cercetare finanțate, asigurarea implicării actorilor locali în definirea temelor de cercetare, precum și introducerea unor principii de acces deschis la date, interoperabilitate și transparență în funcționarea platformei naționale de colaborare științifică și în procesul de valorificare a recomandărilor generate pentru politicile publice.	Se acceptă.
	32.	Obiectivul 2: pentru a deveni pe deplin operațional și evaluabil, este necesară o clarificare suplimentară a rezultatelor așteptate pe fiecare direcție, o definire mai precisă a mecanismelor de coordonare și digitalizare și întărirea cadrului de monitorizare a performanței, dincolo de simpla existență formală a structurilor.	Nu se acceptă. Aspectele menționate sunt deja reflectate în conținutul Obiectivului general 2 și în direcțiile de acțiune prevăzute în program (pct. 211–213). Documentul descrie explicit măsuri privind alinierea cadrului legislativ și instituțional, consolidarea coordonării interinstituționale și utilizarea instrumentelor digitale pentru schimbul de date și luarea deciziilor bazate pe dovezi. De asemenea, obiectivul prevede instituționalizarea reducerii riscurilor de dezastre prin desemnarea punctelor focale, clarificarea responsabilităților și dezvoltarea capacităților instituționale la nivel central și teritorial.
	33.	Pentru a crește relevanța și eficiența OS 2.1, propunem următoarele completări:	Se acceptă.

		- introducerea unor mecanisme clare de participare publică și consultare cu ONG-uri și comunități locale în procesul de elaborare și implementare a ghidurilor și planurilor PASEC; - integrarea explicită a soluțiilor bazate pe natură și a măsurilor de prevenție ecologică în actualizarea HG 864/2020, 562/2020 și 55/2023; - stabilirea unor indicatori de impact și rezultate, nu doar de produs, pentru a monitoriza reducerea riscurilor și creșterea rezilienței la nivel local; - clarificarea modului de utilizare a recomandărilor rezultate din evaluarea cadrului legislativ și instituțional (acțiunea 2.1.1) pentru a sprijini implementarea concretă a politicilor de prevenție și adaptare la schimbările climatice; - asigurarea că integrarea mobilității umane și nexusul migrație–mediu–climă este reflectată nu doar în documente, ci și în măsuri concrete de protecție a comunităților și planificare locală.	
	34.	Pentru a spori eficiența și relevanța OS 2.2, recomandăm: - implicarea activă a ONG-urilor și a comunităților locale în grupurile tehnice, platformele de coordonare și în definirea planurilor de răspuns, pentru a asigura o abordare participativă și multisectorială reală. - integrarea explicită a dimensiunii de mediu în toate mecanismele interinstituționale și platformele de coordonare, prin monitorizarea ecosistemelor, identificarea riscurilor ecologice și promovarea soluțiilor bazate pe natură. - introducerea unor indicatori de impact calitativi și de rezultate, care să măsoare eficiența coordonării interinstituționale și contribuția acesteia la reducerea riscurilor și creșterea rezilienței comunităților. - asigurarea interoperabilității și accesului deschis la date pentru ONG-uri, comunități și autorități locale, astfel încât schimbul de informații să sprijine prevenția, răspunsul rapid și planificarea adaptativă.	Se acceptă.

		- consolidarea legăturii între prevenția biologică-socială și gestionarea mediului, prin includerea expertizei de mediu în toate sesiunile de formare și mecanismele de alertă rapidă.	
	35.	Pentru a crește relevanța și eficiența OS 2.3, recomandăm: - introducerea unor mecanisme de monitorizare și evaluare a aplicării cunoștințelor și atribuțiilor punctelor focale, nu doar de livrare a instruirilor; - asigurarea participării continue a comunităților locale în colectarea datelor și în planificarea și evaluarea intervențiilor, astfel încât citizen monitoring să devină un instrument activ de prevenție; - stabilirea unor indicatori de impact calitativi, care să măsoare aplicarea efectivă a cunoștințelor dobândite în reducerea riscurilor și integrarea RRD în decizii și politici publice; - integrarea explicită a soluțiilor bazate pe natură și a prevenției ecologice în instruire, planuri și module MOOC; - planificarea unei strategii de actualizare și mentenanță pentru MOOC și modulele de instruire, pentru a menține relevanța conținutului până în 2030.	Se acceptă.
	36.	Pentru a crește eficiența și caracterul operational OG 3, se recomandă clarificarea rolului distinct al Programului RRD față de politicile sectoriale existente, formularea mai explicită a rezultatelor așteptate, consolidarea cadrului de monitorizare și definirea criteriilor RRD, detalierea integrării dimensiunii sociale și a mobilității umane în intervențiile de mediu. În lipsa acestor clarificări, există riscul ca obiectivul să rămână predominant declarativ, fără a produce schimbări sistemice măsurabile în reducerea riscurilor de dezastre.	Se acceptă.
	37.	Pentru a spori eficiența și relevanța OS 3.1, recomandăm: - implicarea activă a comunităților locale și ONG-urilor în planificarea și monitorizarea proiectelor de restaurare, inclusiv în stabilirea zonelor prioritare și a obiectivelor anuale;	Se acceptă.

		- introducerea unor indicatori de impact calitativi, care să măsoare efectele restaurării asupra reducerii riscurilor naturale, retenției apei, prevenției eroziunii și beneficiilor socioeconomice pentru comunități; - clarificarea mecanismelor de coordonare intersectorială, astfel încât intervențiile forestiere să fie integrate coerent cu agricultura, apa, solul și biodiversitatea; - asigurarea sustenabilității ecologice a restaurării prin monitorizarea adaptării speciilor autohtone la stres climatic și întreținerea ecosistemelor restaurate; - extinderea analizei serviciilor ecosistemice la mai multe raioane și integrarea rezultatelor în planurile locale și sectoriale de management al riscurilor; - promovarea unor mecanisme de finanțare inovative și participative, inclusiv implicarea sectorului privat și comunităților, cu reguli clare de transparență și raportare. În concluzie, OS 3.1 este esențial pentru consolidarea rezilienței ecosistemelor și reducerea riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale. Totuși, eficiența sa depinde de participarea comunităților, coordonarea intersectorială, monitorizarea impactului și sustenabilitatea ecologică a intervențiilor. Implementarea recomandărilor de mai sus va asigura că obiectivul generează beneficii reale și durabile atât pentru mediu, cât și pentru comunitățile vulnerabile.	
	38.	Pentru OS 3.2 expunem următoarele recomandări: - implicarea activă a comunităților și ONG-urilor în identificarea zonelor prioritare, implementarea și monitorizarea proiectelor de restaurare; - introducerea unor indicatori de impact ecologic și social, care să măsoare efectele intervențiilor asupra reducerii riscurilor de inundații, biodiversității, retenției apei și cobeneficiilor socio-economice; - asigurarea monitorizării ecologice pe termen lung și a întreținerii ecosistemelor restaurate, pentru a garanta sustenabilitatea proiectelor;	Se acceptă.

		- elaborarea unei viziuni/strategii de extindere a intervențiilor la nivel național, pentru ca lecțiile învățate din siturile pilot să fie replicate eficient; - integrarea rezultatelor studiului și a intervențiilor pilot în planificarea și politicile naționale de gestionare a bazinelor hidrografice și adaptare climatică, pentru a maximiza impactul transformator.	
	39.	Pentru OS 3.3, expunem următoarele recomandări: - asigurarea participării active și continue a fermierilor și comunităților rurale în toate etapele proiectelor, inclusiv monitorizare participativă și ajustarea practicilor pe baza feedbackului local; - introducerea indicatorilor de impact ecologic și socio-economic (ex.: reducerea eroziunii, retenția apei, productivitate agroecologică, biodiversitate) pentru a evalua eficiența intervențiilor; - detalierea mecanismelor de implementare și monitorizare a stimulentei financiare, inclusiv verificarea respectării condiționalităților de mediu și climă; - elaborarea unei strategii/viziuni de extindere și replicare a intervențiilor demonstrative la nivel național, pentru a maximiza efectul transformator al Programului; - integrarea rezultatelor studiilor și intervențiilor pilot în politicile agricole și de mediu, inclusiv în planurile locale de RRD și adaptare la schimbările climatice.	Se acceptă.
	40.	Obiectivul specific 4.1 este justificat și necesar, însă formularea sa actuală pune accent excesiv pe modernizarea infrastructurii tehnice, fără a clarifica suficient guvernanta, integrarea instituțională și utilizarea efectivă a datelor în procesele de avertizare și răspuns. Pentru a evita suprapunerile instituționale și riscul unor investiții fragmentate, obiectivul necesită o delimitare mai clară a rolurilor, completarea cu indicatori orientați spre rezultate și	Se ia act.

		o abordare explicită a interoperabilității și sustenabilității sistemului național de avertizare timpurie.	
	41.	Obiectivul 4.2 este relevant și necesar, dar poate fi consolidat prin: - delimitarea clară a responsabilităților instituționale, atenționarea asupra faptului că succesul depinde de mecanisme operaționale și fluxuri de lucru clar agreeate între toate părțile, precum și de monitorizarea respectării termenelor și procedurilor digitale; - introducerea de indicatori calitativi și cantitativi care să reflecte eficiența, aplicarea și impactul intervențiilor; - detalierea mecanismelor pentru includerea și protecția grupurilor vulnerabile; - clarificarea sustenabilității resurselor și capacității operaționale pe termen lung; - consolidarea coordonării între instituții pentru a evita fragmentarea și duplicarea eforturilor.	Se acceptă.
	42.	Pentru Obiectivele 5.1; 5.2; 5.3 se recomandă definirea clară a fluxurilor de implementare și a rolurilor fiecărei instituții, inclusiv pentru raportarea către partenerii internaționali și integrarea rezultatelor în planurile sectoriale interne.	Se ia act.
	43.	Recomandăm completarea sistemului de monitorizare cu - indicatori de impact și eficiență, nu doar de realizare; - mecanisme clare de coordonare, validare și responsabilitate finală pentru date; - o mai bună reflectare a dimensiunii teritoriale și a grupurilor vulnerabile; - corelarea explicită a indicatorilor cu reducerea demonstrabilă a riscurilor și cu reziliența ecosistemelor și comunităților. Fără aceste ajustări, există riscul ca sistemul de monitorizare să ofere o imagine formal pozitivă a progresului, fără a reflecta pe deplin capacitatea reală a Programului de a reduce riscurile naturale și biologic-sociale pe termen lung	Se ia act. Indicatorii actuali ai Programului sunt elaborați conform Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 și Ghidului metodologic aferent, grupându-se în indicatori de impact, rezultat și produs, cu responsabilități clare, valori țintă și furnizori de date definiți. Modificarea propusă ar complica nejustificat sistemul de monitorizare, riscând fragmentarea responsabilităților și întârzierea implementării, fără a adăuga valoare semnificativă, întrucât obiectivele generale și specifice deja includ dimensiunea socială, teritorială și principiul LNOB.

	44.	Se constată că Capitolul V „Impact” nu reflectă în mod suficient cerințele pct. 18.6, întrucât: – nu descrie distinct și explicit efectele pe termen mediu ale Programului; – nu corelează impactul declarat cu indicatorii de rezultat și de impact ai Programului și ai Strategiei; – nu asigură atribuibilitatea clară a impactului Programului; – nu integrează analiza impactului din perspectiva egalității de gen. În această formă, Capitolul V necesită completare și reformulare pentru a asigura conformitatea cu Regulamentul și pentru a permite evaluarea obiectivă a impactului Programului în cadrul mecanismelor de monitorizare și evaluare prevăzute.	Se ia act. Capitolul V respectă cadrul general al impactului Programului, evidențiind direcțiile strategice și efectele anticipate, însă impactul pe termen mediu și corelarea cu indicatorii existenți sunt deja incluse conceptual prin legătura cu indicatorii de impact și rezultat detaliați în Capitolul IV. Modificarea propusă riscă să transforme textul într-o analiză fragmentată sau redundantă, fără a adăuga claritate măsurabilă, întrucât atribuția efectelor programului și dimensiunea evaluabilă sunt deja stabilite prin mecanismele de monitorizare și raportare existente, conform HG 386/2020.
	45.	Capitolul VI „Costuri”, oferă o imagine detaliată a necesarului financiar și a distribuției acestuia pe obiective specifice, nivelul ridicat al costurilor neacoperite, dependența accentuată de finanțarea externă și lipsa unei delimitări clare între resursele din CBTM și cele aferente perioadei ulterioare afectează conformitatea deplină cu cerințele pct. 18.7 din Regulament. Se impune consolidarea Capitolului VI prin clarificarea surselor de finanțare pentru costurile neacoperite, întărirea legăturii dintre prioritățile strategice și alocările bugetare și prezentarea explicită a sustenabilității financiare a Programului pe termen mediu.	Se ia act. Deși Capitolul VI oferă o estimare detaliată a costurilor și surselor de finanțare, există vulnerabilități semnificative în sustenabilitatea financiară a Programului: dependența majoră de asistența externă pentru investițiile tehnice (OS 4.1), subfinanțarea obiectivelor instituționale critice (OS 1.3, 2.3, 5.1–5.3) și lipsa unei delimitări clare între resursele CBTM și cele aferente perioadei 2029–2030. În această formă, propunerea nu asigură conformitatea completă cu pct. 18.7 din Regulament, riscând ca implementarea să fie afectată de incapacitatea de acoperire a costurilor neacoperite și de dezechilibre între investițiile tehnice și consolidarea capacității instituționale.
I AVIZARE			
	46.		Se acceptă

Cancelaria de Stat Nr. 21/1-69-4905 din 30.04.2026		La proiectul hotărârii Guvernului: Se constată că subpunctele 2) și 3) ale pct. 2 sunt formulate fragmentat, ceea ce afectează coerența și claritatea prevederii. În consecință, punctul menționat urmează a fi revizuit prin reformularea coerentă a subpunctelor. Totodată, se va exclude sintagma „precum și la solicitare”, întrucât aceasta nu instituie un mecanism clar, previzibil și verificabil de monitorizare.	
	47.	La proiectul hotărârii Guvernului: În capitolul „Analiza situației” sunt incluse informații privind rolul și responsabilitățile instituțiilor, care nu corespund conținutului acestui capitol. Se recomandă relocarea acestora în capitolul „Autorități și instituții responsabile”, în vederea respectării structurii documentelor de politici publice conform Regulamentului. Totodată, analiza situației este extinsă și predominant descriptivă, ceea ce diminuează caracterul strategic al documentului. Aceasta nu evidențiază suficient de clar problemele prioritare și lacunele de politici. Se recomandă revizuirea și sintetizarea conținutului, prin: - eliminarea elementelor descriptive generale; - păstrarea exclusivă a informațiilor relevante pentru riscurile naturale și biologicico-sociale; - structurarea analizei pe cauze, efecte și lacune de politici; - includerea unei sinteze clare a problemelor care justifică intervenția publică.	Se acceptă Proiectul a fost revizuit și ajustat conform recomandărilor formulate. Informațiile referitoare la rolurile și responsabilitățile instituțiilor au fost relocate în capitolul „Autorități și instituții responsabile”. Totodată, capitolul „Analiza situației” a fost sintetizat și restructurat, prin eliminarea elementelor descriptive generale, păstrarea exclusivă a informațiilor relevante pentru riscurile naturale și biologicico-sociale, evidențierea cauzelor, efectelor și lacunelor de politici, precum și includerea unei sinteze clare a problemelor care justifică intervenția publică.
	48.	Subsecțiunea privind cadrul normativ conține o enumerare extinsă a actelor normative, fără evidențierea contribuției acestora la realizarea obiectivelor Programului. Se recomandă selectarea actelor relevante și prezentarea rolului acestora într-o manieră sintetică, cu accent pe valoarea adăugată pentru intervențiile propuse. Deși Programul face referire la documente de politici din domenii conexe, corelarea acestora cu obiectivele și intervențiile propuse nu este suficient explicită. Se recomandă consolidarea coerenței strategice, inclusiv pentru	Se acceptă Subsecțiunea privind cadrul normativ a fost sintetizată prin selectarea actelor normative relevante și evidențierea succintă a rolului acestora în susținerea obiectivelor și intervențiilor prevăzute de Program. De asemenea, a fost consolidată corelarea documentelor de politici din domeniile conexe, inclusiv sănătatea publică, agricultura și dezvoltarea teritorială, prin evidențierea

		domenii precum sănătatea publică, agricultura și dezvoltarea teritorială, prin evidențierea contribuției concrete la realizarea obiectivelor Programului. Se va asigura verificarea și redarea corectă a denumirii actelor normative, conform surselor oficiale (de exemplu: sintagma „HG nr. 562/2020 cu privire la Planurile de gestionare a riscului de inundații pentru districtele bazinelor Nistru și Dunărea–Prut și Marea Neagră” se va substitui cu denumirea corectă „HG nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului de inundații”).	contribuției concrete a acestora la realizarea obiectivelor Programului. Totodată, a fost efectuată verificarea și actualizarea denumirilor actelor normative, acestea fiind redactate în conformitate cu formulările oficiale din sursele normative în vigoare.
	49.	Programul nu reflectă corelarea actualizată cu modificările Hotărârii Guvernului nr. 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030. Se recomandă actualizarea acestei corelări, inclusiv ajustarea indicatorilor și a țăintelor relevante (de exemplu: țintele 1.5.1, 1.5.2, 1.5.3, 13.1, 15.4). Se constată dublarea informației privind corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (de exemplu: sbpct. 181 - 183). Se recomandă consolidarea acestora într-o singură secțiune, pentru evitarea redundanței și îmbunătățirea clarității documentului. Legătura dintre analiza situației și obiective nu este suficient evidențiată, nefiind prezentat explicit modul în care problemele identificate sunt reflectate în obiectivele Programului. Se recomandă consolidarea acestei corelări prin asigurarea unei legături logice și directe între problemele identificate și rezultatele urmărite.	Se acceptă A fost actualizată corelarea Programului cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 953/2022 privind cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, inclusiv prin revizuirea indicatorilor și a țăintelor relevante. Totodată, informațiile privind corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă au fost consolidate într-o singură secțiune, în vederea eliminării redundanțelor și sporirii clarității documentului.
	50.	Totodată, se constată că unele obiective generale sunt formulate într-o manieră descriptivă și includ elemente de intervenție, ceea ce afectează claritatea și delimitarea acestora. De exemplu: Obiectivul general 1 „Înțelegerea riscului de dezastre naturale și biologic-sociale...”.	Se acceptă Obiectivele generale au fost reformulate astfel încât să fie exprimate în termeni de rezultate urmărite, evitând includerea elementelor descriptive sau a intervențiilor specifice. De asemenea, obiectivele specifice au fost

	Se recomandă reformularea acestuia în termeni de rezultat, de tipul: „Îmbunătățirea sistemului național de evaluare și analiză a riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, în vederea fundamentării deciziilor de politici publice.” De asemenea, o parte din obiectivele specifice nu întrunesc pe deplin criteriile SMART, ceea ce poate îngreuna monitorizarea implementării Programului. De exemplu: Obiectivul specific 1.1 „Până în anul 2030, Ministerul Mediului și gestionarii de risc consolidează sistemul național integrat de date geospațiale (INDS) prin elaborarea și actualizarea hărților climatice, de risc și multi-hazard pentru toate tipurile de riscuri naturale și biologic-sociale identificate în PNRRDN 2030”. Reformulare propusă: „Consolidarea, până în anul 2030, a sistemului național integrat de date geospațiale prin dezvoltarea și actualizarea seturilor de date și a hărților de risc pentru principalele tipuri de riscuri naturale și biologic-sociale.” Se recomandă revizuirea tuturor obiectivelor, astfel încât acestea să fie formulate în termeni de rezultate măsurabile, cu indicarea clară a termenelor și, după caz, a valorilor țintă. Mai mult, se constată neconcordanțe între obiectivele formulate în diferite secțiuni ale Programului (capitolele „Obiective generale și specifice”, „Indicatori de monitorizare” și Planul de acțiuni). În acest context, se va asigura uniformizarea obiectivelor generale și specifice la nivelul întregului document, precum și corelarea acestora în toate secțiunile relevante, în vederea asigurării coerenței și consistenței Programului.	reevaluate prin prisma criteriilor SMART, fiind revizuite pentru a asigura formularea clară a rezultatelor măsurabile, indicarea termenelor de realizare și, după caz, definirea valorilor-țintă relevante. Totodată, au fost eliminate neconcordanțele identificate între diferitele secțiuni ale Programului
51.	Indicatorii de monitorizare (Tabelul nr. 21), sunt formulați neuniform și, în forma actuală, nu permit evaluarea rezultatelor și impactului Programului, fiind orientați preponderent spre activități. Aceștia sunt ambigui, lipsesc unități de măsură clare, iar valorile de referință și țintele nu sunt fundamentate metodologic.	Se acceptă Indicatorii de monitorizare (Tabelul nr. 21) au fost revăzuți pentru a: - reflecta rezultate și impact; - fi corelați direct cu obiectivele;

		Se impune revizuirea integrală a indicatorilor, astfel încât: - să reflecte rezultate și impact; - să fie corelați direct cu obiectivele; - să includă unități de măsură clare, valori de referință și ținte cuantificabile. De exemplu: indicatorul „numărul raioanelor în care se desfășoară anual activități de informare” poate fi reformulat în termeni de rezultat, precum „ponderea populației din zonele vulnerabile informată privind riscurile de dezastre (%)”, cu stabilirea unei valori de referință și a unei ținte clare.	- include unități de măsură clare, valori de referință și ținte cuantificabile.
	52.	Referitor la componenta financiară, se constată lipsa unei corelări clare între costul total estimat al Programului și distribuția anuală a acestuia, întrucât suma totală indicată nu corespunde cu totalul anual agregat. Se recomandă revizuirea capitolului financiar prin: - prezentarea explicită a costului total; - asigurarea concordanței cu costurile acțiunilor; - corelarea cu planificarea bugetară pe întreaga perioadă de implementare.	Se acceptă
	53.	Capitolul „Autorități și instituții responsabile” necesită a fi completat prin includerea listei exhaustive a instituțiilor implicate și descrierea clară a rolurilor acestora, cu delimitarea funcțiilor (coordonare, implementare, monitorizare și raportare). Capitolul „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare” se va completa cu: - frecvența și termenele de raportare; - descrierea mecanismului de colectare și validare a datelor; - mecanismul de revizuire a Programului; - prevederi privind transparența (publicarea rapoartelor).	Se acceptă parțial Capitolul „Autorități și instituții responsabile” a fost ajustat. Capitolul „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare” a fost îmbunătățit cu toate ca acesta deja conține frecvența și termenii de raportare, descrierea mecanismului de colectare și validare a datelor cât și transparența.
	54.	Referințele la actele normative vor respecta prevederile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, inclusiv indicarea completă a actelor și a elementelor structurale relevante (de exemplu: sintagma „Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier nr. 350/2001” va fi completată cu actul de	Se acceptă Referințele la actele normative au fost verificate și completate.

	aprobare, respectiv „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. ...”). Totodată, în conformitate cu art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, utilizarea abrevierilor pentru denumiri sau termeni este admisă numai după explicarea acestora la prima mențiune în text (de exemplu: „UNDRR”, „UNICEF”, „RRD”).	
55.	La Planul de acțiuni: Se reiterează necesitatea asigurării estimării costurilor pentru toate acțiunile, conform perioadei de implementare a Programului (de exemplu: acțiunile 2.3.1, 2.3.2). Costurile estimate vor fi corelate cu programele și subprogramele bugetare, iar sursele de finanțare vor fi indicate explicit. Se recomandă corelarea costurilor cu termenele de realizare (de exemplu: la acțiunea 1.1.6 – sunt planificate costuri pentru anul 2029, însă termenul de realizare este stabilit pentru anul 2028). Pentru fiecare acțiune se va indica termenul limită de finalizare (de exemplu: acțiunile 1.2.1, 4.2.2, 4.2.4). Pentru a delimita instituțiile responsabile de implementarea Programului de alți actori-cheie, coloana „Instituții responsabile/ co-executori” urmează a fi divizată în două coloane separate: „Instituții responsabile” și „Co-responsabili”. Totodată, în rubrica „Instituții responsabile” se vor exclude entitățile care nu se află în subordinea Guvernului, acestea urmând a fi desemnate în calitate de parteneri în colaborare cu care vor fi realizate acțiunile propuse. Se va ține cont că aceste autorități publice sunt autonome și nu pot fi obligate de Guvern să execute anumite sarcini. În consecință, Guvernul nu poate verifica executarea acestora și nu dispune de pârghii pentru a impune realizarea lor.	Se acceptă parțial Pentru acțiunile 2.3.1, 2.3.2 nu au fost prevăzute costuri suplimentare, întrucât ele vizează desemnarea/nominalizarea punctelor focale în cadrul autorităților și instituțiilor relevante, activitate care va fi realizată în limita atribuțiilor funcționale ale personalului desemnat și a resurselor administrative existente, fără a genera necesități financiare distincte din bugetul Programului.
56.	Totodată, Planul de acțiuni va include exclusiv acțiuni care reflectă intervențiile și reformele propuse în domeniul	Se acceptă

		reducerii riscurilor de dezastre naturale. Se vor exclude acțiunile cu caracter recurent sau operațional, care țin de activitatea curentă a autorităților publice. De asemenea, nu se acceptă includerea acțiunilor care țin de alte politici sectoriale și nu au o legătură directă cu domeniul reducerii riscurilor de dezastre naturale. De exemplu, acțiunea 3.3.1 „Elaborarea raportului de lecții învățate privind implementarea HG nr. 864/2020...”, nu prezintă relevanță pentru obiectivele Programului, fiind aferentă unui document de politici publice din domeniul agriculturii. Aceasta nu contribuie la realizarea rezultatelor urmărite în domeniul reducerii riscurilor de dezastre naturale. Mai mult, actul normativ vizat este deja expirat, ceea ce accentuează lipsa de oportunitate a includerii acestei acțiuni în Plan. În consecință, se va exclude această acțiune, precum și orice alte acțiuni similare care nu au legătură directă cu obiectivele Programului.	acțiunea 3.3.1 a fost eliminată
	57.	În vederea asigurării asumării, fezabilității și implementării efective a acesteia, fiecare acțiune atribuită unei autorități publice va fi coordonată în prealabil cu instituția vizată. Indicatorii de monitorizare vor fi revizuiți astfel încât să fie clari, măsurabili și corelați direct cu rezultatele acțiunilor (de exemplu: acțiunea 5.2.1). Se recomandă uniformizarea formulării indicatorilor de monitorizare. Pentru actele normative indicatorii vor fi formulați uniform („Lege adoptată”, „Ordin emis”), evitând utilizarea unor formulări diferite pentru același tip de rezultat.	Se ia act Toate acțiunile incluse în Planul de acțiuni au fost discutate și agreeate în prealabil cu instituțiile specializate și autoritățile implicate, în cadrul procesului de elaborare și consultare a Programului, fapt ce asigură asumarea acestora, precum și fezabilitatea implementării măsurilor propuse.
	58.	La Nota de fundamentare: Se recomandă actualizarea Notei de fundamentare în conformitate cu versiunea revizuită a Programului, inclusiv completarea argumentării privind fundamentarea financiară. În final, exprimăm disponibilitatea de a discuta în regim de lucru și de a conveni de comun acord asupra conținutului	

		Programului și propunerilor formulate în prezentul aviz, în scopul asigurării calității documentului de politici elaborat.	
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru nr. 36/01-06/611 din 05.05.2026	59.	Constatăm o neconcordanță de structură la pct. 2 subpct. 2) și 3) din hotărâre, care afectează claritatea normei. În vederea asigurării coerenței și cursivității textului, se propune comasarea acestora și reformularea după cum urmează: „2) vor prezenta anual Ministerului Mediului, până la 10 februarie, precum și la solicitare, rapoarte privind gradul de realizare a acțiunilor incluse în Planul nominalizat.”	Se acceptă pct 2 și 3 din HG au fost reformulate.
	60.	Observăm o eroare de numerotare a subpunctelor la pct. 2 și pct. 3 din proiectul hotărârii. Astfel, la pct. 2 sunt utilizate subpunctele 1), 2), 3), iar la pct. 3 numerotarea continuă cu 4), 5), 6), în loc să fie reluată. În conformitate cu regulile de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, numerotarea subpunctelor se reia la fiecare punct distinct. În acest sens, propunem ca, la pct. 3, numerotarea subpunctelor să fie corectată, după cum urmează: 1), 2), 3). Corectarea propusă asigură respectarea normelor de tehnică legislativă și contribuie la claritatea și coerența structurii actului normativ.	Observația se acceptă parțial. Menționăm că prevederile art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative reglementează numerotarea consecutivă a punctelor și posibilitatea divizării acestora în subpuncte, în scopul asigurării interpretării corecte și aplicării comode a actului normativ. Totodată, legea nu conține o prevedere expresă care să stabilească obligația reluării numerotării subpunctelor în cadrul fiecărui punct distinct al dispozitivului.
	61.	În cuprinsul hotărârii constatăm o eroare, ce ține de utilizarea incorectă a cazului genitiv. Astfel, sintagma „implementarea Programul național de reducere...” este formulată eronat. În vederea respectării normelor limbii române și asigurării corectitudinii juridico-lingvistice a textului, se propune reformularea acesteia după cum urmează: „implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030”.	Se acceptă
	62.	În cuprinsul pct. 2 din hotărâre există o abatere de la normele de punctuație, unde este utilizat în mod eronat un spațiu înaintea semnului „:”, în sintagma „Autoritățile și instituțiile publice responsabile :”. În vederea respectării normelor limbii române și a rigorilor de tehnică legislativă, se propune eliminarea spațiului înaintea semnului de punctuație.	Se acceptă Text reformulat, abatere eliminată

	63. Constatăm utilizarea neuniformă și eronată a abrevierii denumirii Programului național în cuprinsul proiectului hotărârii. Astfel, deși titlul oficial este „Programul național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030”, abreviat corect „PNRRDN”, în text este utilizată în mod repetat forma incompletă „PNRRD” (de exemplu: „elaborarea și operaționalizarea PNRRD 2030 în Republica Moldova”, „identificate în PNRRD”). În vederea asigurării coerenței terminologice și a corectitudinii juridice a actului normativ, recomandăm uniformizarea abrevierii pe întreg parcursul documentului, prin utilizarea exclusivă a formei corecte „PNRRDN 2030”.	Se acceptă
	64. În pct. 5 din Program observăm utilizarea unei referințe temporale imprecise în cuprinsul proiectului hotărârii, și anume sintagma „anului curent” din formularea: „Platforma Globală pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2025, care a avut loc între 2–6 iunie a anului curent la Geneva”. Având în vedere caracterul normativ al actului și faptul că acesta produce efecte și după momentul adoptării, utilizarea unei referințe relative în timp este inadecvată și poate genera ambiguități. În vederea asigurării clarității și stabilității normei, se propune înlocuirea sintagmei „anului curent” cu o referință temporală exactă, după cum urmează: „Platforma Globală pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2025, care a avut loc în perioada 2–6 iunie 2025, la Geneva”.	Se acceptă
	65. Recomandăm revizuirea integrală a proiectului hotărârii sub aspect redacțional și tehnico-legislativ, prin asigurarea utilizării consecvente a diacriticelor pe tot parcursul documentului, corectarea erorilor gramaticale și de formatare, precum și sistematizarea abrevierilor prin includerea unei liste distincte a acestora (de exemplu: OIM, IP AN, UNRG, DRR, DRM, ZAE, TX10p, FD, WSDI, CSDI) și utilizarea consecventă în text a formelor abreviate după prima definire a termenilor, precum și definirea	Se acceptă

		separată a termenilor utilizați în text, dezastru (conform CRED), risc, hazard.	
	66.	Recomandăm revizuirea fig. 10 de la pagina 20, întrucât aceasta nu conține în mod complet și clar descrierea categoriilor de terenuri, fapt ce afectează înțelegerea corectă a conținutului ilustrat și necesită ajustarea corespunzătoare a elementelor explicative.	Nu se acceptă. Figura 10 după ajustare (9) a fost inclusă cu scopul de a ilustra ponderea semnificativă a terenurilor agricole în structura fondului funciar național și, implicit, gradul ridicat de expunere a economiei Republicii Moldova, în special a sectorului agricol, la efectele secetei. În contextul analizei prezentate în această secțiune, mesajul principal urmărit este evidențierea faptului că suprafețele agricole reprezintă peste 70% din fondul funciar național, ceea ce justifică vulnerabilitatea ridicată a producției agricole la variabilitatea condițiilor meteorologice și necesitatea consolidării măsurilor de adaptare.
	67.	Este necesară clarificarea și uniformizarea terminologiei utilizate în text prin (i) diferențierea explicită a geoportalelor deținute de AGCC, respectiv Geoportalul INDS, destinat creării și actualizării metadatelor, și geoportalul tematic GEODATA, destinat exclusiv publicării datelor spațiale, precum și (ii) înlocuirea consecventă a sintagmei „date geospațiale” cu „date spațiale”, în conformitate cu art. 2 din Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale, asigurând astfel corelarea cu cadrul normativ național aplicabil.	Se acceptă Sintagma „date geospațiale” a fost înlocuită cu „date spațiale”
	68.	În pct. 195 recomandăm completarea prevederilor prin integrarea geoportalului tematic al Serviciului Hidrometeorologic de Stat cu geoportalul tematic al AGCC, GEODATA, în vederea asigurării interoperabilității și coerenței datelor spațiale. Subsecvent, la Tabelul 22 de la pagina 122, completarea expresă a acestuia prin introducerea unei coloane distincte care să indice instituțiile responsabile	Se ia act. Pct. 195 a fost exclus în cadrul procesului de ajustare a Programului, ca urmare a recomandărilor Cancelariei de Stat de a reduce caracterul descriptiv al documentului și de a păstra exclusiv informațiile relevante la nivel strategic. Detaliile tehnice privind integrarea și interoperabilitatea platformelor și

		și coresponsabile, pentru o mai bună claritate a distribuirii atribuțiilor.	geoportalurilor tematice depășesc nivelul de reglementare specific Programului
	69.	Propunem reformularea pct. 147, în sensul înlocuirii textului „Direcții de acțiune în Program includ INDS (sistem geo-spațial integrat)” cu formularea „Direcțiile de acțiune în Program includ alinierea la infrastructura națională de date spațiale (date spațiale integrate)”, în vederea asigurării coerenței terminologice cu cadrul normativ aplicabil și a unei exprimări clare și corecte din punct de vedere juridic.	Se acceptă Modificarea se regasește urmare a ajustării la pct. 230.
	70.	Recomandăm revizuirea complexă a indicatorilor, obiectivelor și formulărilor aferente din Tabelul de la pct. 187, Tabelul 21 și Tabelul 22, precum și din obiectivul specific 1.1 din Anexa 1 a Programului, în vederea asigurării coerenței terminologice și alinierii la cadrul privind infrastructura națională de date spațiale, după cum urmează: (i) reformularea indicatorului de impact în sensul „Proporția tipurilor de riscuri naturale și biologic-sociale reprezentate prin seturi de date spațiale și hărți digitale integrate în INDS”; (ii) reformularea valorii de referință pentru anul 2025 în „Date spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale, integrate parțial/limitat în INDS”; (iii) reformularea țintei pentru anul 2030 în „100% din riscurile naturale și biologic-sociale identificate în PNRRDN 2030 sunt reprezentate prin seturi de date spațiale și hărți digitale integrate în INDS”; (iv) reformularea obiectivului specific 1.1 în sensul: „Până în anul 2030, Ministerul Mediului și gestionarii de risc creează și mențin datele spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale și le integrează în infrastructura națională de date spațiale, elaborează și actualizează hărțile digitale climatice, de risc și multi-hazard pentru toate tipurile de riscuri identificate în PNRRDN 2030 și consolidează infrastructura națională de date spațiale”, prevederi aplicabile corespunzător și tabelelor 21 și 22 ale Programului; precum și (v) la Tabelul 21 (pct. 269), reformularea valorii țintă pentru anul 2030 în „Date spațiale privind riscurile naturale	Se acceptă parțial. Modificările au fost operate cu referire la indicatorii de monitorizare și valorile de referință. În vederea alinierii la recomandările privind formularea obiectivelor de politici publice, obiectivul specific a fost revizuit prin eliminarea nominalizării exprese a instituțiilor responsabile, acestea fiind indicate în mod corespunzător în Planul de acțiuni și în secțiunile dedicate implementării Programului.

		și biologicico-sociale, integrate în infrastructura națională de date spațiale și descrise prin metadata pe Geoportalul INDS”, cu excluderea AGCC din categoria furnizorilor de date, întrucât aceasta asigură doar funcționarea Geoportalului INDS și serviciile de acces la date, fără a avea rol de furnizor al acestora.	
	71.	Redacția din proiect a pct. 190 urmează a fi revizuită integral prin prisma prevederilor din Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale, în sensul înlocuirii termenului „gestionată” cu „coordonată”, precum și a clarificării naturii juridice și funcționale a infrastructurii naționale de date spațiale (INDS), prin precizarea că aceasta nu reprezintă un portal derivat din geodata.gov.md, ci un sistem complex care include metadata, seturi de date spațiale, servicii de date spațiale, tehnologii de rețea, acorduri de colaborare și mecanisme de coordonare instituțională. Totodată, propunem reformularea textului aferent integrării platformei clima.gov.md în INDS, în sensul reflectării faptului că aceasta se realizează în cadrul infrastructurii existente, contribuind la consolidarea unui sistem coerent, transparent și accesibil de date spațiale privind riscurile de mediu, precum și înlocuirea formulării „Evoluat din portalul geodata.gov.md..... local și sectorial.” cu o exprimare care să evidențieze corect rolul INDS de infrastructură integratoare, asigurând interoperabilitatea, standardizarea metadatelor și accesul centralizat la date relevante, în sprijinul procesului decizional la nivel național, local și sectorial.	Se ia act. Menționăm că secțiunea la care se face referire a fost revizuită integral (269-271) în cadrul procesului de ajustare a Programului, în vederea reducerii nivelului de detaliere tehnică și menținerii caracterului strategic al documentului. În consecință, formulările care au generat observațiile respective nu se mai regăsesc în versiunea actuală a Programului.
	72.	În pct. 193 se propune reformularea conținutului acestuia după cum urmează. Textul „Coordonarea tehnică a infrastructurii și interoperabilității datelor geospațiale va fi realizată prin INDS, coordonată de către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC), în calitate de administrator al geoportalului oficial al datelor geospațiale. În exercitarea acestui rol, AGCC asigură standardizarea, armonizarea metadatelor, interoperabilitatea și integrarea tehnică a layere-	Se ia act. Menționăm că secțiunea la care se face referire a fost revizuită integral (269-271) în cadrul procesului de ajustare a Programului, în vederea reducerii nivelului de detaliere tehnică și menținerii caracterului strategic al documentului. În consecință, formulările care

		lor tematice aferente abordării multi-risc, fără a prelua atribuții de elaborare sau coordonare a politicilor publice în domeniul reducerii riscurilor de dezastre.” să fie substituit cu textul „Coordonarea tehnică a infrastructurii și interoperabilității datelor spațiale va fi realizată prin INDS, coordonată de AGCC, care acționează ca posesor și deținător al geoportalului oficial Sistemul informațional geografic de stat „Geoportalul infrastructurii naționale de date spațiale” (Geoportal INDS). Geoportal INDS reprezintă sistemul informațional geografic de stat care asigură accesul unificat la seturile de date spațiale prin intermediul metadatelor ce descriu datele spațiale și serviciile de rețea create și gestionate de entitățile publice. AGCC va exercita acest rol, în baza Hotărârii Guvernului nr. 663/2023 cu privire la Sistemul informațional geografic de stat „Geoportalul infrastructurii naționale de date spațiale”. Totodată, se propune ca sintagma „vor fi publicate prin INDS” să fie reformulată în „vor fi publicate și descrise prin metadata pe Geoportalul INDS”, în vederea utilizării unei terminologii tehnico-juridice unitare și corecte.	au generat observațiile respective nu se mai regăsesc în versiunea actuală a Programului.
	73.	În pct. 272, subpunct 3), lit. a), se propune reformularea textului în următoarea redacție: „Crearea, menținerea și partajarea datelor spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale pentru analiza și cartografierea riscurilor și integrarea acestora în infrastructura națională de date spațiale”, în vederea asigurării unei exprimări clare și corelate cu terminologia utilizată în cadrul Programului. Totodată, în pct. 286, recomandăm excluderea subpunctului 14), întrucât linia de finanțare respectivă nu este relevantă pentru implementarea Programului.	Se acceptă Ajustat în noua redacție pct. 314, subpunct 3), lit. a). corespunzător pct. 328, subpunct 14)
	74.	Considerăm necesară revizuirea Acțiunii 1.1.1 „Elaborarea sau actualizarea hărților de risc geospațiale pentru toate dezastrele naturale identificate în PNRRDN 2030” din Planul de Acțiuni, având în vedere că elaborarea hărților digitale presupune, în mod necesar, o etapă prealabilă de identificare,	Se acceptă parțial. S-a completat indicatorii și s-a clarificat rolul instituțional al AGCC. Acțiunea 1.1.1 este formulată la nivelul rezultatului urmărit – elaborarea sau

		creare, actualizare și structurare a seturilor de date spațiale aferente fiecărui tip de risc, în conformitate cu competențele instituționale stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 458/2017 pentru aprobarea responsabilităților entităților publice privind seturile de date spațiale. Totodată, recomandăm completarea compartimentului indicatori de monitorizare cu indicatori relevanți, precum „seturi de date spațiale create, actualizate și partajate”, în vederea asigurării unei evaluări obiective a progresului implementării. De asemenea, la rubrica instituții responsabile se propune excluderea Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, având în vedere că aceasta exercită rolul de coordonator al INDS, fără atribuții de entitate responsabilă direct în crearea sau gestionarea seturilor de date spațiale, acestea revenind entităților publice competente potrivit cadrului normativ aplicabil.	actualizarea hărților de risc geospațiale. Activitățile privind identificarea, crearea, actualizarea și structurarea seturilor de date spațiale reprezintă etape tehnice inerente procesului de elaborare a acestor hărți și sunt realizate în conformitate cu responsabilitățile stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 458/2017. Includerea expresă a acestora în Planul de acțiuni ar conduce la un nivel excesiv de detalieri, depășind caracterul strategic al documentului de politici publice.
	75.	Acțiunea „1.1.3 Consolidarea sistemului național integrat de date geospațiale prin elaborarea sau actualizarea hărților climatice, a riscurilor naturale și biologicosociale” din Planul de Acțiuni urmează a fi revizuită, în vederea corelării acesteia cu atribuțiile Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru și cu rolul INDS, după cum urmează: „Consolidarea infrastructurii naționale de date spațiale, asigurând accesul la seturile de date spațiale privind riscurile naturale și biologico-sociale, prin publicarea acestora pe un geoportal tematic și descrierea metadatelor pe Geoportalul INDS”.	Se acceptă parțial. Se consideră oportună clarificarea rolului AGCC și al Infrastructurii Naționale de Date Spațiale (INDS), în conformitate cu atribuțiile stabilite de cadrul normativ aplicabil. Totodată, nu se acceptă substituirea integrală a acțiunii propuse, întrucât formularea actuală urmărește un rezultat de politică publică – consolidarea sistemului național integrat de date spațiale prin elaborarea sau actualizarea hărților climatice și a hărților de risc. Activitățile privind publicarea datelor și descrierea metadatelor pe Geoportalul INDS reprezintă măsuri tehnice de implementare și nu reflectă integral obiectivul și rezultatul urmărit prin această acțiune.
	76.	Totodată, la indicatorii de monitorizare aferenți se propune includerea expresă a indicatorului „Geoportal INDS actualizat (metadate create, actualizate, publicate și	Se acceptă parțial Indicatorii de monitorizare ai Programului sunt orientați spre rezultatele și produsele urmărite

		validate)”, în vederea asigurării unei monitorizări clare și măsurabile a implementării acțiunii. La rubrica instituții responsabile se propune includerea entităților publice care au atribuții de creare și menținere a datelor spațiale privind riscurile naturale și biologic-sociale, precum și de integrare a acestora în infrastructura națională de date spațiale, conform competențelor stabilite prin cadrul normativ aplicabil. De asemenea, recomandăm corelarea aspectului financiar al acțiunii respective cu măsurile de politici promovate de AGCC în contextul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) 2027– 2029.	prin acțiunile prevăzute, și nu spre activități tehnice specifice funcționării unor sisteme informaționale. Indicatorul propus – „Geoportal INDS actualizat (metadate create, actualizate, publicate și validate)” – reflectă procese operaționale aferente administrării INDS și nu permite evaluarea directă a rezultatului urmărit prin acțiune, respectiv elaborarea și actualizarea hărților climatice și a hărților de risc. Monitorizarea acestor activități tehnice urmează a fi realizată în cadrul mecanismelor instituționale specifice de gestionare a INDS. Lista instituțiilor responsabile a fost revizuită pentru a reflecta competențele stabilite prin cadrul normativ aplicabil Corelarea financiară a acțiunii este realizată în conformitate cu resursele estimate și programele bugetare ale instituțiilor responsabile. Totodată, întrucât acțiunea nu presupune măsuri investiționale distincte promovate de AGCC, nu se consideră necesară reflectarea explicită a acestora în contextul măsurilor bugetare specifice ale AGCC din CBTM 2027–2029.
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor Nr.05-2282 din 28 aprilie 2026	77.	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), și conform competențelor funcționale comunică următoarele. 1. La figura 49 se propune excluderea peștei porcine africane, în considerarea faptului că aceasta nu constituie o boală cu caracter zoonotic.	Se acceptă Pesta porcină africană a fost exclusă din fig. cu nr. 49, urmare a ajustării programului.
	78.	La pct.127, datele privind incidența focarelor de rabie urmează a fi ajustate după cum urmează:	Se acceptă

		• pentru anul 2025: 18 focare în fauna sălbatică și 40 focare la animalele domestice; • pentru anul 2024: 1 focar în fauna sălbatică și 14 focare la animalele domestice.	Datele propuse pentru anul 2024 au fost luate în considerare și reflectate în text pct. 202. Totodată, datele aferente anului 2025 nu au fost incluse, deoarece diagrama și analiza prezentată în document acoperă perioada până la anul 2024 inclusiv. Includerea datelor pentru anul 2025 ar crea o neconcordanță între text și informațiile prezentate în reprezentarea grafică.
	79.	Cu referire la pesta porcină africană, vă informăm că pe parcursul anului 2025 au fost înregistrate 52 focare de pesta porcină africană la porcii domestici, atât în gospodăriile casnice cât și în exploatațile autorizate, care au afectat un număr de 120388 de porcine. Cele mai mari pierderi s-au înregistrat în r-nul Anenii Noi 67793 porcine și r-nul Criuleni 51981 porcine. În fauna sălbatică, în anul 2025 s-au înregistrat 26 de focare de pestă porcină africană, care a afectat 45 de mistreți.	Se ia act. Totodată, datele aferente anului 2025 nu au fost incluse în document, deoarece analiza și reprezentările grafice aferente acestei secțiuni acoperă perioada până la anul 2024 inclusiv. Includerea datelor pentru anul 2025 ar genera neconcordanțe între text și datele prezentate în document.
	80.	Sintagma „Vaccinările veterinare” se propune a fi substituită cu sintagma „Acțiuni de profilaxie a bolilor infecțioase la animale”, în vederea utilizării unei terminologii corespunzătoare.	Se acceptă
	81.	La punctul 129, în partea referitoare la vaccinările efectuate, se va preciza că, anual, prin ordinul directorului general al Agenției, se aprobă Planul acțiunilor sanitare-veterinare strategice obligatorii, finanțate din bugetul de stat, precum și Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului. În acest context, se menționează că, în anul 2022, au fost desfășurate două campanii de vaccinare antirabică în fauna sălbatică prin distribuire aeriană, fiind repartizate 1 152 000 de momeli vaccinale. Comparativ, în perioada anilor 2024–2025, distribuirea s-a realizat exclusiv prin metoda manuală, fiind utilizate câte 100 000 de momeli vaccinale anual. Prin urmare, se relevă faptul că reducerea volumului vaccinării	Se acceptă Informația se regaseste la pct. 207-209

		antirabice în perioada anilor 2024–2025 a fost determinată inclusiv de imposibilitatea efectuării distribuirii aeriene a momelilor vaccinale.	
Ministerul Afacerilor Interne Nr. 41/1179 din 05 mai 2026	82.	La proiectul hotărârii de Guvern: 1.1. la pct. 2 subpct. 1), cuvântul „Programul” se va substitui cu forma corectă „Programului”;	Se acceptă
	83.	1.2. la pct. 2 și 3, numerotarea subpunctelor se va efectua conform prevederilor Legii nr.100/2018 cu privire la actele normative.	Se acceptă
	84.	1.3. În conformitate cu articolul 50 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii acestora în aplicare. Luând în considerare că, Ministerul Afacerilor Interne are calitatea de coexecutor la acțiunea 2.2.1., iar Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și Inspectoratul General pentru Migrație, coexecutori la acțiunea 1.1.6., se propune de exclus din lista semnatarilor Ministrul afacerilor interne.	Nu se acceptă. Ministerul Afacerilor Interne și autoritățile administrative din subordinea acestuia au responsabilități în implementarea unor acțiuni prevăzute de Program, inclusiv în domeniul protecției civile și gestionării situațiilor de urgență, ceea ce justifică menținerea ministrului afacerilor interne în lista contrasemnatarilor proiectului de hotărâre.
	85.	La proiectul Programului: 2.1. la pct. 76, se recomandă corelarea cu prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, iar referința că Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (în continuare - IGSU) „coordonează activitatea Comisiilor pentru Situații Excepționale”, urmează a fi exclusă. În conformitate cu alin (1), articolul 39, din Legea citată „(1) Centrul Național de Management al Crizelor (denumit în continuare și Centru) este o autoritate administrativă centrală, aflată în subordinea Guvernului, care coordonează la nivel național ansamblul activităților de management al crizelor.”. În acest sens, se recomandă avizarea proiectului și cu Centrul Național de Management al Crizelor;	Se acceptă
	86.	2.2. la figura 23, se impune revizuirea denumirii și conținutului, cu corelarea la prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză și reflectarea	Se acceptă

		corespunzătoare a rolurilor instituționale, IGSU urmând a fi indicat cu rol de instituție de sprijin;	
	87.	la pct. 154, subpct. 5), textul „Legea nr. 93/2007 privind Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale” se va substitui cu textul „Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, nr. 93/2007”;	Se acceptă Modificat pct. 254
	88.	pct. 174 se propune de expus în următoarea redacție: „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne este autoritatea publică în domeniul protecției civile și apărării împotriva incendiilor, care conduce operațiunile de intervenție pentru salvarea persoanelor și cooperează cu autoritățile publice centrale și locale, în condițiile legii.”	Se acceptă
	89.	De ordin general se propune corelarea terminologiei utilizate, cu noțiunile din Legea nr.248/2025 privind managementul situațiilor de criză. Luând în considerare, că în conformitate cu alin (2), al art. 51 „(2) Guvernul, autoritățile și instituțiile publice implicate în managementul situațiilor de criză, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor elabora actele normative necesare pentru implementarea acesteia și vor aduce actele lor normative în concordanță cu aceasta.”, în prezent în cadrul Ministerului Afacerilor Interne se elaborează proiectele de modificare a cadrului normativ în domeniul protecției civile, (Legea nr.271/1994 cu privire la protecția civilă, Legea nr.267/1994 privind apărarea incendiilor, Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale, etc.), respectiv se va propune tranziția de la noțiunea de „situație excepțională”, la cea de „dezastru”. În acest sens, în vederea excluderii confuziilor privind informația prezentată și terminologia utilizată pe parcursul proiectului, se propune în Capitolul II. Analiza situației, a utiliza noțiunea care este în vigoare de „situație excepțională”	Se acceptă Totodată, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii ale legii, precum și având în vedere că actele normative sectoriale sunt în proces de ajustare, în Capitolul II „Analiza situației” se menține terminologia în vigoare la momentul elaborării datelor, respectiv „situație excepțională”, pentru asigurarea coerenței cu sursele statistice și documentele de referință utilizate. În partea prospectivă a proiectului, precum și în referirile la evoluțiile viitoare ale cadrului normativ, se utilizează terminologia prevăzută de Legea nr. 248/2025, inclusiv noțiunea de „dezastru”, în vederea asigurării alinierii progresive la noul cadru legal și evitării confuziilor conceptuale.

		(Ex. Tabelul 2. Lista dezastrelor naturale identificate conform Strategiei Naționale de Reducere a Riscurilor de Dezastre, 2024). În partea ce ține de referirile pentru viitor, a utiliza deja termenul de „dezastru”, sau, respectiv, alt termen, conform prevederilor Legii nr.248/2025.	
Ministerul Energiei Nr. 05-1227 din 13 mai 2026	90.	Prin prezenta, urmare a examinării demersului Cancelariei de Stat nr. DGPȘG- 2274-18-69-1130 din 21 aprilie 2026 cu privire la avizarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026, autor – Ministerul Mediului), în limita competențelor funcționale, comunicăm despre susținerea proiectului cu următoarele propuneri. Programul propus spre aprobare introduce o abordare mult mai structurată, integrată și orientată de la intervenție și gestionarea situațiilor de urgență după producerea dezastrelor spre reziliență la schimbările climatice și protecție a infrastructurii critice. De ordin redacțional, se propune înlocuirea cuvântului „electricitate” cu cuvântul „energetice” în prevederile din pct. 95, precum și în Tabelul nr. 17 din pct. 100 al Programului. De remarcat că, tendința actuală este de integrare a managementului riscurilor climatice și naturale în politicile publice, având un rol preventiv în diminuarea impactului dezastrelor naturale, cu efecte directe în asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului energetic.	Se acceptă
Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică nr. 2594/26 din 23.04.2026	91.	Lipsa obiecțiilor sau propunerilor de completare	Se acceptă Proiectul a fost ajustat ase vedea pct. 21

Institutul de Zoologie, USM Nr. 62101 din 08.05.2026	92. Conținutul Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 este informativ, argumentat și bine structurat, însă textul ar fi bine de redus, cu includerea referințelor la sursele deja publicate.	
	93. Pentru atingerea obiectivelor trasate în Planul de Acțiuni (Anexa nr. 1), considerăm drept oportun includerea institutelor de cercetare din cadrul Universității de Stat din Moldova și anume Institutul de Zoologie și Institutul de Ecologie și Geografie în calitate de coexecutori în următoarele obiective: 1.2: până în anul 2030, consolidarea rezilienței comunitare prin creșterea gradului de înțelegere, participare activă și co-producere a măsurilor de prevenire și reducere a riscurilor naturale și biologic-sociale, prin integrarea educației pentru prevenire, valorificarea cunoștințelor locale, promovarea rolului ecosistemelor sănătoase în reducerea hazardelor și dezvoltarea rețelelor comunitare sustenabile în cel puțin 10 raioane vulnerabile. 2.1: Până în 2030, cadrul legislativ din sectorul de mediu este armonizat și aliniat principiilor reducerii riscurilor de dezastre naturale și biologic-sociale, integrând dimensiunea mobilității umane și conexunile migrație-mediu-climă. 3.2: Până în 2030, ecosistemele acvatice și zonele umede sunt conservate și restaurate pentru reducerea riscurilor de inundații și consolidarea rezilienței teritoriale. 3.3.1 Elaborarea raportului de lecții învățate privind implementarea HG nr.864/2020 cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 cu analiza eficienței măsurilor aplicate, a mecanismelor de control, a calității execuției și a impactului asupra reducerii riscurilor. 5.3.2 Numărul proiectelor pilot implementate în cooperare internațională (soluții bazate pe natură, digitalizare, restaurare ecologică, gestionarea mobilității) crește până în 2030	Se acceptă parțial A se vedea pct. 30

		5.3.3 Numărul proiectelor pilot implementate în cooperare internațională (soluții bazate pe natură, digitalizare, restaurare ecologică, gestionarea mobilității) crește până în 2030.	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 21-07/1366 data 11 mai 2026	94.	Referitor la Program, partea descriptivă: - la pct. 46, propunem reformularea propoziției nr.3, după cum urmează <i>„Agricultura din Republica Moldova se confruntă cu o vulnerabilitate structurală la secetă, datorită orientării sale preponderent spre culturi cerealiere și tehnice, sensibile la stresul hidric, la variația și distribuția precipitațiilor”</i> .	Se acceptă
	95.	-la pct.51 textul după sintagma „În concluzie” să fie substituit cu textul <i>„Riscurile climatice în agricultura Republicii Moldova sunt accentuate de interacțiunea dintre expunerea teritorială ridicată, vulnerabilitățile structurale, capacitățile instituționale limitate și capacitatea de adaptare la nivel local”</i> ;	Se acceptă
	96.	-la pct.52, tab.4 necesită revizuire și anume revizuirea riscurilor asociate secetei, spre exemplu, frecvența crescută a grindinei și fenomenelor extreme și seceta, acestea sunt fenomene independente climatic;	Nu se acceptă Tabelul 4 utilizează o abordare integrată a riscurilor climatice, grupând fenomenele extreme în funcție de impactul lor comun, iar nu o clasificare strict meteorologică a acestora. Seceta, grindina și alte fenomene extreme sunt tratate în corelație cu efectele lor cumulative asupra sectoarelor vulnerabile.
	97.	- la pct. 81 sintagma <i>„stimularea polițelor de asigurare agricolă și sprijinirea fermierilor în accesarea acestora”</i> să fie substituită cu sintagma <i>„promovarea asigurărilor agricole”</i> , deoarece primele de asigurare sunt subvenționate din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediul rural, conform art. 32 al Legii 183/2020 <i>privind asigurarea subvenționată în agricultură</i> , care are drept scop stimularea fermierilor pentru	Se acceptă Textul a fost ajustat iar modificarea se ragăsește la pct. 105 și tab. 11.

		asigurarea intereselor lor patrimoniale împotriva riscurilor specifice activităților agricole.	
	98.	- la pct.112 sintagma „ <i>native</i> ” să fie înlocuită cu sintagma „ <i>autohtone</i> ”; - la pct.147 sintagma „ <i>anticipare</i> ” să fie înlocuită cu sintagma „ <i>prevenire</i> ”;	Se acceptă Modificarea se regăsește în pct. 167. Și corespunzător pct. 231.
	99.	- la pct.154 de inclus denumirea corectă Hotărârii Guvernului nr. 495/2024 cu privire la aprobarea Programului de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028;	Se ia act Ca urmare a revizuirii și ajustării conținutului Programului, referința la Hotărârea Guvernului nr. 495/2024 a fost exclusă din text. În consecință, necesitatea precizării denumirii complete a actului normativ a decăzut.
	100	-la pct. 177 sintagma „ <i>agricultură, riscuri climatice (secetă, inundații)</i> ” să fie substituită cu sintagma „ <i>de climă (la adresa agriculturii)</i> ”;	Se ia act Ca urmare a revizuirii și ajustării conținutului Programului necesitatea substituirii a decăzut.
	101	- la pct.179, pct.230, pct.244, pct.249, este necesar de indicat numărul corect <i>Legii privind managementul situațiilor de criză</i> , de substituit „ Lege nr.284/2025” cu „Lege nr.248/2025”;	Se ia act Ca urmare a revizuirii și ajustării conținutului Programului necesitatea substituirii a decăzut.
	102	- Obiectivul specific 3.3, pct.242-247 - este necesar să fie exclus din considerentul că termenul Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2025-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului 864/2020, s-a încheiat în anul 2025 și prin urmare acest termen nu mai poate fi prelungit. Suplimentar, comunicăm că stimularea măsurilor de îmbunătățiri funciare sunt incluse în Programul Strategic al Politicii Agricole pentru perioada 2026–2030 (PSPA), care este în proces de promovare.	Se acceptă parțial Urmare a ajustării textului (295-296) a fost exclusă referința la Programul de îmbunătățiri funciare, totodată obiectivul specific 3.3 nu se bazează exclusiv pe Programul de îmbunătățiri funciare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 864/2020, ci vizează în mod mai larg promovarea practicilor agricole și silvo-pastorale sustenabile, integrarea măsurilor de conservare a solului și creșterea rezilienței sectorului agricol la riscuri naturale și biologicico-sociale. Deși programul menționat are termen de implementare până în anul 2025, obiectivele acestuia sunt preluate și integrate în cadrul strategic mai larg al politicilor agricole viitoare,

			inclusiv în Programul Strategic al Politicii Agricole pentru perioada 2026–2030. Prin urmare, obiectivul 3.3 reflectă continuitatea politicilor de adaptare și nu depinde exclusiv de valabilitatea unui singur program sectorial, ceea ce justifică menținerea acestuia în document.
	103	Referitor la Planul de acțiuni privind implementarea Programului privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (anexa 1): 1. Solicităm excluderea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) în calitate de instituție responsabilă pentru acțiunea 1.1.5 „<i>Integrarea bazelor de date ANSA în BNS conform standardelor pentru susținerea mecanismelor de supraveghere și avertizare timpurie a riscurilor biologic-sociale</i>”, deoarece acțiunea dată ține de domeniul ANSA care este subordonată Guvernului.	Se acceptă
	104	2. Solicităm excluderea acțiunii 2.1.3 „<i>Actualizare Hotărârii Guvernului nr. 864/2020 privind Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2025-2030 și a Planului de acțiuni pentru anii 2025-2030 privind implementarea acestuia</i>”, ținând cont că programul s-a încheiat în anul 2025 și prin urmare acest termen nu mai poate fi prelungit. Suplimentar, comunicăm că stimularea măsurilor de îmbunătățiri funciare sunt incluse în Programul Strategic al Politicii Agricole pentru perioada 2026–2030, care este în proces de promovare.	Se acceptă
	105	3. Solicităm excluderea MAIA din acțiunea 2.2.2 „<i>Implementarea unui program de formare continuă pentru personalul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) și al altor instituții relevante, axat pe prevenirea, monitorizarea și controlul bolilor și dăunătorilor, precum și pe intervențiile rapide în situații de urgență biologică, însoțit de</i>	Se acceptă

		<i>dotarea instituțiilor cu echipamente de monitorizare și intervenție</i> ”, deoarece acțiunea dată ține de domeniul ANSA care este subordonată Guvernului.	
	106	4. De asemenea, solicităm excluderea acțiunii 3.3.1 „ <i>Elaborarea raportului de lecții învățate privind implementarea Hotărârii Guvernului nr. 864/2020 cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 cu analiza eficienței măsurilor aplicate, a mecanismelor de control, a calității execuției și a impactului asupra reducerii riscurilor</i> ”, din considerentul că documentul de politici menționat nu se referă la măsuri ce țin de dezastre. Este de menționat faptul că, lucrările de <i>îmbunătățiri funciare</i> reprezintă un ansamblu de lucrări tehnice de amenajare și ameliorare, al căror efect se menține pe o perioadă lungă în circuitul de utilizare, urmărind să pună în valoare solurile neproductive sau să sporească productivitatea unor soluri slab productive. Suplimentar informăm că Rapoartele semestriale privind monitorizarea implementării programului menționat, sunt plasate pe pagina https://maia.gov.md/ , rubrica transparență decizională, rapoarte https://maia.gov.md/ro/content/rapoarte .	Se acceptă
	107	5. Excluderea acțiunii 3.3.2 „ <i>Realizarea unui studiu privind corelarea și optimizarea stimulentei financiare destinate conservării biodiversității pe terenuri agricole, forestiere și alte terenuri naturale inclusiv analiza posibilității introducerii de subvenții cu condiționalități de mediu și climă</i> ” și indicatorilor de monitorizare pentru această acțiune, deoarece Programul Strategic al Politicii Agricole (PSPA), include condiționalități de mediu și climă în fișele de intervenții.	Nu se acceptă . Deși PSPA include condiționalități de mediu și climă la nivel de implementare a intervențiilor, acestea nu acoperă dimensiunea analitică privind corelarea și optimizarea stimulentei financiare pentru conservarea biodiversității. În acest sens, acțiunea 3.3.1 se menține în forma ajustată, având caracter de studiu strategic complementar, necesar fundamentării și îmbunătățirii politicilor existente.
	108	6. Ajustarea în Obiectivul specific 3.3. din Tabelul 21, a denumirii Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dîmo” care a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) în Institutului Național de Cercetări Aplicative în	Se acceptă

		Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), conform Hotărârii Guvernului nr.668/2024 cu privire la Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.	
Ministerul Educației și Cercetării Nr.02/281/26 din 06.05.2026	109	Considerăm necesară excluderea Ministerului Educației și Cercetării din lista autorităților semnatare, întrucât domeniul vizat nu se încadrează în sfera directă a competențelor funcționale ale instituției și nu prevede cheltuieli financiare considerabile pentru aceasta.	Se acceptă
	110	La proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (tabel): - Excluderea programului bugetar 7001 din coloana 8 “ <i>Codul programului/ subprogramului bugetar; Sursa de finanțare externă</i> ”, având în vedere faptul că Ministerul Educației și Cercetării nu a planificat resurse financiare aferente acțiunii date în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM 2027-2029).	Nu se accepta lipsa unor alocări financiare în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru o anumită perioadă nu constituie, în sine, un temei suficient pentru excluderea programului bugetar din Planul de acțiuni. Planul reprezintă un instrument de planificare strategică, iar implementarea acțiunilor poate fi asigurată prin alocări ulterioare, redistribuiri de resurse sau identificarea altor surse de finanțare, în funcție de prioritățile și posibilitățile bugetare existente.
	111	La Obiectivul specific 1.2, acțiunea 1.2.2 se propune excluderea „Ministerul Educației și Cercetării” din coloana “ <i>Instituție responsabilă</i> ” și păstrarea doar în calitate de partener de cooperare, deoarece acțiunea „ <i>Elaborarea și diseminarea de materiale educaționale privind riscurile naturale și biologic-sociale prin intervenții formale și non-formale adaptate vârstei și nivelului de risc</i> ” nu este instituită și gestionată de către Ministerul Educației și Cercetării, iar la solicitarea Ministerului Mediului, se vor identifica instituții din subordine în suportul realizării acestei acțiuni.	Nu se acceptă Acțiunea propusă se referă la elaborarea și diseminarea materialelor educaționale, activități care se înscriu în domeniul de competență al Ministerului Educației și Cercetării. Implicarea instituțiilor din subordine în implementarea măsurilor nu înlătură rolul ministerului de coordonare și responsabilitatea acestuia pentru realizarea acțiunii la nivel de sector. Suplimentar a se vedea pct. 67 din sinteză.
	112	La Obiectivul specific 1.3 se solicită excluderea acțiunilor 1.3.1 și 1.3.2, or Hotărârea Guvernului nr. 864/2023 cu privire la	Nu se acceptă

		aprobarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, precum și Hotărârea Guvernului nr. 588/2024 cu privire la aprobarea Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024–2027 "Smart Moldova", prevăd deja mecanisme de finanțare pentru aceste domenii de interes public și orice instituție în dependență de necesități poate aplica la apelurile lansate de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD).	Mecanismele de finanțare invocate reprezintă instrumente de implementare și nu înlocuiesc necesitatea includerii acțiunilor în Planul de acțiuni. Dimpotrivă, menținerea acestora oferă cadrul necesar pentru promovarea și susținerea cercetărilor relevante în domeniul reducerii riscurilor de dezastre, inclusiv prin valorificarea oportunităților de finanțare disponibile prin intermediul ANCD.
	113	La obiectivul specific 1.2, acțiunea 1.2.2, precum și la obiectivul specific 1.3, acțiunea 1.3.3, se recomandă substituirea sintagmelor " <i>institute de cercetare</i> " și " <i>Institutele de cercetare</i> " cu sintagma " <i>organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării</i> ", în conformitate cu art. 16 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova.	Se acceptă
	114	Adițional, Ministerul Educației și Cercetării menționează faptul că nu a fost consultat pe parcursul elaborării <i>proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030</i> , iar rolul și responsabilitățile impuse acestuia necesită o comunicare interinstituțională mult mai riguroasă. În acest format, Ministerul Educației și Cercetării nu susține <i>proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030</i> .	Nu se acceptă. Ministerul Educației și Cercetării prin scrisoarea cu nr. 04-05/1546 din data de 02.06.2025 a fost invitat să participe la ședința de consultare a proiectului Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030, organizată în etapa de elaborare a documentului, având astfel posibilitatea de a-și expune poziția și de a formula propuneri asupra conținutului acestuia. Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative se supun procedurii de avizare de către autoritățile publice interesate, având drept scop examinarea proiectului și formularea obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor. În acest sens, etapa de avizare reprezintă

			mecanismul legal de consultare interinstituțională.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. 04-2409 din 26.09.2026	115	La proiectul hotărârii Guvernului 1. la pct. 2, se propune fuzionarea subpunctelor 2) și 3) pentru a asigura coerența și continuitatea logică a textului; 2. se va revizui numerotarea subpunctelor aferente punctelor 2 și 3 (de exemplu: 2.1; 2.2, respectiv 3.1; 3.2).	Se acceptă parțial A se vedea pct.20
	116	La proiectul Programului 1. În Tabelul nr. 7. Măsuri recomandate pentru combaterea secetei în sectorul transporturilor, conținutul se va revizui prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1242/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor. Totodată, se propune excluderea rândului „Supraîncălzirea echipamentelor și vehiculelor” din tabelul nominalizat, deoarece acesta este irelevant pentru categoria vehiculelor rutiere.	Nu se acceptă Hotărârea Guvernului nr. 1242/2016 reglementează exclusiv măsurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor, în timp ce Tabelul nr. 7 vizează un spectru mai larg de riscuri și măsuri de adaptare la secetă și fenomene climatice extreme în sectorul transporturilor. Prin urmare, actul normativ invocat nu este aplicabil pentru revizuirea conținutului tabelului. De asemenea, nu se acceptă excluderea rândului „Supraîncălzirea echipamentelor și vehiculelor”, întrucât acest risc este relevant în contextul temperaturilor extreme și al valurilor de căldură, care pot afecta funcționarea vehiculelor și a echipamentelor de transport, motiv pentru care menținerea sa în tabel este justificată
	117	În Tabelul nr. 13. Măsuri recomandate pentru reducerea riscului de vânturi puternice, vijelii, vărtejuri și furtuni cu descărcări electrice: a) în coloana „Vulnerabilități relevante”, se va substitui textul „Lipsa standardelor de construcție adaptate schimbărilor climatice” cu textul „Normative tehnice în construcții aprobate preponderent în perioada sovietică care nu au fost actualizate la schimbările climatice”, întrucât	Se acceptă

		cadrul normativ în domeniul vizat nu este actualizat și armonizat cu cerințele contemporane privind adaptarea la schimbările climatice; b) în coloana „Măsuri RRDN și de adaptare”, se va substitui textul „Integrarea riscurilor de vânt în planurile de amenajare teritorială și urbană; Elaborarea de ghiduri tehnice pentru construcții reziliente” cu textul „Asigurarea conformității obiectelor de construcție cu reglementările zonelor funcționale stabilite prin documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism, atât de către autoritățile administrației publice locale la emiterea actelor permissive, cât și de către elaboratorii și verificatorii proiectelor tehnice. Emiterea actelor permissive se va realiza exclusiv în conformitate cu documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism, în condițiile prevăzute de Codul Urbanismului și Construcțiilor nr.434/2023”, pentru a asigura corelarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice cu reglementările urbanistice.	
	118	Textul pct. 175 se va expune în următoarea redacție: „175. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale deține un rol esențial în gestionarea riscurilor asociate infrastructurilor critice. Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, autoritate administrativă din subordinea ministerului, este abilitat să exercite controlul pe multiple segmente, inclusiv în domeniile: securității industriale; construcțiilor și urbanismului; supravegherii produselor nealimentare; supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor; supravegherii de stat în domeniul protecției civile; protecției consumatorilor în sfera siguranței produselor nealimentare din domeniile atribuite; geodeziei, cartografiei și geo-informaticii, domenii care, prin natura lor, intersectează competențele mai multor autorități publice centrale”.	Se acceptă
Ministerul Culturii nr. 05/1-09/1337 din 06.05.2026	119	La proiectul hotărârii de Guvern:	Se acceptă A se vedea pct.20

		La pct. 2 și 3, numerotarea subpunctelor se va realiza conform art. 53 alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	
	120	La proiectul Programului: Pe tot parcursul textului proiectului Programului, cuvântul „Moldova” se va substitui cu sintagma „Republica Moldova”, la formele gramaticale corespunzătoare.	Se acceptă
	121	Conform Ghidului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 191/2025, „impactul este ancorat logic în obiectivele generale și corelat cu indicatorii de <i>impact, care sunt utilizați pentru a măsura progresul și gradul de realizare a rezultatelor strategice</i> ”. Reieșind din cele expuse, la Capitolul V. IMPACT se recomandă includerea indicatorilor de impact pentru fiecare obiectiv general, cu indicarea sursei de date, a valorilor de referință și a valorilor-țintă. Conform aceluiași Ghid, „pentru fiecare risc identificat se va descrie modul în care acesta <i>poate afecta direct implementarea programului, estimându-se atât probabilitatea apariției, cât și impactul potențial...</i> ”. Astfel, la Capitolul VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE, se propune substituirea rubricii „Nivelul riscului” cu rubricile „Probabilitatea” și „Impactul”, cu evaluarea corespunzătoare a acestora.	Nu se accepta HG 386/2020 privind planificarea strategică. Potrivit pct. 18 subpct. 5) din Regulament, programul trebuie să conțină indicatori de monitorizare, inclusiv indicatori de impact și de rezultat corespunzători obiectivelor generale și obiectivelor specifice, cu indicarea valorilor de referință și a valorilor-țintă. Documentul respectă această cerință prin includerea Capitolului IV „Indicatori de monitorizare”, care stabilește cadrul de monitorizare al Programului și descrie expres categoriile de indicatori utilizate. Totodată, pct. 312 precizează că indicatorii de impact sunt corelați cu obiectivele generale și sunt prezentați în Capitolul III, în cadrul descrierii obiectivelor generale, iar indicatorii de rezultat și de produs sunt detaliați în Tabelul 21. Astfel, cadrul de monitorizare este deja integrat în structura Programului, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020. Introducerea repetată a indicatorilor de impact într-un capitol separat ar conduce la duplicarea informației existente, fără a genera valoare adăugată din perspectiva monitorizării și evaluării Programului. În ceea ce privește Capitolul VII „Riscuri de implementare”, potrivit pct. 18 subpct. 8) din

			Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, compartimentul „Riscuri de implementare” trebuie să includă descrierea riscurilor anticipate și a măsurilor de atenuare și monitorizare a acestora. Actul normativ nu stabilește o structură obligatorie privind evaluarea riscurilor și nici nu impune prezentarea distinctă a probabilității și impactului fiecărui risc. Structura propusă în Program asigură identificarea riscurilor de implementare și prezentarea măsurilor corespunzătoare de gestionare a acestora, fiind conformă cerințelor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020. În consecință, substituirea rubricii „Nivelul riscului” cu rubricile „Probabilitatea” și „Impactul” reprezintă o opțiune metodologică posibilă, dar nu o cerință obligatorie derivată din cadrul normativ aplicabil elaborării Programului.
	122	Partea operațională (Planul de acțiuni) reprezintă o parte integrantă a proiectului Programului, la fel ca partea descriptivă. Prin urmare, Planul de acțiuni constituie un capitol distinct și nu o anexă la Hotărârea Guvernului. Astfel, se recomandă ca Planul de acțiuni să fie definit drept Capitolul X al Programului menționat. La Obiectivul general 1, la denumirea Obiectivului specific 1.2. al Planului de acțiuni, se va exclude repetarea sintagmei „Obiectiv specific 1.2”.	Se acceptă parțial Proiectul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Prezentarea Planului de acțiuni ca anexă la hotărârea Guvernului reprezintă o soluție de tehnică legislativă utilizată în mod curent pentru documentele de politici publice și nu afectează caracterul său de parte integrantă a Programului. Prin urmare, nu se consideră necesară includerea Planului de acțiuni ca un capitol distinct al Programului. Sintagma „Obiectiv specific 1.2” a fost exclusă.

Ministerul Sănătății Nr. 07/1626 din 08.05.2026	123	Ministerul Sănătății a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030 și comunică următoarele propuneri și obiecții: Substituirea, pe tot parcursul proiectului de hotărâre, a sintagmei „Agenția Națională de Sănătate Publică”, la orice formă gramaticală, cu sintagma „Agenția Națională pentru Sănătate Publică”, la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă
	124	La pct. 115, se propune substituirea termenului „zoonoze” cu textul „inclusiv boli zoonotice”, în vederea utilizării unei terminologii clare și conforme cadrului normativ și terminologiei din domeniul sănătății publice.	Se acceptă urmare a ajustării modificările se regasesc la pct. 170
	125	La pct. 120, se propune interpretarea corectă a datelor prezentate în figura 38, prin substituirea textului „Datele privind morbiditatea populației prin boli infecțioase arată că bolile intestinale sunt în mod constant categoria dominantă” cu textul „Datele privind morbiditatea populației prin boli infecțioase arată că gripa și infecțiile acute ale căilor respiratorii superioare sunt în mod constant categoria dominantă, urmată de bolile infecțioase intestinale”.	Se acceptă
	126	În urma analizei figurilor 35–39 din subsecțiunea 12, s-a constatat existența unor neconcordanțe între datele prezentate în grafice și datele oficiale furnizate de Biroul Național de Statistică. În acest context, se propune revizuirea acestora cu ajustarea corespunzătoare a interpretărilor aferente, întrucât acestea derivă din date grafice eronate și nu reflectă corect indicatorii statistici utilizați, respectiv numărul de cazuri sau valorile raportate la 100 000 locuitori.	Nu se accepta Datele utilizate în figurile 32–34 (urmare a ajustării proiectului) au fost calculate în baza populației cu reședință obișnuită și fără includerea datelor aferente raioanelor din partea stângă a Nistrului și municipiului Bender, în conformitate cu metodologia statistică aplicată de Biroul Național de Statistică.
	127	La pct. 152, se propune substituirea textului: „152. Capacitatea de supraveghere și laborator este insuficientă pentru riscurile actuale. Laboratoarele ANSP/ANSA și ale Agenției de Mediu lucrează cu echipamente vechi, acoperire incompletă, personal insuficient și fluxuri reduse de probe în ultimii ani. Lipsa unor sisteme digitale integrate și a automatizării determină întârzieri în detectarea focarelor și dificultăți în corelarea datelor sanitare cu cele de mediu. Această limitare structurală face ca evaluarea riscurilor să se bazeze deseori pe	Se acceptă

		deducții logice, nu pe analize integrate, cu dovezi și date solide, o barieră majoră în aplicarea abordării „One Health”.” cu următorul text: „152. Capacitatea de supraveghere și laborator prezintă anumite limitări în raport cu complexitatea riscurilor actuale, în special în contextul situațiilor excepționale și al riscurilor emergente. Laboratoarele Agenției de Mediu se confruntă cu provocări legate de utilizarea echipamentelor învechite, acoperirea incompletă a indicatorilor de monitorizare, deficit de personal și un volum redus de probe analizate în ultimii ani. În același timp, în cadrul abordării integrate „One Health”, laboratoarele ANSP/ANSA sunt parte a sistemului național de supraveghere, dispunând de infrastructură de laborator la nivel național și teritorial, precum și de echipamente analitice performante, adecvate domeniilor lor de competență, asigurând funcționalitatea în regim de rutină. Totuși, în cazul situațiilor de urgență, al instituirii stării de alertă sau în contextul apariției unor riscuri emergente cu impact extins, volumul și diversitatea solicitărilor analitice pot depăși capacitățile operaționale existente la nivelul sistemului, generând presiuni suplimentare asupra resurselor umane, logistice și analitice disponibile.”	
	128	La pct. 161, se propune modificarea acestuia în contextul prevederilor Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, potrivit căreia Comisia Națională de Management al Crizelor va substitui inclusiv Comisia Națională privind Schimbările Climatice (CNSC).	Se acceptă
	129	La pct. 171, se propune expunerea acestuia în următoarea redacție: „Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) este instituția responsabilă de implementarea politicilor în domeniul sănătății publice, având atribuții în supravegherea epidemiologică, prevenirea și controlul bolilor, monitorizarea factorilor de mediu, promovarea sănătății, controlul de stat în sănătate, evaluarea stării de sănătate a populației, precum și acordarea sprijinului tehnic Ministerului Sănătății și Comisiei Naționale de Management al Crizelor.”	Se acceptă
	130	Totodată, pentru Anexa nr. 1 la proiectul de hotărâre – Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030, se înaintază	Se acceptă

		următoarea propunere: la acțiunea unică identificabilă 2.3.1 „Desemnarea unui punct focal RRD în cadrul Ministerului Mediului, Ministerului Sănătății și al instituțiilor subordonate acestora”, se propune revizuirea acesteia în vederea evitării dublării atribuțiilor, prin corelarea cu prevederile Ordinul Centrului Național de Management al Crizelor nr. 3 din 20.11.2025 „Cu privire la stabilirea atribuțiilor standard ale secretarilor de stat/șefilor adjuncți responsabili în domeniul situațiilor de criză, coordonatorilor operaționali și tactici de pregătire pentru managementul situațiilor de criză și ale punctelor de contact disponibile 24/7 din cadrul autorităților și instituțiilor publice”, prin care în cadrul ANSP a fost deja desemnat un punct de contact disponibil 24/7 pentru situații de criză, care ar putea exercita și funcția de punct focal RRD.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Nr.03-1568 din 08.05.2026	131	Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele. La proiectul Programului: La pct.255 - după textul „standardele EN/ISO” urmează de completat cu textul „adoptate ca standarde moldovenești” reieșind din faptul că potrivit art. 12, alin.(1) din Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizarea națională, standardele și alte documente de standardizare europene, internaționale și ale altor țări se pun în aplicare în Republica Moldova prin adoptarea acestora ca standarde moldovenești conform regulilor de standardizare națională și regulilor stabilite de organizațiile de standardizare respective, iar art. 20 alin. (2) stipulează că „Autoritățile publice au obligația să consulte organismul național de standardizare în procesul de elaborare a actelor normative care fac referințe la standardele moldovenești sau au legătură cu standardizarea națională”.	Se acceptă
	132	În continuare, pe tot parcursul textului programului cuvintele „comunicații” și „telecomunicații” de substituit cu cuvintele „comunicații electronice”, la forma gramaticală corespunzătoare, reieșind din Legea comunicațiilor electronice nr.72/2025.	Se acceptă
Avizare II			

Agenția de Mediu nr. 08/102/2026 din 02.07.2026	133	Urmare examinării proiectul hotărârii de Guvern prezentat la etapa de expertizare, Agenția de Mediu comunică susținerea și avizarea pozitivă a proiectului de act normativ, cu necesitatea efectuării unor modificări de ordin redacțional, după cum urmează. La pct. 1 al proiectului hotărârii de Guvern, cuvintele „ , conform anexei ” se vor substitui cu cuvintele „ (se anexează) ”, astfel ca urmare a acestei redacții propuse să fie asigurată plasarea în modul descris a Programului național, precum că este aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. din /2026.	Se acceptă
	134	PLANUL DE ACȚIUNI privind realizarea programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030, textul inclus înainte de Plan și anume: „Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr.../2026”, se va substitui cu textul: „Anexă la Programul național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030” (în continuare Program), dat fiind faptul că Planul respectiv este parte componentă a Programului, care se va aproba conform pct. 1 al hotărârii de Guvern.	Se acceptă
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru nr. 36/01-06/919 din 02.07.2026	135	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. 1) Cu referire la Acțiunea 1.1.1 „Elaborarea sau actualizarea hărților de risc geospațiale pentru toate dezastrele naturale identificate în PNRRDN 2030” pentru claritate și corectitudine terminologică se propune reformularea acțiunii după cum urmează: „Elaborarea sau actualizarea hărților de risc, digitale, realizate cu tehnologii SIG, pentru toate dezastrele naturale identificate în PNRRDN 2030.”	Se acceptă
	136	În privința Acțiunii 1.1.3 reiterăm că, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, nu deține competențe legale privind crearea, actualizarea sau gestionarea seturilor de date spațiale sectoriale aferente riscurilor naturale și biologic-sociale, acestea revenind autorităților publice competente, în funcție de domeniul gestionat. În conformitate cu atribuțiile stabilite, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru exercită exclusiv rolul de autoritate coordonatoare a Infrastructurii Naționale de Date Spațiale (Infrastructura Națională de Date Spațiale), fără competențe de responsabil direct pentru producerea sau	Se acceptă

		administrarea datelor tematice ce țin de atribuțiile altor entități publice. Prin urmare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru poate fi inclusă, după caz, în calitate de coresponsabil instituțional din perspectiva coordonării și asigurării interoperabilității datelor spațiale, iar autoritățile care generează și gestionează datele respective urmează a fi indicate drept entități responsabile directe. În consecință, componenta financiară aferentă Acțiunii 1.1.3 necesită a fi revizuită corespunzător, în vederea corelării acesteia cu competențele reale și responsabilitățile efective ale autorităților implicate.	
Ministerul Culturii Mesaj în elegiferare din data de 01.07.2026	137	Lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor Mesaj în elegiferare din data de 02.07.2026	138	Se ia act	Se acceptă
Ministerul Educației și Cercetării Mesaj în elegiferare din data de 03.07.2026	139	Se susține proiectul de hotărâre a Guvernului fără obiecții și propuneri suplimentare.	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Interne Mesaj în elegiferare din data de 06.07.2026	140	Se susține proiectul în versiunea prezentată pentru notificare.	Se acceptă
Cancelaria de Stat Nr. 21/1-69-7844 din 03.07.2026	141	Cancelaria de Stat a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030 (număr unic 384/MM/2026), prezentat pentru expertizare și, în conformitate cu atribuțiile funcționale, comunică următoarele. În urma examinării versiunii revizuite se constată că o parte dintre obiecțiile și propunerile formulate de Cancelaria de Stat la etapa avizării au fost luate în considerare. Totodată, unele aspecte necesită revizuire suplimentară.	Se acceptă parțial Proiectul Programului a fost revizuit și ajustat în urma avizelor recepționate. Totodată, având în vedere complexitatea și caracterul transversal al domeniului reducerii riscurilor de dezastre, precum și necesitatea menținerii coerenței dintre analiza situației, obiectivele, acțiunile și indicatorii Programului, propunerea nu a putut fi preluată integral. Se consideră că

		La proiectul Programului: Analiza situației rămâne una amplă și, pe alocuri, predominant descriptivă. Deși au fost operate ajustări față de versiunea inițială, aceasta continuă să includă informații generale și prezentări extinse, fără a evidenția în mod suficient problemele de politici publice, cauzele acestora și necesitatea intervenției propuse. Se recomandă sintetizarea capitolului și accentuarea elementelor analitice care fundamentează obiectivele Programului.	redactarea propusă în versiunea actuală asigură un nivel adecvat de claritate și coerență, fără a afecta conținutul de fond al Programului.
	142	Totodată, secțiunea privind cadrul strategic și normativ continuă să cuprindă o prezentare extinsă a documentelor de politici și a actelor normative relevante. Se recomandă revizuirea acestora prin evidențierea rolului documentelor care au relevanță directă pentru realizarea obiectivelor Programului, evitând descrierea excesivă a acestora. Se recomandă consolidarea legăturii dintre analiza situației, problemele identificate, obiectivele Programului și rezultatele urmărite, astfel încât relația dintre aceste componente să fie reflectată în mod consecvent pe parcursul întregului document.	Se acceptă
	143	În vederea asigurării coerenței Programului, se reiterează necesitatea uniformizării formulării obiectivelor generale și specifice la nivelul întregului document, precum și a corelării acestora în toate secțiunile relevante (de exemplu: Obiectivul specific 5.3).	Se acceptă
	144	Indicatorii de monitorizare necesită verificare suplimentară sub aspectul corelării cu obiectivele și rezultatele Programului, precum și al formulării unitare, relevante și măsurabile a acestora.	Se acceptă
	145	Capitolul „Autorități și instituții responsabile” urmează a fi completat în conformitate cu cerințele Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, prin includerea listei exhaustive a autorităților și instituțiilor responsabile de implementarea Programului, precum și a rolurilor și responsabilităților acestora. În condițiile în care	Se acceptă

		aceste informații sunt prezentate în capitolul „Analiza situației”, se recomandă restructurarea conținutului Programului prin includerea acestora în capitolul destinat autorităților și instituțiilor responsabile.	
	146	Capitolul „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare” se va completa cu periodicitatea, termenele și responsabilitățile privind prezentarea către Guvern a rapoartelor de monitorizare, evaluare intermediară și evaluare finală, precum și cu descrierea mecanismului de monitorizare și raportare a implementării Programului, în concordanță cu prevederile proiectului hotărârii Guvernului.	Se acceptă
	147	La Planul de acțiuni: În rubrica „Instituții responsabile” se va indica autoritatea responsabilă de implementarea acțiunii, iar celelalte instituții vor fi menționate în calitate de parteneri de implementare. Totodată, Planul de acțiuni va include exclusiv acțiuni care reflectă intervențiile și reformele propuse în domeniul reducerii riscurilor de dezastre naturale. Se vor exclude acțiunile cu caracter recurent sau operațional, care țin de activitatea curentă a autorităților publice. Se reiterează necesitatea uniformizării formulării indicatorilor de monitorizare. Pentru actele normative indicatorii vor fi formulați uniform („Lege adoptată”, „Ordin emis”), evitând utilizarea unor formulări diferite pentru același tip de rezultat.	Se acceptă
	148	La Nota de fundamentare: Se recomandă actualizarea Notei de fundamentare în conformitate cu versiunea revizuită a Programului, inclusiv completarea argumentării privind fundamentarea financiară. În final, exprimăm disponibilitatea de a discuta în regim de lucru și de a conveni de comun acord asupra conținutului Programului și propunerilor formulate în prezentul aviz, în scopul asigurării calității documentului de politici elaborat.	Se acceptă
Ministerul Energiei Mesaj în elegiferare din data de 06.07.2026	149	Lipsă de propuneri	Se acceptă

Institutul de Geologie și Seismologie al USM Nr. 42/26 din 07.07.2026	150	Prin prezenta Institutul de Geologie și Seismologie din cadrul USM (IGS) vă aduce la cunoștință că specialiștii Institutului au examinat proiectul propus spre avizare și propun următoarele pentru îmbunătățirea documentului final, cu introducerea acestora proiectul poate fi aprobat. Varianta propusă pentru pct. 155. Evaluările Institutului de Geologie și Seismologie indică faptul că o proporție importantă a clădirilor existente aparțin claselor de vulnerabilitate seismică ridicată, fiind construite înaintea aplicării standardelor moderne de proiectare antiseismică, nerespectării tehnologiilor de construcție, ori în baza unor proiecte nereușite.	Se acceptă
	151	Varianta propusă pentru pct. 156. Expunerea la riscul seismic este deosebit de ridicată în municipiul Chișinău, în raioanele Ungheni, Cahul, și a., unde densitatea populației și concentrarea infrastructurii critice se suprapun cu intensități seismice estimate de 7–8 grade MSK. Vulnerabilitatea este amplificată de existența unui fond construit îmbătrânit, insuficient evaluat și consolidat seismic, precum și de lipsa hărților actualizate de microzonare pentru numeroase localități.	Se acceptă
	152	158. Cutremurele majore pot afecta în mod disproporționat persoane aflate în situații de vulnerabilitate, inclusiv persoanele vârstnice, cele cu dizabilități, femeile însărcinate și a. În astfel de situații, accesul la adăpost, suport psihosocial și servicii esențiale de sănătate poate fi sever perturbat. Prin urmare, măsurile de pregătire și răspuns la riscul seismic trebuie să integreze explicit și nevoile grupurilor vulnerabile.	Se acceptă
Instituția Publică Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu Nr. 03/1053 din 08.07.2026	153	Cu referire la solicitarea nr. 05/1 -0512120 din 29 iunie 2026, de a analiza proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (numărul unic 384/MM/2026), autor Ministerul Mediului, I.P. Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu (fostul Serviciul Hidrometeorologic de Stat), comunica faptul că, în cadrul	Se acceptă

		procedurii anterioare de avizare a aceluiași proiect, a prezentat observații și propuneri de modificare și completare. Constatăm că acestea nu au fost preluate și reflectate în versiunea actuală a proiectului transmis spre avizare. Anexăm prezentei copia scrisorii transmise anterior, care conține observațiile și propunerile I.P. Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu asupra proiectului menționat. Pagina 45 pct.4 -Temperaturi ridicate, valuri de căldură și arșiță. Definiție și caracteristici generale: a se înlocui cu textul existent cu următorul text :”în Republica Moldova, temperaturile maxime de vară 35°C și mai mult sunt considerate indicatori relevanți pentru apariția valurilor de căldură și arșiță"	
	154	Pagina 48, pct. 5 Vânturi puternice, vijelii, vârtejuri și furtuni cu descărcări electrice. Definiție și caracteristici generale: a se înlocui cu textul existent cu următorul text:"Conform SHS vânturile puternice sunt rafale cu viteze medii 15 m/s și mai mult..."	Se acceptă
	155	Pagina 49. Impact socio-economic: a se înlocui cu textul existent cu următorul text:"în cazuri extreme, orajele pot produce rafale de vânt de peste 25 m/s, ceea ce le încadrează în categoria evenimentelor meteo extreme"	Se acceptă
	156	Pagina 52, pct 7 Ninsori abundente și viscol. Definiție și caracteristici generale: a se înlocui cu textul existent cu următorul text: " Conform Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS), ninsoarea abundentă reprezintă un fenomen meteorologic în care cantitatea de precipitalii sub formă de zăpadă constituie 20 mm și mai mult în decurs de 12 ore și mai mult"	Se acceptă
	157	Pagina 54, pct 8 îngheț și ger puternic. Definiție și caracteristici generale: a se înlocui cu textul existent cu următorul text:"Gerul puternic, în schimb, se referă la temperaturi foarte scăzute (sub -20°C) în sezonul rece, cu	Se acceptă

		potențial de afectare a solului, rețelelor de apă, infrastructurii și sănătății populației vulnerabile"	
	158	Pagina 152, pct 41 din Plan, acțiunea nr. 4.2.5 - se propune excluderea Serviciului Hidrometeorologic de Stat din rubrica „instituții responsabile”, întrucât instruirea privind evaluarea post-dezastru, al specialiștilor din cadrul autorităților publice centrale și locale, nu intră în competența instituțională a SHS.	Nu se acceptă Deși instruirea privind evaluarea post-dezastru nu reprezintă o atribuție exclusivă a SHS, expertiza tehnică a instituției este relevantă pentru componenta de instruire aferentă fenomenelor hidrometeorologice și climatice. În acest sens, SHS va contribui în calitate de instituție co-responsabilă, fără a avea rol de coordonator al acțiunii.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale mesaj în elegiferare din data de 08.07.2026	159	Urmare a examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030, menționăm că propunerile prezentate prin avizul MIDR nr. 04-2409 din 26.09.2026 au fost integrate în textul proiectului. În acest context, comunicăm lipsa obiecțiilor sau propunerilor suplimentare.	Se acceptă
Ministerul Finanțelor 05/1-05/2120 din 29.06.2026	160	Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre privind aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), și în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele. La proiectul Programului Se consideră oportună excluderea expresiilor „stimulente” și „subvenționare” atât din textul Programului, cât și din Planul de acțiuni aferent acestuia, întrucât acestea au un caracter general și acoperă o gamă largă de instrumente de sprijin, fără a preciza în mod explicit măsurile avute în vedere. Lipsa de claritate poate duce la interpretări greșite sau neuniforme, aspecte incompatibile cu cerințele de calitate a unui document de politici publice sau ale unui act normativ. Suplimentar, se menționează că, susținerea dezvoltării unui anumit sector nu ar trebui să se bazeze, ca regulă, pe acordarea de stimulente sau subvenții din Bugetul de Stat, ci	Se acceptă

		pe instituirea unui cadru normativ și economic predictibil, competitiv și favorabil investițiilor.	
	161	La Capitolului VI „Costuri” La pct. 334. se propune excluderea sintagmei „planificate în Cadrul bugetar pe termen mediu 2026–2028”, întrucât aceasta este nefondată și poate crea o percepție eronată cu privire la sursa de finanțare a măsurilor prevăzute. Cadrul bugetar pe termen mediu reprezintă un instrument de planificare bugetară, care stabilește limite orientative de cheltuieli și priorități de politici publice, fără a constitui, prin el însuși, o sursă de finanțare. În mod corespunzător, aceeași sintagmă urmează a fi exclusă și din Nota de fundamentare, compartimentul 4.2 Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative.	Se acceptă
	162	La pct. 344. se propune revizuirea sumei totale estimate pentru implementarea Programului, în cuantum de 129,8 milioane lei, întrucât aceasta nu corespunde valorii indicate la pct.335. privind distribuția costurilor pe ani și în Planul de acțiuni, care constituie 129,3 milioane lei. Totodată, se vor ajusta și în tabelul din compartimentul 4.2. al Notei de fundamentare, sumele din coloana „Costuri acoperite din bugetul de stat, mii lei”, întrucât pentru anii 2026-2027 nu corespund cu cele din tabelul 22 „Finanțarea Programului conform obiectivelor specifice” și din Planul de acțiuni, ceea ce cauzează discrepanțe între suma totală estimată reflectată în proiectul Programului și cea din tabelul din Nota de fundamentare. De asemenea, atenționăm asupra faptului că, costurile aferente anilor 2027-2029 se vor regla corespunzător estimărilor prezentate în propunerile pentru elaborarea Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2027-2029.	Se acceptă
	163	La Planul de acțiuni La Obiectivul specific 1.3, acțiunea 1.3.1, textul „Crearea unui mecanism de finanțare a cercetării aplicate privind riscurile climatice și de mediu în parteneriat cu instituții	Se acceptă

		academice și autorități publice (sau consolidare dacă acesta exista)” se propune de reformulat cu următorul cuprins: „Promovarea cercetării aplicate privind riscurile climatice și de mediu prin parteneriate între instituții academice și autorități publice”, deoarece în varianta propusă de autor, accentul acțiunii nu este pe crearea unui instrument financiar nou, ci pe implementarea efectivă a activităților de cercetare aplicată prin apeluri de proiecte și parteneriate existente.	
	164	La Obiectivul specific 2.3, termenul de realizare a acțiunii 2.3.1. „Desemnarea sau atribuirea funcțiilor de punct focal RRD personalului responsabil din cadrul Ministerului Mediului, Ministerului Sănătății și al instituțiilor subordonate acestora, inclusiv prin valorificarea mecanismelor instituționale existente” planificată în „T I/2026” se propune a fi revizuit sau exclus, având în vedere că termenul indicat este depășit, iar procedura de promovare și aprobare a proiectului nu va permite realizarea acțiunilor în perioada stabilită.	Se acceptă Acțiunea a fost exclusă, întrucât desemnarea punctelor focale ține de competența autorităților vizate și nu are un impact direct asupra realizării obiectivelor și rezultatelor Programului.

	165 La Nota de fundamentare În compartimentul 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimate” se constată că implementarea Programului implică un cost financiar estimativ total de 129 339,0 mii lei, din care 10,03% urmează a fi acoperite din bugetul de stat, 75,63% din asistență externă, iar 14,34% reprezintă costuri neacoperite. În acest context, se atrage atenția că existența unor costuri neacoperite nu oferă certitudine asupra implementării integrale a măsurilor propuse și poate afecta realizarea obiectivelor Programului. Totodată, finanțarea din bugetul de stat poate fi asigurată doar în limita resurselor bugetare disponibile, în cadrul procesului anual de elaborare și aprobare a bugetului de stat și în conformitate cu prioritățile stabilite de Guvern. Prin urmare, se consideră necesară revizuirea componentei financiare a Programului, prin identificarea surselor de finanțare pentru costurile neacoperite sau, după caz, prin ajustarea măsurilor propuse în funcție de resursele financiare care pot fi estimate în mod realist. De asemenea, oportunitatea includerii unor măsuri condiționate de resurse financiare neidentificate urmează a fi reevaluată, pentru a asigura fezabilitatea și sustenabilitatea implementării Programului.	Se acceptă parțial. Menționăm că măsurile pentru care, la etapa elaborării Programului, nu au fost identificate surse de finanțare constituie acțiuni prioritare condiționate de disponibilitatea resurselor financiare, inclusiv prin atragerea asistenței externe și valorificarea oportunităților de finanțare disponibile. Implementarea acestora va fi realizată etapizat, în funcție de resursele financiare disponibile și prioritățile stabilite de Guvern, iar Planul de acțiuni va putea fi revizuit, după caz, în baza rezultatelor monitorizării și evaluării implementării Programului.
Centrul Național Anticorupție Nr. 06/2/12446 din 10.07.2026	166 Prin prezenta, cu referire la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), comunicăm următoarele. Prezentul proiect este un proiect de act normativ exceptat de la expertiza anticorupție, în sensul art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017. Conform legii prenotate: „Agenții publici și entitățile publice cu drept de inițiativă legislativă, alte entități publice care elaborează și promovează proiecte de acte legislative și normative, precum și Secretariatul Parlamentului, în cazul inițiativelor legislative ale deputaților, au obligația de a supune expertizei	Se ia act

		anticorupție proiectele de acte, cu excepția documentelor de politici și documentelor de planificare”. Prin urmare, proiectul prenotat nu se supune expertizei anticorupție	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Nr.03-2404 din 15.07.2026	167	Cu referire la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), transmis în procedură de informare, în limita competențelor funcționale, reiterăm următoarele. La Proiectul Programului, pe tot parcursul textului (pag. 32; pag. 41; pag. 45 și pag.46) cuvintele „comunicații” și „telecomunicații” de substituit cu cuvintele „comunicații electronice”, la forma gramaticală corespunzătoare, reieșind din Legea comunicațiilor electronice nr.72/2025.	Se acceptă
Centrul Național de Management al Crizelor Nr. 3-227 din 13 iulie 2026	168	Prin prezenta, Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC) informează că a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), autor –Ministerul Mediului, și, în limita competențelor funcționale, constată următoarele. Cu referire la Capitolul I, pct. 14, se propune completarea cu textul: „Programul este elaborat în concordanță cu prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, contribuind la consolidarea componentei de prevenire, pregătire și răspuns a Sistemului național de management al situațiilor de criză. În acest sens, Programul sprijină dezvoltarea capacităților naționale de identificare, evaluare și monitorizare a riscurilor, consolidare mecanismelor de avertizare timpurie, planificarea bazată pe risc, dezvoltarea capabilităților instituționale și coordonarea interinstituțională necesare pentru prevenirea, gestionarea și recuperarea în urma situațiilor de criză generate de dezastre naturale.”	Se acceptă
	169	Cu referire la pct. 268, se propune revizuirea acestuia în vederea asigurării concordanței cu prevederile Legii nr.	Se acceptă

		248/2025 privind managementul situațiilor de criză, cu următorul cuprins: „Centrul Național de Management al Crizelor este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care asigură coordonarea, integrarea și monitorizarea managementului situațiilor de criză la nivel național, pe întreg ciclul de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare. În temeiul Legii nr. 248/2025, CNMC coordonează procesul național de evaluare a riscurilor, elaborează Evaluarea Națională de Risc și asigură integrarea evaluărilor sectoriale în planificarea managementului situațiilor de criză, inclusiv în planurile de continuitate și în documentele strategice sectoriale.” Prin această arhitectură instituțională, CNMC asigură analiza integrată a riscurilor naturale, biologic-sociale, tehnologice și a altor categorii de riscuri relevante, într-o abordare unitară de tip „all-hazards”, evitând fragmentarea instituțională și consolidând fundamentarea deciziilor strategice la nivel național.	
	170	La Capitolul V, pct. 329 subpct. 1) „Îmbunătățirea guvernantei riscurilor climatice și de mediu”, după lit. c), se propune de a introduce două litere noi: „d) integrarea evaluărilor sectoriale ale riscurilor de dezastre naturale și climatice în Evaluarea Națională de Risc, coordonată de Centrul Național de Management al Crizelor, în vederea fundamentării planificării strategice și a managementului situațiilor de criză la nivel național; e) consolidarea mecanismelor de schimb de informații și de coordonare interinstituțională între autoritățile publice centrale și locale, prin utilizarea unui cadru comun de evaluare, monitorizare și raportare a riscurilor.”	Se acceptă
	171	La pct. 329 subpct. 3) „Creșterea capacității de anticipare, planificare și reacție rapidă”, după lit. c), se propune introducerea unei litere noi: „d) asigurarea interoperabilității informațiilor privind riscurile și incidentele între autoritățile competente și Centrul Național de Management al Crizelor, pentru sprijinirea	Se acceptă

		avertizării timpurii, evaluării situației și coordonării răspunsului în cadrul Sistemului național de management al situațiilor de criză.”	
	172	La pct. 331, se propune completarea ultimului paragraf cu următorul text: „Totodată, implementarea Programului consolidează aplicarea mecanismelor instituite prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, prin dezvoltarea evaluării integrate a riscurilor, a schimbului interinstituțional de informații și a procesului de planificare bazată pe riscuri, coordonate la nivel național de Centrul Național de Management al Crizelor.”	Se acceptă
	173	La pct. 332, se propune după prima propoziție introducerea frazei: „Programul contribuie la implementarea mecanismelor naționale de management al situațiilor de criză prin dezvoltarea evaluărilor sectoriale de risc, integrarea acestora în Evaluarea Națională de Risc și utilizarea rezultatelor în procesul de planificare strategică și operațională, în conformitate cu Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.”	Se acceptă
	174	La Capitolul IX, pct. 354, se propune după ultima propoziție, introducerea unui alineat nou: „Rezultatele monitorizării privind evoluția riscurilor, vulnerabilităților și capacităților instituționale vor fi puse la dispoziția Centrului Național de Management al Crizelor, în condițiile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, pentru integrarea acestora în procesul de evaluare națională a riscurilor și în planificarea managementului situațiilor de criză.”	Nu se acceptă. Prevederea propusă dublează cadrul general de monitorizare și raportare stabilit prin HG nr. 386/2020. Conform Regulamentului, monitorizarea implementării Programului se realizează în baza procedurilor de raportare prevăzute în documentul de politici, iar rezultatele sunt reflectate în rapoarte de progres. Totodată, pct. 82 prevede publicarea rapoartelor pe pagina web oficială a autorității responsabile.
	175	La pct. 355, după criteriul privind impactul, se propune introducerea unui criteriu suplimentar: „contribuția Programului la consolidarea capacităților naționale de prevenire, pregătire și management al situațiilor de criză,	Se acceptă Urmare a ajustării textului Programului, informația se regăsește în pct. 321

		inclusiv prin dezvoltarea mecanismelor de evaluare a riscurilor și de coordonare interinstituțională.”	
	176	La pct. 356, se propune după pct. 338.1 completarea cu următorul text: „Centrul Național de Management al Crizelor utilizează informațiile și rezultatele monitorizării Programului în procesul de actualizare a Evaluării Naționale de Risc și pentru fundamentarea măsurilor de prevenire, pregătire și răspuns în cadrul Sistemului național de management al situațiilor de criză, în conformitate cu competențele prevăzute de Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.”	Se acceptă
	177	La pct. 357, se propune, la mecanismele de transparență, după pct. 339.2, completarea cu următorul text: „Facilitarea schimbului de date și informații relevante între autoritățile responsabile de implementarea Programului și Centrul Național de Management al Crizelor, în vederea asigurării unei monitorizări integrate a riscurilor și evitării duplicării proceselor de raportare.”	Nu se acceptă. Propunerea excedează obiectul de reglementare al Programului. Mecanismele de schimb de date și cooperare instituțională dintre autoritățile publice și Centrul Național de Management al Crizelor sunt reglementate de Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, iar Programul, în conformitate cu HG nr. 386/2020, stabilește mecanismele de monitorizare, evaluare și transparență privind implementarea documentului de politici, fără a institui obligații operaționale suplimentare de raportare sau schimb de informații între autorități. Introducerea unei asemenea prevederi ar conduce la dublarea cadrului normativ existent și ar depăși limitele de reglementare ale documentului de politici publice.
	178	La pct. 358, se propune reformularea ultimei propoziții și expunerea în următoarea redacție: „În acest mod, procesul de monitorizare și evaluare va fi participativ, transparent și orientat spre rezultate, asigurând implementarea eficientă a Programului, precum și valorificarea rezultatelor acestuia în procesul național de evaluare a riscurilor și de management	Se acceptă

		al situațiilor de criză. În aceste condiții, proiectul poate fi susținut, cu luarea în considerare a observațiilor și propunerilor expuse în prezentul aviz.	
Ministerul Justiției 19.07.2026 nr. 04/2-8070	179	Cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030 (număr unic 384/MM/2026), comunicăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare, proiectul hotărârii transpune în practică prevederile principalelor documente de politici în domeniul protecției mediului și dezvoltării durabile, inclusiv obiectivele și direcțiile de acțiune prevăzute în Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030 (SNRRD 2024-2030), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 804/2024.	Se acceptă
	180	Totodată, proiectul a fost elaborat și în conformitate cu prevederile Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, care stabilește acțiunile și termenele concrete pentru transpunerea legislației europene în dreptul intern. Această acțiune se regăsește în Clusterul 4 „Mediu, climă, energie și infrastructură”, Anexa A.	Se acceptă
	181	Pe plan redacțional sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, sunt de semnalat următoarele observații și sugestii: La proiectul hotărârii, în pct. 1, cuvintele „conform anexei” se vor substitui cu textul „(se anexează)”.	Se acceptă
	182	La proiectul Programului: Cu titlu de remarcă generală atenționăm că, potrivit pct. 7 din Regulamentul cu privire la planificare strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici publice se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În parafa de aprobare textul „nr. din /2026” se va substitui cu textul „nr.	Se acceptă

		____/2026”, ținând cont de prevederile art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, conform cărora la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.	
	183	La pct. 4, având în vedere că Republica Moldova a aderat la Cadrul de la 2 Sendai pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre 2015-2030 în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) în momentul adoptării oficiale a acestui document, în cadrul celei de-a treia Conferințe Mondiale a ONU privind Reducerea Riscurilor de Dezastre, desfășurată în perioada 14–18 martie 2015 la Sendai, Japonia, recomandăm autorului să reformuleze expresia „aderă la”, întrucât folosește prezentul continuu („aderă”) și nu indică perioada istorică exactă a evenimentului.	Se acceptă
	184	La pct. 5, conținutul de la Figura 1 se va prezenta obligatoriu în limba română, având în vedere art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia textul proiectului se elaborează în limba română. În cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română. Totodată, cuvântul „Figura” urmează a fi succedat de abrevierea „nr.” și numerotarea corespunzătoare (observație valabilă și pentru tabele în tot textul proiectului).	Se acceptă
	185	La pct. 6, se vor exclude ca inutile textele în limba engleză. Remarcăm că, explicarea abrevierilor se efectuează la prima utilizare în text (a se vedea art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017). În acest context, se va revizui utilizarea abrevierilor AMM, IGSU, MAIA, DRR, DRM (observație valabilă pentru conținutul întregului proiect).	Se acceptă
	186	La pct. 12, referințele la hotărârile Guvernului se vor face fără utilizarea abrevierii „H.G.”, aceste fiind exprimate cu indicarea denumirii depline, a numărului de ordine și anului	Se acceptă

		adoptării, conform următorului exemplu: „Hotărârea Guvernului nr. 592/2019 cu privire la aprobarea Programului de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii” (observație valabilă pentru toate cazurile similare). Obiectivele specifice se vor revizui, deoarece nu toate au fost formulate conform criteriilor SMART.	
	187	La capitolul IX, întru asigurarea unei succesiuni logice a prevederilor și realizarea unei armonii interioare a actului, conținutul capitolului se va reformula, respectând consecutivitatea elementelor structurale. Cu titlu de recomandare generală, însemnarea elementelor structurale ale proiectului Programului se va revizui prin prisma art. 52 din Legea nr. 100/2017, conform căreia „(1) Punctul este elementul structural de bază al hotărârilor Guvernului, al actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate, ale autorităților publice autonome, ale autorităților unității teritoriale autonome cu statut juridic special și ale autorității administrației publice locale. (2) Punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ, iar pentru interpretare corectă și aplicare comodă, 3 punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.” (după următorul model: 1., 1.1., 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3 etc.).	Se acceptă Capitolul IX a fost reformulat conform respectând consecutivitatea elementelor structurale.

	188 Cu referire la proiectul Planului de acțiuni: La parafa de aprobare textul „Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr..../2026” se va substitui cu textul „Anexă la Programul național de reducere ariscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030”, întrucât Planul de acțiuni constituie singură anexă la Program, dar nu la hotărâre. În altă ordine de idei, semnalăm că acțiunile necesită să fie redactate cu claritate, incluzând măsuri concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice ale Programului. La rubrica „Instituție responsabilă” se va ține cont că entitățile care nu se află în subordinea Guvernului nu pot fi obligate de Guvern să exercite anumite acțiuni, fiind posibilă indicarea acestora în calitate de parteneri (valabil și pentru APL). Concomitent, menționăm că pentru fiecare acțiune propusă urmează a fi desemnată autoritatea publică/instituția responsabilă, în funcție de rolul-cheie sau atribuția ce-i revine întru implementarea acțiunii respective din plan. Autoritatea/instituția indicată în prim plan urmează să coordoneze implementarea acțiunii, iar celelalte instituții, care contribuie la realizarea acțiunii, vor fi indicate în ordinea descrescătoare conform importanței în implicarea pentru realizarea acesteia, iar la rubrica parteneri, urmează a fi incluși actori relevanți, eventual, din mediul de afaceri, partenerii de dezvoltare.	Se acceptă parțial Planul de acțiuni a fost revizuit pentru a asigura formularea mai clară a acțiunilor și desemnarea unei autorități publice responsabile pentru coordonarea implementării fiecărei acțiuni, iar instituțiile implicate vor fi indicate în ordinea contribuției lor la realizarea acesteia. Totodată, obiecția privind desemnarea unei singure autorități responsabile nu poate fi acceptată integral, întrucât o parte semnificativă a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni au un caracter intersectorial și implică, prin natura lor, exercitarea competențelor legale ale mai multor autorități publice.
--	---	---